

TÁJÉKOZTATÓ

az Állami Számvevőszék 2019. évi szakmai
tevékenységéről és beszámoló az intézmény működéséről
az Országgyűlés részére

ÁLLAMHÁZTARTÁS
FÜGGETLENSÉG
ÁTLÁTHATÓSÁG
JELENTÉS
MEGÁLLAPÍTÁS
EGYÜTTMŰKÖDÉS
TÖRVÉNYESSÉG
SZABÁLYOSSÁG
JELENTÉS
ÁLLAMHÁZTARTÁS
EREDMÉNYESSÉG
ELEMZÉS
FENNTARTHATÓSÁG
KÖZPÉNZÜGYEK
TELJESÍTMÉNY
MINŐSÉG
RENDEZETTSÉG
HASZNOSULÁS
GAZDÁLKODÁS
ELLENŐRZÉS
INTEGRITÁS
TANÁCSADÁS
MÉRTÉKADÁS
TUDÁSMEGOSZTÁS
TÁJÉKOZTATÁS
ELLENŐRZÉS
TANULMÁNY
INTÉZKEDÉS
FÜGGETLENSÉG
ÉRTÉKTEREMTÉS
ÁTLÁTHATÓSÁG
ELEMZÉS
EGYÜTTMŰKÖDÉS
GAZDÁLKODÁS
FENNTARTHATÓSÁG
SZABÁLYOSSÁG
KÖZPÉNZÜGYEK
ÁLLAMHÁZTARTÁS

TÁJÉKOZTATÓ

az Állami Számvevőszék 2019. évi szakmai
tevékenységéről és beszámoló az intézmény működéséről
az Országgyűlés részére

B/10466.
www.asz.hu

2020. május

Domokos László
ELNÖK

TARTALOM

●	ELNÖKI ELŐSZÓ	4
●	AZ ÁSZ ÉVES MŰKÖDÉSÉNEK ÖSSZEFOGLALÁSA	8
●	AZ ÁSZ 2019. ÉVI SZAKMAI TEVÉKENYSÉGE	14
	I. TEVÉKENYSÉGÜNK HASZNOSULÁSI TERÜLETEI	15
	1. „Jól irányított állam” elősegítéséből eredő hasznosulás	15
	2. Hasznosulás a jogalkotásban	24
	3. Hasznosulás a közpénzt felhasználó szervezetek oldaláról	28
	4. Társadalmi és tudományos hasznosulás területei	31
	II. Ellenőrzési, elemzési tapasztalatok	37
	1. A költségvetési és makrogazdasági folyamatokat értékelő elemzések következtetései	37
	2. A nemzeti vagyonnal való gazdálkodás és a pénzügyi gazdálkodás ellenőrzése	45
	3. A számviteli rend ellenőrzésének tapasztalatai	55
	4. Az ÁSZ tevékenysége az integritásszemlélet fejlesztéséért, megszilárdításáért	57
	5. Teljesítményellenőrzések	66
	6. További ellenőrzési és elemzési tevékenységek	68
	III. A teljesítmény folyamatos fejlesztése és visszamérése az ász működésében	73
	1. Technológiai és humán környezet fejlesztése	76
	2. Ellenőrzési folyamatok és módszertani fejlesztések	79
	3. A Számvevőszék belső kontrollrendszerének felmérése és értékelése	82
●	AZ ÁSZ 2019. ÉVI GAZDÁLKODÁSA	84
	1. Az Állami Számvevőszék költségvetési beszámolója	85
●	MELLÉKLETEK	88
	I. sz. melléklet: Az Állami Számvevőszék feladatai	89
	II. sz. melléklet: A törvény által előírt éves, kétéves gyakorisággal elvégzendő és egyéb eseményekhez kötött ellenőrzések	92
	III. sz. melléklet: Rövidítésjegyzék	96
	IV. sz. melléklet: Az ÁSZ által készített 2019. évi jelentések és elemzések	98
	V. sz. melléklet: Könyvvizsgálói jelentés	108

ELNÖKI ELŐSZÓ

Tisztelt Olvasó!

Az Állami Számvevőszék 2019-ben teljesítette a törvényekben előírt feladatait, valamint eredményesen és célszerűen gazdálkodott a rábízott közpénzekkel, egyéb erőforrásokkal.

Magyarország Alaptörvénye, annak közpénzügyi fejezete, valamint az Alaptörvény ezen rendelkezéseit érvényesítő törvények 2019-ben is megfelelő keretet biztosítottak a közpénzügyi elszámoltatás magyarországi rendszeréhez. Az Országgyűlés 2011-ben történt döntésének köszönhetően 2012. január elsejétől – az Alaptörvény hatályba lépésével – Magyarországon méltó rangra emelkedett a közpénzek és a közvagyon védelme. Magyarország Alaptörvénye kimondja, hogy Hazánk a kiegyensúlyozott, átlátható és fenntartható gazdálkodás elvét érvényesíti. Az állam és a helyi önkormányzatok tulajdonában álló gazdálkodó szervezetek törvényben meghatározott módon, önállóan és felelősen gazdálkodnak a törvényesség, a célszerűség és az eredményesség követelményei szerint. Továbbá minden közpénzekkel gazdálkodó szervezet köteles a nyilvánosság előtt elszámolni a közpénzekre vonatkozó gazdálkodásával. A közpénzeket és a nemzeti vagyont az átláthatóság és a közélet tisztaságának elve szerint kell kezelni.

Az Alaptörvényben meghatározott feladat- és hatáskörének megfelelően, az Állami Számvevőszék az Országgyűlés pénzügyi és gazdasági ellenőrző szerve. A Számvevőszék törvényben meghatározott feladatkörében ellenőrzi a központi költségvetés végrehajtását, az államháztartás gazdálkodását, az államháztartásból származó források felhasználását és a nemzeti vagyon kezelését. Ezenfelül az Állami Számvevőszék stratégiájában vállalt küldetése, hogy szilárd szakmai alapon álló, értékteremtő ellenőrzéseivel előmozdítsa a közpénzügyek átláthatóságát, rendezettségét, és járuljon hozzá a „jól irányított államhoz”, beleértve a felhasználás célszerűségét, törvényességét és az integritás követelményeinek való megfelelését egyaránt.

Mindez arra világít rá, hogy az Állami Számvevőszék legfőbb alkotmányos küldetése, hogy támogassa az Alaptörvény közpénzügyi fejezetében lefektetett, iránytűként szolgáló elvárások – úgymint törvényesség, átláthatóság, célszerűség, eredményesség, a közélet tisztaságának elve – gyakorlati érvényesülését, fejlesztését a közpénzügyi rendszerben.

Mindebből egyenesen következik, hogy az Állami Számvevőszék az Alaptörvényben definiált közpénzügyi garantor szervezet, amelynek célja nem a hibakeresés, vagy az elmarasztalás, hanem a közpénzügyek jó irányba való terelése, a pozitív változások elindítása és fenntartása. Röviden: az Alaptörvényben előírt közpénzügyi előírások megvalósításának elősegítése. Az ÁSZ célja az, hogy az ellenőrzések mellett, valamint azoktól elválasztva, széles körű oktató tevékenységével, támogató öntesztjeivel, továbbá elemzéseivel, tanulmányaival, véleményalkotásával és javaslataival átláthatóbbá és eredményesebbé tegye a közpénzek felhasználását, és hozzájáruljon a közszolgáltatásokat biztosító intézmények és rendszerek hatékony, a közjót szolgáló működéséhez. E stratégiai célkitűzés alapját adják a tényeken alapuló, megalapozott és objektív ellenőrzési megállapítások.

A céljaink megvalósítása nem lenne lehetséges folyamatos fejlődés, a változásra való törekvés nélkül. Visszatekintve az elmúlt 10 esztendőre, az Állami Számvevőszék teljes szervezeti és módszertani megújulást hajtott végre. Ennek egyik legérzékeltőbb eredménye, hogy az ÁSZ 2019-ben több mint 60 százalékkal, több mint 1360-ra növelte az ellenőrzött szervezetek számát a megelőző évhez képest. Az elmúlt időszakban bevezetett új, digitális alapokra helyezett monitoring típusú ellenőrzések egyrészt lehetővé teszik, hogy az ÁSZ a feladataihoz leginkább illeszkedő audit-típusú ellenőrzéseket végezzen, másrészt az új ellenőrzési módszereinkkel egyszerre akár több száz ellenőrzött szervezet egyidejű ellenőrzésére is képessé vált az ÁSZ. Harmadrészt a digitalizációra alapozott, monitoring típusú ellenőrzések a korábbinál sokkal kevésbé terhelik le az ellenőrzött szervezeteket. Ennek egyik leglátványosabb megjelenési területe az önkormányzati alrendszer. 2019-ben az Állami Számvevőszék mintegy 800 települési önkor-

mányzat gazdálkodását és pénzügyi kockázatait értékelte, 2020-ban pedig mind a 3200 önkormányzat integritásának értékelését elvégzi a Számvevőszék.

Szilárd meggyőződéssel vallom, hogy az Állami Számvevőszék végső célja a számvevőszéki munka hasznosulása. Az ÁSZ legfőbb célja tehát, hogy – az átláthatóság jegyében – széles körben terjessze a jelentések megállapításait, az elemzések következtetéseit és az esetlegesen feltárt hibák megoldására vonatkozó javaslatokat, felvetéseket, melyek alapján a közszféra irányítói megfelelő, előremutató intézkedéseket hajthatnak végre. Az ÁSZ törvényben meghatározott feladata a „jól irányított állam” támogatása, amelynek egyik kézenfekvő eszköze az ellenőrzések során megismert „jó gyakorlatok” széleskörű bemutatása, terjesztése.

Az Alaptörvényben lefektetett közpénzügyi elvek megvalósításának és fejlesztésének támogatása érdekében az ellenőrzési képességek modernizálása és további erősítése mellett a Számvevőszék az elmúlt években egyre inkább előtérbe helyezte a támogató, tanácsadó szerepét. Ennek érdekében az Állami Számvevőszék széleskörű tudásmegosztó tevékenységet végez, és folyamatosan bővülő tanácsadó eszköztárat, illetve kapcsolati hálót alakított ki, valamint fejleszt évről-évre.

A törvényben előírt tanácsadó tevékenysége keretében az ÁSZ – a számvevőszéki jelentések mellett – elemzéseket, tanulmányokat készít. Elemzéseiben az ÁSZ nem megállapításokat tesz, hanem rendszerszintű összefüggésekre, hatásokra világít rá, felhívja a figyelmet az adott területen jelentkező dilemmákra, kockázatokra, valamint bemutatja az eredményeket. Az elemzések, tanulmányok készítése során az ÁSZ törekszik az ellenőrzési témák holisztikus megközelítésére, ezáltal pedig – többek között – ahhoz is hozzájárul, hogy az Országgyűlés törvényalkotó tevékenysége során megalapozott döntéseket hozhasson.

2019-ben minden korábbinál több, összesen 32 elemzést készítettek az Állami Számvevőszék képzett számvevői. A témák olyan kiemelt gazdasági és társadalmi területeket érintettek, mint a központi költségvetés, az államadósság-csökkentés, az áfa beszedése, a korrupció megelőzése, a foglalkoztatás és munkahelyteremtés, az egészségügy, a családtámogatás, a gyermekvédelem, a klímaváltozás, a helyközi közlekedés, az állami és önkormányzati vállalatok gazdálkodása és integritása, valamint az alapítványok gazdálkodása.

Tanácsadó, tudásmegosztó tevékenységünk célja a támogatás, amelyhez egyrészt az Alaptörvény előírásai, másrészt az Országgyűlés által az elmúlt években hozott, az ÁSZ számára további feladatokat megfogalmazó határozatok jelentenek iránymutatást. Az integritásközpontú szervezeti kultúra terjesztése, a megelőzésen alapuló korrupció elleni fellépés; az etikus közpénzügyi vezetőképzés alapjainak lefektetése és elindítása; az ellenőrzést, illetve felügyeleti tevékenységet végző szervezetek módszertani fejlesztése; a magyar társadalom gazdálkodási tudatosságának fejlesztése és pénzügyi biztonságának erősítése mind-mind olyan küldetések, amelyek közvetve és közvetlenül is hozzájárulnak ahhoz, hogy az Alaptörvény közpénzügyi fejezetének előírásai betölthessék szerepüket.

A dinamikusan változó környezet két nagy kihívást állít folyamatosan az Állami Számvevőszék elé; az egyik a példamutatás, a másik a digitalizációs fejlődésnek való megfelelés. A példamutatás azt jelenti, hogy a külső környezeti kihívásokhoz folyamatosan alkalmazkodó szervezeteknek jó gyakorlatokat mutasson, támogassa, hogy ez a tevékenység hasznosulását szolgálni képes trend az állami szektorban is minél eredményesebb legyen. A digitalizációs kihívások, mivel sokszor más szervezeti fókusz és célzott kultúrafejlesztést igényelnek a feladatokra irányuló figyelem külön összpontosítását is megkövetelik.

Kitekintve a 2019-es esztendőn túlra, a koronavírus-járvány okozta világválság az Állami Számvevőszék életében is felgyorsította ezeket a folyamatokat, egyfajta digitális turbulenciát okozva. Az elmúlt években megvalósított módszertani, technológiai, illetve humánerőforrás fejlesztéseknek köszönhetően, az Állami Számvevőszék 2020-ra tel-

jesen átalált a digitális ellenőrzésre, illetve a digitalizáción alapuló munkakörnyezetre. Ennek köszönhetően a jelentősen megváltozott körülmények ellenére is biztosíthatóvá vált az Állami Számvevőszék folyamatos feladatellátása, vagyis hogy ellássa az Alaptörvényben előírt feladatait és a jogállami normáknak megfelelően folyamatosan biztosítsa az Országgyűlés pénzügyi-gazdasági ellenőrző szerepét, hozzájárulva ezzel a közpénzügyekben a jogállami keretek fenntartásához.

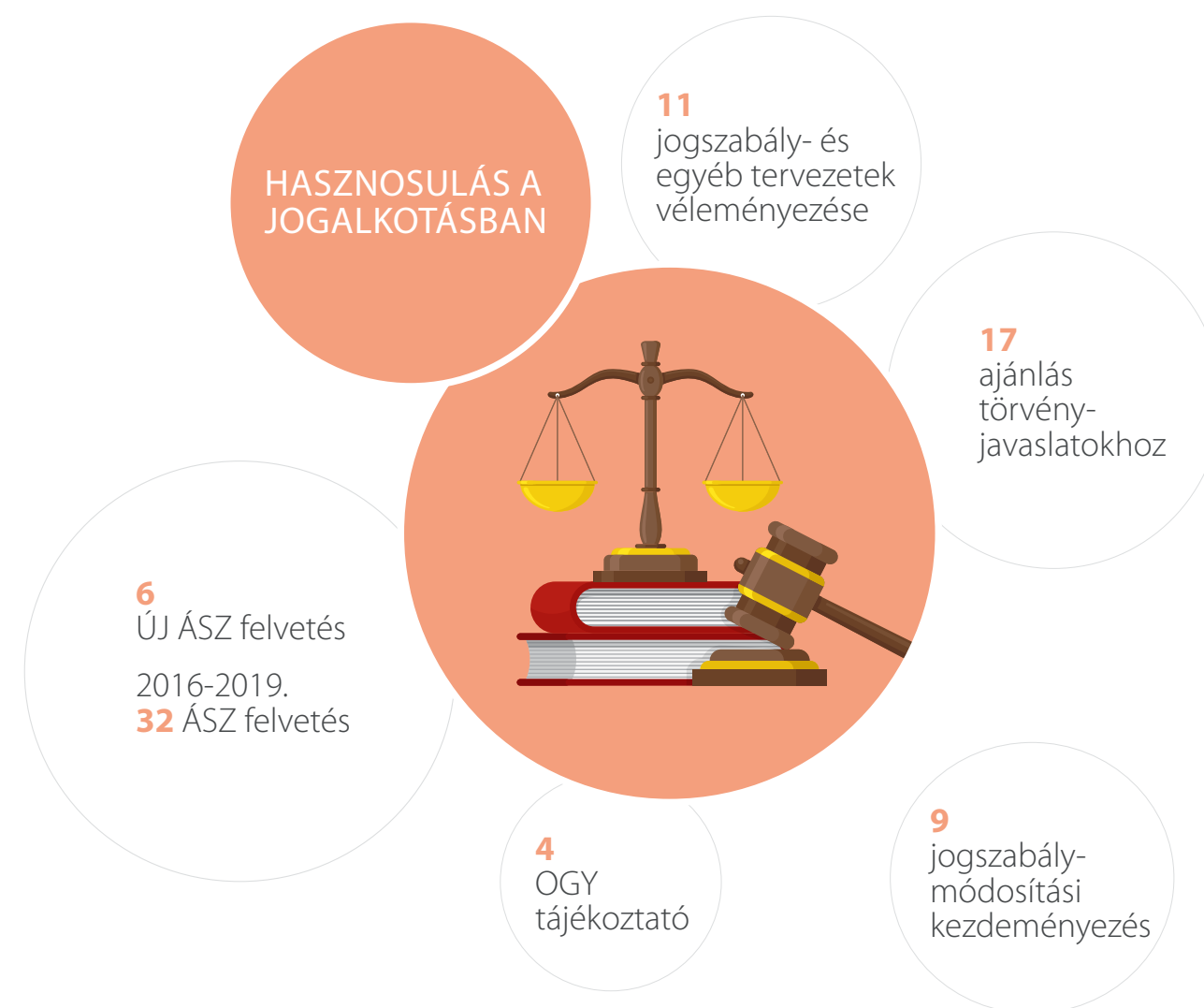
Végezetül fontosnak tartom megemlíteni, hogy a 2020-as év történelmi vonatkozása miatt is különleges esztendő az Állami Számvevőszék számára. Idén 150 éve, hogy 1870-ben megkezdte működését az első önálló magyar Állami Számvevőszék, illetve 30 éve, hogy – az 1989-es rendszerváltással – 1990. január 1-én újraindult a független számvevőszéki ellenőrzés Magyarországon. Mindez azt jelenti: az Állami Számvevőszék 150 éve a közpénzek őre és 30 éve a demokrácia pénzügyi garantomé.

Domokos László
elnök
Állami Számvevőszék

AZ ÁSZ ÉVES MŰKÖDÉSÉNEK ÖSSZEFOGLALÁSA

Az elmúlt év eredményei

HASZNOSULÁS A KÖZPÉNZT FELHASZNÁLÓ SZERVEZETEKNEL

2019
1362 ellenőrzött szervezet

2018
806 ellenőrzött szervezet

2011-2017
4752 ellenőrzött szervezet

254
szám-
vevőszéki
jelentés

33
utóellenőrzés

202
figyelemfel-
hívó levél

243
intézkedési
terv

1414
javaslat

1867
hír az ÁSZ
hírportálon

6486
hír a
médiában

76
sajtóközlemény

TÁRSADALMI HASZNOSULÁS

134
sajtótájékoz-
tató

50
pénzügyi
tudatosság
videó

TUDOMÁNYOS HASZNOSULÁS

32
elemzés

3668
önteszt
letöltés

1
könyv
publikáció

6
konferencia-
kötet, előadás

2
integritás
módszertani
elemzés

15
publikáció
különböző
szakfolyóiratokban

5
integritás
menedzsment
képzés

4
jó gyakorlatok
konferencia

Kiemelt események

TUDOMÁNYOS KONFERENCIA A NEMZETKÖZI MÉRÉSI MÓDSZEREK MEGBÍZHATÓSÁGÁRÓL

Az ÁSZ elemzései a nemzetközi korrupciós rangsorok, a versenyképességi mérések, a nemzetközi hitelminősítés tudományos megalapozottságát vizsgálták, valamint feldolgozták a költségvetési átláthatóság és a tudományos teljesítmény mérések módszertani kérdéseit is.

A különszámban megjelent elemzések tudományos eredményeinek fontos közpolitikai relevanciájára tekintettel az Állami Számvevőszék, a Pénzügyi Szemle Csoport 2019. szeptemberében a lapszám témaköreit feldolgozó tudományos konferenciát szervezett. A konferencia címe: „A Jó Kormányzás támogatása megbízható mérési rendszerekkel”. A konferencia szakmai partnere volt a helyszínt is biztosító Nemzeti Községi Egyetem.

KONFERENCIA A PÉNZÜGYI TUDATOSSÁG HELYZETÉRŐL

Az Állami Számvevőszék 8. alkalommal szervezte meg az Econventio Konferenciát. Az Econventio Kerekasztal Közhasznú Egyesület a Számvevőszékkel és a Szegedi Tudományegyetemmel együttműködésben 2011 óta végzi a középiskolások pénzügyi kultúrájának felmérését, valamint a készülő tanulmányok megjelentetésének szakmai támogatását. A korábbi években elsősorban a 14-20 éves korosztályra fókuszált a felmérés, amely 2019-ben már negyedik alkalommal terjedt ki a társadalom felnőtt rétegeire is. A konferencia nyitóbeszédében az ÁSZ elnöke hangsúlyozta: fejleszteni szükséges a magyar társadalom pénzügyi és gazdálkodási tudatosságát. Ennek egyik fő eleme a pénzügyi tervezés, mely kiszámíthatóságot és biztonságot jelent a családok számára.

Az OECD által végzett kutatások eredményei alapján a magyar családok pénzügyi ismeretei hiányosak, ezért az ÁSZ 2011 óta társadalmi felelősségvállalása keretében foglalkozik a pénzügyi, gazdálkodási tudatosság fejlesztésével, amelyhez felhasználja ellenőrzési tapasztalatait és szakmai-tudományos háttérét. Hazánk jólétének és pénzügyi biztonságának előmozdításához ugyanis mérésnek kell azokat a nemzetgazdasági kockázatokat, amelyek az állampolgárok nem kellően megalapozott, illetve esetlegesen félrevezetésből fakadó pénzügyi döntéseiből erednek.

V4+2 TALÁLKOZÓ A JOGALKOTÁSI SAJÁTÓSÁGOKRÓL

Az Állami Számvevőszék delegációja részt vett a Visegrádi országok, valamint Ausztria és Szlovénia részvételével megrendezett szakmai találkozón, melynek témája a jogalkotási sajátosságok és a legfőbb ellenőrző intézmények mandátuma a V4+2 országokban volt, valamint a számvevőszéki hatás konkrét ellenőrzési tapasztalatokon keresztül történő bemutatása volt.

A találkozón az ÁSZ elnöke bemutatta a költségvetési törvényjavaslat véleményezésének folyamatát, illetve kiemelte, hogy az Állami Számvevőszék két olyan jogkörrel rendelkezik, amelyek a nemzetközi térben nem jellemzőek a legfőbb ellenőrző intézményekre: egyrészt az ÁSZ nemcsak a költségvetés zárszámadását ellenőrzi, hanem véleményt készít az Országgyűlés részére a költségvetési törvényjavaslat megalapozottságáról is; másrészt az ÁSZ elnöke hivatalból tagja a Költségvetési Tanácsnak, azaz Magyarország független költségvetési intézményének, mellyel összefüggésben az ÁSZ évente 8-10 a költségvetés helyzetével, a költségvetési politika egyes kérdéseivel foglalkozó elemzést készít.

Az ülés során a felek megerősítették a 30 éve aláírt visegrádi megállapodást, mely alapján továbbra is szoros együttműködésre számítanak. Megfogalmazták a közös célokat és gazdasági háttérrel, mely egy releváns és eredményes regionális csoportosulást eredményezett az évek során.

MEGÚJULT A 2019. ÉVI INTEGRITÁS FELMÉRÉS

A közzsféra intézményeinek integritási helyzetét 2019-ben az Állami Számvevőszék kilencedik alkalommal mérte fel. Az új módszertan alapján készített integritási kérdőív kérdéseinek száma közel felére csökkent, számos új kérdést is tartalmazott, alkalmassá vált a hazai közigazgatási intézmények integritás kockázatainak beazonosítására, a változások rendszerszintű nyomon követésére, a közzsféra szervezeteinek korábban nem vizsgált kontrollszerveinek mérésére, elterjedtségük megismerésére.

Az átdolgozott kérdőív legfontosabb újdonsága, hogy a kitöltők számára önértékelést nyújt az egyes integritási területekre vonatkozóan, amelyet össze tudnak hasonlítani a saját, intézménycsoportos eredményeikkel. Ezzel a válaszdadók felmérhetik azokat a területeket, ahol fejlődésre van szükségük.

EUROSAI HASZNOSULÁSI PROJEKTCSOPORT - NEMZETKÖZI PROJEKT A HASZNOSULÁSÉRT

2019-ben lezárult az Állami Számvevőszék által vezetett EUROSAI „a közpénzügyi ellenőrzések társadalmi hasznosulása és átláthatósága” projekt-csoport munkája, és elkészült az ezt összegző kézikönyv. Az útmutató praktikus, a gyakorlatban jól alkalmazható segédlet a legfőbb ellenőrző intézmények számára, melyet a számvevőszéki (közpénzügyi) ellenőrzések társadalmi hasznosulásáról szóló egységes nemzetközi módszertan alapján dolgoztak ki. Az egy évig tartó közös munka eredményeképpen a projektben résztvevő számvevőszékek (Albánia, Finnország, Horvátország, Írország, Lettország, Magyarország, Románia, Svájc és Lettország) együtt keresték a választ arra, hogy munkájuk miként lehet relevánsabb és hasznosabb legfontosabb célcsoportjaik számára, illetve munkájuk hogyan lehet nagyobb hatással az állampolgárok mindennapi életére. Az együttműködés során a munkacsoport tagjai összesen 75 kulcsfontosságú kérdést választottak meg, a projekt vezetését ellátó Állami Számvevőszék pedig kiértékelte a kérdőívek eredményeit és azok legfontosabb megállapításait elektronikus kiadványok formájában összegezte. Az elkészült kézikönyv, a legfőbb megállapítások mellett, magában foglalja a résztvevő országok jó gyakorlatait bemutató nemzeti esettanulmányokat is, melyek a nemzetközi közösség többi legfőbb ellenőrző intézményének könnyen átvethető, a számvevőszékek mindennapjaiban jól működő és alkalmazható példákat mutatnak be.

ÁSZ NEMZETKÖZI INTEGRITÁS SEMINÁRIUM – 2019

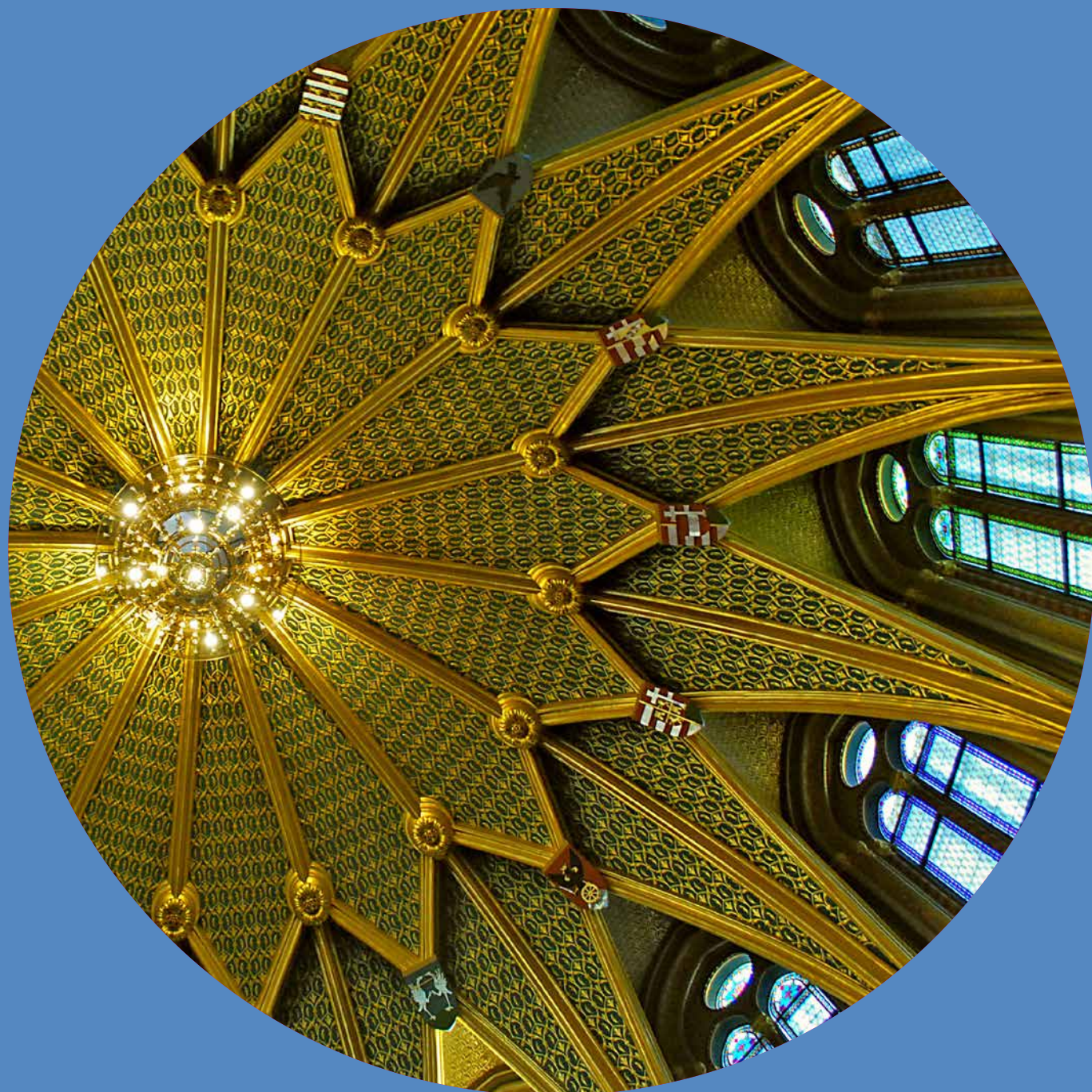
Az Állami Számvevőszék 2019-ben immár hatodik alkalommal rendezte meg nemzetközi korrupcióellenes integritási konferenciáját és tudásmegosztó szemináriumát. Elsősorban a fejlődő országok számvevőszékei részére szervezett szakmai esemény célja a legjobb hazai és nemzetközi gyakorlatok megosztásán keresztül az integritásalapú közigazgatási kultúra elterjesztése, megerősítése és a transzparens államműködés fejlesztése volt. A 2019. évben a tudásátadás fókuszában a beszerzések, a közzsféra szerződéskötési gyakorlata és a külső szakértők alkalmazásának integritása állt. A szemináriumon mintegy 16 ország 31 számvevőszéki szakértője vett részt. A 2019. évi Integritás szeminárium az első alkalommal épített tudatosan a 2018. évi résztvevők által kitöltött értékelő-visszajelző lapokban megfogalmazott témajavaslatokra. Az újonnan alkalmazott technológia legfontosabb hatása a tréningen résztvevők személyes megszólítása, a dilemmákra történő érzékenyítés és a közös gondolkodás ösztönzése volt. Globális igény van olyan mérési rendszerek meghonosítására, amelyek kellően részletesek és megbízhatóak ahhoz, hogy azok alapján beavatkozási pontokat lehessen meghatározni. A résztvevőkkel folytatott megbeszélések alapján elmondható, hogy világszerte megfogalmazódott az igény a korrupciós percepciót mérő indexek által kialakított egyoldalú ország kép árnyalására. Ehhez nyújt támpontot az integritás felmérése és az ÁSZ módszere alapján kialakított integritási módszertan.

WWW.PENZUGYISZEMLE.HU

WWW.ASZHIRPORTAL.HU

AZ ÁSZ 2019. ÉVI SZAKMAI TEVÉKENYSÉGE

I. TEVÉKENYSÉGÜNK HASZNOSULÁSI TERÜLETEI

„JÓL IRÁNYÍTOTT ÁLLAM” ELŐSEGÍTÉ- SÉBŐL EREDŐ HASZNOSULÁS

„Jól irányított állam”
működésének elősegítése

Az éves tevékenység
összefoglalása

HASZNOSULÁS A JOGALKOTÁSBAN

Hozzájárulás az Országgyűlés
munkájához

Jogalkotás támogatása
az ellenőrzési tapasztalatok
alapján

Rendszerszintű ellenőrzési
tapasztalatok hasznosítása

HASZNOSULÁS A KÖZPÉNZT FELHASZNÁLÓ SZERVEZETEKNEŁ

Intézkedési kötelemmel járó
megállapításokon alapuló
javaslatok és intézkedési tervek

Utóellenőrzések

ÁSZ ellenőrzések kockázati
jelzései, eljárások
kezdemenyezése

TÁRSADALMI ÉS TUDOMÁNYOS HASZNOSULÁS

Társadalmi tájékoztatás

Közéleti és tudományos életben
való közreműködés

Tanácsadó tevékenység

Államnedzsmnt,
felelős vezetői magatartás

1. „Jól irányított állam” elősegítéséből eredő hasznosulás

1.1. „JÓL IRÁNYÍTOTT ÁLLAM” MŰKÖDÉSÉNEK ELŐSEGÍTÉSE

Az Állami Számvevőszék stratégiájában vállalt küldetése, hogy szilárd szakmai alapon álló, értékteremtő ellenőrzéseivel előmozdítsa a közpénzügyek átláthatóságát, rendezettségét, és hozzájáruljon a jól irányított államhoz. Az Állami Számvevőszékről szóló 2011. évi LXVI. törvény a közpénzügyi legfőbb ellenőrző szerv feladatává tette a jól irányított állam támogatását.

A közpénzek felhasználásának hatékonysága kulcskérdés a hatékony állammenedzsment szempontjából. Az állammenedzsment keretében ezért minden szervezettel szemben elvárás, hogy a rábízott közpénzből a közfeladatok teljesítése mellett saját teljesítményét folyamatosan felülvizsgálja, és ahhoz hatékonysági és minőségi kritériumokat is rendeljen.

A jól irányított szervezetek teremtik meg a jól irányított állam alapját, és erősítik az államba vetett bizalmat. Ezért a közpénzek felhasználásának, a közvagyon használatának szabályossága, eredményessége, hatékonysága, valamint mindezek ellenőrzése kulcsfontosságú szerepet tölt be az állam működésében. Ez az ellenőrzési tevékenység több szinten valósul meg.

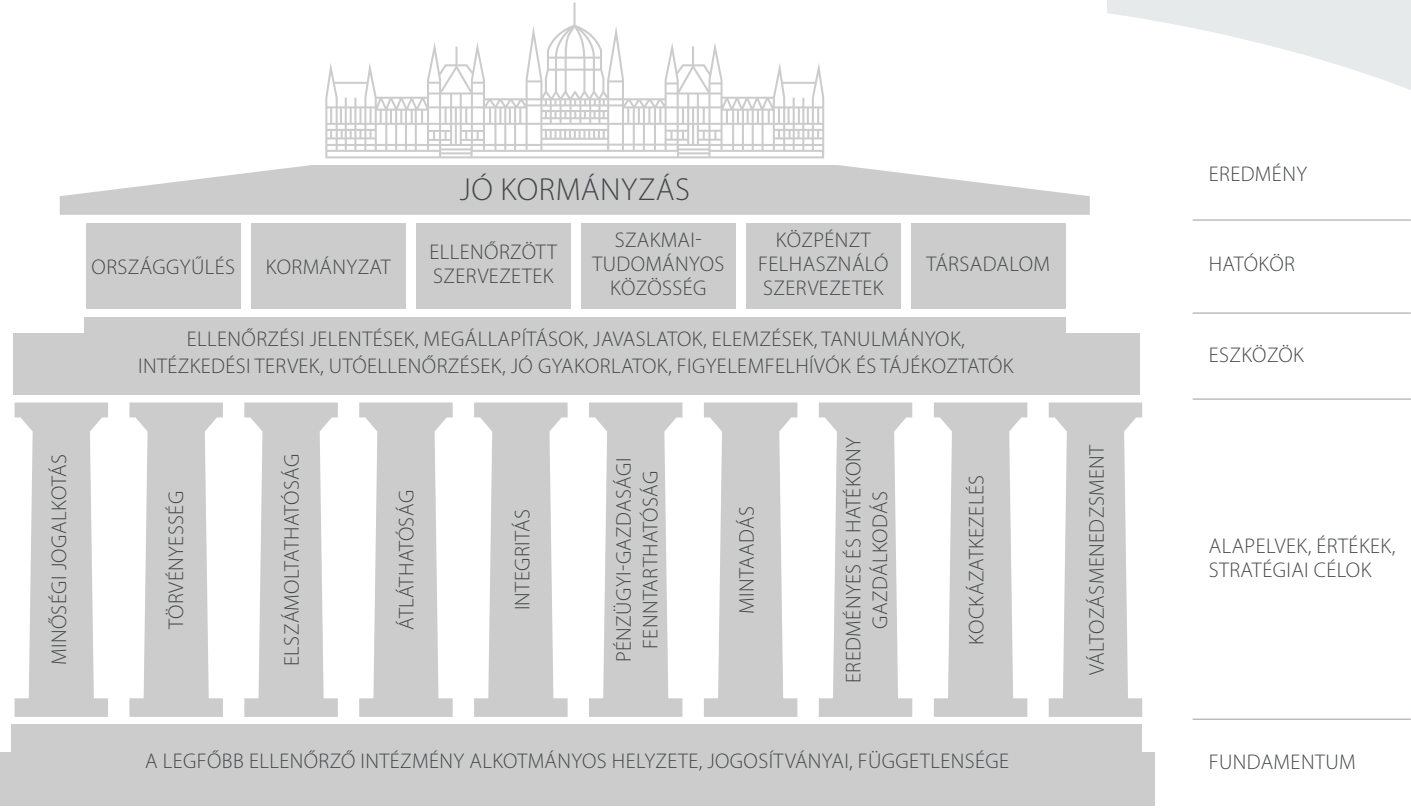
A magyar közjogi rendszerben létező különböző ellenőrző szervek és szervezetek egymásra épülő „védelmi vonalai” hivatottak biztosítani a közpénzek és a közvagyon felhasználásának ellenőrzését. Az államháztartási törvény az államháztartás pénzeszközeivel és a nemzeti vagyonnal történő szabályszerű, gazdaságos, hatékony és eredményes gazdálkodás, a beszámolási és adatszolgáltatási kötelezettségek szabályszerű teljesítésének biztosítása érdekében az államháztartás ellenőrzési rendszerében három területet nevesít, amelyek az államháztartás három védelmi vonalát alkotják, hozzájárulva ezzel a jól irányított állam koncepciójához.

VÉDELMI VONALAK FELÉPÍTÉSE

Az Állami Számvevőszék a független külső ellenőrzést végző szervezetek közé sorolható, mint az Országgyűlés legfőbb pénzügyi-gazdasági ellenőrző szerve, a demokratikus intézményrendszer független alapintézménye, valamint a legfőbb ellenőrző intézmények nemzetközi szervezetének aktív tagja. Jogállásából és küldetéséből adódó legfontosabb feladata, hogy tapasztalataival támogassa az Országgyűlés törvényalkotó és ellenőrzési tevékenységét. Az ÁSZ általános hatáskörében, továbbá a törvényben meghatározott feladatkörében eljárva, valamint tanácsadói tevékenységének segítségével a jól irányított állam támogatásához járul hozzá.

A LEGFŐBB ELLENŐRZŐ INTÉZMÉNYEK HOZZÁJÁRULÁSA A JÓL IRÁNYÍTOTT ÁLLAMHOZ

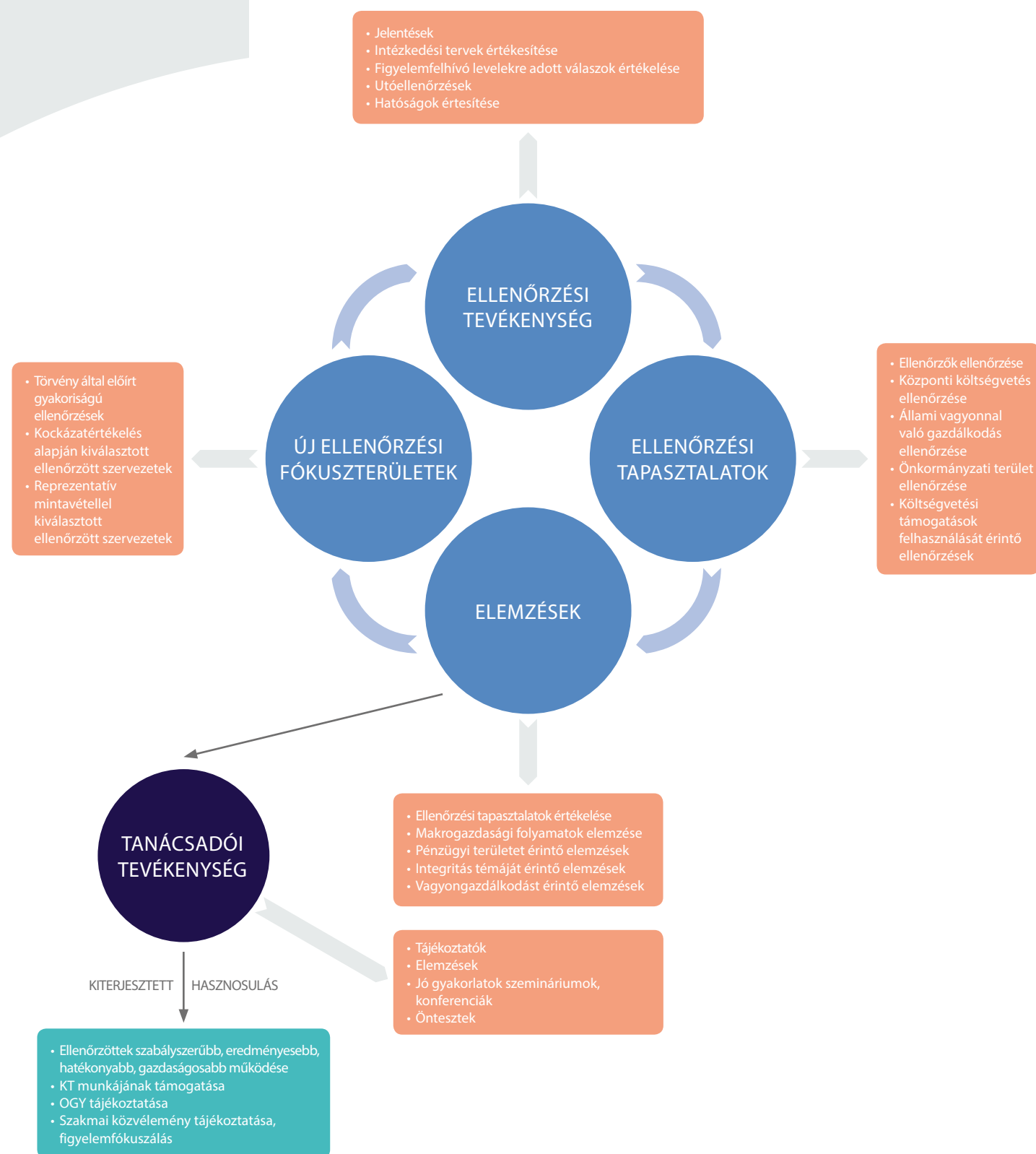

Az Állami Számvevőszék – figyelembe véve a törvényből eredő felhatalmazását és feladatait – megalkotta „A legfőbb ellenőrző intézmények hozzájárulása a jól irányított államhoz” modellt, amely tartalmazza a jól irányított állam támogatásának alapfeltételeit, elveit, eszközeit és hatókörét, így biztosítva elméleti keretet az Állami Számvevőszék által ellátott támogató tevékenységhez. A folyamatosan változó környezet következtében a fenntarthatóság biztosítása állandó törekvésként jelentkezik világszerte, így Magyarországon is. Ahhoz, hogy ennek a kihívásnak megfelelhessen az Állami Számvevőszék, a modell két olyan pillért is tartalmaz (kockázatkezelés, változásmenedzsment), melyek segítik a modell fenntarthatóságának szempontját kezelni.

A megoldást mutató intézmény szerepének megfelelően a dinamikus ÁSZ-modell a folyamatos, öntanuláson alapuló kapacitás- és szervezetfejlesztés, valamint a kockázatkezelés és az erre támaszkodó változásmenedzsment eszközrendszerén keresztül valósítja meg közpénzügyi helyzet folyamatos javítását. A modell a demokratikus politikai berendezkedést és a jogállamot – mint versenyző, innovációra ösztönző környezetet – alapvető működési keretnek tekinti, és arra tesz kísérletet, hogy rendszerszintű értelmezési keretbe helyezze az állam fejlesztésével, gyakorlati útkeresésével összefüggő elképzeléseket, amelyben az aktív államnak is kiemelt szerepe van.

1.2. AZ ÉVES TEVÉKENYSÉG ÖSSZEFOGLALÁSA

Az Állami Számvevőszék jól irányított államhoz való hozzájárulása számos feladaton, tevékenységen keresztül valósul meg. Az ellenőrzési tevékenység és az ehhez kapcsolódó intézkedések mind javítják, serkentik az ellenőrzöttök felelősségteljesebb, szabályszerű működését, átlátható gazdálkodását. Az ellenőrzési tapasztalatok több szinten hasznosulnak. Egyrészt a védelmi vonalak erősítését célozzák meg, másrészt segítenek a kockázatokra rávilágítani, további segítséget nyújtani a még fejlesztésre szoruló területek feltérképezésére. Új ellenőrzési fókuszterületek segítségével még több intézményt ellenőrizhetünk, így a közpénz/köztulajdon felhasználás lefedettsége is növelhető és a társadalom teljesebb képet kap, az elemzések pedig az ellenőrzések megalapozásához, jogszabály-változtatás kezdeményezéséhez, illetve tanácsadói tevékenységhez járulnak hozzá.

2019-ben az ÁSZ széleskörű ellenőrzési és tanácsadói tevékenysége öt nagy fókuszterületre irányult. A fókuszterületek meghatározása a korábbi évek tapasztalatai, valamint az ÁSZ számára előírt törvényi kötelezettségek alapján, az aktuális közpénzügyi kockázatok figyelembevétele mellett történt.

1. A költségvetési és makrogazdasági folyamatokat elemzése és értékelése

Az Állami Számvevőszék tevékenységében 2019-ben is kiemelt terület volt a költségvetési és a makrogazdasági folyamatok elemzése és ellenőrzése. A központi költségvetés végrehajtásának ellenőrzése, illetve a költségvetési törvényjavaslat véleményezése mellett a költségvetési véleményezést segítő elemzéseket készített a Költségvetési Tanács részére, valamint egyéb, kiemelt makrogazdasági vagy költségvetési jelentőségű folyamatokról hozott nyilvánosságra elemzéseket.

Magyarország Alaptörvénye az Állami Számvevőszék feladatai között elsőként rögzíti a központi költségvetés végrehajtásának ellenőrzését. Ez volt 2019. évben is az Állami Számvevőszéknek az a feladata, amelynek végrehajtása a legjelentősebb kapacitásokat igényelte. Az ellenőrzés megállapításai mellett intézményünk külön elemzésben értékelte a költségvetési célok elérését megalapozó költségvetési és makrogazdasági folyamatokat is. Az elemzés több összefüggésre is rávilágított, amelyek magyar államháztartás – és ezen keresztül az egész ország – sérülékenységét érdemben mérsékeltek, mint például a devizaadósság részarányának csökkenése az államadósságon belül, a lakosság szerepének növekedése az államadósság finanszírozásában vagy a tartalékképzés és -felhasználás rugalmas rendszere. A Számvevőszék Magyarország 2020. évi központi költségvetéséről szóló törvényjavaslatra vonatkozó véleménye mellett a Költségvetési Tanács részére – feladatainak ellátását támogatandó – 2019-ben is több elemzést hozott nyilvánosságra.

Az ÁSZ tevékenysége során első számú prioritásnak tekinti az államadósság-szabály teljesítésének elősegítését. 2019-ben e tekintetben az elemzések fókuszában az a kérdés állt, hogy hosszabb távon is fenntartható-e az államadósság-mutató folyamatos mérséklése. A Számvevőszék külön elemzésben vizsgálta, hogy az államadósság-mutató értékének tartós mérséklését mely tényezők támogatják és melyek hordoznak arra vonatkozó kockázatot. A költségvetési előirányzatok rugalmasabb tervezésének és végrehajtásának támogatása érdekében készített elemzés rámutatott azokra a lehetőségekre, amelyekkel a reziliencia fejleszthető. Önálló elemzés vizsgálta a bruttó külső adósság és az államadósság finanszírozásának kapcsolatát. Az államadósság-mutató nevezőjéhez kapcsolódóan az ÁSZ elemezte a magyar gazdaság kiegyensúlyozott növekedését befolyásoló tényezőket is a 2008 és 2018 közötti időszakra. A költségvetés szerkezeti változásaira fókuszáló elemzés arra világított rá, hogy bár az uniós támogatások a gazdasági növekedés szempontjából fontosak, ezekhez kapcsolódóan számos kihívás éri a költségvetést. Az áfacsökkenés hatásainak feltérképezésére az ÁSZ külön elemzés készített, amelyben körbejárta az áfacsökkenési intézkedések költségvetésre gyakorolt hatását, bemutatta, miként teljesültek az áfacsökkenés során kitűzött célok, majd értékelte, hogy ezen intézkedések mennyire fenntartható módon járultak hozzá a gazdaság kifizérítéséhez. Az Állami Számvevőszék arra is felhívta a figyelmet, hogy a költségvetési tervezés megbízhatósága szempontjából alapvető fontosságú egy olyan makrogazdasági és költségvetési előrejelző módszer kialakítása és alkalmazása, amely képes a változások pontos és megfelelő időn belül történő előrejelzésére.

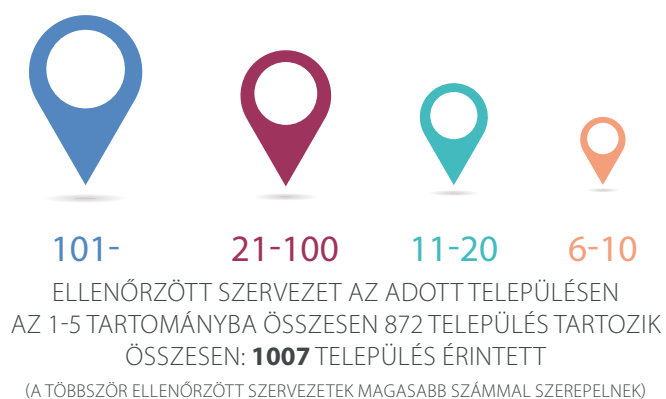
2. A nemzeti vagyonnal való gazdálkodás és a pénzügyi gazdálkodás ellenőrzése

A nemzeti vagyonnal – vagyis az állami és önkormányzati vagyonnal –, valamint a közpénzekkel való gazdálkodás alapvető célja a közfeladatok ellátása. Magyarország Alaptörvénye értelmében minden gazdálkodó köteles a nemzeti vagyont és a közpénzeket az átláthatóság és a közélet tisztaságának elve szerint kezelni, és a közpénzekre vonatkozó gazdálkodásával a nyilvánosság előtt elszámolni. Az Állami Számvevőszék a nemzeti vagyonnal és a közpénzekkel való gazdálkodásra irányuló ellenőrzéseit 2019-ben is három nagy területen végezte: az önkormányzatoknál, az államháztartás központi alrendszerénél, valamint azoknál az államháztartáson kívüli szervezeteknél, amelyek nemzeti vagyonnal, illetve közpénzekkel – központi költségvetési és önkormányzati támogatásokkal – gazdálkodtak.

Ellenőrzött szervezetek településenként 2013-2019

Idé kattintva, illetve az ÁSZ honlapjáról
(www.asz.hu) a QR-kód segítségével le-
tölthető szemléletesen megtekinthetőek
az ellenőrzött szervezetek településen-
kénti számának évek közötti változásai.

Az ÁSZ 2019-ben négy községi településcsoport – összesen 781 önkormányzat – esetében pénzügyi, vagyongazdálkodási, és eladósodottság területen végzett értékelést. Ez hozzájárult azon kockázatos területek beazonosításához, amelyek rendszerszintű, vagy egyedi önkormányzati szintű beavatkozást igényelnek az önkormányzatok pénzügyi egyensúlyának fenntarthatósága érdekében. 2019-ben új szemléletű módszertan alapján, a belső kontrollrendszer ellenőrzésére épülve, moduláris rendszerben az önkormányzatoknál sor került az adósságrendezés és a befektetési tevékenység ellenőrzésére is. A Számvevőszék ellenőrizte az önkormányzati tulajdonú gazdasági társaságok működését, gazdálkodását, mely ellenőrzések tapasztalatairól négy összegző elemzést is készített.

A belső kontrollrendszer többek között a COSO (Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission) ajánlásaira alapozva, magában foglalja a korszerű szervezetiirányítási elemeket. A COSO által definiált belső kontroll keretrendszer 5 eleme (kontrollkörnyezet, kockázatkezelés, kontrolltevékenységek, információ és kommunikáció, monitoring) egymást kiegészítő és egymással szoros kölcsönhatásban álló mechanizmusok összessége. Ezt a modellt követi a hazai jogi környezet szerinti belső kontrollrendszer felépítése.

A közpénzek felhasználásában meghatározó, központi alrendszerbe tartozó intézmények pénzügyi és vagyongazdálkodási tevékenységük, feladatellátásuk súlya miatt jelentős hatást gyakorolhatnak a költségvetés egyensúlyának fenntartására, a kormányzati (szak)politikák végrehajtására, illetve közfeladat ellátásuk vonatkozásában az állampolgárok életminőségére, jogaik és kötelezettségeik gyakorlására. Az Állami Számvevőszék ezért 2019-ben is számos alkalommal ellenőrizte ezen intézményeket. Az egészségügy területe kiemelt szerepet kapott ezen ellenőrzések sorában. Az ÁSZ a kórházak pénzügyi és vagyongazdálkodásának törvények szerinti ellenőrzési tapasztalatait elemzésben foglalta össze, valamint sor került a sürgősségi betegellátás ellenőrzésére is. Szintén fontos szerepet kapott a kulturális javakkal kapcsolatos vagyongazdálkodás ellenőrzése, amely a nemzeti/állami vagyonba sorolt, az állami fenntartású közgyűjteményekben kezelt állami tulajdonban lévő és a védetté nyilvánított kulturális javakkal való szabályszerű vagyongazdálkodás közfeladat ellátására, továbbá a tulajdonosi-, az ágazati irányítási-, felügyeleti joggyakorlók fenntartott szervezetekkel kapcsolatos feladatellátása szabályszerűségére terjedt ki.

Az állami tulajdonú gazdasági társaságok ellenőrzése során az ÁSZ értékelte a társaság működésének és gazdálkodásának szabályozottságát, a pénzügyi-számviteli, és adatszolgáltatási feladatok ellátásának szabályszerűségét, valamint a vagyongazdálkodás szabályszerűségét. Kiemelt figyelmet fordítottunk a kormányzati szektorba sorolt gazdasági társaságok gazdálkodásának a kormányzati szektor hiányára és az államadósságra befolyással bíró elemeinek ellenőrzésére. Az ÁSZ folytatta a nemzeti tulajdonban, többségi nemzeti tulajdonban lévő gazdasági társaságok vagyongazdálkodása, vagyonérték megőrző és gyarapító tevékenysége szabályszerűségének ellenőrzését. A nemzeti tulajdonú gazdasági társaságok ellenőrzésekor az ÁSZ azt is górcső alá vette, hogy a tulajdonosi joggyakorló kialakította-e a gazdasági társaságai feletti tulajdonosi joggyakorlás kereteit, tulajdonosi jogait megfelelően gyakorolta-e, kötelezettségeit teljesítette-e.

Az Állami Számvevőszék 2019-ben is ellenőrzött államháztartáson kívüli szervezeteket. A nem állami humánszolgáltatást nyújtó intézményfenntartók köre az elmúlt években folyamatosan bővült, a közfeladatok ellátására minden évben jelentős összegű költségvetési támogatásban részesülnek. Az államháztartáson kívüli, humánszolgáltatást végző intézmények az igényelt közpénzekből társadalmilag hasznos, közösségteremtő, közérdekű, illetve közhasznú tevékenységet végeznek, illetve közfeladatokat látnak el. Az ÁSZ a civil szervezetek közül az alapítványokat ellenőrizte 2019-ben, amelyek a központi költségvetésből jelentős támogatásban részesülnek, valamint ellenőrzési tapasztalatait elemzésben foglalta össze. Fontos megemlíteni, hogy az Állami Számvevőszék olyan intézmények gazdálkodását, működését is ellenőrizte, amelyek ellenőrzési, felügyeleti tevékenységet végeznek.

3. A számviteli rend ellenőrzésének tapasztalatai

A szabályszerű gazdálkodás és működés, a zökkenőmentes feladatellátás alapvető feltétele a számviteli rendezettség. Az ÁSZ – törvényben előírt kötelezettségének megfelelően – értékelte az államháztartás számviteli rendjének betartását, megállapításaival és javaslataival hozzájárult a közpénzek felhasználásának és a közvagyon használatának szabályszerűségéhez, átláthatóságához és elszámoltathatóságához. A zár számadási ellenőrzés keretében a Számvevőszék ellenőrizte a költségvetési gazdálkodás számviteli szabályok szerinti

összhangját. Emellett a számviteli rendet a központi költségvetési szervek és az önkormányzatok egyedi ellenőrzései során is értékelte. A számviteli rendet érintő szabálytalanságok – a korábbi évekhez hasonlóan – elsősorban az alapvető számviteli szabályzatok hiányához, a kontrolltevékenységek gyakorlásának szabálytalanságaihoz, a kötelezettségvállalások nyilvántartásának hiányához, valamint a bizonylat nélküli elszámoláshoz kapcsolódtak.

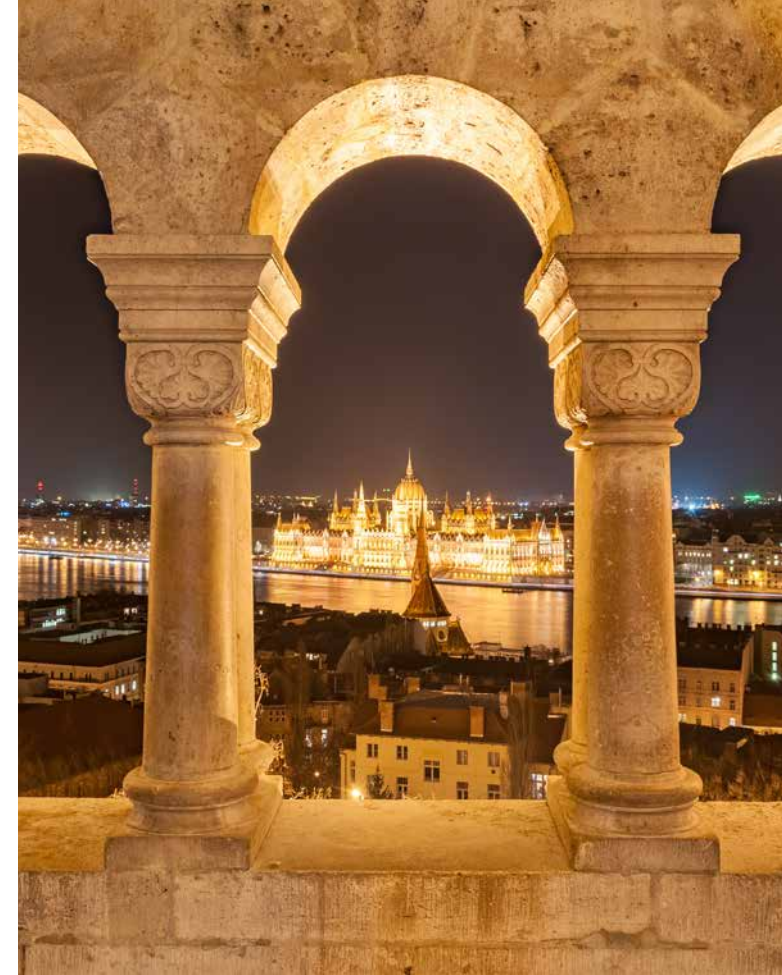
4. Az ÁSZ tevékenysége az integritásszemlélet fejlesztéséért, megszilárdításáért

Az ÁSZ 2019-ben is szerteágazó tevékenységet folytatott az integritási szemlélet erősítése, a korrupció megelőzését szolgáló védelmi rendszerek megszilárdítása érdekében. Az Integritás Projekt keretein belül, megújított módszertannal folytatta le éves integritás felmérését, majd arról két elemzést hozott nyilvánosságra. Az ÁSZ azonban nemcsak elemzi és értékeli, hanem ellenőrizi is a korrupciós veszélyek ellen védekezést biztosító szervezeti integritáskontrollok kialakítását és működtetését. Az integritás, mint fókuszterület évek óta szerepel a számvevőszéki – elsősorban a belső kontroll témájú ellenőrzésekben –, ugyanakkor önálló ellenőrzési témaként 2019-ben jelent meg az ellenőrzési palettán. Az új ellenőrzések módszertana lehetővé teszi egyszerre több száz intézmény legfontosabb integritás kontrolljának kockázat alapú értékelését, rámutatva egyúttal a rendszerszintű hiányosságokra és erősségekre. Az ÁSZ továbbá 9 olyan elemzést készített, amely az integritás felmérés tapasztalatait, valamint az ellenőrzések integritáskontrollokkal kapcsolatos megállapításait dolgozták fel egy-egy – korábban témacsoportos ellenőrzés keretében értékelt – területen. A korrupció megelőzés egyik speciális területe a politikai pártok gazdálkodására, valamint a kampányfinanszírozásra vonatkozó jogszabályi előírások érvényesítése, illetve annak ellenőrzése. Az elmúlt években a pártok ellenőrzésére vonatkozó jogszabályi szigorításokkal párhuzamosan az Állami Számvevőszék figyelemreméltó előrelépést ért el a kampánypénzek és pártok ellenőrzése területén. Az ÁSZ 2019-ben is ellenőrizte a pártok gazdálkodását, továbbá lezárta a 2018. évi országgyűlési képviselő-választási kampányra fordított pénzeszközök elszámolásának törvényben előírt ellenőrzését.

Az integritás szemlélet erősítéséhez az ÁSZ egyéb aktivitásaival is hozzájárult. Intézményünk képzéseket nyújtott integritás témakörben a közsféra szervezeteinek vezetői, valamint az integritás tanácsadók számára, öntesztet készített és tett elérhetővé honlapján, konferenciákat, szakmai találkozókat bonyolított le, meghívott előadóként számos esemény résztvevője volt. A Számvevőszék emellett 2019-ben is kiemelten aktív szereplője volt a számvevőszékek nemzetközi közösségének, megosztotta és hasznosította az integritásfejlesztés legjobb gyakorlatait.

5. Teljesítményellenőrzések

A teljesítményellenőrzések esetében a Számvevőszék 2019-ben kiemelt hangsúlyt helyezett arra, hogy az ellenőrzött intézkedések társadalmi hatásosságát is mérje. A közpénzek eredményes felhasználásának a tényleges mércéje ugyanis leginkább az, hogy az érintettek mennyire elégedettek a megtett intézkedésekkel. Az Állami Számvevőszék ellenőrzéseinek célja nem csupán a közpénzügyek rendezettségének biztosítása, de az állami ellátórendszerek működésének értékelésén keresztül az állampolgárok életminőségét befolyásoló közszolgáltatások fejlesztésének támogatása is. Ennek érdekében folytatta le intézményünk a sürgősségi betegellátás, valamint a gyermekétkeztetés rendszerének ellenőrzését. Az ÁSZ az ellenőrzött szervezetek feladatellátását szabályszerűségi, helyénvalósági és teljesítménykritériumok alapján egyaránt értékelte, emellett felmérte az ellátást igénybe vevő állampolgárok véleményét is. E két ellenőrzésünk felhívta a figyelmet arra, hogy a közfeladat-ellátás teljesítményét célszerű rendszeresen és több szempontból is értékelni.

2. Hasznosulás a jogalkotásban

Kitekintés az ÁSZ tevékenységének jogi kereteire

Az Állami Számvevőszék tevékenységét szabályozó jogi környezet részletesen bemutatásra kerül az I. számú mellékletben.

AZ ORSZÁGGYŰLÉS TÁMOGATÁSA

4 OGY
tájékoztatás

9 jogszabály-
módosítási
kezdeményezés

17 ajánlás törvény-
javaslatokhoz

11 jogszabály- és
egyéb tervezetek
véleményezése

2.1. HOZZÁJÁRULÁS AZ ORSZÁGGYŰLÉS MUNKÁJÁHOZ

Az ÁSZ Alaptörvényben rögzített, alkotmányos feladatának legmagasabb szintű hasznosulása az Országgyűlés munkájának támogatása. Az ÁSZ ellenőrzési tapasztalataival és tanácsaival átláthatóbbá teszi a közpénzek felhasználását az országgyűlési képviselők és az állampolgárok számára. E tevékenysége során az ÁSZ hozzájárul a magas színvonalú, állampolgárok érdekeit szolgáló törvényalkotáshoz és az Országgyűlés végrehajtó hatalom feletti ellenőrzési tevékenységéhez.

Az Állami Számvevőszék törvényi kötelezettségeinek eleget téve – figyelemmel az ÁSZ elnökének a Költségvetési Tanácsban betöltött funkciójára is – egész évben értékeli a központi költségvetés állapotát, valamint a költségvetés megalkotásának és végrehajtásának folyamatait. Ennek keretében az ÁSZ 2019-ben elvégezte a 2018-as központi költségvetés végrehajtásának (zárszámadás) ellenőrzését, valamint véleményével támogatta a 2020-as központi költségvetés parlamenti elfogadását. Mindezzel az ÁSZ hozzájárult az Országgyűlés végrehajtó hatalom feletti ellenőrzésével kapcsolatos alapvető tevékenységéhez.

A 2020-as költségvetésről szóló parlamenti vitában merült fel, hogy mivel az Országgyűlés ezúttal is már a tavaszi ülésszakán megtárgyalja és elfogadja a következő évre vonatkozó költségvetési törvényt, még maradéktalanul nem állnak rendelkezésre költségvetési és makrogazdasági számok, adatok, tendenciák az előző évről. Ezért az ÁSZ egy gyorsletemben összegezte a 2018-as gazdasági és költségvetési folyamatokat, melyet megküldött minden parlamenti képviselőnek, ezzel is támogatva az országgyűlési döntéshozatalt.

Az elmúlt években lezajlott zárszámadási vitákban több alkalommal is elhangzott, hogy a költségvetési és makrogazdasági folyamatok értékelésével egyidejűleg az Állami Számvevőszék nem tér ki az állami vagyongazdálkodással kapcsolatos tendenciákra. E felvetéseket meghallgatva 2019. évben először a költségvetés végrehajtásának ellenőrzésével egyidejűleg végeztük el az állami vagyonnal kapcsolatos tulajdonosi joggyakorlás – szintén évente végzett – ellenőrzését.

Az Országgyűlés jogalkotási és ellenőrzési munkájának támogatása számtalan más úton is megvalósul:

1. Az ÁSZ a törvényalkotási programban megjelölt témákhoz ajánlásokat készít, azaz megjelöli, hogy az egyes témákhoz mely számvevőszéki jelentések és elemzések kapcsolódnak. Amennyiben a törvényalkotási program olyan törvényalkotási témákat tartalmaz, melyek érintettek számvevőszéki ellenőrzési tapasztalatokkal, akkor a törvény előkészítési szakaszában az illetékes tárcának az ÁSZ megküldi tapasztalatait.
2. Az ÁSZ ellenőrzési tapasztalatain alapuló jogszabály módosítási javaslatokat is készít, hozzájárulva a minőségi jogalkotás elősegítéséhez.
3. Egyes irományokat (törvényjavaslatokat, beszámolókat) az általános és a részletes parlamenti vitákban számvevőszéki tájékoztatókkal, háttéranyagokkal támogatja. A Számvevőszék a jogszabályok végrehajtásával kapcsolatos ellenőrzési tapasztalatok megismertetésére külön figyelmet fordít.
4. Az ÁSZ a jelentéseket, valamint elemzéseket és tanulmányokat megküldi az Országgyűlés tisztségviselői és a képviselők részére.

2.2. JOGALKOTÁS TÁMOGATÁSA AZ ELLENŐRZÉSI TAPASZTALATOK ALAPJÁN

A magas színvonalú, állampolgárok érdekeit szolgáló törvényalkotás támogatása keretében az ÁSZ a jogszabályok alkalmazásával összefüggő ellenőrzési tapasztalatait megosztja a jogalkotás szereplőivel annak érdekében, hogy a feltárt hiányosságokra rendszerszintű válaszok szülessenek. Ezen belül – a 2019. év folyamán – két törvénymódosítást indokolt kiemelni, hiszen ezek a közpénzek és a közvagyon felhasználásában jelentős előrelépést jelentettek.

Az állami vagyongazdálkodásról szóló törvény 2019 decemberben módosult, amelynek köszönhetően – az ÁSZ korábbi felvetésével összhangban – javulhat az állami vagyongazdálkodás átláthatósága. A módosítás előrelépést jelent a nemzeti vagyon nyilvántartásának szabályozásában, ugyanis a kijelölt vagyonkezelő már a törvényi kijelölés alapján köteles lesz a nemzeti vagyont nyilvántartásba venni és a tulajdonosi joggyakorló felé a szükséges adatszolgáltatásokat megadni. Így a nemzeti vagyon nyilvántartására vonatkozó új rendelkezések, így az Alaptörvényben foglalt garanciális alapelvek érvényesülését – az átlátható vagyongazdálkodást – jobban szolgálják.

A korrupció elleni védetség szempontjából fontos előrelépés, hogy az Országgyűlés 2019 júliusában elfogadta azt a törvényt, amely a köztulajdonú – állami és önkormányzati – vállalatok esetében is előírja belső kontrollrendszer kialakítását. Ez alapján pedig az év végén megjelent a 339/2019. (XII. 23.) Korm. rendelet a köztulajdonban álló gazdasági társaságok belső kontrollrendszeréről. Mindez fontos előrelépés az integritás kultúrájának rendszerszintű kiterjesztése érdekében.

Az Állami Számvevőszéket az Országgyűlés bírta meg azzal, hogy fordítson kiemelt figyelmet a korrupció elleni fellépésre. Az ÁSZ erre alapozva indította el Integritás Projektjét, amely ma már számos kezdeményezést foglal magába. Az ÁSZ 2011 óta minden évben elvégzi a közzféra intézményeinek korrupciós veszélyeztetettségét, valamint a korrupciós kockázatok kezelésére szolgáló kontrollok kiépítettségét értékelő integritás felmérést. A 2019. szeptemberi – sorrendben kilencedik – kérdőíves kutatáshoz minden korábbiánál több, összesen 4002 közpénzből működő, közvagyon kezelő szervezet csatlakozott.

Mindez azt bizonyítja, hogy a magyar közzféra szervezetei elkötelezettek a megelőzésen alapuló korrupció elleni fellépés eszközeinek szervezeti szintű alkalmazásában, és ennek egyik eleme a köztulajdonban álló vállalatok részére is a belső kontrollrendszer kialakításának és működtetésének előírása.

Törvényalkotási program

Az ÁSZ mind a tavaszi, mind az őszi törvényalkotási ciklusban számos törvényalkotási témához ajánlott jelentéseket, elemzéseket, melyek minden esetben megjelentek az Országgyűlés honlapján.

Egyes törvényjavaslatokhoz kapcsolódóan az ÁSZ ellenőrzési tapasztalatairól összegzéseket készített, és azt a törvényjavaslat beterjesztését megelőzően megküldte az illetékes tárcának, annak érdekében, hogy a törvényjavaslatok elkészítéséhez mindezek hasznosíthatók legyen. Ezek közül kiemelendő a cégnyilvánosságról és a cégeljárásról szóló törvényjavaslat-hoz kapcsolódó ellenőrzési tapasztalatunk. Ellenőrzései során az ÁSZ ugyanis azt tapasztalta, hogy a jelenlegi törvényi előírások a gazdasági társaságok elektronikus közzététel, ezáltal mindenki számára elérhető beszámolóinak valódiságát és hitelességét nem biztosítják.

Az Országgyűlés felé megküldött „Tájékoztatók”

Az ÁSZ, mint az Országgyűlés ellenőrző szerve, feladatának tekinti, hogy egyes szervezetek Országgyűlés felé történő beszámolásakor az aktuális ellenőrzési tapasztalatairól tájékoztassa az Országgyűlést és bizottságait a döntéseik megalapozásának támogatása érdekében.

Ezen kívül, amennyiben az Országgyűlés és bizottságai olyan irományt vesznek napirendjükre, melyekkel az ÁSZ is ellenőrzéseiben vagy elemzéseiben foglalkozott, akkor a szervezet tájékoztatókat készít támogatva ezzel a felelős döntéshozatalt. Az ÁSZ ennek

OGY határozat érvényesítése

A 34/2015. (VII. 7.) OGY határozatban és a 35/2009. (V. 12.) OGY határozatban foglaltakra is tekintettel az elmúlt években az ÁSZ kiemelt figyelmet fordított az integritás kultúrájának a közpénzt és közvagyon használó szervezetek közötti minél szélesebb elterjesztésére. Ennek eredményeként került elfogadásra 2019 júliusában az a törvény, mely a köztulajdonban álló gazdasági társaságokra is előírja a belső kontrollrendszer működtetését.

megfelelően, a 2019-es évben többek között tájékoztatót küldött a Gazdasági bizottság részére a turizmusfejlesztési intézkedések számvevőszéki ellenőrzésének tapasztalatairól, a 2018. évi zárszámadás keretében történt ellenőrzésének tapasztalatairól. Az ÁSZ továbbá levélben tájékoztatta az országgyűlési képviselőket a 2018-as gazdasági és költségvetési folyamatokról az erről készített beszámoló megküldésével, valamint tájékoztatót küldött az államháztartási vagyongazdálkodás ellenőrzésének tapasztalatairól is.

A jelentések, valamint elemzések és tanulmányok megküldése az Országgyűlés tisztségviselői és a képviselők részére

Az ÁSZ a nyilvánosságra hozott jelentéseit és elemzéseit a nyilvánosságra hozatal napján elektronikusan megküldi valamennyi országgyűlési tisztségviselőnek és képviselőnek, így az országgyűlési munkában való felhasználásuk azonnalisága biztosított.

2.3. RENDSZERSZINTŰ ELLENŐRZÉSI TAPASZTALATOK HASZNOSÍTÁSA

Az ÁSZ a korábbi évek beszámolóiban ellenőrzési tapasztalatai alapján felvetéseket fogalmazott meg az Országgyűlés számára, melyek az ellenőrzési tapasztalatok rendszer-szintű összegyűjtésével hozzájárulhatnak egyes közpénzügyi területek további fejlesztéséhez, kockázatai csökkentéséhez.

1. Védelmi vonalak közötti koordináció erősítése, nagyobb ráhatás a belső ellenőrzésre

A közpénzügyek ellenőrzését Magyarországon egy összehangolt, egymásra épülő elemekből álló rendszer biztosítja. Az első védelmi vonal az egyes szervezetek, intézmények belső kontrollrendszere, a belső ellenőrzés; a második vonal az ágazati, a kormányzati, illetve az önkormányzati felügyelet és ellenőrzés (például: a Kormányzati Ellenőrzési Hivatal és a Magyar Államkincstár ellenőrzései, a kormányhivatali ellenőrzések, az önkormányzatok által az intézményeiknél végzett ellenőrzések); majd harmadik ellenőrzési védelmi vonalként működik a külső független ellenőrzés (például a számvevőszéki ellenőrzés).

Az Állami Számvevőszék a 2017. évi tevékenységéről szóló beszámolójában az ellenőrzési megállapításai alapján felvetette, hogy a feltárt hiányosságok felszámolása érdekében érdemes lenne a számvevőszéki megállapításoknak nagyobb ráhatást biztosítani az egyes szervezetek belső ellenőrzésére – ezáltal növelve azok hatékonyságát és eredményességét. Továbbá az ÁSZ felvetette a közpénzügyi ellenőrző rendszer három védelmi vonala közötti koordináció erősítését.

Mindezekre tekintettel az ÁSZ 2017. évi beszámolóját elfogadó 22/2018. (X.16.) OGY határozat 2. pontja kimondta, hogy „Az Országgyűlés a közpénzügyek átláthatóságát és a nemzeti vagyonnal való - Alaptörvényben foglalt - felelős gazdálkodást azzal erősíti meg, hogy támogatja az Állami Számvevőszék 2017. évi beszámolójának azon felvetését, mely szerint az Állami Számvevőszék által feltárt hiányosságok felszámolása érdekében az Állami Számvevőszék megállapításainak nagyobb ráhatása legyen a belső ellenőrzésre annak eredményessége növelése érdekében.”

2019 szeptemberében létrejött az Állami Számvevőszékkel Való Kormányzati Kapcsolattartásért Felelős Tárcaközi Bizottság, mely támogatja az országgyűlési határozatban foglaltak megvalósítását, illetve hozzájárul az ÁSZ hasznosulási célkitűzéseinek erősítéséhez, a közpénzügyi ellenőrző rendszer fejlesztéséhez.

2. Állami beruházások szabályozási környezetének megerősítése

Az ÁSZ a 2017. évi beszámolójában felvetést fogalmazott meg az állami és önkormányzati beruházások projektmenedzsmentjének, szabályozási környezetének erősítése érdekében. A felvetés alapja az Országgyűlés 2015. évi arra irányuló határozata volt, hogy a nagyberuházásokkal kapcsolatos kockázatokat az ÁSZ rendszerszerűen feltárja, és megismerje a nagyberuházások szabályozásának és ellenőrzésének nemzetközi tapasztalatait.

Ennek a felvetésnek a konkrét megvalósulását jelentette az állami magasépítési beruházások megvalósításáról szóló 2018. évi CXXXVIII. törvény elfogadása, melynek általános vitájában az ÁSZ elnöke is felszólalt. A törvénnyel létrejött a 100%-os állami tulajdonban lévő, közfeladatokat ellátó Beruházási Ügynökség, amelynek átlátható, elszámoltatható,

az integritási követelményeknek megfelelő működését a törvény biztosítja. A Beruházási Ügynökség 2019. január 1-jével kezdte meg működését. A törvény jelentősen hozzájárulhat ahhoz, hogy az állami magasépítési beruházások teljes folyamata szabályozott legyen, illetve hogy minden állami beruházás előkészítése és lebonyolítása magas szakmai és átláthatósági követelmények mellett történjen meg.

3. Tartalékképzés fontossága a költségvetésben

Az ÁSZ a 2017-es Beszámolójában felvetette, hogy a költségvetési folyamatokban érdemes törekedni a tartalékképzésre, ezzel csökkentve az államháztartás sérülékenységet egy későbbi, esetleges recesszió idején.

Az elmúlt évek költségvetési törvényeiben a rendelkezésre álló tartalékok egyre inkább növekedtek, mely a költségvetés végrehajtásának és tervezésének rugalmasságát és biztonságát jelentette. Mindennek a 2020. évben különös jelentősége volt (a 2020. évi költségvetés tervezése, kialakítása 2019. évben történt). A 2020. évi költségvetési törvényben 300 milliárd forintot lehetett azonnal felhasználni a legsürgősebb intézkedések finanszírozására, azaz megvolt az a lehetőség, hogy jelentős összegeket át lehessen csoportosítani, amely hozzájárulhat a költségvetési kockázatok kezeléséhez.

4. Digitalizáció

Az ÁSZ már a 2017. évi beszámolójában felvetette, hogy a bürokráciacsökkentés elemeként az e-kormányzás részeinek kiterjesztése szükséges az ÁSZ-ra. 2019-ben – a 2018. évi beszámoló elfogadásakor – az Országgyűlés határozatában elismerte az Állami Számvevőszék 2018. évi, a digitális ellenőrzési környezetre történő áttérés érdekében kifejtett tevékenységét. Az Országgyűlés ezen túlmenően támogatta az ÁSZ minden olyan további tevékenységét, amely elősegíti a digitális adatfeldolgozás eredményeként az adatok hiteles forrásból történő biztosítását, valamint az ellenőrzött szervezetek adatszolgáltatásának és a jogszabályi követelményeknek megfelelő beszámolásának hitelességét és megfelelőségét.

Az ÁSZ technológiai fejlesztéseivel a beszámoló külön része foglalkozik.

5. Új ellenőrzési technológiák alkalmazása

Az ÁSZ a 2018. évi beszámolójában rögzítette, hogy az ellenőrzések hatékonysága növelése érdekében áttekintette az ellenőrzések módszertanát és gyakorlatát, és ezek alapján a kockázati alapú megközelítés módszertanának alkalmazását kiemelt jelentőségűnek minősítette. Erre vonatkozóan felvetést is megfogalmaztunk, mely szerint felmerülhet a kockázati megközelítésű alapú módszertan alkalmazása az ellenőrzések során.

A Számvevőszék 2019. évben több ellenőrzést is (például kórházak, könyvtárak esetében) ennek figyelembevételével, kockázat alapú ellenőrzési módszert alkalmazva hajtott végre.

A kockázat alapú ellenőrzésekkel az ÁSZ az ellenőrzöttek széles körénél, illetve azok meghatározott csoportjánál (azonos jellemzők alapján történő szegmentálásával) a lényeges dokumentumok értékelése alapján ad képet a szervezeteknél fennálló kockázatos területekről. Ezáltal az ellenőrzött szervezetek vezetőinek figyelme még inkább ráirányítható a kockázatos területekre, megteremtve a lehetőséget a kockázatok kezelésére is.

Az új megközelítésű ellenőrzésekkel a felelős gazdálkodás, az elszámoltathatóság, az átláthatóság lényeges területeit egyidejűleg több ellenőrzött szervezetnél értékeli a Számvevőszék. Mindez hozzájárul az ellenőrzött szervezetek számának növeléséhez, a közpénzügyi helyzet és az elszámoltathatóság általános javulásához.

6. „ÁSZ felvetések”, melyek átfogó és lényeges, változási igényekre adnak válaszokat

A kiemelt témákon túl az ÁSZ az elmúlt években számos más témában is élt felvetéssel, melyek továbbra is aktuális, a hazai közpénzügyi rendszert fejlesztő tartalommal bírnak. Ezek alapján az ÁSZ továbbra is fontosnak tartja:

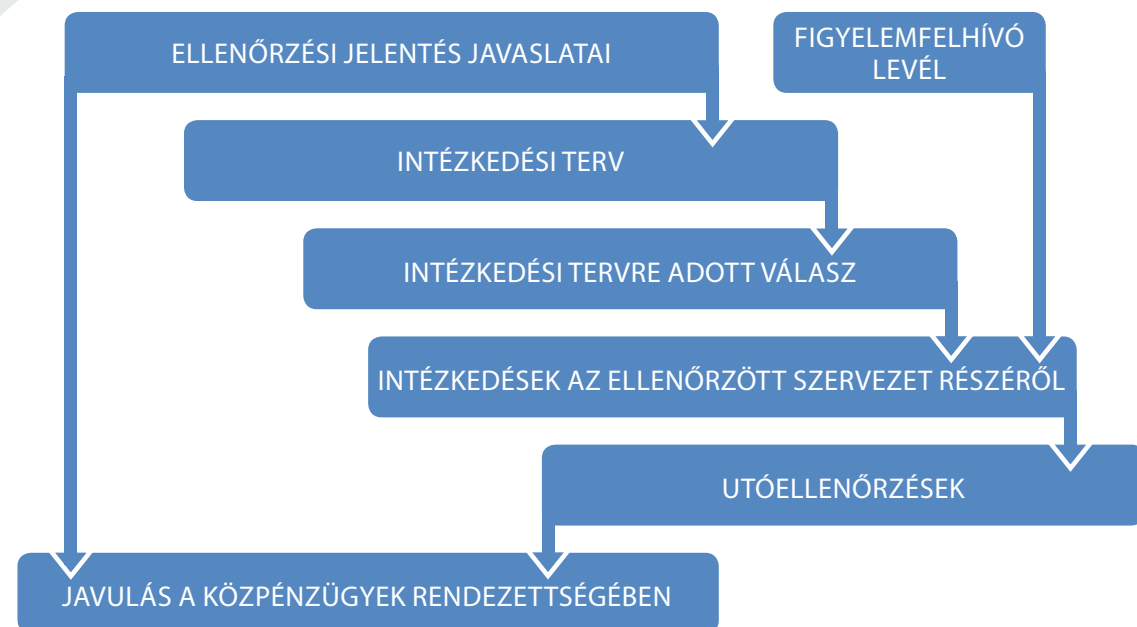
- az önkormányzatok ismételt eladósodásának megakadályozását, ideértve az önkormányzatok befektetési tevékenységeinek a szigorítását is,

- az önkormányzati adósságrendezési eljárás rendszerének újragondolását annak érdekében, hogy az valós megoldás legyen az önkormányzati „csődhelyzet” kezelésére,
- az államháztartási gazdálkodási jogkörök újragondolását a felesleges bürokrácia csökkentése és a gazdálkodás felelősségének érvényesíthetősége érdekében,
- az állami vagyoni számvizsgálat kialakítását, valamint
- a közérdekű adatok közzétételének és kiadhatóságának újragondolását az integritási szempontokra figyelemmel, valamint a felesleges bürokrácia csökkentése érdekében.

3. Hasznosulás a közpénzt felhasználó szervezetek oldaláról

A SZÁMVEVŐSZÉKI MUNKA ELLENŐRZÖTT SZERVEZETEKNEÉL VALÓ HASZNOSULÁSÁNAK FOLYAMATA

3.1. INTÉZKEDÉSI KÖTELEMMEL JÁRÓ MEGÁLLAPÍTÁSOKON ALAPULÓ JAVASLATOK ÉS INTÉZKEDÉSI TERVEK

Intézkedési kötelemmel járó megállapításokon alapuló javaslatok

Az ÁSZ minőségirányítási rendszere biztosítja, hogy az ellenőrzési megállapítások objektív tényeken alapuljanak, továbbá szakmai és jogi szempontból helytállóak legyenek.

Az ellenőrzési megállapításokat az ellenőrzött szervezet vezetője észrevételezheti – törvényi előírás szerint – a jelentéstervezet kézhezvételétől számított 15 napon belül. Az észrevételek kezelését az ÁSZ a törvényben meghatározott módon a számvevőszéki jelentésben feltünteteti és az el nem fogadást indokolja.

A jelentésekben szereplő megállapításokra az ellenőrzött szervezet vezetőjének intézkedési tervet szükséges készítenie a szabálytalanságok és hiányosságok megszüntetése érdekében, amelynek elfogadhatóságát az ÁSZ értékeli. Az ÁSZ az intézkedési tervben vállalt feladatok végrehajtását utóellenőrzés keretében ellenőrizheti.

Intézkedési tervek egységes szempontok alapján történő véleményezése

A számvevőszéki intézkedést igénylő megállapítás javaslatai hasznosulásának nyomon követése segíti a közpénzek és a közvagyon szabályszerű, gazdaságos és eredményes felhasználását, használatát.

Az ÁSZ a 2019. évben megjelent számvevőszéki jelentéseiben az ellenőrzött szervezetek vezetőinek az ellenőrzési megállapításokhoz kapcsolódóan 286 címzettnek 1414 javaslatot fogalmazott meg. A jelentésekben megfogalmazott javaslatok végrehajtása és hasznosulása érdekében az ellenőrzött szervezet vezetője köteles intézkedési tervet készíteni, és azt az ÁSZ számára megküldeni. 2019-ben 243 intézkedési terv érkezett az ÁSZ-hoz. Az intézkedési tervben foglaltak végrehajtásával az ellenőrzött szervezetek lépéseket tesznek a gazdálkodásukban meglévő hibák, hiányosságok felszámolására, ami hozzájárul a közpénzfelhasználás átláthatósága, elszámoltathatósága javulásához.

Az ellenőrzött szervezet által megküldött intézkedési terv kétszintű felülvizsgálata során a felületi vezető a megfelelőséget egységes kritérium- és szempontrendszer alapján értékeli.

Az intézkedési tervekben előírt feladatok megfelelősége, az intézkedési tervek kiegészítésre történő visszaküldésének ténye, illetve a kiegészítések száma alapul szolgálhat az ellenőrzött szervezettel kapcsolatos kockázatok feltárásához, amelyek az utóellenőrzések tervezése során hasznosíthatók.

Figyelemfelhívó levelek

Az ÁSZ elnöke a számvevőszéki jelentésekhez kapcsolódóan 202 db figyelemfelhívó levelet küldött az ellenőrzött szervezetek vezetőinek. Ebben az ÁSZ jellemzően az ellenőrzések során feltárt jogszabálysértő gyakorlat megszüntetésére, a törvényi előírások érvényesítésére hívta fel az ellenőrzött szervek vezetőinek figyelmét. Az ellenőrzött szervezeteknek a figyelemfelhívó levélben leírtak megszüntetésére intézkedéseket szükséges tenniük.

3.2. UTÓELLENŐRZÉSEK

Az utóellenőrzésekkel értékelhető, hogy az ellenőrzött szervezet élt-e a számvevőszéki ellenőrzés során felhívott javulás lehetőségével, intézkedéseivel javult-e a közpénzfelhasználás szabályszerűsége, a közpénzekkel és a nemzeti vagyonnal történő szabályszerű és felelős gazdálkodás, az elszámolási, beszámolási kötelezettségek szabályszerű teljesítése, valamint a korrupciós kockázatok kezelését szolgáló integritás kontrollok kiépítése, az integritás érvényesítése. Ezáltal az ÁSZ hozzájárul a közpénzekkel és a közvagyonnal történő gazdálkodás során igazolt hiányosságok megszüntetéséhez, amivel a közpénzek és a nemzeti vagyon védelme megalósul.

Az utóellenőrzések célja annak értékelése, hogy a korábbi ÁSZ ellenőrzések számvevőszéki jelentéseiben rögzített intézkedést igénylő megállapításokkal összhangban készített intézkedési tervben meghatározott feladatokat az ellenőrzött szervezet végrehajtotta-e, vagyis élt-e a javítás lehetőségével.

Az ÁSZ a 2019. évben 33 utóellenőrzést hajtott végre, melynek legnagyobb részét (57,6%) az önkormányzatokra vonatkozó utóellenőrzések tették ki. A 19 önkormányzatból az utóellenőrzés 14-nél (73,6%) a belső kontrollrendszer kialakításának és működtetésének ellenőrzésére, kettőnél (10,5%) a pénzügyi- és vagyongazdálkodás felelősségének ellenőrzésére, háromnál (15,8%) pedig az adósságrendezési eljárásának utóellenőrzésére irányult. Ezen kívül az ÁSZ hat önkormányzati többségi tulajdonban lévő gazdasági társaság (18,2%) közfeladat ellátásának, négy nemzeti park igazgatóság (12,1%) feladatellátásának és vagyonkezelésének, három a központi alrendszer intézményei körébe tartozó szakiskola (9,1%) pénzügyi és vagyongazdálkodásának, valamint

ELLENŐRZÖTTEKNEK
MEGFOGALMAZOTT
JAVASLATOK,
VÉLEMÉNYEK

1414 Javaslat

202 Figyelemfelhívó levél

243 Intézkedési terv

1362 Ellenőrzött szervezet

Mi a figyelemfelhívó levél?

Az ÁSZ tv. alapján az ÁSZ elnöke az ellenőrzés során feltárt jogszabálysértő gyakorlat, illetve a vagyon rendeltetésellenes vagy pazarló felhasználásának megszüntetése érdekében - ha jogszabály súlyosabb jogkövetkezmény alkalmazását nem írja elő - figyelemfelhívó levéllel fordulhat az ellenőrzött szerv vezetőjéhez. A szerv vezetője a figyelemfelhívó levélben foglaltakat tizenöt napon belül - testületi szerv a soron következő ülésén - köteles elbírálni, a megfelelő intézkedést megtenni és erről az ÁSZ elnökét értesíteni.

a Magyar Tudományos Akadémia kutatóintézeti hálózatának átalakítása, egyes kiemelt kutatóintézetek gazdálkodása és feladatellátásának utóellenőrzését végezte el.

Az utóellenőrzések során az ÁSZ megállapította, hogy ellenőrzött szervezetek kétharmada az ÁSZ jelentések ellenőrzési megállapításaihoz kapcsolódó javaslatainak hasznosítására készített intézkedési tervekben meghatározott feladatok végrehajtásával a közpénz, közvagyon szabályos felhasználása érdekében megtették a szükséges intézkedéseket, ezáltal a szabályozottság területén csökkentették legnagyobb mértékben a kockázatokat.

3.3. ÁSZ ELLENŐRZÉSEK KOCKÁZATI JELZÉSEI, ELJÁRÁSOK KEZDEMÉNYEZÉSE

A számvevőszéki ellenőrzések jogkövetkezményi rendszerét a 2011-ben megalkotott Alaptörvény, illetve annak első sarkalatos törvénye, a számvevőszéki törvény jelentősen megerősítette. Ennek köszönhetően 2011-ben végleg lezárult a következmények nélküli ellenőrzések korszaka Magyarországon. Az Állami Számvevőszék széleskörű eszközrendszerrel rendelkezik ahhoz, hogy a gazdaságos és szabályszerű közpénzfelhasználás megvalósítása érdekében az ellenőrzöttekre hatást gyakoroljon.

A Számvevőszék törvényi felhatalmazás alapján, amennyiben az ellenőrzésen túlmutatóan indokoltnak látszik az ellenőrzés során feltárt körülmények további vizsgálata, az ellenőrzés által feltárt körülményeket továbbítja a hatáskörrel rendelkező szervnek a szükséges intézkedések megtétele, eljárások lefolytatása érdekében. Ezek mellett, ha ellenőrzési tevékenysége során bűncselekmény gyanúját állapítja meg, az ÁSZ törvény 30. § (1) bekezdése szerint megállapításait közli az illetékes hatósággal.

Az ÁSZ a 2019. évben az ügyészség, a Nemzeti Adó és Vámhivatal, a Magyar Államkincstár, a Kormányhivatalok, valamint a Közbeszerzési Döntőbizottság felé fordult megkeresésekkel.

A hatóságok felé tett jelzések többségében a számviteli szabályzatok hiányához, a számviteli nyilvántartások nem megfelelőségéhez, a leltározás és leltár hiányához, a gazdálkodási jogkörök nyilvántartásának hiányosságaihoz, a támogatások felhasználására vonatkozó nyilvántartások nem megfelelőségéhez kapcsolódtak. A bűncselekmények gyanújának többsége vagyoni hátrány okozására vonatkozott, továbbá közreműködési kötelezettség megszegésének és hamis magánokirat felhasználásának gyanúját jelezte az ÁSZ.

Az ÁSZ 2019-ben 18 esetben tett jelzést közbeszerzési szabálytalanság miatt, ezzel hozzájárulva a beszerzések jogszerű végrehajtásának, a közpénzek elköltésének, átláthatóságának előmozdításához.

Költségvetési támogatás folyósítása felfüggesztésének kezdeményezése

Amennyiben az ellenőrzés rendeltetésellenes vagy pazarló felhasználást tár fel, illetve az ellenőrzött szervezet által a pénzeszközök kezelésére vonatkozó szabályok súlyos megsértésével történő károkozást, illetve ennek veszélyét állapítja meg, illetve az ellenőrzött szervezet a közreműködési kötelezettségének nem tesz eleget az Állami Számvevőszék a kár megelőzése, illetve enyhítése, valamint az ellenőrzött közreműködésének kikényszerítése érdekében a költségvetési támogatás folyósításának felfüggesztését kezdeményezheti.

Ezen eszköz alkalmazására akkor került sor, amikor a közpénz, közvagyon törvényeknek megfelelő, szabályos felhasználásának biztosítása más eszközökkel már nem volt érvényesíthető.

Az Állami Számvevőszék a 2019. évben – a fokozatosság elvének érvényesítése mentén – 14 alkalommal élt ezzel a lehetőséggel, melyből kettő még folyamatban van.

A felfüggesztett költségvetési támogatás mértéke igazodott az intézkedés alapjául szolgáló szabálytalanság súlyához, és annak hatásosságához.

4. Társadalmi és tudományos hasznosulás területei

4.1. TÁRSADALMI HASZNOSULÁS

Az Állami Számvevőszék 2019-ben is betöltötte az Alaptörvényben meghatározott közpénzügyi garantom szerepét, vagyis ellenőrzéseivel, elemzéseivel és széleskörű tudásmegosztó tevékenységével hozzájárult a közpénzügyek fejlesztéséhez. Az ÁSZ átfogó és innovatív tudásmegosztó tevékenységével hazai és nemzetközi téren is hasznosította a számvevőszéki munka eredményeit, tapasztalatait, továbbra is nagy hangsúlyt helyezve az átláthatóságra, a nyílt és megelőzésen alapuló kommunikációra.

Társadalmi tájékoztatás

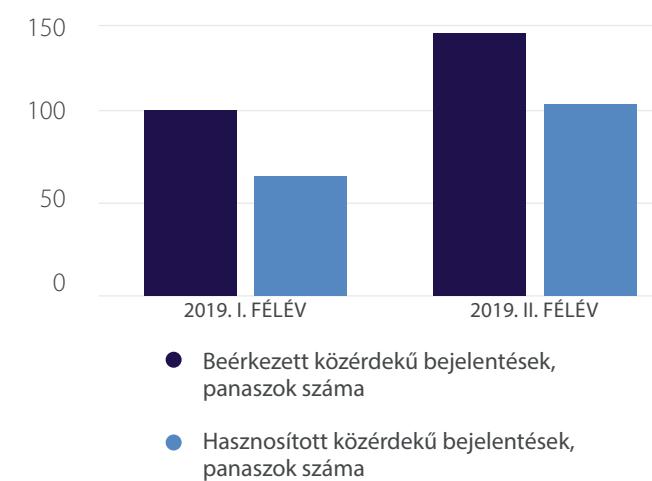
Az Állami Számvevőszék 2019-ben is törekedett arra, hogy releváns és aktuális, valamint közérdeklődésre számot tartó ellenőrzési témákra fókuszáljon kommunikációja során.

70 ezer egyedi felhasználó olvasta az ÁSZ Hírportál mintegy 1900 magyar nyelvű cikkét 2019-ben. A látogatottságban ez mintegy 16 százalékos emelkedést jelent az előző évhez képest. Most már szinte minden második olvasó okoseszközzel böngészi a számvevőszéki munka teljes átláthatóságát biztosító honlap tartalmait. A korábbi évhez képest kétharmadával több videós tartalom és az 50 százalékkal több publikált képriport azt biztosítja, hogy az ÁSZ megfeleljen a digitalizáció támasztotta kihívásoknak.

Közérdekű panaszok hasznosulása

Az Állami Számvevőszékhez 2019. évben 238 esetben fordultak bejelentéssel, illetve panasszal, az állami és az önkormányzati vagyongazdálkodást, állami vagy önkormányzati tulajdonban lévő gazdasági társaságokat, egészségügyi és oktatási intézmények gazdálkodását, valamint az állami támogatásban részesülő pártok ellenőrzését érintően.

AZ ÁLLAMI SZÁMVEVŐSZÉKHEZ BEÉRKEZETT ÉS HASZNOSÍTOTT KÖZÉRDEKŰ BEJELENTÉSEK ÉS PANASZOK SZÁMÁNAK ALAKULÁSA 2019-BEN

A Számvevőszék azokat a közérdekű bejelentéseket, melyek bűncselekmény gyanúját is felvetik, a Panasztörvény előírásai szerint az illetékes nyomozóhatóságnak továbbította, szükséges esetben a bejelentő hozzájárulásával. Az ÁSZ a közérdekű bejelentésekben megjelent területeket értékelte és ellenőrzései során hasznosította.

SZAKMAI,
 KÖZÉLETI
 TUDÁSMEGOSZTÁS
 SZÁMOKBAN

- 37
 ÁSZ dolgozók által tartott előadások
- 18
 ÁSZ által tartott konferenciák, szemináriumok
- 20
 konzultáció, tapasztalatcsere hazai és nemzetközi szervezetekkel

TUDOMÁNYOS
 HASZNOSULÁS
 SZÁMOKBAN

- 1
 könyv publikáció
- 15
 szakfolyóiratokban megjelent publikáció
- 2
 integritás módszertani elemzés
- 6
 konferenciakötet, előadások

4.2. SZAKMAI, KÖZÉLETI TUDÁSMEGOSZTÁS

Az ÁSZ kiemelt küldetése, hogy a törvényben meghatározott tanácsadó tevékenysége keretében – az ellenőrzési tapasztalatai alapján – támogassa a potenciális ellenőrzötteket. Az elemzések mellett az ÁSZ konferenciákon, szemináriumokon, tudásmegosztó együttműködések és projektek alkalmával, valamint képzések és öntesztek során is megosztja tapasztalatait a szélesebb szakmai közönséggel.

Az Állami Számvevőszék munkája abban az esetben tud az egész társadalom számára hasznossá válni, ha a szervezet tevékenységének eredményeit és tapasztalatait az állampolgárok mellett a szakmai-tudományos közösség is megismeri, mindennapi munkája során alkalmazza. Ebből adódóan az ÁSZ megalapítása óta kiemelt figyelmet szentel a tudásmegosztást szolgáló programoknak, együttműködéseknek. A megvalósult események, a megtartott előadások, a megjelentetett szakmai-tudományos értekezések célja a példamutató gyakorlatok megosztása, a közpénzfelhasználó szervezetek, döntéshozók és kutatócsoportok támogatása a közpénzügyi gazdálkodás gyakorlatának és tudományterületének fejlesztése érdekében.

Tudásmegosztás konferenciákon és szemináriumokon

Az Állami Számvevőszék törvényben meghatározott feladata, hogy tanácsadó tevékenysége keretében támogassa az ellenőrzött szervezeteket. Az ÁSZ együttműködési megállapodásokkal, konzultációkkal, valamint közös projektekben való részvételével is hozzájárul a szervezetek közötti szaktudás és tapasztalatok átadásához.

Szakmai-tudományos együttműködések, képzési programok

A Nemzeti Közzolgálati Egyetemmel megújított és elmélyített partnerségével gyarapította az ÁSZ felsőoktatási kezdeményezései sorát az etikus közpénzfelhasználás iránt elkötelezett vezetők felé.

A számvevőszéki munka szakmai-tudományos hasznosulása érdekében a legnagyobb társadalmi relevanciával rendelkező, a közérdeklődés középpontjában álló területeken szerzett ellenőrzési, kutatási és elemzési tapasztalatait megosztotta. 2019-ben 17 saját szerzős tudományos közleményt jelentetett meg rangos szakfolyóiratokban, többek között a Pénzügyi Szemlében, a Polgári Szemlében, és a Szociológiai Szemlében, valamint az ÁSZ-szal együttműködő felsőoktatási intézmények folyóirataiban, így a Miskolci Egyetem, a Soproni Egyetem, és a Budapesti Metropolitan Egyetem lapjaiban. A közölt cikkek az állammenedzsment és vezetéstudomány, a közpénzügyi gazdálkodás, a fiskális politika, a közigazgatás és a közszolgáltatások, valamint a nemzetközi rangsorok tudományos megbízhatóságának témakörét érintették. Az ÁSZ emellett közreműködött tankönyvek, tanulmánykötetek kiadásában, illetve tudományos előadások tartásával támogatta a számvevőszéki tudás hazai és nemzetközi szintű hasznosulását.

Pénzügyi Szemle folyóirat gondozása

A félévszázados hagyományokra visszatekintő, megújult, bővülő tartalommal, állandó rovatrenddel, korszerű tipográfiával, egy kötetben magyar és angol nyelven megjelenő, impakt faktorral (vagyis a folyóirat idézettségét mérő mutatóval) rendelkező közpénzügyi szakfolyóirat az Állami Számvevőszék gondozásában, szerkesztésében negyedévente jelenik meg. A Pénzügyi Szemle célja az, hogy hiteles képet adjon a pénzügyi rendszerről, valamint - a legfontosabb pénzügyi összefüggések tükrében - a közszféra és a nemzetgazdaság működésének főbb vonásairól, a felzárkózási, jövőépítési törekvésekről és a kapcsolódó szakmai vitákról.

A lap az elmúlt időszakban a hazai közgazdaságtudomány vezető folyóiratává vált. Tudományos színvonalát mutatja, hogy 2019-ben a legmagasabb citációs indexszel (megmutatja, hogy a folyóiratban megjelenő cikkeket hányszor idézik más tudományos munkákban) rendelkező hazai közgazdasági folyóirat. A Pénzügyi Szemle 2019-ben bekerült a SCOPUS-ba, a világ legnagyobb és legelismertebb szakirodalmi adatbázisába is.

A lapszámok fókuszában a következő témák álltak:

- 2019/1: Sikerek és kockázatok a magyar gazdaságban
- 2019/2: A pénzügyek szubjektív aspektusai
- 2019/3: Minősítések minősége
- 2019/4: Elosztási rendszerek hatásai

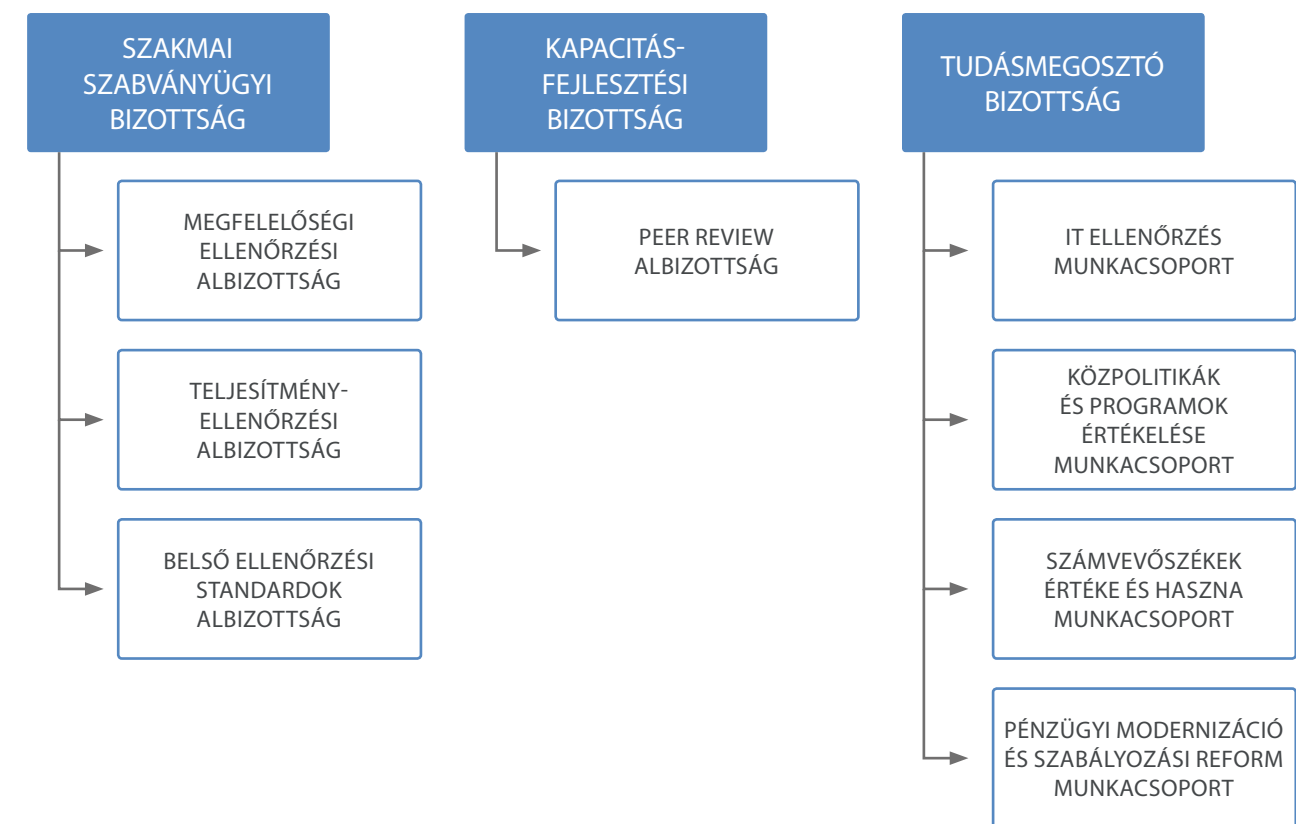
A Pénzügyi Szemle arra törekszik, hogy a lapban közölt tudományos eredmények minél inkább hasznosuljanak, támogassák az állampolgárok pénzügyi tudatosságának fejlesztését, a pénzügyi kultúra terjesztését, a pénzügyi-gazdaságpolitikai döntések megalapozottságát, ezáltal járuljanak hozzá az állampénzügyek átláthatóságához, elszámoltathatóságához, továbbá az államháztartás stabilitásához. A Pénzügyi Szemle mindezzel a „jól irányított állam” megteremtését szolgálja.

Nemzetközi tudásmegosztás

Az ÁSZ folyamatosan fejleszti két-, valamint többoldalú nemzetközi kapcsolatait, 1968 óta tagja a Legfőbb Ellenőrző Intézmények Nemzetközi Szervezetének (INTOSAI). Az INTOSAI-on belül a hatékonyabb tudásátadás és információgyűjtés céljából az ÁSZ több albizottság és munkacsoport munkájában is részt vesz.

A partner-számvevőszékekkel való kapcsolattartás elengedhetetlen az Állami Számvevőszék számára, mivel az országban egyedüli legfőbb ellenőrző intézményként, az Országgyűlés legfőbb pénzügyi-gazdasági ellenőrző szerveként csak más legfőbb ellenőrző intézményekkel tud tapasztalatokat, tudást cserélni a törvényi felhatalmazásból fakadó feladatainak hatékonyabb ellátása érdekében.

AZ ÁLLAMI SZÁMVEVŐSZÉK RÉSZVÉTELE AZ INTOSAI ALBIZOTTSÁGAIBAN ÉS MUNKACSOPORTJAIBAN

Nemzetközi tevékenységhez kapcsolódó OGY határozat 41/2013. (V. 27.) OGY határozat az ÁSZ részvételének támogatása a legfőbb ellenőrző intézmények nemzetközi szakmai szervezete (INTOSAI) Fejlesztési Kezdeményezésének tevékenységébe.

Az ÁSZ aktív tagja az EUROSAI-nak, amelynek keretében 2008-2011 között vezette az ellenőrzés minőségével összefüggő jó gyakorlatokat bemutató Útmutatót kidolgozó munkacsoportot és 2011 óta üzemelteti az EUROSAI Minőségirányítási jó gyakorlatok adatbázisát angol nyelvű honlapján. Az ÁSZ megkezdte 2019-ben az adatbázis interaktív tételét. A tartalmilag és vizuálisan is megújult adatbázisban - a frissítést követően - jelenleg 16 hazai és 30 külföldi jó gyakorlatot bemutató angol nyelvű űrlap érhető el a minőségirányítás témájában.

Az Állami Számvevőszék egy projektcsoporthoz tartozó keretei között elektronikus felméréseket végez a minőségirányítás kérdéskörével, amelynek célja, hogy első kézből származó, friss, strukturált és összehasonlítható információt gyűjtsön az EUROSAI tagok minőségirányítási gyakorlatáról, valamint hogy a kérdőívek eredményeit összefoglaló füzetek formájában publikálja és elérhetővé tegye az EUROSAI közössége részére, így osztva meg az megszerzett tudást és tapasztalatokat.

Az ÁSZ nemzetközi tevékenysége, az INTOSAI és EUROSAI munkacsoportokban való tagsága és aktív részvétele hozzájárul a Számvevőszék társadalmi hasznosságához. Az Állami Számvevőszék nemzetközi kapcsolatai, szerepvállalásai biztosítják a kétirányú tudásáramlást, és az így szerzett, illetve átadott tapasztalatok mind hazai, mind nemzetközi szinten beépülnek az ellenőrzési munkába.

4.3. AZ ÁSZ TANÁCSADÓ SZEREPE

Az Állami Számvevőszék törvényben meghatározott feladata a jól irányított állam támogatása. Ennek érdekében az ÁSZ a számvevőszéki jelentések mellett elemzéseket is készít. Elemzéseiben az ÁSZ összefüggésekre, hatásokra világít rá, felhívja a figyelmet az adott területen jelentkező dilemmákra, kockázatokra, valamint bemutatja az eredményeket. Tanácsadó tevékenysége keretében az Állami Számvevőszék 2019-ben 32 elemzést hozott nyilvánosságra.

Az integritás kultúra széleskörű terjesztése érdekében a korábbi években az ÁSZ elemzéseinek legnagyobb aránya az integritással, az integritási problémák elemzésével, vizsgálatával volt kapcsolatos. Mindezek következtében az ÁSZ tanácsadó szerepe nagyban érvényesült az integritás témakörében (például különböző képzések, nemzetközi tudásmegosztás), ezért az ÁSZ elemzéseinek többsége mostanra új területekre fókuszál (természetesen ez nem jelenti a régi területek elhanyagolását).

Az Állami Számvevőszék olyan elemzéseket is készít, melyek az átfogó, több azonos szektorban tevékenykedő szervezet ellenőrzési tapasztalatait értékelik. Ezen elemzések rámutatnak a szektorban működő és az ÁSZ által kockázatelemzés alapján ellenőrzött szervezetek tevékenységében rejlő szabálytalanságokra és egyéb kockázatokra, melyek alapján felhívhatja az adott szektorban működő egyéb szervezetek figyelmét is az esetleges, más szervezetek esetében már felfedezett kockázatokra. Ez a módszer egy önmagát generáló kört eredményez, mivel az ellenőrzési tapasztalatokra épülő összegző elemzések új, kockázatos ellenőrzési területekre mutathatnak rá, amelyek ellenőrzési tapasztalatait szintén lehet majd összegezni egy újabb elemzés keretében.

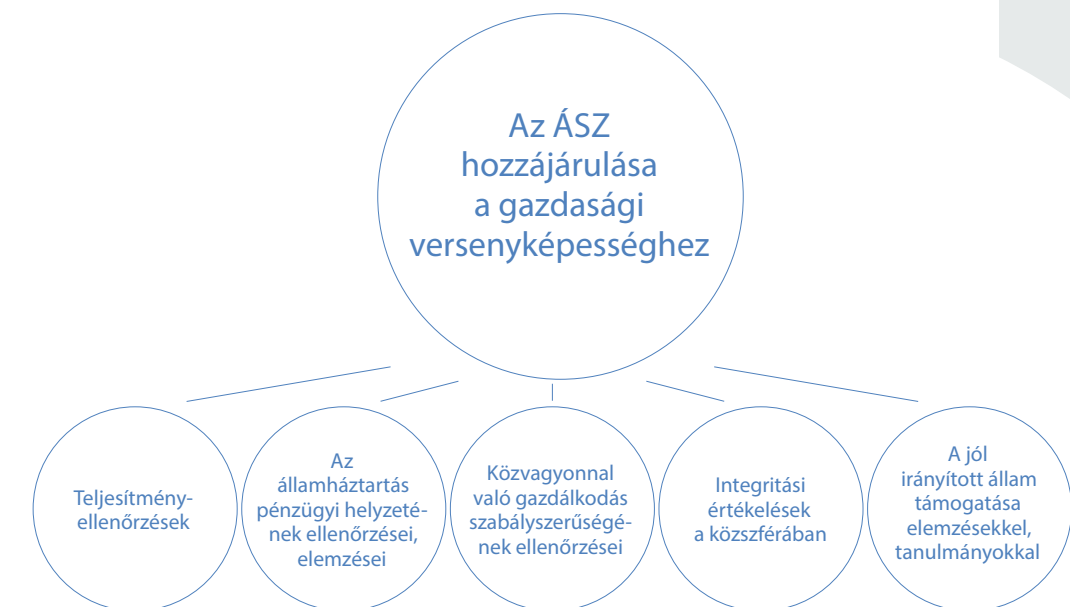
Az ÁSZ az elsődlegesen kockázatelemzésen alapuló ellenőrzéseit törekszik összhangba hozni azzal, hogy a szektorok esetében a nagyobb súlyú, példamutató vagy meghatározó szervezeteket vegye górcső alá, hiszen ezzel szélesebb körű hasznosulást érhet el a szektor egészét tekintve, és így nagyobb mértékben járulhat hozzá az adott szektor gazdasági versenyképességének javulásához.

ÁSZ hozzájárulása a gazdasági versenyképességhez

Az államháztartás gazdálkodásában, működésében kiemelt jelentőségű a pénzügyi helyzet egyensúlyának megteremtése, az államadósság alakulásának fenntartható pályán tartása és a gazdasági versenyképesség elősegítése. Az ÁSZ ezért kiemelt figyelmet szentelt e területek ellenőrzésének, elemzésének az elmúlt években.

Az Állami Számvevőszék ellenőrzéseivel és elemzéseivel az ország versenyképességét meghatározó objektív tényezőkre is fókuszál. Magyarország versenyképességét leginkább befolyásoló alapvető követelmények – beleértve az államadósság és a hiány alaku-lását – az Alaptörvényben rögzítettek. Az Alaptörvény előírja, hogy amíg az államadósság meghaladja a GDP 50 %-át, addig az államadósság GDP-hez viszonyított arányát (az adósságmutatót) folyamatosan javítani kell. A Stabilitási törvény pedig meghatározza az államadósság fogalmát és a csökkentés mértékét (államadósság-szabály). Az átláthatóság, a törvényesség, célszerűség és az eredményesség Alaptörvényben meghatározott követelményeit minden közpénzzel, illetve közvagyonnal gazdálkodó szervezetnek szem előtt kell tartania.

A fenntartható gazdasági növekedés javítása összefüggést mutathat a gazdálkodás szabályszerűsége biztosításának törekvésével és az ellenőrzések nyomán a pénzügyi helyzet stabilizálásának szándékával.

4.4. ÁLLAMMENEDZSMENT, FELELŐS VEZETŐI MAGATARTÁS

Az Állami Számvevőszék tanácsadó tevékenységének egyik – az Országgyűlés által megerősített – célja a tudásmegosztás, a „jó gyakorlatok” terjesztése, az etikus közpénzügyi gazdálkodás támogatása a különböző képzések biztosításával, valamint a közpénzügyi és vezetői ismeretek fejlesztése a közpénzügyi rendszer szervezeti körében. Ennek érdekében az ÁSZ együttműködésre törekszik a többi alkotmányos intézménnyel és a felsőoktatási intézményekkel.

A jól irányított állam közérdek, amelyhez hozzá tartozik olyan teljesítményértékelési rendszer kialakítása és működtetése, ami növeli a szervezeti teljesítményt és hozzájárul a fejlődési lehetőségek kiaknázásához. Az ÁSZ tanácsadó tevékenységének célja a tudásmegosztás, a „jó gyakorlatok” terjesztése, az etikus közpénzügyi gazdálkodás támogatása, valamint a közpénzügyi és vezetői ismeretek fejlesztése a közpénzügyi rendszer szervezeti körében. Ennek érdekében az ÁSZ a Miskolci Egyetem Gazdaságtudományi Karával 2016. február 1-jével közös intézeti tanszéket hozott létre.

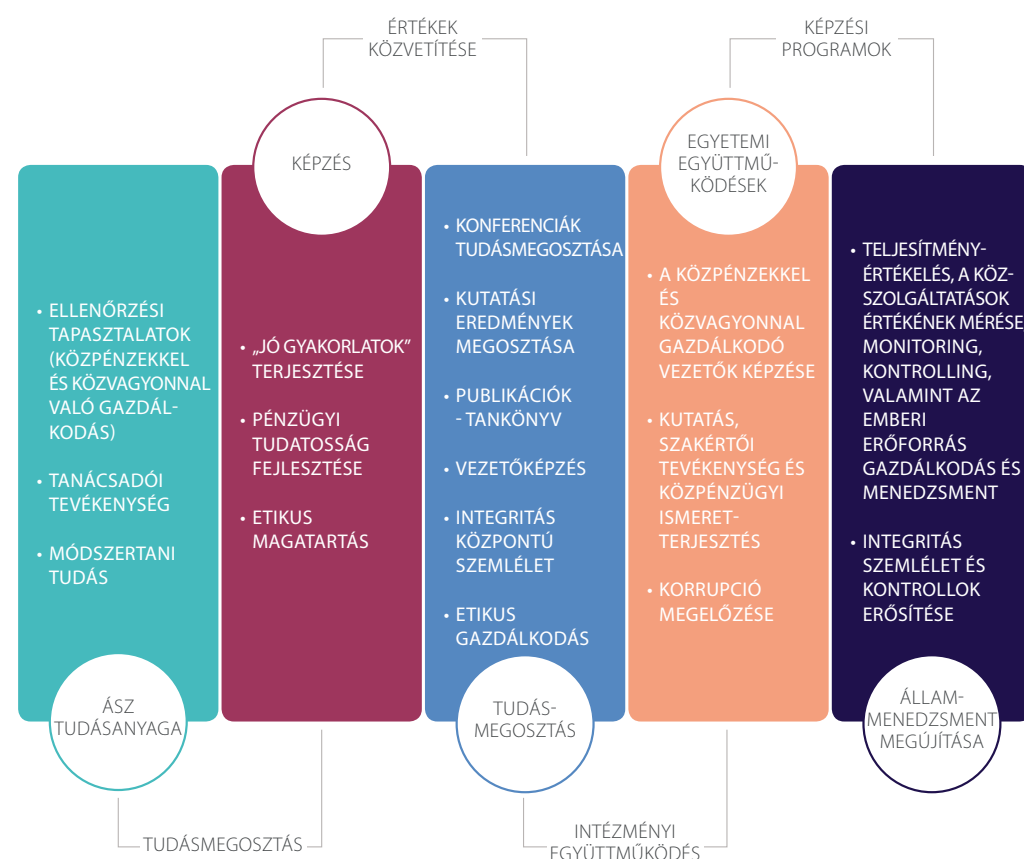
A közös tanszék keretei között a közszolgáltatási teljesítményelemző képzésben három évfolyam hallgatói szereztek szakirányú végzettséget, majd 2019 szeptemberében újabb képzési szak nyilvántartásba vételét követően indult a közszolgáltatási teljesítménymenedzser képzés.

Kapcsolódó OGY határozat
34/2015. (VII. 7.) OGY határozat az ÁSZ vezetői rendszerekre vonatkozó tanácsadó tevékenységének fejlesztése, az etikus közpénzügyi vezetőkép-zés támogatása

Az egyetemi keretek között folytatott képzés mellett, az együttműködési megállapodásban foglaltak további hasznosulásaként az ÁSZ 2017-ben indította 50 órás vezetőképző programját, ahol a szervezetek elsőszámú vezetői kaptak lehetőséget a felelős és integritáselvű, etikus közpénzfelhasználás módszereinek megismerésére. Az eltelt időszakban a képzésben részt vettek a múzeumigazgatók, a gyermekvédelmi- és szociális intézmények vezetőinek két csoportja, az önkormányzati, majd ezt követően az állami tulajdonú gazdasági társaságok vezetői, az egészségügyi szakrendelők vezetői, 2019 évben pedig a köztulajdonú gazdasági társaságok vezetői, majd újabb önkormányzati gazdasági társaságok vezetői, nemzetiségi önkormányzatok gazdasági társaságainak vezetői és végül a kórházak vezetői. A képzéssorozat folytatódik a 2020. évben is.

Az ÁSZ további együttműködési megállapodást kötött a Nemzeti Közszolgálati Egyetemmel (változáskezelésről szóló tantárgy bevezetése vonatkozásában) is.

AZ ÁSZ HOZZÁJÁRULÁSA AZ ÁLLAMMENEDZSMENT FEJLESZTÉSÉHEZ

II. ELLENŐRZÉSI, ELEMZÉSI TAPASZTALATOK

1. A költségvetési és makrogazdasági folyamatokat értékelő elemzések következtetései

1870-ben, azaz 150 évvel ezelőtt fogadta el a magyar Országgyűlés a magyar királyi Állami Számvevőszékről szóló törvényt, amely az állami zárszámadás vizsgálatát határozta meg az új intézmény alapvető feladataként. Magyarország Alaptörvénye jelenleg is az Állami Számvevőszék feladatai között elsőként rögzíti a központi költségvetés végrehajtásának ellenőrzését. Ez természetes, mivel az ÁSZ ezáltal tudott megalapozott értékelést adni a zárszámadás minden lényeges területére vonatkozóan, és megállapítani, hogy a 2018. évi zárszámadási törvényjavaslatban szereplő teljesített bevételi és kiadási adatok megbízhatóak.

Az ÁSZ annak megállapítása mellett, hogy a 2018. évi központi költségvetés végrehajtása a jogszabályi előírások szerint történt, valamint a hiány és az államadósság a törvényi követelményekkel összhangban alakult, egy külön elemzésben értékelte a költségvetési célok elérését megalapozó költségvetési és makrogazdasági folyamatokat is. Az ÁSZ 2015. óta minden évben elkészíti a zárszámadás háttérének elemzését, mivel törvényben rögzített tanácsadó szerepének akkor tud megfelelni, ha nemcsak a zárszámadásban szereplő számok hitelességéről nyilatkozik, hanem a számok mögötti, az adott éven túlmutató folyamatokat is feltárja az Országgyűlés jobb tájékoztatása érdekében. A 2019-ben készült „Elemzés a 2018. évi költségvetési folyamatok makrogazdasági összefüggéseiről a zárszámadás ellenőrzése kapcsán” című elemzés több összefüggésre is rávilágított, amelyek a magyar államháztartás – és ezen keresztül az egész ország – sérülékenységét érdemben mérsékeltek:

- Az államadósság szerkezetén belül a devizaadósság részaránya számottevően csökkent, mérsékelve az árfolyam-kockázatot; az államadósság finanszírozásában a lakossági szerepvállalása jelentősen növekedett, csökkentve a függőséget a külföldi befektetőktől.
- Az elmúlt években – a Költségvetési Tanács és az Állami Számvevőszék kezdeményezéseivel összhangban – a költségvetési tartalékok képzésének és felhasználásának egy olyan biztonságos és rugalmas rendszere jött létre, amely egyfelől szükségtelenné tette a költségvetés évközi módosítását, másfelől a tartalékok évközi felszabadítása és felhasználása hozzájárult a nagyobb gazdasági növekedéshez.
- Az központi költségvetés több ezer milliárd forintos értékben előlegezett meg Európai uniós bevételeket, ami felgyorsította a fejlesztéseket, lehetővé tette az uniós támogatások nagyobb ütemű lehívását, és a következő évekre jelentős tartalékot képzett, mivel a megelőlegezett támogatások uniós megtérítése a következő években mérsékelni fogja a magyar államadósságot.

Az elemzés kiemelte, hogy a gazdasági növekedés 2018-ban nemcsak tovább gyorsult az előző évhez képest, hanem kiegyensúlyozottabb is vált, azaz abban a háztartások fogyasztása, a beruházások és a kivitel – különösen a szolgáltatások exportja – bővülése egyaránt szerepet játszott. A GDP növekedéséhez nagymértékben hozzájárult a szolgáltatások

Mit jelent a „fenntartható kifehérítés” fogalma?

A közbeszédbe az ÁSZ vezet-
te be a „fenntartható kifehé-
rés” fogalmát. Ennek lényege,
hogy a gazdaság kifehé-
rését célzó adózási intézke-
désekből eredő többleteket
az állam kisebb adókulcsok
vagy célzott kedvezmények
formájában visszahagyja az
adózőknál, a kisebb adókul-
csok révén pedig tovább fe-
héredhet a gazdaság. 2018-
ban sikeresen folytatódott a
„fenntartható kifehérítés”, mi-
vel a gazdaság fehéredésével
úgy sikerült az adóbevéte-
leket tartósan emelni, hogy
eközben nem volt szükség
az adókulcsok emelésére, sőt
még egyes adókulcsok csök-
kentésére is sor kerülhetett.
Mindez növelte a vállalko-
zások versenyképességét és
több jövedelmet hagyott az
üzleti szférában és a csalá-
doknál.

hozzáadott értékének növekedése, az ipari termelés volumenének emelkedése, főként a jármű- és a feldolgozóiparnak köszönhetően. A magas beruházási hajlandóság, valamint az állami beruházások révén az építőipar is jelentős növekedést ért el.

A sok kedvező folyamat mellett 2018-ban a gazdasági növekedés lassulása irányába ható kockázatok is jelentkeztek. Az ÁSZ elemzése ilyenként azonosította az infláció folyamatos emelkedését, a kiadott építési engedélyek számának lassú csökkenését, a külkereskedelmi többlet mérséklődését, amit az import exportot meghaladó növekedési üteme okozott.

A GDP bővülése hozzájárult a költségvetés adó-, járulék- és egyéb bevételeinek növekedéséhez, jellemzően a tervezettet meghaladó teljesítéséhez. A központi költségvetés összes bevétele a tervezettet 8,3%-kal haladta meg. Ezen belül a leginkább meghatározó közvetlen adó- és illetékbevételek 2018. évi teljesítése több mint 300 Mrd Ft-tal haladta meg a 2018. évi előirányzatot. Ehhez nagymértékben hozzájárultak a gazdaság fehéritését célzó intézkedések. Ezek közé tartozott az online számlázási rendszer bevezetése, az adóhatóság által készített adóbevallások körének kiterjesztése, a vállalkozások egyszerűsített adózási lehetőségeinek további bővítése, valamint a járulékcsoökkentő intézkedések (főként a szociális hozzájárulási adó) folytatása. Mindez hozzájárult a GDP növekedéséhez, valamint a hiány és az államadósság alakulására vonatkozó szabályok betartásához.

Külön érdemes kitérni az áfa-ra, mivel ezen adónem kiemelt fontosságú szerepet tölt be a fiskális politikában, a közfeladatok finanszírozásában, továbbá a gazdaságpolitikában, a piaci szereplők döntéseiben, és egyben a különböző ellenőrző szervezetek tevékenységében is. Az áfából származik az államháztartás legnagyobb összegű adóbevétele, ezért a központi költségvetés stabilitását befolyásoló kérdés az áfabevételek alakulása, amelyhez a gazdaságpolitikai, adópolitikai intézkedéseken túl az adóhatósági feladatellátás eredményessége is hozzájárul. Az Európai Bizottság 2017 októberében publikált tanulmánya szerint 2015-ben fele akkora volt az adóelkerülés Magyarországon, mint a régió más országaiban, Magyarországon az adórés 13,7 százalék, a régiós átlag 25,5 százalék volt.

Az adócsökkentés és a kifehérítés kérdését az ÁSZ az áfa esetében egy külön elemzés keretében is vizsgálta. „Az általános forgalmi adó csökkentés hatásai a fenntartható kifehérítés folyamatára” című elemzés körbejárja az áfacsoökkentési intézkedések költségvetésre gyakorolt hatását, bemutatja, miként teljesültek az áfacsoökkentés során kitűzött célok, majd értékeli, hogy ezen intézkedések mennyire fenntartható módon járultak hozzá a gazdaság kifehérítéséhez. A feketegazdaság az élelmiszeripari, mezőgazdasági ágazatot erősen jellemzi, ebben a szektorban igen elterjedtek a költségvetési csalások és az adóelkerülés, ezért az áfakulcs-mérséklés egyik célja egyes termelő ágazatokban a gazdasági folyamatok fehéritése és az adózási szabályok kijátszásának, a költségvetési csalások számának csökkentése volt. Áfakulcs-csökkentési intézkedésekre piacélénkítés, fogyasztásbővítés, egyes szektorok felzárkóztatása, versenyképességének javítása érdekében is sor került az elmúlt években.

Az elemzés rávilágított arra, hogy az elemzett termékek illetve szolgáltatások mintegy felénél az árakban az áfateher mérséklésének hatása nem, vagy nem teljes körűen jelent meg. Az áfacsoökkentés korlátozott hatásának hátterében az áll, hogy az árak alakulását alapvetően egyéb gazdasági és termelési tényezők határozták meg az elemzett időszakban. Az élelmiszerek többsége esetében az elemzett időszakban forgalom- és fogyasztásbővülés következett be, aminek hátterében elsősorban a keresetek növekedése áll, de egyes termékek esetében összefüggés mutatható ki az áfacsoökkentési intézkedésekkel. Az áfacsoökkentés bevezetésének évében a baromfi- és a sertéshúsfogyasztás jelentősen emelkedett, míg a többi élelmiszer esetében a forgalom, illetve a fogyasztás növekedése nem volt összefüggésbe hozható az áfacsoökkentéssel.

Az épített és az eladott lakások száma nőtt az új lakások áfakulcs-csökkentése után, de tekintve, hogy a lakáspiaci fellendülés már az áfacsoökkentés előtt megkezdődött, a forgalomnövekedés nem hozható közvetlen összefüggésbe az adókulcs-csökkentéssel.

Az éttermi fogyasztás áfacsoökkentésének várt hatása, azaz a szektorban dolgozók bérének rendezése és a munkaerőhiány enyhítése korlátozottan teljesült.

Az áfacsoökkentés következtében (a termékek és szolgáltatások változatlan vagy csökkenő forgalma esetén) adótömeg-kieséssel kell számolni a központi költségvetésben. Ennek hatását csak a forgalom (felhasználás és fogyasztás) olyan mértékű növekedése tudja kom-

penzálni, amely alacsonyabb adókulcsok esetén is biztosítja a korábbiakkal azonos összegű adóbevételt. Az elemzés rámutatott arra, hogy az áfacsoökkentéssel érintett termékek és szolgáltatások nagyobb részének forgalma az elemzett időszak (2014-2018) egészében nőtt ugyan, de a forgalomnövekedés volumene az elemzett években a kieső áfabevételeket nem tudta kompenzálni, az ezen termékek forgalma után beszédett áfabevételek mértéke jóval a korábbi szint alatt maradt. Egyes élelmiszerek esetében az áfacsoökkentési intézkedések az elemzett időszakban hozzájárultak a gazdaság fehéredéséhez, de nem fenntartható módon, azaz nem teremtettek újabb adócsökkentésre lehetőséget.

A költségvetés kapcsán az Állami Számvevőszék két olyan jogkörrel is rendelkezik, amelyek nem jellemzőek a legfőbb ellenőrző intézményekre. Az első, hogy az ÁSZ véleményt készít az Országgyűlés részére a költségvetési törvényjavaslat megalapozottságáról. Az ÁSZ a költségvetési előirányzatok megalapozottságának véleményezésére egy szilárd szakmai alapokon álló módszertant alakított ki és hozott nyilvánosságra. Az ÁSZ a módszertan segítségével számszerűsíteni tudja a tervezett előirányzatok alul- vagy felülteljesülésének kockázatát, és az így összegzett kockázatot veti össze a költségvetés tervezett tartalékaival. Ha ezek fedezetet nyújtanak a reálisan felmerülő kockázatok kezelésére, akkor nem tartja az adósságszabály teljesülését problematikusnak, ha pedig a tartalékok nem elégségesek, akkor azok megemelését kezdeményezi. Ez azért lényeges, mert így módon a költségvetési törvényjavaslat véleményezésének középpontjába a tartalékolás kérdésköre került. A megfelelő tartalékolás képes egyidejűleg biztosítani a költségvetési gazdálkodás kiszámíthatóságát és rugalmasságát. A tartalékok teremtik meg a lehetőségét az évközi szigorító intézkedések (elvonások, zárolások), azaz a költségvetési „hadigazdálkodás” megszüntetésének.

Az ÁSZ másik egyedülálló felhatalmazása ahhoz kapcsolódik, hogy az ÁSZ elnöke hivatalból tagja a Költségvetési Tanácsnak. Ezzel összefüggésben az ÁSZ törvényi kötelezettsége, hogy elemzéseivel segítse a Költségvetési Tanácsot feladatai ellátásában. Az ÁSZ törvény e rendelkezésének végrehajtása érdekében az ÁSZ-nak egy új elemzési műfajt kellett létrehoznia. Ennek két alapvető jellemzője, hogy az ÁSZ ellenőrzési tevékenységéhez kapcsolódnak és a jól irányított állam működését segítik elő a költségvetés területén.

Az ÁSZ-nak a Költségvetési Tanács részére készülő, a költségvetési véleményezést segítő elemzései szinte teljes mértékben az ÁSZ ellenőrzése során összegyűjtött és feldolgozott ellenőrzési bizonyítékokon alapulnak, tehát megbízhatóbbak bármely statisztikai adat-szolgáltatásnál vagy tudományos becslésnél. Az ÁSZ költségvetési törvényjavaslatra vonatkozó saját véleményét korábban is ellenőrzéssel alapozta meg. A költségvetési tanácsi funkciója teljesítése érdekében a költségvetés véleményezését megalapozó ellenőrzését két irányban is meghosszabbította, azaz hamarabb kezdi, és később fejezi be. A korábbi kezdés révén ellenőrzési bizonyítékokat gyűjt a költségvetési törvényjavaslat tervezetének elemzéséhez. A későbbi befejezés révén pedig elsősorban azt ellenőrzi, hogy az államháztartásért felelős minisztérium kellő számításokkal, hatástanulmányokkal alátámasztotta-e azokat a döntéseket, amikor a Kormány nevében módosító indítványokat támogatott. Az ÁSZ-nak ez az új szerepe azért is fontos a jól irányított állam szempontjából, mert az ÁSZ folyamatosan végez olyan ellenőrzéseket, amelyek kapcsolódnak a központi költségvetés egyes előirányzataihoz. Például a Nemzeti Adó- és Vámhivatal ellenőrzése az adóbevételi irányzatok, az Államadósság Kezelő Központ ellenőrzése az adósságkezelési előirányzatai kapcsán juttatják az ÁSZ-t a költségvetés véleményezése szempontjából is lényeges információkhoz. Ezek az információk pedig rendre beépülnek azokba az elemzésekbe, amelyeket az ÁSZ a Költségvetési Tanács munkájának segítése céljából készít, és amelyeket megküld az illetékes állami szervek vezetőinek is.

A fegyelmezett költségvetési politikának és a dinamikus gazdasági növekedésnek köszönhetően 2019-ben már nem az volt a releváns kérdés, hogy abban az évben teljesül-e az államadósság-szabály, mivel ezt rövidtávon komoly kockázat nem fenyegette, hanem az, hogy hosszabb távon is fenntartható-e az államadósság-mutató folyamatos mérséklése. Következésképpen az ÁSZ elemzései is a hosszabbtávú fenntarthatóságra koncentráltak.

„Az államadósság csökkentés fenntarthatóságáról” című elemzés az államadósságra, illetve a GDP-re ható 9 tényezőcsoport és összesen 27 tényező alakulásának több évre visszamenő vizsgálata alapján azt állapította meg, hogy közülük 15 tényező támogatja az államadósság-mutató értékének tartós mérséklését, és mindössze két olyan tényező volt, amelynek alakulása negatív kockázatot hordozott az államadósság-szabály folyamatos teljesülése szempontjából.

Az ÁSZ ellenőrzései és tanácsadó tevékenysége során is első számú prioritásnak tekinti az államadósság- szabály teljesítésének elősegítését

Az ellenőrzések esetében ez azt jelenti, hogy az ellenőrzési témakörök kiválasztásánál elsőbbséget kapnak azok a területek, amelyeknek a gazdálkodása, működése közvetlenül befolyásolja az államadósság alakulását, és esetükben az ellenőrzés egyik fókuszterülete éppen az államadósságra gyakorolt hatás feltárása, illetve az erre vonatkozó adatszolgáltatás szabályszerűségének, megbízhatóságának megállapítása. Az elemzések témaválasztásánál is nagy súllyal esik latba az államadósságra gyakorolt hatás, de az elemzések az adósságmutató nevezőjére, azaz a GDP alakulásában meghatározó tényezőkre is kiterjednek.

TÉNYEZŐCSOPORT MEGNEVEZÉSE	TÉNYEZŐCSOPORT MINŐSÍTÉSE	FENNTARTHATÓSÁGI TÉNYEZŐ	MINŐSÉGI TÉNYEZŐ	MENNYISÉGI TÉNYEZŐ
KÖLTSÉGVETÉSI HIÁNY	Stabil	Stabil	Stabil	Negatív
ÁLLAMADÓSSÁG-KEZELÉS – DEVIZAADÓSSÁG	Pozitív	Pozitív	Stabil	Pozitív
ÁLLAMADÓSSÁG-KEZELÉS – FORINTADÓSSÁG	Stabil	Stabil	Stabil	Stabil
VERSENYKÉPESSÉG- KÜLSŐ	Pozitív	Stabil	Pozitív	Pozitív
VERSENYKÉPESSÉG- BELSŐ	Stabil	Stabil	Negatív	Pozitív
FEJLESZTÉS	Stabil	Pozitív	Stabil	Stabil
FOGLALKOZTATÁS	Pozitív	Pozitív	Pozitív	Pozitív
FOGYASZTÁS	Pozitív	Pozitív	Pozitív	Pozitív
GAZDASÁGI-TÁRSADALMI FENNTARTHATÓSÁG	Pozitív	Pozitív	Pozitív	Pozitív

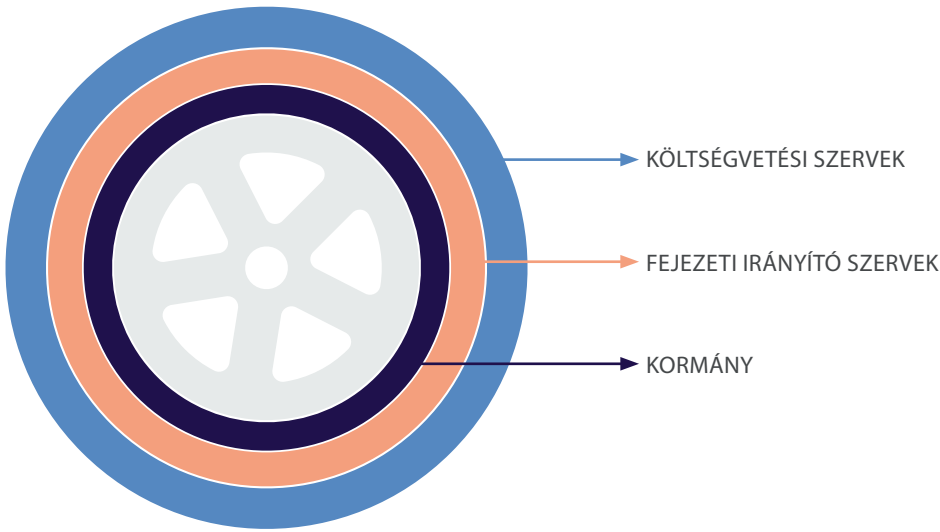
Mit jelent a reziliencia?

A reziliencia általános értelemben a rugalmas ellenállás képességét jelenti, azaz valamely rendszernek azon képességét, hogy erőteljes, ismétlődő, vagy akár sokszerrű külső hatásokhoz sikeresen alkalmazkodjon. A költségvetés végrehajtásának rugalmassága azt fejezi ki, hogy a Magyarország központi költségvetésének végrehajtásáért felelős szerveknek mekkora a mozgástere abban, hogy a költségvetési bevételek tervezettől eltérő alakulására, illetve a kiadásokat érintő változásokra célszerűen reagáljanak, de nem átlépve a törvényes kereteket. Másképp a reziliencia a költségvetési kockázatok kezelését szolgálja.

Az elemzés arra a következtetésre jutott, hogy az államadósság-mutató folyamatos csökkenését – az államadósság mérsékeltebb növekedése mellett – a GDP dinamikus növekedése eredményezte a vizsgált időszakban. A GDP-re ható öt tényezőcsoport közül négynek a pozitív minősítése azt jelzi, hogy rövid- és középtávon is folytatódhat az a folyamat, miszerint az állam eladósodottsága elsősorban annak eredményeként csökkent, hogy a gazdaságot arányaiban egyre kevésbé terheli az adósság.

„A költségvetési előirányzatok rugalmasabb tervezésének és végrehajtásának lehetséges eszközei” című elemzés a költségvetés végrehajtásának rugalmasságát a reziliencia szerinti megközelítés alapján vizsgálja.

Az elemzés értékelése szerint a költségvetés végrehajtásának hazai szabályozása – nemzetközi összehasonlításban is – rugalmasnak tekinthető, de még vannak lehetőségek a rugalmasság növelése érdekében. A költségvetési folyamatok nyomon követhetősége az elmúlt években sokat javult, de ezzel kapcsolatban is vannak további fejlesztési lehetőségek. A végrehajtásért felelős szervezetek széles körben éltek a jogszabály adta döntési lehetőségeikkel, és ez nem veszélyeztette a költségvetési célok teljesítését. A költségvetés végrehajtásának rezilienciája a vizsgált időszakban javult, de a költségvetési törvény módosítása, illetve és a Kormány engedély nélkül túlléphető, ún. „felülről nyitott” előirányzatok magas száma és összege szűkíti a Kormány mozgásterét, a kötelezettséggel terhelt év végi maradványok nagy és növekvő összege súlyosan korlátozza a következő év költségvetési rezilienciáját. Ezért célszerű lenne a „felülről nyitott” kiadási előirányzatok számának jelentős csökkentése, vagy akár teljes kiiktatása a költségvetési rendszerből. Továbbá célszerű lenne a hasonló célú, több év alatt megvalósuló beruházások és fejlesztési programok adott évi előirányzatai közötti átcsoportosítás lehetőségét rugalmasabbá tenni, azzal, hogy az átcsoportosított összegeket a következő évben (években) vissza kell csoportosítani.

„A bruttó külső adósság és az államadósság finanszírozásának kapcsolata” című elemzés bemutatta, hogy 2014. évtől évente egyre gyorsabban csökkent az államháztartás bruttó külső adósságának részaránya a teljes bruttó külső adóssághoz viszonyítva. Ezzel párhuzamosan kedvező folyamatot jelentett, hogy növekedett az államháztartás bruttó adósságán belül a hazai finanszírozás részaránya. E folyamatok megfigyelhetők voltak a 2018. évben is. Az elemzés rámutatott arra, hogy mind a lakossági megtakarítók, mind az államháztartás szempontjából biztonságosabb, ha az államadósságot egyre nagyobb arányban lakossági állampapírok finanszírozzák. Ez közvetlenül csökkenti a külföldi eladósodottságot, azonban ha a vállalkozások és a háztartások finanszírozási igénye meghaladja az államadósság finanszírozása után fennmaradó belső megtakarításokat, akkor finanszírozási igényük egy részét külföldi forrásokból fogják kielégíteni. Következésképpen a külső eladósodottság szempontjából is nagyon fontos, hogy az államadósság csak mérsékelten növekedjen.

„A költségvetés szerkezeti változása különös tekintettel az uniós források ciklikusságára” című elemzés feltárta, hogy az uniós források az elemzett (2012-2017. közötti) időszakban jelentős nagyságrendet képviseltek a központi költségvetés kiadásai között. Amellett, hogy a gazdasági növekedés szempontjából fontosak, az uniós támogatás miatt számos kihívás éri a költségvetést. Ezek közül kiemelkedő jelentőségű az uniós források felhasználása érdekében szükséges költségvetési források biztosítása, amely finanszírozási kockázatot hordoz magában. Az uniós források bevételeinek és kiadásainak hullámváltozása, az uniós forrásokhoz kapcsolódó bevételek és kiadások tervezetthez képest eltérő teljesülése és a felhasználásuk, illetve elszámolásuk egyes évek közötti áthúzódása gazdaságpolitikai kockázatokot is felvet. Az uniós forrásokhoz kapcsolódó kiadások egyes évek közötti változékonysága hatást gyakorolt a költségvetési kiadások funkcionális kiadási szerkezetére.

„A magyar gazdaság kiegyensúlyozott növekedését befolyásoló tényezőkről” szóló elemzés leszögezi, hogy a GDP felhasználási oldalának 2018. évi összetétele egy egészséges gazdaság képét mutatja, amely jelentős külkereskedelmi többlettel rendelkezik, és bruttó hazai termékének több mint egynegyedét felhalmozásra fordítja. A GDP felhasználási oldalának 2008 és 2018 közötti átrendeződése azonban nem egyenes vonalú változás eredménye. A GDP növekedési üteme és a külkereskedelmi egyenleg növekedéshez való hozzájárulása alapján a vizsgált tizenegy év három időszakra osztható:

- 2008-2012: gazdasági visszaesés, stagnálás, jelentősen javuló külkereskedelmi egyenleg mellett;
- 2013-2016: stabil gazdasági növekedés, némileg javuló külkereskedelmi egyenleg mellett;
- 2017-2018: dinamikus gazdasági növekedés, jelentősen romló külkereskedelmi egyenleg mellett.

Az időszakok elhatárolása azt jelzi, hogy a gazdasági növekedés üteme és a külkereskedelmi egyenleg változása között fordított irányú összefüggés volt. Ennek legfontosabb oka a bruttó felhalmozás változása és a külkereskedelmi egyenleg változása közötti ellentétes irányú mozgás: amikor a bruttó felhalmozás jelentősen nőtt, akkor a külkereskedelmi egyenleg számottevően romlott. Ezen összefüggés ellenére 2008 és 2018 között az export nagysága minden évben meghaladta az import mértékét, azaz a külkereskedelmi egyenleg aktívumot mutatott. A pozitív egyenleghez 2015. óta egyre nagyobb arányban a szolgáltatások járultak hozzá. A külkereskedelem jelentős többletét finanszírozási oldalról elsősorban az alapozta meg, hogy a nem pénzügyi vállalatok szektora, valamint a háztartási szektor felhalmozási kiadásai a globális pénzügyi válság hatására lényegesen lecsökkentek, mindkét szektor nettó hitelnyújtóvá vált, és az elemzett időszak egészében az is maradt. Ugyanakkor a háztartások megtakarítási hajlandóságában 2016-tól lényeges változás állt be. A kényszer-hiteltörlesztés 2015-re befejeződött, a lakossági beruházások élénkülnek, a háztartások egyre több hitelt vesznek fel, és fogyasztásuk dinamikusan nő. Ennek következtében a háztartási szektor nettó hitelnyújtó pozíciója jelentősen mérséklődött, így már kevésbé képes hozzájárulni a pozitív külkereskedelmi egyenleg finanszírozásához. Ez az egyik olyan tényező, amelyet a kiegyensúlyozott gazdasági növekedés szempontjából figyelembe kell venni. A nem pénzügyi vállalatok szektora tartósan nem lehet nettó hitelnyújtó, mivel a gazdasági növekedés érdekében megtakarításait célszerű befektetnie. Ezért a külkereskedelmi egyensúly megőrzése azt kívánja meg, hogy a közszféra túlköltekezése megszűnjön.

Az elemzés kiemeli, hogy a munkajövedelmek 2016-2018. közötti dinamikus növekedése jótékony hatással volt a gazdasági növekedésre, mivel hozzájárult a háztartások fogyasztásának és felhalmozásának az emelkedéséhez, miközben a háztartások nettó hitelnyújtói pozíciója jelentős maradt. A keresetek dinamikus növekedése egyúttal gyengítette a külföldi munkavállalás vonzerejét is. Az eddig megvalósult béremelkedések – egy lemaradás utáni – bérfelzárkóztatásnak tekinthetők, és ily módon nem veszélyeztették a magyar gazdaság versenyképességét sem. A jövőre nézve azonban az elemzés kockázatnak tekintti azt, ha az átlagkeresetek növekedése tartósan meghaladja a munka termelékenységének az emelkedését, mivel ez együtt jár a fajlagos munkaerőköltségek növekedésével. Az átlagkeresetnek a termelékenység javulását meghaladó emelkedése inflációs hatással jár, illetve az importcikkek iránt támaszt pótlólagos keresletet. Ezt a hatást a lakossági megtakarítások ösztönzésével lehet ellensúlyozni.

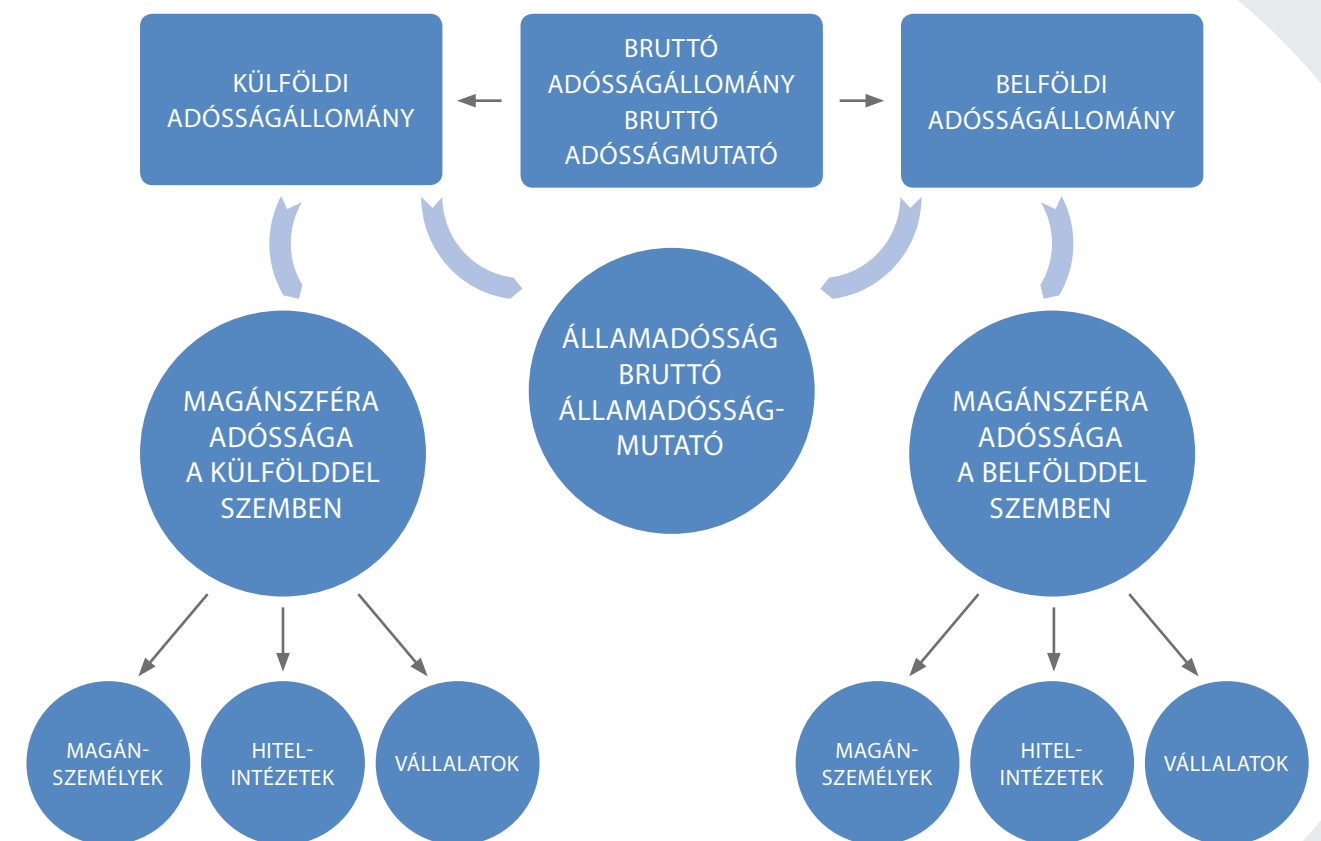
Az elemzés rámutat, hogy bár a fajlagos munkaerő-költségek növekedése rövidtávon rontja a vállalkozások versenyképességét, hosszabb távon azonban alkalmazkodási kényszerrel jelent. Magyarország versenyképességének kulcskérdése a termelékenység növelése. A munkabérek dinamikus növekedése éppen erre ösztönöz. Egyfelől az által, hogy a munkaerő a magasabb béreket megfizetni tudó, azaz termelékenyebb munkahelyek felé áramlik, másfelől az által, hogy kifizetődővé teszi a munkaerőnek technikával történő helyettesítését.

Az elemzés bemutatja azt a dilemmát, miszerint a közszféra béreinek dinamikus emelése rontja a költségvetés egyensúlyi helyzetét, viszont visszafogott béremelés esetén folytatódna az elvándorlás a közszféra olyan területeiről, ahol ez elmélyíti a munkaerőhiányt és rontja a közfeladatok ellátásának színvonalát. Következésképpen a költségvetési szférában is szükség van olyan intézkedésekre, amelyek a kifizetendő bértömeg csökkenése irányában hatnak. Ezek egyfelől a szerkezeti, intézményi átalakítások révén elérhető megtakarításokat jelentik, másfelől az intézmények szintjén szükséges meghozni a hatékonyságot javító intézkedéseket. Az elemzés leszögezi, hogy az Állami Számvevőszék ellenőrzési tapasztalatai alapján erre még sok lehetőség kínálkozik, mivel a költségvetési szervek nagy része még el sem kezdte a teljesítmények mérését, teljesítmény-menedzsment kialakítását. Hosszabb

távon a közszférában is a technikai, technológiai fejlesztések, a digitalizáció teremti meg a munkatermelékenység és a hatékonyság növelésének feltételeit. E hatékonyságjavító intézkedésekkel teremthető meg a fedezete annak, hogy a bérfelzárkóztatási intézkedések megfelelő ütemben folytatódjanak a közszféra kiemelt területein.

„A középtávú költségvetési tervezés szerepéről és jelentőségéről” szóló elemzés azt hangsúlyozza, hogy a költségvetési tervezés megbízhatósága szempontjából alapvető fontosságú egy olyan makrogazdasági és költségvetési előrejelző módszer kialakítása és alkalmazása, amely képes a változások pontos és megfelelő időn belül történő előrejelzésére. A hiány- és az államadósság tervezése meghatározó, hiszen a hazai és az uniós szabályozás alapján a hiány- és államadósság-szabályok betartása, valamint az államadósság csökkentési folyamat fenntartása jelenti a legfőbb prioritást a tervezés során. A középtávon kitűzött hiány- és államadósságcélok egyaránt befolyásolják az adott ország nemzetközi megítélését, valamint meghatározzák a központi költségvetés és a fejezetek gazdálkodási kereteit. A középtávú költségvetési tervezés során fontos szempontot jelentenek a kormányzati stratégiák és programok, az állam által vállalt kezesség és garancia, a beruházási programok és a módosítás nélkül teljesíthető előirányzatok költségvetési hatásainak átfogó megjelenítése is. Mindez hozzájárul a középtávú költségvetési tervezés pontosságának, kiszámíthatóságának és a költségvetési folyamatok átláthatóságának biztosításához.

A BRUTTÓ KÜLSŐ ADÓSSÁGÁLLOMÁNY ÉRTELMEZÉSE ÉS ÖSSZETEVŐI

Az elemzés jól szemléltette azt az összefüggést, hogy egy ország pénzügyi stabilitásához mindhárom szereplőnek, azaz az állam és a vállalkozások mellett a lakosságnak is megfontolt és tudatos pénzügyi magatartást kell tanúsítania. A lakosság túlzott pénzügyi kockázatvállalása olyan mértékig sérülékennyé teheti a lakosság jelentős csoportjait, hogy védelmük a költségvetés tehervállalását teszi szükségessé. Ugyanakkor a lakosság pénzügyi biztonságra törekvő magatartása nyer-nyer helyzetet eredményezhet, amelyben a lakossági megtakarítások hozzájárulnak az államadósság stabil finanszírozásához, fedezetet nyújtanak a vállalkozások fejlesztéseihez, de egyúttal elő-takarékosságot jelentenek a háztartások beruházásaihoz, illetve megteremtik az öngondoskodás pénzügyi alapjait.

Kapcsolódó OGY
határozat
41/2014. (XI. 13.) OGY
határozat
az ÁSZ társadalmi
szerepvállalásának
támogatása a pénzügyi
kultúra fejlesztésében

Pénzügyi tudatosság

A fenti összefüggéseket szem előtt tartva döntött úgy a Számvevőszék 2011-ben, hogy társadalmi felelősségvállalásának kiemelt területévé teszi a magyar lakosság pénzügyi kultúrájának fejlesztését. Ezt a törekvését 2014-ben az Országgyűlés határozatban is megerősítette. A Számvevőszék aktív szerepet vállalt a 2017-ben elkészült, a pénzügyi tudatosság fejlesztésére irányuló nemzeti stratégia kidolgozásában. Az ott meghatározott munkamegosztásnak megfelelően a Számvevőszék 2019-ben is jelentős erőfeszítéseket tett annak érdekében, hogy a lakosság pénzügyi, közpénzügyi ismeretei bővüljenek. A stratégia alapelveivel összhangban a Számvevőszék civil szervezetekkel, tudományos műhelyekkel, oktatási intézményekkel és államigazgatási szervezetekkel együttműködve végezte ezt a tevékenységét.

Az elmúlt évekhez hasonlóan Intézményünk az Econventio Kerekasztal Közhasznú Egyesület és a Szegedi Tudományegyetem közreműködésével 2019-ben is felmerte a középiskolások és a felnőtt lakosság pénzügyi ismereteit. A korábbi felmérések eredményei visszaigazolták, hogy kiemelt szükség van a lakosság pénzügyi ismereteinek bővítésére, a pénzügyi döntésekkel kapcsolatos kockázatok és felelősség tudatosítására. Ezért 2016-ban a Számvevőszék külön projektet hozott létre Pénzügyi Tudatosság Projekt néven a családok pénzügyi tudatosságának fejlesztése érdekében, amelynek megvalósítását 2019-ben is folytatta. A Számvevőszék „pénzügyi kultúra nagykövetei” a pénzügyi helyzet aktualitásait feldolgozva egyfajta tanácsadó szerepet töltenek be. Előadásaik és az ÁSZ honlapján közzétett cikkek révén felhívják a különböző lakossági csoportok figyelmét a hitelfelvétel és a pénzügyi befektetés kockázataira, ugyanakkor szempontokat is megfogalmaznak a körültekintő pénzügyi magatartáshoz. Lépést tartva a 21. század követelményeivel, animációs kisfilmekben dolgozzuk fel a hétköznapi pénzügyekkel kapcsolatos alapfogalmakat, megtakarítási formákat, különféle pénzkezelési technikákat, illetve aktuális, a háztartások mindennapjait, pénzügyeit érintő témákat mutatunk be, így hozzájárulva a lakosság pénzügyekkel kapcsolatos ismereteinek bővítéséhez, tudatosságának fejlesztéséhez.

A Pénzügyi Tudatosság Projekt legújabb területe az ÁSZ és a megyei kormányhivatalok közötti együttműködési háló kiépítése a lakossággal való közvetlen kapcsolat kialakítása érdekében. Ennek keretében az ÁSZ tájékoztató anyagai, az online és közösségi média-platformokon található animációs kisfilmjei a megállapodással érintett kormányhivatalok ügyféltereiben már elérhetőek.

Miért tesszük mindezt? Számos nemzetközi és hazai kutatás felhívta a figyelmet arra, hogy a magyar lakosság pénzügyi kultúrája elmarad a kívánatostól, hogy a magyar családok jelentős részének a pénzügyi ismeretei hiányosak. Ezek bővítése hozzájárul ahhoz, hogy az emberek tudatosabban tervezzék meg háztartási gazdálkodásukat, és a pénzügyi kockázatok elkerülésével, a biztonságos befektetési lehetőségek kihasználásával jobb életminőséget teremtsenek a maguk számára. A pénzügyi tudatosság fejlesztése mindenki érdeke, mert a pénzügyi ismeretek, a pénzügyi kultúra és tudatosság fejlettsége pozitív hatással van mind az egyénre, mind az államra, mind a vállalkozásokra és a pénzügyi közvetítő rendszerre.

2. A nemzeti vagyonnal való gazdálkodás és a pénzügyi gazdálkodás ellenőrzése

A nemzeti vagyonnal – állami és önkormányzati vagyonnal – és a közpénzekkel való gazdálkodás alapvető célja a közfeladatok ellátása. A közfeladatok ellátása az államháztartás központi alrendszere, az önkormányzatok és intézményeik, továbbá az államháztartáson kívüli szervezetek útján történik. Azonban minden szervezettől alapvető társadalmi elvárás a közfeladatok ellátása során a nemzeti vagyonnal és a közpénzekkel való átlátható, elszámoltatható gazdálkodás. Magyarország Alaptörvénye értelmében minden gazdálkodó köteles a nemzeti vagyont és a közpénzeket az átláthatóság és a közélet tisztaságának elve szerint kezelni, és a közpénzekre vonatkozó gazdálkodásával a nyilvánosság előtt elszámolni. Az Állami Számvevőszék ezek figyelembevételével végzett a vagyongazdálkodás és a pénzügyi gazdálkodás területén ellenőrzéseket, amelyek keretében a nemzeti vagyon kezelését, valamint az államháztartásból származó források – közpénzek – felhasználását ellenőrizte.

Az Állami Számvevőszék a nemzeti vagyonnal és a közpénzekkel való gazdálkodásra irányuló ellenőrzéseit 2019-ben is három nagy területen végezte: az önkormányzatoknál, az államháztartás központi alrendszerénél, valamint azoknál az államháztartáson kívüli szervezeteknél, amelyek nemzeti vagyonnal, illetve közpénzekkel – központi költségvetési és önkormányzati támogatásokkal – gazdálkodtak.

Ezen szervezetek közpénzekkel és nemzeti vagyonnal való gazdálkodásának ellenőrzésével az ÁSZ hozzájárul az ellenőrzött szervezetek szabályszerű, törvényeknek megfelelő gazdálkodásához, az átláthatóság és az elszámoltathatóság érvényesüléséhez, a nemzeti vagyonnal való felelős gazdálkodáshoz, ezáltal a feladatellátás eredményességéhez. Mindezzel az ÁSZ támogatja a közpénzügyi helyzet javulását, az ellenőrzött szervezetek iránti közbizalom erősítését, a költségvetési rendszer szabályozott, átlátható, kiegyensúlyozott és fenntartható működését, valamint a „jól irányított állam” működését.

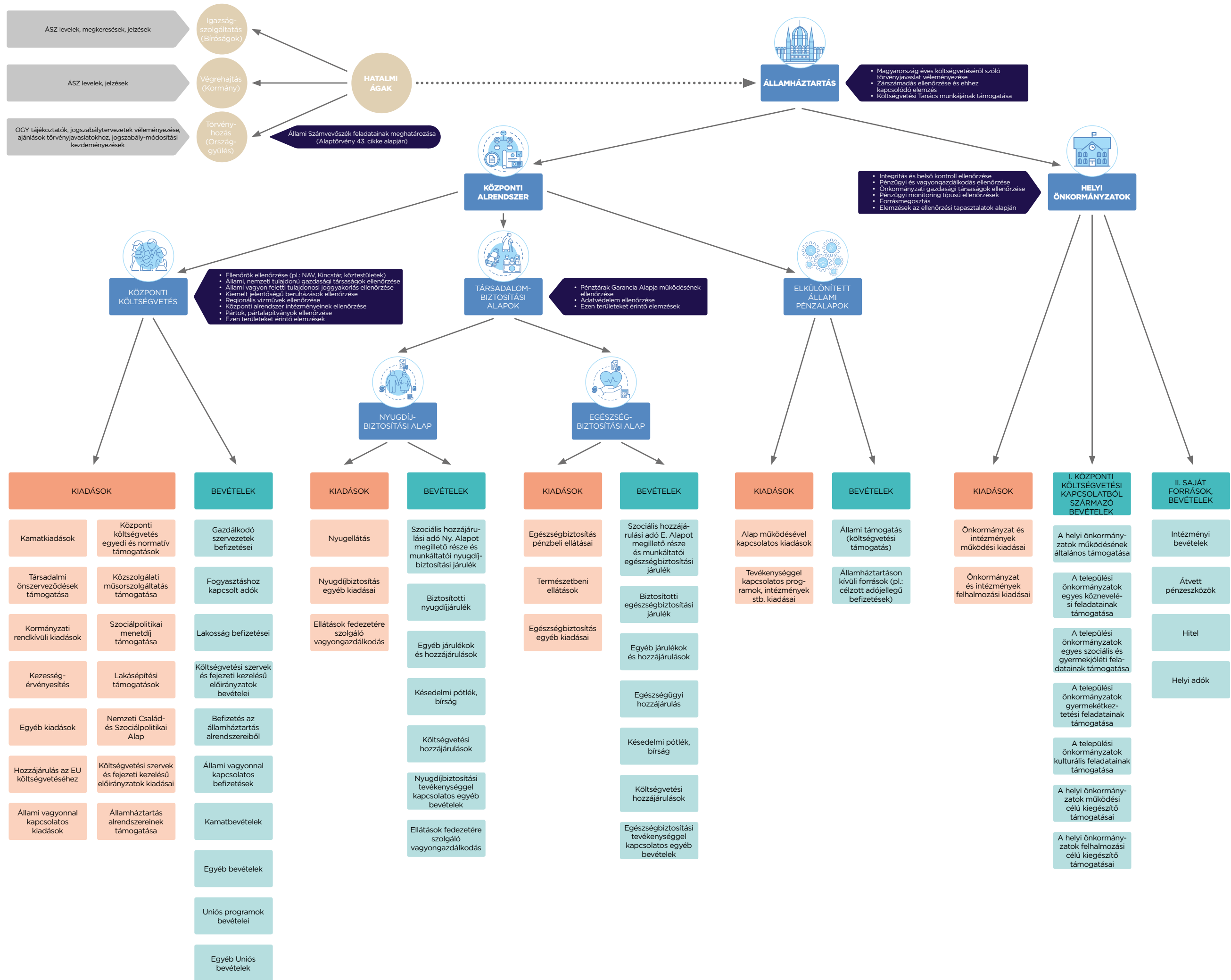
Az ÁSZ az ellenőrzéseket a megfelelőségi ellenőrzés módszerével folytatta le, melynek során helyénvalósági kritériumokat is alkalmazott.

Az ÁSZ ellenőrzési megállapításait tartalmazó jelentését a törvényben meghatározott módon nyilvánosságra hozta, de a közpénzügyi helyzet javulását szolgálták az ellenőrzöttek részére megküldött figyelemfelhívó levelek is. Az ellenőrzések tapasztalatai rávilágítottak arra, hogy amennyiben a szervezetek nem alakítják ki és nem működtetik a nemzeti vagyonnal és közpénzekkel való szabályszerű gazdálkodás feltételeit, akkor nem lehet biztosított az Alaptörvényben lefektetett nemzeti vagyon védelme, a nemzeti vagyonnal és a közpénzekkel való átlátható gazdálkodás, az elszámoltathatóság és a cél szerinti felhasználás.

I. ÖNKORMÁNYZATOK

Önkormányzatok gazdálkodása, pénzügyi egyensúlya

Az önkormányzatok adósságállományának 2011-2014. között végrehajtott konszolidációjának eredményeként az önkormányzati feladatellátás újra strukturálódott, pénzügyi helyzetük helyreállt. Ugyanakkor az önkormányzatok gazdálkodásából eredő veszélyek miatt, az ÁSZ továbbra is kiemelt figyelemmel kíséri az önkormányzatok pénzügyi egyensúlyi helyzetére hatást gyakorló kockázatok alakulását, a pénzügyi sérülékenységet okozó folyamatokat, illetve az önkormányzati alrendszer egészét veszélyeztető rendszerszintű kockázatokat. Az ÁSZ ellenőrzési megállapításai felhívják az önkormányzatok figyelmét az esetleges kedvezőtlen folyamatokra annak érdekében, hogy a szükséges intézkedések megtételével az önkormányzatok pénzügyi egyensúlya hosszú távon is fenntartható legyen.

Az ÁSZ 2019-ben a Magyar Államkincstár központi információs rendszerében lévő 2016-2017. évi önkormányzati éves költségvetési beszámolók adatait felhasználva négy községi településcsoport – összesen 781 önkormányzat – esetében pénzügyi, vagyongazdálkodási, és eladósodottság területet érintő helyénvalósági kritériumokat értékelt ki. A kiértékelés hozzájárult azon kockázatos területek beazonosításához, amelyek rendszerszintű, vagy egyedi önkormányzati szintű beavatkozást igényelnek az önkormányzatok pénzügyi egyensúlyának fenntarthatósága érdekében.

A 781 önkormányzat tekintetében az ÁSZ rendszerszinten megállapította, hogy az önkormányzatok éves költségvetési beszámolójának adatai alapján a 2016. és 2017. években az önkormányzatok pénzügyi egyensúlya a feladatok és gazdálkodási feltételek lényeges változása nélkül fenntartható volt. Tehát az eladósodás kockázata nem állt fenn, ezért rendszerszintű beavatkozást nem igényelt. A nemzeti vagyon értékének megőrzése érdekében azonban hosszabb távon három településcsoport esetében is intézkedéseket kell tenni.

Az ellenőrzések során az egyedi, önkormányzati szintű kockázatok is értékelésre kerültek a 781 önkormányzatnál a pénzügyi gazdálkodás, az eladósodás és a vagyongazdálkodás területén 2017. évre vonatkozóan. A kockázatosnak ítélt területekről az ÁSZ az érintett önkormányzatokat figyelemfelhívó levél keretében jelölt ki beavatkozási területeket.

Az önkormányzatok szintjén beazonosított kockázatok súlyát figyelembe véve 2017-ben a 90 napon túl fennálló szállítóállomány miatt összesen 28 önkormányzat osztályzata lett elégtelen, amelyek közül nyolc esetben fennállt az adósságrendezési eljárás megindításának veszélye is. Ezeknél a településeknél a beazonosított kockázat kezelése azonnali likviditás-menedzsmenti lépéseket tesz szükségessé, mert annak fennállása veszélyezteti az önkormányzat feladatellátását. A beazonosított kockázatok tekintetében összesen 162 önkormányzat kapott elégséges osztályzatot. Náluk a működési egyensúly felborult, mivel az érintett önkormányzatok többet költöttek, mint amennyi bevételük keletkezett, ezáltal veszélybe került az önkormányzati feladatok ellátásának fenntarthatósága is. Közepes, vagy annál jobb az osztályzata 591 önkormányzatnak, közülük többségben voltak azon önkormányzatok, amelyeknél pénzügyi egyensúlyt veszélyeztető lényeges kockázatot nem tártak fel az ellenőrzések.

Az ÁSZ az önkormányzatok pénzügyi egyensúlyának megteremtése, fenntartása érdekében az egyedi kockázatok miatt érintett önkormányzatok figyelmét arra hívta fel, hogy – figyelemmel a 2018-2019-ben bekövetkezett változásokra – értékeljék a kockázatokot a 2019. év tekintetében, majd a kockázatok súlyának a működési egyensúlyra és a feladatellátásra gyakorolt hatásának megfelelően kezeljék azokat, és intézkedjenek.

Az önkormányzatok ellenőrzése során a Számvevőszék értékelt az önkormányzatok belső kontrollrendszerét is. Azon önkormányzatok esetében, ahol a belső kontrollrendszer kialakítása és működtetése nem volt szabályszerű, mert hiányoztak a közpénzekkel és a vagyonnal való gazdálkodásra vonatkozó alapvető szabályozóeszközök, vagy a kontrolltevékenységek gyakorlása nem felelt meg az előírásoknak, ott nem volt biztosított a közpénzekkel és az önkormányzat vagyonával való átlátható, ellenőrizhető és elszámoltatható gazdálkodás, valamint a vagyon védelme.

Önkormányzatok befektetései

Az önkormányzatok a vagyongazdálkodás keretében átmenetileg szabad pénzeszközeiket befektethetik, a befektetési lehetőségek közül szabadon választhatnak. A befektetési tevékenységgel járó kockázatokat – esetleges veszteségeket – is ők viselik. Mivel az önkormányzatok átmenetileg szabad pénzeszközei, valamely önkormányzati feladat megvalósítására, végrehajtására fognak szolgálni a közeljövőben, ezért a befektetések során kiemelten fontos a megfontolt és felelős gazdálkodás követelményének érvényesülése, hiszen az esetleges veszteségek veszélyeztethetik az önkormányzati feladatok végrehajtását, vagyis a társadalmi szükségletek kielégítését. Azon önkormányzatok esetében, ahol az önkormányzati vagyonnal való gazdálkodás szabályait nem határozták meg, vagy a befektetések számviteli nyilvántartása, elszámolása nem volt szabályszerű, ott a nemzeti vagyonnal való rendeltetésszerű és felelős módon történő gazdálkodás feltételei nem voltak biztosítottak.

Országos nemzetiségi önkormányzatok fenntartásában lévő intézmények

Az országos nemzetiségi önkormányzatok fenntartásában lévő intézmények ellenőrzési tapasztalatairól az ÁSZ 2019-ben elemzést készített. Az „Elemzés az országos nemzetiségi önkormányzatok fenntartásában lévő intézmények ellenőrzési tapasztalatairól” szülő elemzés rámutatott arra, hogy az országos nemzetiségi önkormányzatok fenntartásában lévő intézmények pénzügyi és vagyongazdálkodása együttesen nem volt szabályszerű. Ezért ezeknél az intézményeknél a számviteli nyilvántartások és az éves költségvetési beszámolók nem voltak megbízhatóak, a leltár hiánya miatt nem volt biztosított a nemzeti vagyon védelme, a nemzeti vagyonnal való átlátható, hatékony és felelős gazdálkodás.

Tanácsadó tevékenysége keretében az ÁSZ elérhetővé tette a közpénzt felhasználó szervezetek részére az ún. öntesztet, ezzel is aktív szerepet vállalva az integritás alapú, átlátható és elszámoltatható közpénzfelhasználás támogatásában. A nemzetiségi önkormányzatokra vonatkozó öntesztet 119 szervezet töltötte le a 2019. évben.

II. ÁLLAMHÁZTARTÁS KÖZPONTI ALRENDSZERE – KÖZPONTI KÖLTSÉGVETÉSI SZERVEK

Állami vagyon feletti tulajdonosi joggyakorlás

Az Állami Számvevőszék törvényi kötelezettsége minden évben ellenőrizni az állami vagyon feletti tulajdonosi joggyakorlással kapcsolatos tevékenységet. Az ÁSZ ennek a kötelezettségének 2019-ben is eleget tett a közvagyonnal való felelős gazdálkodás elősegítése érdekében. Ezzel az ÁSZ hozzájárul az állami vagyon feletti kontrollok, a felelős, szabályszerű vagyongazdálkodás erősítéséhez, az állami vagyon megóvását, a közjó érdekében való hasznosítását célzó feladatellátás javításához, valamint az annak jövőbeli fejlesztését célzó döntések megalapozott előkészítéséhez.

Az ellenőrzés megállapította, hogy 2017-ben a Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zrt. a szabályszerű tulajdonosi joggyakorlást biztosító kontrollokat kialakította, a 100%-os állami tulajdonú gazdasági társaságok szabályszerű működését támogatta. Feladatellátásával hozzájárult az állami vagyon rendeltetésének megfelelő, értékmegőrző és értéknövelő hasznosításához. A 2018. év tekintetében az ellenőrzött tulajdonosi joggyakorló szervezetek a rájuk bízott állami vagyonra vonatkozó szabályozási, nyilvántartási, beszámolási és vagyonmegóvási kötelezettségüket szabályszerűen teljesítették, így biztosított volt az állami vagyonnal történő gazdálkodás átláthatósága és elszámoltathatósága.

Az Állami Számvevőszék korábbi ellenőrzésének megállapításait a tulajdonosi joggyakorló szervezetek hasznosították, ezáltal az átlátható működés és az állami vagyonnal való gazdálkodás kockázatai jelentős mértékben csökkentek.

Központi költségvetési szervek

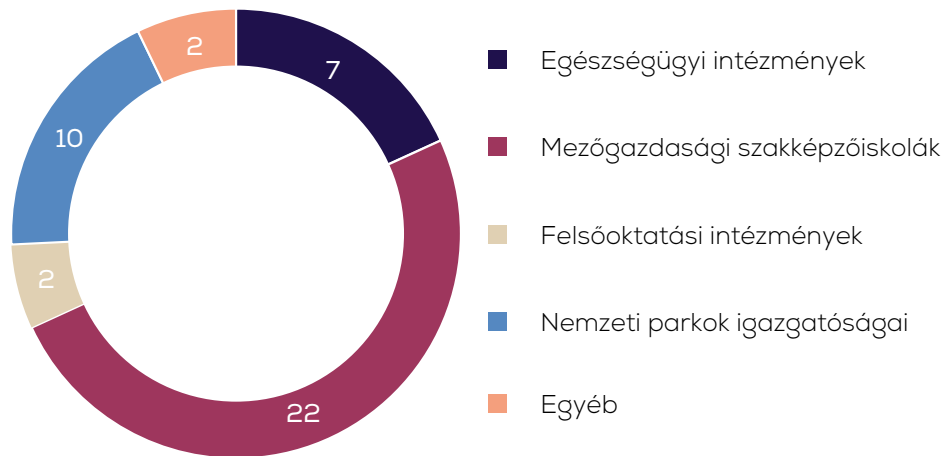
A központi alrendszer részét képező intézmények alapvető rendeltetése a közfeladatok ellátásának biztosítása. A közpénzek felhasználásában meghatározó, központi alrendszerbe tartozó intézmények pénzügyi és vagyongazdálkodási tevékenységük és/vagy feladatellátásuk súlya miatt jelentős hatást gyakorolhatnak a költségvetés egyensúlyának fenntartására. Hatással vannak továbbá az állami vagyonnal való gazdálkodás minőségére, a kormányzati (szak)politikák végrehajtására, illetve közfeladat ellátásuk vonatkozásában az állampolgárok életminőségére, jogaik és kötelezettségeik gyakorlására.

ÁSZ felvetés

Az állami vagyon védelmének okán szükséges lehet az állami vagyon felett gyakorolt kontrollok erősítése, és így a tulajdonosi joggyakorlás elősegítése. A vagyonmegőrzés ellenőrzéséből megszerzett tudás elterjesztése (akár képzésen keresztül is) a nemzeti vagyont használók körében.

A 2019. ÉVBEN ELLENŐRZÖTT KÖZPONTI KÖLTSÉGVETÉSI SZERVEK MEGOSZLÁSA (DARAB)

Az Állami Számvevőszék rendszeresen ellenőrzi ezen intézményeknél a vagyonnal való felelős gazdálkodási környezet kialakítását és működtetését, a vagyont érintő változásokat, az elszámolásuk átláthatóságát, a nyilvántartások valódiságát, értékelésük megfelelőségét, továbbá a költségvetési szerv könyveiben, mérlegében az állami vagyon kimutatásának és a mérleg alátámasztásának szabályszerűségét. Az ÁSZ azt tapasztalta, hogy azon költségvetési szerveknél, ahol hiányzott az eszközök és források értékelési szabályzata, vagy a leltárkészítési és leltározási szabályzat, vagy nem készült leltár a mérleg fordulónapján meglévő eszközökről és forrásokról, ott nem érvényesült a vagyon védelme, nem volt biztosított a vagyonnal való átlátható és elszámoltatható gazdálkodás, a vagyongazdálkodás ellenőrizhetősége. Ezeknél a költségvetési szerveknél a költségvetési szerv beszámolója nem igazolta a vagyon megőrzését, és a kezelésében lévő nemzeti vagyon mérlegben kimutatott értéke nem volt valós és megbízható.

A vagyongazdálkodás szabályszerűségének ellenőrzése során a szociális és gyermekvédelmi intézmények esetében az irányító- és középírányító szervi feladatellátás ellenőrzésére is sor került. Az ellenőrzések során megállapított összefüggésekre, kockázatokra hívta fel a figyelmet „A szociális és gyermekvédelmi intézmények ellenőrzési tapasztalatait összegző elemzés”. Az intézmények feladatellátását szolgáló vagyon az állami vagyon részét képezte, amely a középírányító szerv vagyonkezelésébe került. A jogszabályi előírások ellenére a középírányító szervek a kezelésükben lévő állami vagyon hasznosítására vonatkozóan az esetek többségében nem kötöttek szerződést az irányításuk alá tartozó szociális és gyermekvédelmi intézményekkel. Így az ellenőrzött szociális és gyermekvédelmi intézmények középírányítóinak nagy része nem gondoskodott az intézményi feladatellátást szolgáló vagyon szabályszerű, átlátható és elszámoltatható használatáról, működtetéséről. És mivel nem határozták meg a vagyon hatékony és eredményes működtetésének követelményét a közfeladat ellátása során, ezáltal nem gondoskodtak a nemzeti vagyon védelméről sem.

Az ÁSZ a kórházak pénzügyi és vagyongazdálkodásának törvények szerinti ellenőrzési tapasztalatait 2019-ben elemzésben foglalta össze. „A kórházak ellenőrzési tapasztalatait összegző elemzés” rámutatott arra, hogy az érintett kórházak gazdálkodása lényeges területeken – pénzügyi és vagyongazdálkodás, belső kontrollrendszer kialakítása és működtetése – volt szabálytalan. A feltárt szabálytalanságok és hiányosságok következtében nem biztosított a nemzeti vagyon védelme, a vagyonnal való elszámoltathatóság, továbbá magukban hordozzák a feladatellátást szolgáló források, közpénzek rendeltetésellenes felhasználásának veszélyét. A szabálytalan gazdálkodás olyan további kockázatokat is felvet, amelyek a szakmai feladatellátás eredményességét és hatékonyságát is megkérdőjelezhetik, emellett társadalmi bizalomvesztéssel járhat.

Az állami tulajdonban lévő kulturális javakkal kapcsolatos vagyongazdálkodás

Az ellenőrzés az állam kulturális szerepvállalása körében a nemzeti/állami vagyonba sorolt, az állami fenntartású közgyűjteményekben kezelt állami tulajdonban lévő és a védetté nyilvánított kulturális javakkal való szabályszerű vagyongazdálkodás közfeladat ellátására, továbbá a tulajdonosi-, az ágazati irányítási-, felügyeleti joggyakorlók fenntartott szervezetekkel kapcsolatos feladatellátása szabályszerűségére terjedt ki.

Az ÁSZ korábbi ellenőrzései a kulturális javak nyilvántartása és a vagyon megővéséhez kapcsolódó hiányosságokra mutattak rá. A kulturális javak nyilvántartásának szabályozásával, ennek felügyeletével és ellenőrzésével kapcsolatban hatáskörrel rendelkező állami szervek körében végzett ellenőrzés is azt állapította meg, hogy az ellenőrzési időszak végéig, azaz 2017. december 31-ig e szervezetek sem alakították ki azt a rendszert, amely biztosította volna a kulturális javakban megtestesülő állami vagyonnak az Alaptörvényben megfogalmazott követelményeknek megfelelő védelmet. 2017-ben a Kormány kezdeményezte, hogy a kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény módosításával felhatalmazást kapjon a kulturális javak védelmét biztosító részletes szabályozásra. Az új felhatalmazással élve a Kormány megalkotta a 68/2018. (IV. 9.) Korm. rendeletet a kulturális örökség védelmével kapcsolatos szabályokról. A kormányrendelet – többek között – részletesen szabályozza a kulturális javak nyilvántartását is, így jelentősen hozzájárul a kulturális javak fokozott védelméhez.

III. NEMZETI TULAJDONÚ GAZDASÁGI TÁRSASÁGOK

A nemzeti tulajdonú gazdasági társaságok a társadalmi igények kielégítése érdekében látnak el állami vagy önkormányzati feladatot. Feladataikat az állam, illetve az önkormányzatok döntése alapján költségvetésen kívül látják el, melyhez nemzeti vagyont (állami vagy önkormányzati vagyon), illetve költségvetési támogatásokat, közpénzeket használnak fel. Egyes nemzeti tulajdonban lévő gazdasági társaságok a kormányzati szektorba tartozó egyéb szervezetnek minősülnek, így gazdálkodásuk, hiteleik, adósságszolgálatuk hatást gyakorol az államháztartás adósságállományára is. Feladatellátásukból, államháztartásra gyakorolt hatásukból következik, hogy ezek a gazdasági társaságok a közérdeklődés és a média figyelmének központjában állnak. A társadalmi megítélésük szempontjából fontos, hogy a nemzeti vagyonnal és a közpénzekkel szabályszerűen, átláthatóan, elszámoltathatóan és eredményesen gazdálkodjanak.

Ezért az ÁSZ 2019-ben is folytatta a nemzeti tulajdonban, többségi nemzeti tulajdonban lévő gazdasági társaságok vagyongazdálkodása, vagyonérték megőrző és gyarapító tevékenysége szabályszerűségének ellenőrzését. Azon nemzeti tulajdonú társaságok esetében, ahol a bevételek és a ráfordítások elszámolása nem felelt meg a jogszabályi előírásoknak, ott nem biztosították a nemzeti vagyon és a közpénzek felhasználásának átláthatóságát, ellenőrizhetőségét. A visszafizetés alapját képező értékcsökkenések elszámolásánál feltárt szabálytalanságok a vagyon értékének megőrzését veszélyeztetik. Ahol a társaság éves beszámolójának mérlegadatait nem támasztotta alá leltárral, ott a vagyon védelme, a vagyonnal való gazdálkodás átláthatósága és az elszámoltathatóság nem volt biztosított.

A nemzeti tulajdonú gazdasági társaságok ellenőrzésekor az ÁSZ azt is górcső alá vette, hogy a tulajdonosi joggyakorló kialakította-e a gazdasági társaságai feletti tulajdonosi joggyakorlás kereteit, tulajdonosi jogait megfelelően gyakorolta-e, kötelezettségeit teljesítette-e. Azon esetekben, amikor a tulajdonosi joggyakorló nem alkotta meg a vezető tisztségviselő, a felügyelő bizottsági tagok és a vezető munkakörben dolgozó munkavállalók javadalmazására vonatkozó szabályzatot, ott a társaságok feletti tulajdonosi joggyakorlás nem volt átlátható és elszámoltatható, miközben megnőnek az integritás kockázatai és a csalás veszélye is a társaságnál. Ahol pedig a tulajdonos elmulasztotta a társaság éves beszámolójának megtárgyalását, elfogadását, vagy a beszámolót a felügyelő bizottság írásos véleményének hiányában fogadta el, ott a tulajdonosi kontroll nem volt biztosított, hiszen a tulajdonos nem győződött meg a nemzeti vagyonnal való gazdálkodás szabályszerűségéről, a felügyelő bizottság pedig nem látta el feladatát.

Mik a kulturális javak?

A kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény szerint (7. § (10) bekezdés):

Az élettelen és élő természet keletkezésének, fejlődésének, az emberiség, a magyar nemzet, Magyarország történelmének kiemelkedő és jellemző tárgyi, képi, hangrögzített, írásos emlékei és egyéb bizonyítékai - az ingatlanok kivételével -, valamint a művészeti alkotások.

ÁSZ felvetés

Az Alaptörvényben foglalt alapelvek érvényesítése érdekében szükséges, hogy az állam, mint a kulturális javak tulajdonosa, megbízható számviteli nyilvántartással rendelkezzen.

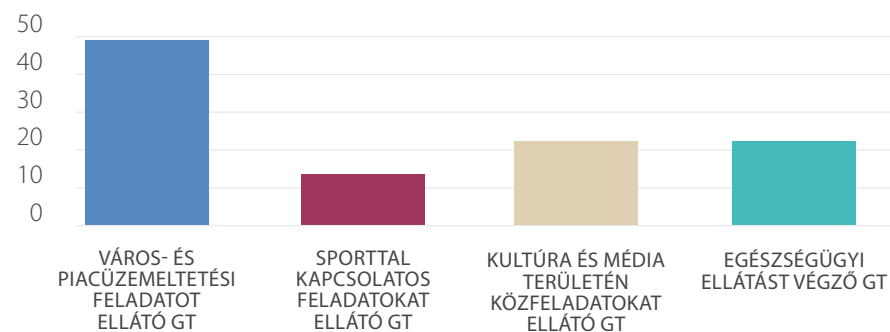
Ugyanakkor a tulajdonosi joggyakorlók gazdasági társaságai számára esetenként a jogszabályi kötelezettségen túl, további, a működésre, vagyongazdálkodásra és a pénzügyi helyzet bemutatására irányuló adatszolgáltatási kötelezettséget is határoztak meg. Ezzel gazdasági társaságaik működését, feladatellátását és gazdálkodását folyamatosan figyelemmel kísérhették, amivel hozzájárultak ahhoz, hogy a feladatellátás, működés és gazdálkodás zavarai esetén hatáson időben megtehesse azokat a lépéseket, intézkedéseket, amelyek a kiváltó okokat, kockázati tényezőket megszüntetik, vagy elfogadható mértékűre csökkenthetik, erősítve ezáltal a nemzeti vagyonnal való rendeltetésszerű és felelős gazdálkodás érvényesülését.

Tanácsadó tevékenysége keretében az ÁSZ elérhetővé tette a közpénzt felhasználó szervezetek részére az ún. önteszteket, ezzel is aktív szerepet vállalva az integritás alapú, átlátható és elszámoltatható közpénzfelhasználás támogatásában. A nemzeti tulajdonú gazdasági társaságokra vonatkozó öntesztet 122 szervezet töltötte le a 2019. évben.

Az önkormányzatok gazdasági társaságainak ellenőrzési tapasztalatai

Magyarországon az önkormányzatok kötelező és önként vállalt feladataik ellátása terén egyre szélesebb körben alkalmazzák a költségvetésen kívüli feladatellátást, ezáltal – a nonprofit szervezetek mellett – az önkormányzati tulajdonú gazdasági társaságok is kiemelt fontosságú szerephez jutottak. Az ÁSZ kiemelt célja, hogy a helyi önkormányzatok gazdálkodásában rejlő pénzügyi kockázatok feltárásával, az államháztartáson kívülre nyújtott költségvetési támogatások és ingyenes vagyonjuttatások, valamint az államháztartáson kívül működő feladatellátó rendszerek ellenőrzéseivel hozzájáruljon ahhoz, hogy a közpénzeket az államháztartáson kívül működő szervezetek is átlátható, rendezett módon használják fel.

AZ ELLENŐRZÉSI TAPASZTALATOKAT ÖSSZEFOGLALÓ ELEMZÉSEK ÁLTAL ÉRINTETT ÖNKORMÁNYZATI TULAJDONÚ GAZDASÁGI TÁRSASÁGOK (DARAB)

Az „Elemzés az önkormányzati tulajdonú, város-és piacüzemeltetési feladatokat ellátó gazdasági társaságok ellenőrzési tapasztalatairól” szóló elemzés 49 önkormányzati tulajdonú gazdasági társaság működésének és gazdálkodásának ellenőrzési tapasztalatait dolgozta fel. Az ellenőrzések a 2011-2016. évek közötti időszakot érintették. Az elemzésben foglaltak szerint a tulajdonosi joggyakorlás az önkormányzati tulajdonú gazdasági társaságok alapítóinak kétharmada esetében szabályszerű volt. Az ellenőrzések ugyanakkor számos szabálytalanságot tártak fel a társaságok szabályozottsága és szabályszerű működése területén, amelyek növelték a gazdálkodás kockázatait. Az elemzés a feltárt kockázatok mellett jó gyakorlatokat is azonosított.

Az „Elemzés az önkormányzati tulajdonú, sporttal kapcsolatos feladatokat ellátó gazdasági társaságok ellenőrzési tapasztalatairól” szóló 13 önkormányzati tulajdonú, sporttal kapcsolatos feladatokat ellátó gazdasági társaság működésének és gazdálkodásának ellenőrzési tapasztalatait foglalta össze. Az ellenőrzések a 2011-2016. évek közötti időszakot érintették. Az elemzés bemutatta, hogy a tulajdonosi joggyakorlás kereteinek kialakítása döntően szabályszerű volt, az ellenőrzött gazdasági társaságok több, mint kétharmad-

nak számviteli szabályozottsága azonban nem felelt meg teljes körűen az előírásoknak. A vagyongazdálkodás területén a bevételek és ráfordítások elszámolása az elemzett társaságok több, mint felénél nem volt szabályszerű, még a vagyonyilvántartás során a beszámolóban szereplő év végi mérlegadatokat az elemzett társaságok közel fele nem támasztotta alá leltárral, így a társaságok éves beszámolója nem volt megalapozott, a vagyon védelme és a működés átláthatósága nem volt biztosított.

Az „Elemzés a kultúra és a média területén tevékenykedő önkormányzati tulajdonú gazdasági társaságok ellenőrzési tapasztalatairól” 15 közfeladatokat ellátó tulajdonos önkormányzat és 21 gazdasági társaság feladatellátására, működésére és gazdálkodására vonatkozó ellenőrzési tapasztalatokat értékelte. Az ellenőrzések a 2008-2016. évek közötti időszakot érintették. Az elemzés bemutatta, hogy a tulajdonos önkormányzatok a tulajdonosi jogait az elemzett társaságok többsége esetében szabályszerűen gyakorolták, azonban a gazdasági társaságok mindössze egyötöde esetében állapította meg az ÁSZ a minden szempontból szabályszerű működést és gazdálkodást az ellenőrzött időszakban.

Az „Elemzés az önkormányzati tulajdonú egészségügyi ellátást végző gazdasági társaságok ellenőrzési tapasztalatairól” 21 önkormányzati tulajdonú, egészségügyi ellátást végző gazdasági társaság működésének és gazdálkodásának ellenőrzését dolgozta fel. Az elemzés feltárta, hogy az ellenőrzött szakrendelő gazdasági társaságok több mint felének nem volt megfelelő a szabályozottsága és a számviteli nyilvántartások vezetése. Továbbá a társaságok közel harmadánál szabálytalanságok voltak a térítési díjak szabályozásában, ami negatívan befolyásolta a szakrendelők átláthatóságát, és elszámoltathatóságát, a bevételek és kiadások tervezhetőségét, valamint nőttek a korrupciós kockázatokkal összefüggő veszélyek.

IV. ÁLLAMHÁZTARTÁSON KÍVÜLI SZERVEZETEK

Nem állami humánszolgáltatók

A szociális gondoskodást igénylők védelme, illetve a köznevelési feladatok ellátása az Alaptörvényben meghatározott, a társadalom szempontjából fontos tevékenységek. A köznevelés és szociális gondoskodás területén a jogszabályi előírások lehetővé teszik a feladatok államháztartáson kívüli ellátását is. Így köznevelési, szociális és gyermekvédelmi feladatok ellátásában részt vesznek például az egyházi fenntartók, alapítványok, közalapítványok, gazdasági társaságok, egyesületek is.

A nem állami humánszolgáltatást nyújtó intézményfenntartók köre az elmúlt években folyamatosan bővült, a közfeladatok ellátására minden évben jelentős összegű költségvetési támogatásban részesülnek a költségvetési törvényben és más ágazati jogszabályokban meghatározott feltételek szerint. Az államháztartáson kívüli, humánszolgáltatást végző intézmények az igényelt közpénzekből társadalmilag hasznos, közösségteremtő, közérdekű, illetve közhasznú tevékenységet végeznek, illetve közfeladatokat látnak el. Mivel a köznevelési és szociális feladatellátás a társadalom széles rétegeit érinti, ezért a társadalom részéről is élénk érdeklődés tapasztalható a feladatok ellátására fordított források felhasználása iránt.

Az Állami Számvevőszék egyrészt ellenőrizte a Magyar Államkincstárt, mint ezen szervezetek ellenőrzésére jogszabályi előírások alapján kijelölt szervezetet, másrészt a közfeladatot ellátó intézmények fenntartóit.

A Magyar Államkincstár alaptevékenysége keretében ellátott ellenőrzési feladatain belül – az államháztartás ellenőrzési rendszerében második védelmi vonalként – végzi a humánszolgáltatásokat nyújtó egyházi és nem állami, nem helyi önkormányzati intézmények fenntartóit megillető állami támogatások ellenőrzésével kapcsolatos feladatokat is. Ellenőrzési tevékenységét 2017. évre vonatkozóan az Állami Számvevőszék ellenőrizte, amely során megállapította, hogy a Magyar Államkincstár ellenőrzési feladatellátásával kapcsolatos folyamatait szabályszerűen alakította ki. A jogszabályi előírásoknak megfelelően határozta meg szervezeti egységei feladatait, a belső előírásokat a jogszabályok rendelkezéseivel összhangban adta ki, amellyel megteremtette az ellenőrzések szabályszerűsége feltételeit. A szociális és köznevelési intézményeket működtető nem állami humánszolgáltatók fenntartóira vonatkozó ellenőrzéseket szabályozó belső előírások a jogszabályi előírásokkal összhangban voltak. A helyszíni ellenőrzések során a jogszabályi előírások szerint járt el, a támogatások jogosulatlan felvétele esetén szabályszerűen intézkedett.

ÁSZ felvetés

A nem állami humánszolgáltató fenntartók esetében a közpénzek cél szerinti felhasználásának biztosítása érdekében szükséges a közpénzek elszámoltathatóságának, az ellenőrizhetőség követelményének érvényre juttatása. A második védelmi vonalba tartozó ellenőrzések megerősítése az alapvető jogszabályi követelmények betartása érdekében. Javasolt a jogszabályi környezet közelítése az azonos közfeladatot ellátó államháztartáson belüli és kívüli szervezetek vonatkozásában az Alaptörvénynek való jobb megfelelés érdekében.

Az ellenőrzés eredményeként a Magyar Államkincstár a köznevelési, valamint a szociális fenntartók ellenőrzéseinek jogszabályi előírások szerinti gyakoriságára, és az ellenőrzések intézkedési terveiben meghatározott feladatok nyilvántartásának szabályszerű vezetésére vonatkozóan tett további intézkedéseket.

A Számvevőszék a nem állami humánszolgáltatók fenntartóinak ellenőrzését is folytatta. Ennek során azt ellenőrizte, hogy a nem állami, nem önkormányzati közfeladatot ellátó intézmények fenntartói a központi költségvetésből kapott támogatásokat szabályszerűen használták-e fel.

Az eddig végrehajtott ellenőrzései során a Számvevőszék azt tapasztalta, hogy ahol az intézményfenntartók a jogszabályi előírásoktól eltérően nem készítették el a gazdálkodásra vonatkozó szabályzatokat, vagy azok nem feleltek meg az előírásoknak, ott nem biztosították a költségvetési támogatások igénybevételének, felhasználásának feltételeit. Ahol a költségvetési támogatásokat nem a jogszabályokban előírt elkülönített módon tartották nyilván, ott a kapott és felhasznált költségvetési támogatások ellenőrizhetősége, elszámoltathatósága nem volt biztosított, ami kockázatot jelent a közfeladat ellátására és a támogatások, vagyis a közpénz cél szerinti felhasználására.

Civil szervezetek

A civil szervezetek Magyarország Alaptörvényében rögzített egyesülési jog alapján létrejött és működtetett szervezetek. Tevékenységük sokrétű, a társadalom széles rétegeivel állnak kapcsolatban. Az ÁSZ a civil szervezetek közül az alapítványokat ellenőrizte 2019-ben, amelyek a központi költségvetésből jelentős támogatásban részesülnek. Az Alaptörvény értelmében minden szervezet, amely közpénzzel gazdálkodik, köteles a nyilvánosság előtt elszámolni a közpénzre vonatkozó gazdálkodásával. Mindezek alapján ellenőrizte az ÁSZ az államháztartásból nyújtott támogatás vagy az államháztartásból meghatározott célra ingyenesen juttatott vagyon felhasználását, illetve a közpénzekkel való felelős gazdálkodást az alapítványoknál.

Az alapítványok ellenőrzési tapasztalatait az ÁSZ 2019-ben „Az alapítványok ellenőrzési tapasztalatai” című elemzésében foglalta össze. Az elemzés rámutatott arra, hogy azon alapítványok esetében, ahol a pénzügyi-gazdasági környezet kialakítása nem volt szabályszerű, ott fennáll annak a kockázata, hogy a számviteli nyilvántartások nem tartalmazznak megbízható és valós információkat, melyek következtében éves beszámolójuk sem felel meg a jogszabályi előírásoknak. Azon alapítványoknál, ahol nem tartották be a pénzügyi gazdasági szabályokat, a bizonylati elvet és bizonylati fegyelmet, vagy nem biztosították a költségvetési támogatások és felhasználásuk elkülönített nyilvántartását, illetve az éves beszámoló mérlegét nem támasztották alá leltárral, ott nem volt biztosított a támogatások átlátható és elszámoltatható cél szerinti felhasználása. Azon alapítványok pedig, amelyek nem teljesítették közzétételi és letétbe helyezési kötelezettségüket, nem feleltek meg az Alaptörvényben előírt – a gazdálkodásra vonatkozó – nyilvánosság és átláthatóság követelményének. A közzétételi kötelezettségüket nem teljesítő alapítványok esetében feladatellátásukhoz kapcsolódóan további következményként felmerülhet a társadalmi bizalom elvesztése, ami hosszú távon az alapítványi létüket is veszélyeztetheti.

Tanácsadó tevékenysége keretében az ÁSZ elérhetővé tette a közpénzt felhasználó szervezetek részére az ún. öntesztet, ezzel is aktív szerepet vállalva az integritás alapú, átlátható és elszámoltatható közpénzfelhasználás támogatásában. A civil szervezetek feladatellátására vonatkozó öntesztet 339 szervezet töltötte le a 2019. évben.

3. A számviteli rend ellenőrzésének tapasztalatai

A Számvevőszék ellenőrzései során - az ÁSZ tv.-ben előírt kötelezettségével összhangban - értékelte az államháztartás számviteli rendjének betartását. A szabályszerű gazdálkodás és működés, a zökkenőmentes feladatellátás alapvető feltétele a számviteli rendezettség. A Számvevőszék a számviteli rendet érintő megállapításaival és javaslataival hozzájárul a közpénzek felhasználásának és a közvagyon használatának szabályszerűségéhez, átláthatóságához és elszámoltathatóságához.

A központi költségvetés az államháztartás legnagyobb alrendszere, a központi alrendszer finanszírozásáért felelős, valamint rajta keresztül történik az önkormányzati alrendszer központi forrásainak biztosítása is. A Számvevőszék legnagyobb ellenőrzésével, a központi költségvetés végrehajtása, a zárszámadás ellenőrzése keretében ellenőrzési módszertanával az államháztartás számviteli rendjének betartására is megalapozott következtetést tud levonni. A zárszámadási ellenőrzés keretében a Számvevőszék a gazdálkodás számviteli szabályok szerinti összhangját ellenőrzi. A Számvevőszék megállapította, hogy a költségvetési intézményrendszer 2018-ban biztosította a közpénzekkel való gazdálkodás szabályszerűségét, így az intézmények szabályszerű számviteli környezetben működtek, és a könyvvezetésükre vonatkozó szabályokat betartották.

Az ÁSZ a központi költségvetési szervek és az önkormányzatok egyedi ellenőrzései során is értékeli a számviteli rendet. Az ehhez kapcsolódó szabálytalanságok területei a korábbi évek viszonylatában továbbra sem mutatnak változást.

A számvitel szabályzatok hiánya, illetve meglétük esetén a hiányos vagy a jogszabályokkal ellentétes szabályozás még mindig visszatérő hiba.

A számviteli törvény hatálya alá tartozó gazdálkodókra a törvény, emellett az államháztartás szervezeteire külön kormányrendelet is meghatározza azoknak az alapvető számviteli szabályozásoknak – a számviteli politikának és a számlarendnek – az elkészítését, amelyek alkalmazása alapfeltétele a számviteli rend kialakításának. A számviteli rend legfontosabb funkciója a gazdálkodást folytató szervezetek vagyoni, pénzügyi és jövedelmi helyzetéről és azok alakulásáról objektív információk előállítása. A törvény meghatározza a számviteli politika tartalmát, továbbá tételesen előírja azt is, hogy a számviteli politika keretében milyen szabályzatokat kell elkészíteni. A számviteli politika megléte az ellenőrizhetőség egyik alapja.

A számviteli politika és az annak keretében elkészítendő szabályzatok hiányában nem kerülnek rögzítésre a számviteli törvény végrehajtását biztosító azon módszerek, eszközök, amelyek a szervezet adottságainak, körülményeinek leginkább megfelelőek. Ennek következtében nem meghatározottak azon sajátos eljárások és módszerek, amelyeket a szervezet a könyvvizetés, és a beszámoló összeállítása során alkalmaz. Amennyiben egy szervezet nem rendelkezik számviteli politikával és az annak a keretében elkészítendő szabályzatokkal, nem alakította ki a szabályszerű működési és gazdálkodási környezetét. Így a központi költségvetésből kapott támogatások átlátható és elszámoltatható igénybevétele és felhasználásának, valamint a vagyongazdálkodásának feltételeit sem alakította ki.

A számlarend elkészítését szintén a számviteli törvény, valamint az államháztartás szervezetei számára kormányrendelet írja elő. A törvény szerint olyan számlarendet kell készíteni, amely a szabályszerű könyvvizetést, a törvényben előírt beszámoló elkészítését maradéktalanul biztosítja. Amennyiben egy szervezet nem rendelkezik számlarenddel, nemcsak jogszabályi kötelezettségének nem tesz eleget, hanem a valós vagyoni, pénzügyi és jövedelmi helyzetét bemutatni hivatott beszámolója adatainak információtartalma is megkérdőjeleződik.

A kontrolltevékenységek gyakorlása során beazonosított hiányosság volt, hogy a kötelezettségvállalás és a teljesítésigazolás kontrollok elmaradtak vagy nem az arra jogosultak végezték el. A kontrolltevékenységek gyakorlásának szabálytalanságai következtében nem volt igazolt, hogy az intézmények kiadási előirányzatai terhére történő kifizetések valóban az intézmények feladatellátását, ezáltal a közérdeket szolgálták. A kórházak gazdálkodásának ellenőrzése során visszatérő szabálytalanság volt, hogy a törvényi előírásokat megsértve a szabad előirányzat mértékét meghaladóan került kötelezettségvállalásra sor.

A kötelezettségvállalások nyilvántartását a legtöbb intézmény a jogszabályi előírás ellenére nem vezette. Ennek hiányában nem voltak átláthatóak és elszámoltathatóak a kiadási előirányzatok terhére történő kifizetések, a költségvetési források szabályszerű felhasználásának feltételei sem álltak fenn. A kötelezettségvállalási nyilvántartás hiányának további következménye, hogy a szervezet nem rendelkezik megbízható információkkal a pénzügyi döntések meghozatalához, ezáltal olyan döntések meghozatalára kerülhet sor, amelyek megalapozatlanok és pénzügyi fedezettel nem rendelkeznek. A kötelezettségvállalások szabályszerű nyilvántartásának hiánya negatív hatással van az intézmények gazdálkodási folyamatainak tervezésére is.

Az ÁSZ új, kockázatos területet azonosított a központi alrendszerbe tartozó nemzeti park igazgatóságok többségénél ugyanis elmaradt a pénzügyi-gazdasági elektronikus információs rendszer biztonsági osztályba sorolása, így nem volt biztosított a pénzügyi-gazdasági elektronikus információs rendszerekben kezelt adatok és információk sértetlenségének zárt, teljes körű, folytonos és kockázatokkal arányos védelme. Ennek hiányában nem igazolt a könyvelésből kinyert, beszámoló alapját képező adatok, információk megbízhatósága.

Visszatérő hiányosság az ellenőrzött intézmények típusától függetlenül, hogy bizonylat nélkül számoltak el kiadást a könyvviteli nyilvántartásokban. Továbbá a kiadások tekintetében a részletező nyilvántartások vezetéséről nem gondoskodtak, tekintettel a részletező nyilvántartás és a főkönyvi kivonat közötti egyezőség hiányára. Mindezek eredményeként nem volt megbízható a könyvvizetés, nem volt biztosított a költségvetési beszámoló valódisága, teljes körűsége.

4. Az ÁSZ tevékenysége az integritásszemlélet fejlesztéséért, megszilárdításáért

Miért fontos az integritás és milyen eszközökkel fejleszthetjük?

Magyarország Alaptörvénye (39. cikke (2) bekezdése) előírja, hogy „a közpénzekkel gazdálkodó minden szervezet köteles a nyilvánosság előtt elszámolni a közpénzekre vonatkozó gazdálkodásával. A közpénzeket és a nemzeti vagyont az átláthatóság és a közélet tisztaságának elve szerint kell kezelni.” A korrupció elleni küzdelemben az utóbbi években paradigmaváltás ment végbe, amelynek lényege a megelőzés előtérbe kerülése volt. A korrupcióra adott stratégiai és fenntartható válasz az integritás megteremtése és megszilárdítása, amelyben az Állami Számvevőszéknek kiemelkedő szerepe van.

Az általánosan elterjedt, a jogszabályi tiltásra alapozott megközelítést kiegészítő integritás modellt az Állami Számvevőszék honosította meg Magyarországon. Kezdeményezésére 2011-től kezdődően egyedülálló antikorrupciós összefogás jött létre a „jól irányított állam” támogatásának jegyében, évről évre bővült a korrupció elleni hatékonyabb fellépést támogató és az integritás erősítése mellett elköteleződő intézmények köre. Ezzel párhuzamosan olyan újszerű kezdeményezések valósultak meg az ÁSZ Integritás Projektje keretében, amelyek hozzájárulnak a közintézményeket érintő veszélyek tudatosításához, a kockázatok feltérképezéséhez és a védeltséget biztosító kontrollrendszerek erősítéséhez. Az ÁSZ végső célja a kultúraváltás elősegítése, az integritáson alapuló intézményi működés megteremtése a magyar közszférában. Elmondható, hogy a számvevőszéki munka eredményeként az integritás fogalomköre mára beépült a számvevőszék ellenőrzési módszertanába, megjelent a közintézmények gondolkodásában, egyúttal egyre nagyobb hatást gyakorol a közszféra szervezeti kultúrájára.

A jogszabályi meghatározás (50/2013. (II. 25.) Korm. rendelet) szerint az integritás „az államigazgatási szerv működésének a rá vonatkozó szabályoknak, valamint a hivatali szervezet vezetője és az irányító szerv által meghatározott célkitűzéseknek, értékeknek és elveknek megfelelő működése”. Az integritásnak megfelelően működtetett szervezet nemcsak jól és pontosan látja el feladatát, azt, amiért létrehozták, hanem működése átlátható, elszámoltatható, tisztességes és etikus. A közigazgatási szervek esetében az integritás azt jelenti, hogy az adott intézmény működése megfelel a szervet létrehozó jogszabályban meghatározott közérdekű céloknak. A költségvetési szerveket tehát döntő módon megkülönbözteti más piaci szereplőktől, hogy működtetésük esetében az alapvető kérdés a társadalmi rendeltetésüknek való megfelelés, és csak ezt követően mérlegelhetők a gazdaságossági és hatékonysági szempontok. Az integritás tehát óvja a közérdeket és megőrzi elsőbbségét a magánérdekkel szemben.

A költségvetési szervekre azáltal, hogy közfeladatokat látnak el, komoly felelősség hárul, tekintettel az általuk biztosított szolgáltatásokat igénybevevők társadalmi csoportjára. Az a közigazgatási szervezet, amely érzékelhetően konzisztens módon működik a nyilvánított értékeivel, létrehozza azokat a körülményeket, amelyekkel képes szembeszállni a korrupciós kihívásokkal, bizalmat kelt az állampolgároknak és ügyfeleiben.

A Magyarországon az elmúlt években meghirdetett jó kormányzás (good governance) előfeltétele, valamint a „jól irányított állam” sarokköve a szervezeti integritás. E nélkül sem a polgárok nem bízhatnak kellő mértékben államukban, sem a közhatalom gyakorlói nem lehetnek biztosak abban, hogy az általuk hozott döntéseket az apparátus célszerűen, szakszerűen, szabályszerűen és végső soron a polgárok érdekében hajtja végre.

Kapcsolódó OGY
határozat
35/2009. (V. 12.) OGY
határozat
az ÁSZ korrupciós
kockázatok
feltérképezésére irányuló
tevékenységének
folytatása, vagyis az
Integritás Projekt
végrehajtása

Az ÁSZ szerteágazó tevékenységet folytat az integritási szemlélet erősítése, a korrupció megelőzést szolgáló védelmi rendszerek megszilárdítása érdekében. Az Integritás Projekt keretein belül lefolytatja éves integritás felmérését, majd arról elemzéseket készít és hoz nyilvánosságra. Felmerülhet a kérdés, milyen haszna van ennek a társadalomra? Egyrészt az „ügyfelekkel” kapcsolatba kerülő intézmények figyelmét felhívja a kockázatokra, amelyek a megfelelő kontrollokkal kezelni kell, másrészt informálja az érintetteket (például: társadalom, intézmények, Országgyűlés), hogy mely területeken, illetve a feladatellátás melyik terén van szükség nagyobb odafigyelésre.

Az ÁSZ másik, integritáshoz kapcsolódó eszköze az ellenőrzések megvalósítása. Ezeken keresztül az ÁSZ értékeli a szervezetek integritási kontrolljainak kiépítését, az ellenőrzési tapasztalatokat összegzően elemzi. Azoknál az intézményeknél, ahol hiányosságok, hibák vannak, felhívja a figyelmet a kontrollrendszer kijavítására, illetve létrehozására, így még jobban támogatja, hogy az adott intézménnyel kapcsolatba kerülő érdekcsoportok igazságosan, átláthatóan juthassanak hozzá pl. szolgáltatásokhoz, az előnyszerzés pedig ne magáncélú legyen.

Az ÁSZ konferenciákat, szakmai találkozót bonyolít le, meghívott előadóként számos esemény résztvevője. Aktív szereplője a számvevőszékek nemzetközi közösségének, folyamatosan megosztja és hasznosítja az integritásfejlesztés legjobb gyakorlatait. Mind-ezen tevékenységek 2019-ben is meghatározók voltak az ÁSZ tevékenységében. Az ÁSZ képzéseket nyújt integritás témakörben a közszféra szervezeteinek vezetői, valamint az integritás tanácsadók számára, így segítve az integritás kultúrájának és szemléletének minél szélesebb megteremtését és a kontrollok kialakítását. A továbbiakban az ÁSZ integritás-fejlesztéshez kapcsolódó tevékenységét a fenti aktivitási területek szerint mutatjuk be.

Az integritás szemlélet elterjesztés és megerősítés: Integritás Projekt

Az integritás szemléletének kialakítása és megerősítése évek óta hangsúlyos szerepet tölt be az ÁSZ életében. Ennek egyik legrégebbi eszköze az évente lefolytatott integritás felmérés, illetve a felmérés eredményeit bemutató elemzés. A 2019. évi integritási kockázatok és kontrollok felmérésében rekordszámú szervezet vett részt: 3451 szervezet a közszférából, valamint 1193 köztulajdonú gazdasági társaság. A megújított módszertannal végzett felmérések eredményeit két elemzés mutatta be a nyilvánosságnak.

Az ÁSZ-t az Országgyűlés bízta meg azzal, hogy fordítson kiemelt figyelmet a korrupció elleni fellépésre. Az ÁSZ erre alapozva, holland minta alapján 2009-ben indította el Integritás Projektjét, amely ma már számos kezdeményezést foglal magában. Az integritás, az etikus magatartás és működés az OECD állásfoglalása szerint a jól irányított állam egyik sarokkövét jelenti, amely elősegíti az államba vetett bizalom fenntartását és a korrupció megelőzését. Ezért az ÁSZ egyik legfontosabb feladata az integritásszemlélet kialakítása és elterjesztése, illetve érvényesítésének értékelése.

Az ÁSZ integritás fejlesztésének központi eleme az évente lefolytatott integritás felmérés, illetve a felmérés eredményeit bemutató elemzés, amelyek célja a belső kontrollrendszer fejlesztése, visszajelzés a közszféra intézményei, illetve a gazdasági társaságok számára integritás kockázataikról, illetve a kockázatok kezelésére szolgáló kontrollok kiépítettségéről. A felmérésekben való részvétel önkéntes, a kérdőív kitöltését a szervezet maga végzi, a válaszok alapján az intézményeknek lehetőségük nyílik értékelni saját szervezetük integritását, kockázatainak és kontrolljainak beazonosítását.

Az ÁSZ a felmérés eredményeit bemutató elemzést 2019 májusában hozta nyilvánosságra „A közszféra integritásának elemzése új módszertan alapján” címmel. Az elemzést megalapozó felmérés számos ponton megújult (új technikai megoldások a kérdőív kitöltéséhez, új kontrolleszközök értékelése az elemzésben, automatikus önértékelő lap). Az elemzés részletezi a szervezetek működésében jelenlevő kockázatokat, amelyek olyan területhez kapcsolódnak, mint a közszolgáltatás nyújtása, közfeladat ellátása, valamint a méltányosság gyakorlása. Az integritás kultúra meghonosodása szempontjából kedvező, hogy több jól kiépített kontrollt azonosított az elemzés, ilyen például a szerződések teljesítésének ellenőrzése, a közszolgáltatások esetén az igénybevétel feltételeinek megismerhetősége, a belső ellenőrzés elterjedtsége, illetve a bejelentők, panaszosok védelmének kialakítása. Az elemzés feltárt ugyanakkor kevésbé kontrollált területeket is. Az integritás tanácsadók alkalmazása, a munkahelyi rotáció, az automatizált rendszerek alkalmazása, az ügyfelek véleménye, a külső

tanácsadók alkalmazásából eredő legjelentősebb integritási kockázatok. A közintézmények a külső szakértőket leggyakrabban tanácsadói feladatokra veszik igénybe, a tanácsadói feladatok érdemi tartalma ugyanakkor nehezen megítélhető, átláthatósága a legkevésbé biztosítható, ezért indokolt e terület kontrollszintjének megerősítése.

„A köztulajdonú gazdasági társaságok 2018. évi integritás helyzetéről” szóló, 1193 társaság válaszait feldolgozó elemzés rámutatott arra, hogy a közfeladatot ellátó és/vagy közszolgáltatást nyújtó (a továbbiakban együtt: közszolgáltató) társaságok átlagos veszélyeztetettsége magasabbnak bizonyult a csak piaci szolgáltatást végző társaságokhoz képest, mivel a közszolgáltatással gyakran együtt járnak olyan körülmények (például: vagyonkezelés, hatósági jellegű feladat ellátása, pénzügyi támogatás), amelyek az integritási veszélyeztetettséget növelik. Az elemzés azt az általános tendenciát tárta fel, hogy a társaságok méretének növekedése együtt jár veszélyeztetettségük növekedésével, mivel a méret növekedésével párhuzamosan újabb veszélyeztetettségi tényezők (például: több vezetési szint, bonyolultabb szabályozás) is megjelennek. Ugyanakkor a magasabb kontrollszint megteremtése nem automatikus, az tudatos intézkedéseket igényel. A vállalatcsoporthoz tartozás is növeli a társaságok veszélyeztetettségét, amely csoportszintű kontrollok alkalmazásával jól kompenzálható. A felmérés adatai visszaigazolták, hogy az uniós támogatás együtt jár az integritási veszélyek gyakoribbá válásával. Ugyanakkor az uniós támogatással járó magasabb kockázatok ellensúlyozására a kontrollrendszer megerősítésével általában sor kerül. Az elemzés kimutatta, hogy az integritási veszélyeket növelő tényezők gyakoribbá válnak a közbeszerzésekkel kapcsolatosan is, valamint tendenciájában pozitív a kapcsolat a veszélyeztetettségi és a kontrollszint között. Az önkormányzati tulajdonú társaságok átlagos veszélyeztetettsége a vállalati méret szerint képzett legtöbb csoportban magasabb az állami tulajdonú társaságok átlagos veszélyeztetettségénél, amely a közszolgáltatás nyújtására, a hatósági jogkör alkalmazására, vagy az alvállalkozók bevonására vezethetők vissza. A felmérés adatai megerősítik, hogy az integritás megteremtése szorosan összefügg a szervezeti kultúrával, a vezetésnek a szabályosság és az átláthatóság iránti elkötelezettségével, ezért fontos az ellenőrzési tapasztalatok széleskörű megosztása és a vezetőképzések szervezése. Azok a társaságok, amelyek a legalacsonyabb kontrollkiépítettséggel rendelkeztek, nem értékelték a társaság hatékonysága és eredményessége tekintetében megfogalmazott célok teljesülését, valamint nem rendelkeztek állampolgári/ügyfél bejelentési vagy panaszkezelő rendszerrel.

A felmérés eredményeinek értékelése megerősítette, hogy gazdasági társaságok működését illetően szükség van jogszabály módosításra. Az Országgyűlés a Magyarország 2020. évi központi költségvetésének megalapozásáról szóló 2019. évi LXVI. törvény keretében módosította a köztulajdonban álló gazdasági társaságok takarékosabb működéséről szóló 2009. évi CXXII. törvényt. Ennek értelmében – egy bizonyos méret nagyság felett – a köztulajdonú gazdasági társaságok vezetői kötelesek belső kontrollrendszert kialakítani.

Jelentős területek az integritás ellenőrzések és elemzések fókuszában

Az integritási kontrollok bizonyítékokon alapuló, külső értékelését biztosítják az ÁSZ ellenőrzései, amelyek a Számvevőszék integritásfejlesztési tevékenységének fontos pillérét jelentik. Az integritás, mint fókuszterület évek óta szerepel a számvevőszéki – elsősorban a belső kontroll témájú ellenőrzésekben –, ugyanakkor önálló ellenőrzési témaként 2019-ben jelent meg. Az új ellenőrzések módszertana lehetővé teszi egyszerre több száz intézmény legfontosabb integritás kontrolljának kockázat alapú értékelését, rámutatva egyúttal a rendszerszintű hiányosságokra és erősségekre.

A korrupció megelőzése szempontjából kiemelt fontosságú a szervezeti integritás megerősítése. Ezt ugyanakkor csak akkor lehet ellenőrizni, ha előtte megfogalmazódik a társadalmi elvárás, és ezzel összhangban a jogszabályi követelmények arra vonatkozóan, hogy egy közintézmény vezetőjének alapvető feladata a szervezeti integritás megteremtésére és megerősítésére. Az integritás ellenőrzésében fordulópontot jelentett, amikor 2016-ban minden költségvetési szerv vezetőjének felelősségévé vált olyan belső kontrollrendszer kialakítása, amely alkalmas az etikai értékek és az integritás érvényesülésének biztosítására, és kötelezővé vált a szervezeti integritást sértő események kezelésére vonatkozó eljárásrend szabályozása. A kockázatelemzésnek egyúttal kötelező részévé vált az integritási kockázatok felmérése. Az integritás ellenőrzésének feltételei ezzel megteremtődtek. Az ÁSZ nemcsak elemzi és értékeli, hanem ellenőrzi is a korrupciós veszélyek ellen védettséget biztosító szervezeti integritáskontrollok kialakítását és működtetését. Az ÁSZ 2019-ben is

ÁSZ felvetés

Az integritási kontrolloknak a fellépő kockázatokkal egyensúlyban történő kiépítése érdekében az önkormányzatoknak további lépéseket kell tenni. A belső kontrollrendszer megfelelő kialakításához és működtetéséhez, a korrupciós kockázatok kezeléséhez az önkormányzatoknak hangsúlyt kell helyezni a jogszabályi előírások betartására, meg kell erősíteniük az első védelmi vonalaikat. Az önkormányzatok ellenőrzésénél a második védelmi vonalnak a közpénzügyi elvek, az elszámoltathatóság, a törvényesség érvényesítésére fokozott figyelmet kell fordítani.

ellenőrizte, hogy a költségvetési szervek betartották-e az integritásra vonatkozó szabályokat. A Számvevőszék 2019-ben összesen 102 ellenőrzésében egyenként – 47 központi költségvetési szerv, valamint 55 önkormányzati költségvetési szerv esetében – értékelte a belső kontrollrendszeren belül kialakított integritáskontrollokat. Emellett széles körben elfogadott helyénvalósági követelményeket fogalmazott meg az ellenőrzött szervezetek integritást szolgáló intézkedéseire vonatkozóan. Az ellenőrzések rámutattak arra, hogy amennyiben az integritás elvű működését célzó kontrollok nem vagy nem megfelelően kerülnek kiépítésre egy szervezetenél, akkor nem biztosított a korrupciós kockázatokkal szembeni védelem, az integritás alapú közpénzfelhasználás.

A belső kontrollrendszer öt pillére közül a kontrollkörnyezet kialakítása, integrált kockázatkezelési rendszer kialakítása és működtetése, és kontrolltevékenységek megfelelő működtetése különösen fontos a szervezet felelős és elszámoltatható gazdálkodása, az integritási szempontok érvényesülése, a csalás elleni védelem szempontjából. Ehhez ki kell alakítani mindazon eljárásokat és belső szabályzatokat, melyek biztosítják, hogy a költségvetési szerv valamennyi tevékenysége és célja összhangban legyen a szabályszerűséggel, szabályozottsággal, valamint a gazdaságosság, hatékonyság és eredményesség követelményeivel, az eszközökkel és forrásokkal való gazdálkodásban ne kerüljön sor pazarlásra, visszaélésre, rendeltetésellenes felhasználásra. Ezért azon költségvetési szerveknél, ahol hiányoztak az alapvető szabályozások, a belső kontrollrendszer kiépítése nem szolgálta a közpénzfelhasználás szabályosságát, így az nem járult hozzá a szabálytalanságok és a hibák megelőzéséhez. A költségvetési szerv működésével kapcsolatos megfelelő, pontos és naprakész információk rendelkezésre állásának a követelménye sérült ott, ahol a gazdálkodási jogkörgyakorlásra jogosult személyekről és aláírás-mintájukról nem vezettek naprakész nyilvántartást. Ezzel nem biztosították annak feltételeit, hogy kötelezettséget csak az vállaljon és teljesítést csak az igazoljon, aki erre jogosult.

A költségvetési szerv vezetője a belső kontrollrendszer kialakításán és működtetésén keresztül tudja érvényesíteni a közpénzek és a közvagyon szabályszerű és hatékony felhasználását, tudja működtetni a belső ellenőrök bevonásával az ún. *első védelmi vonalat*. E szerepkörön túlmenően, a *második védelmi vonalat* képviselő ellenőrző szervezetek az ellenőrzési feladatokban betöltött szerepük megfelelő gyakorlásával tudnak érvényt szerezni az államháztartási törvényben megfogalmazott államháztartási kontrollok megfelelő működésének.

Az Állami Számvevőszék ellenőrzéseiben az elmúlt évben is hangsúlyosan jelent meg a belső kontrollrendszer kialakításának és működésének ellenőrzése, mivel a belső kontrollrendszer megfelelő kialakítása és működtetése nélkül nem valósítható meg a közpénzek, a közvagyon átlátható, szabályos, eredményes és hatékony felhasználása. Ezért az ÁSZ belső kontrollrendszer ellenőrzései – annak egyes pillérein keresztül – arra fókuszálnak, hogy mind a központi mind önkormányzati alrendszer intézményeinél, valamint az önkormányzatoknál kialakított és működtetett belső kontrollrendszer biztosította-e mindazon feltételeket, amelyek ahhoz szükségesek, hogy a költségvetési szerv – működése és gazdálkodása során – a tevékenységeket szabályszerűen hajtsa végre, teljesítse elszámolási kötelezettségeit és megvédje az erőforrásokat a veszteségektől, a károktól és a nem rendeltetésszerű használatától.

Az ÁSZ – mint az elmúlt években a központi költségvetés zárszámadásainak ellenőrzésekor – a 2018. évi zárszámadás keretében is elvégezte a kontrollkörnyezet és a belső kontrollrendszer értékelését. A belső kontrollrendszer minősítése az ellenőrzött területeken megfelelő minősítést kapott.

Az ÁSZ 2019-ben kezdte meg önálló integritás ellenőrzéseit, elsőként a községi, nagyközségi önkormányzatok körében, tekintettel arra, hogy integritás felmérések az önkormányzatokat az átlagnál kockázatosabb intézménycsoportként azonosította be. A kisebb méretű települési önkormányzatok integritása fokozottan veszélyeztetett, mert kontrollkörnyezetük, integritási infrastruktúrájuk – az ÁSZ integritás felméréseinek eredményei alapján – kevésbé kiépített. Az új program szerint folytatott ellenőrzés egyszerre számos – akár több száz – önkormányzat integritásrendszerét képes értékelni a kockázati szempontból kiválasztott fókuszterületeken. Az ÁSZ ellenőrzi azt a minimum követelményt, hogy az önkormányzat megfelelően felmérte és kezelte-e integritási kockázatait, vizsgálja

az etikai rendszer kiépítettségét, értékeli a külső kapcsolatok és az összeférhetetlenség kezelésére vonatkozó mechanizmusok kialakítását. Az ellenőrzés olyan jól ismert eszközöket is értékeli, mint a vagyonyilatkozatok kezelése, vagy a visszaélések felderítésében nélkülözhetetlen panasz- és közérdekű bejelentés kezelő rendszerek működése. Az ellenőrzési program olyan eszközök kialakítására is rákérdez, amelyet jogszabály kötelező erővel nem ír elő. Az ezekre vonatkozó követelményeket az ÁSZ nemzetközi sztenderdekben, hazai iránymutatásokban, módszertani útmutatókban szereplő „jó gyakorlatok” beazonosításával, öntesztekkel alapozta meg.

Tanácsadó tevékenysége keretében az ÁSZ elérhetővé tette a közpénzt felhasználó szervezetek részére az ún. önteszteket, ezzel is aktív szerepet vállalva az integritás alapú, átlátható és elszámoltatható közpénzfelhasználás támogatásában. Az önkormányzatok belső kontrollrendszerére vonatkozó öntesztet 563 szervezet töltötte le a 2019. évben. A központi költségvetési szervekre vonatkozó öntesztet 523 szervezet töltötte le a 2019. évben.

Az ÁSZ az állami és önkormányzati tulajdonú gazdasági társaságok integritási helyzetének ellenőrzését is elvégezte.

A már említett két elemzésen túl az ÁSZ 2019-ben további 9 olyan elemzést készített, amely az integritás felmérés tapasztalatait, valamint az ellenőrzések integritáskontrollokkal kapcsolatos megállapításait dolgozták fel egy-egy – korábban témacsoportos ellenőrzés keretében értékelt – területen (mint pl. egészségügy, sport, városüzemeltetés), illetve egyéb területeken (belső ellenőrzési tevékenység, helyközi közösségi közlekedés). Ezen elemzések összefoglalóan mutatják be a vizsgált területre jellemző integritási kockázatok és kontrollokat. Az elemzések:

1. Elemzés az önkormányzati tulajdonú, város-és piacüzemeltetési feladatokat ellátó gazdasági társaságok ellenőrzési tapasztalatairól
2. Elemzés az önkormányzati tulajdonú, sporttal kapcsolatos feladatokat ellátó gazdasági társaságok ellenőrzési tapasztalatairól
3. Elemzés a kultúra és média területén tevékenykedő önkormányzati tulajdonú gazdasági társaságok ellenőrzési tapasztalatairól
4. A szociális és gyermekvédelmi intézmények ellenőrzési tapasztalatait összegző elemzés
5. A helyközi közösségi közlekedés
6. Elemzés az országos nemzetiségi önkormányzatok fenntartásában levő intézmények ellenőrzési tapasztalatairól
7. A kórházak ellenőrzési tapasztalatait összegző elemzés
8. Elemzés az önkormányzati tulajdonú egészségügyi ellátást végző gazdasági társaságok ellenőrzési tapasztalatairól
9. A belső ellenőrzési tevékenység helyzetéről

Az elemzések és az ellenőrzések alapján – integritási szempontból – kiemelt figyelmet érdemel az egészségügy területe. Az egészségügyben meglévő eredendő kockázatok, valamint a beazonosított korrupciós veszélyek, illetve az egészségügyi gazdálkodó szervezetek (kórházak, szakrendelők, irányítószervek) ellenőrzése során feltárt visszatérő szabálytalanságok és hiányosságok azt mutatják, hogy az egészségügyben kiemelten magasak a korrupciós veszélyek. A „vészhelyzeti” betegellátás 2019 júniusában lezárt számvevőszéki ellenőrzése is a szabályozottság és átláthatóság hiányára, illetve az ezekből következő korrupciós veszélyekre világított rá. A korábban ellenőrzött, 17 kórház ellenőrzési tapasztalatait összegző elemzés kapcsán az ÁSZ rámutatott arra, hogy mindössze öt kórháznál volt megfelelő az integritási kontrollrendszer kiépítése.

Az Állami Számvevőszék ellenőrzési, elemzési és tanácsadó tevékenységében az integritás irányában való elkötelezettséget mutatja az is, hogy a 2011-ben létrejött nemzeti korrupcióellenes együttműködésben az Állami Számvevőszék kiemelkedő szerepet tölt be a Kúria, Legfőbb Ügyészség, a Belügyminisztérium, az Országos Bírósági Hivatal, illetve a 2016-ban csatlakozott két intézmény a Magyar Nemzeti Bank és a Közbeszerzési Hatóság mellett.

Az Állami Számvevőszék munkájának hasznosulását, az elért eredményeket jól mutatja, hogy az Európa Tanács korrupcióellenes államcsoportja (GRECO) 2010-ben a Magyarországról szóló jelentésében még arra tett javaslatot, hogy: „az Állami Számvevőszék a politikai finanszírozás területén gyakoribb, kezdeményezőbb és gyorsabb ellenőrzést végezzen, beleértve a megelőző intézkedéseket és a pénzügyi szabálytalanságok nagyobb mértékű feltárását is”. A nemzetközi felvetések – valamint az ÁSZ ellenőrzési tapasztalatai – következtében 2010-től a magyar Országgyűlés több ütemben szigorította a pártok ellenőrzésének jogszabályi környezetét, valamint a kampányfinanszírozásra vonatkozó előírásokat, amely lehetővé tette a politikai pártok ellenőrzésének magyarországi gyakorlatának szigorodását az elmúlt években, ami az ÁSZ ellenőrzési módszereit és gyakorlatát is meghatározza. A magyarországi ellenőrzési gyakorlatban, illetve az ÁSZ tevékenységében történt előrelépést a GRECO is megerősítette, 2015-ös jelentésében már azt írta, hogy: „az Állami Számvevőszék figyelemreméltó előrelépést ért el a kampánypénzek és pártok ellenőrzése területén.

2019-ben sem volt ez másképp, ugyanis az Állami Számvevőszék ebben az évben is elvégezte a pártok gazdálkodásának ellenőrzését. Alapvető jogállami érdek és a közpénzeket érintő korrupció elleni védelem érdekében, hogy a döntő mértékben közpénzekből gazdálkodó pártok szabályszerűen, elszámoltathatóan és átláthatóan gazdálkodjanak az adófizetőktől és a támogatóiktól kapott pénzekkel. Amennyiben egy párt tiltott támogatást fogad el – vagy nem biztosítja a közpénzekkel való, törvényi előírásoknak megfelelő elszámoltatását –, akkor nem biztosított az átlátható gazdálkodása, ami komoly korrupciós veszélyeket is felvet. Fontos, hogy az állampolgárok a pártok pénzügyi kimutatásain keresztül megbízható és valós képet kapjanak a pártok gazdálkodásáról. A politikai élet tisztasága, a pártok átláthatósága és elszámoltathatósága érdekében kiemelten fontos, hogy a pártok kizárólag törvényes forrásokból gazdálkodjanak. A 2019. évben az Állami Számvevőszék a Fidesz–Magyar Polgári Szövetség és a Kereszténydemokrata Néppárt 2016–2017. évi gazdálkodásának ellenőrzéséről szóló jelentéseit tette közzé.

Tanácsadó tevékenysége keretében az ÁSZ elérhetővé tette a közpénzt felhasználó szervezetek részére az ún. öntesztet, ezzel is aktív szerepet vállalva az integritás alapú, átlátható és elszámoltatható közpénzfelhasználás támogatásában. A pártokra vonatkozó öntesztet 71 szervezet töltötte le a 2019. évben.

A pártokhoz szorosan kapcsolódó, kiemelt prioritású téma a tiltott támogatások ellenőrzése, mivel ennek jelentős hatása van a társadalomra, ugyanis ezen támogatások elfogadása esetén felmerül annak kockázata, hogy a tiltott támogatásért cserébe az érintett párt nem a választói, hanem a tiltott támogatást biztosítók érdekeit képviseli, ezáltal sérülhet az Alaptörvényben meghatározott, a pártokon keresztül megvalósuló népakarat kinyilvánításának elve.

A kampánypénzek felhasználására és elszámolására vonatkozóan a számviteli törvény, a kampánytörvény és a párttörvény tartalmaz előírásokat a jelölő szervezetek számára. Ezek betartása teremti meg a kampánypénzek felhasználásának szabályszerűségét, átláthatóságát és elszámoltathatóságát. Az Állami Számvevőszék ehhez kapcsolódóan ellenőrzi,

hogy a pártok által közzétett elszámolás, valamint az azt alátámasztó pénzügyi dokumentumok igazolják-e a kampánypénzek törvényes felhasználását. Az ÁSZ jogosítványai kiterjednek arra, hogy a párttörvény előírásai alapján amennyiben a pártok tiltott támogatást fogadtak el, akkor megállapítsa annak az értékét. A megállapított tiltott támogatás jogkövetkezményeit a vonatkozó törvényi előírások határozzák meg, annak érvényesítése pedig a törvényben meghatározott hatóság kizárólagos jogköre.

2019-ben zárta le az ÁSZ a 2018. évi országgyűlési képviselő-választási kampányra fordított pénzeszközök elszámolásának törvényben előírt ellenőrzését.

Tudásátadás és tapasztalatcsera a jó gyakorlatok megosztásáért

Az ÁSZ integritásfejlesztésben végzett munkája, eredményei nemzetközileg is széles körben ismertek. Az integritás fejlesztése, annak módszertana, eszköztársa, intézményünket megkülönböztető jellegzetesség a nemzetközi térben, a szervezet egyik erőssége. A nemzetközi aktivitásunk kiemelt eseménye az évente megrendezésre kerülő nemzetközi integritás konferencia és szeminárium, melyen 2019-ben 16 ország 31 számvevőszéki szakértője vett részt, fókuszában a beszerzések, a közszféra szerződéskötési gyakorlata és a külső szakértők alkalmazásának integritása állt. Emellett nem szabad elfeledkezni arról sem, hogy a nemzetközi partnerintézményekkel való kapcsolattartásra, tudásmegosztásra tekintettel az ÁSZ folyamatosan tanulmányozza a korrupció elleni küzdelem nemzetközi gyakorlatát, támogatja a társszámvevőszékek korrupció elleni munkáját, aktív közreműködőként részt vesz hazai és nemzetközi konferenciákon, hasznosítva az ott megszerzett tudást az intézmény feladatellátásában.

Az ÁSZ 2014. és 2019. között 6 szemináriumot rendezett, melyen 66 ország 206 számvevőszéki szakértője vett részt. Az ÁSZ integritási szemináriuma sikerrel közvetítette azt az üzenetet, hogy a korrupció megelőzésére, az integritás erősítésére fókuszáló megközelítés a legfőbb ellenőrző intézmények számára testhezálló szerepfelfogás. Az INTOSAI tagszervezeteket tekintve a tagországok harmadát érte el eddig a szeminárium sorozat. Kiemelkedő eredménynek tekinthetjük az integritási szemináriumon részt vett regionális szervezeti lefedettséget, az ARABOSAI (59%) és az ASOSAI (54%) körében elért ötven százalékot is meghaladó részvételi adatokat. Húsz százalékot meghaladó lefedettséget értünk el továbbá az AFROSAI (37%), az EUROSAI (28%) és az OLACEFS (23%) tagszervezetek köréből részt vevő tagállamokkal.

Fontos azonban azt is megemlíteni, hogy számos hazai és nemzetközi konferencia zajlott integritás témában, amelyek szintén kiemelt jelentőségűek a jó gyakorlatok megosztására, elsajátítására, az aktuális események, kihívások megvitatására. Ilyen esemény volt az „ENSZ Korrupcióellenes egyezményéhez csatlakozott országok 8. konferenciája” előrendezvénye, melynek célja a korrupcióellenes nemzetközi együttműködés új lehetőségeinek megismerése volt. A legfőbb ellenőrző intézmények és a nemzeti korrupcióellenes hatóságok együttműködési lehetőségeit feltáró nemzetközi találkozó a 16. SDG (ENSZ fenntarthatósági fejlesztési céljai) megvalósulásának elősegítését helyezte fókuszába. A találkozon a résztvevők megosztották tapasztalataikat a korrupció elleni fellépés eszközeinek alkalmazásáról, kezdve a korrupcióellenes nemzeti stratégiai kialakításától, a korrupciós kockázatok elemzésén és a közbeszerzések korrupciós kockázatainak csökkentésén keresztül a közös képzési programok kialakításáig. A rendezvényen az ÁSZ bemutatta integritás projektjét, kiemelve az alkotmányos intézmények közötti együttműködés szerepét. A „Nemzetközi éves integritás konferencia” fókuszában a legújabb digitális technológiák alkalmazása, az ezekhez kapcsolódó számvevőszéki tapasztalatok megosztásának fontossága állt. A konferencián bemutatásra került az ÁSZ Integritás Projektje, mint jó gyakorlat. Az IDI „Fighting Corruption” (Korrupció elleni küzdelem) című rendezvény célja az ISSAI 30 implementációjának támogatása volt. Az önértékelés eredményét felülvizsgáló találkozón az ÁSZ szakértői mentorként vettek részt. Az értékelés keretében, az ÁSZ mentorainak támogatásával, a résztvevők konkrét ajánlásokat, cselekvési pontokat fogalmaztak meg azon területekre, ahol az ISSAI 30-ban, vagyis az INTOSAI Etikai Kódexében foglaltakat figyelembe véve etikai keretrendszerük továbbfejlesztését javasolták. Az OECD „Tech for trust” (Technológiával az igazságért) alcímmel megrendezésre kerülő Antikorrupciós és Integritás Fórumán a résztvevők megvitatották a korrupció visszaszorítására és az integritás elősegítésére alkalmazott új technológiákban rejlő kockázatokat és lehetőségeket, valamint megosztották eddigi tapasztalataikat e területen.

„A jó kormányzás támogatása megbízható mérési rendszerekkel” címmel, a nemzetközi mérési módszerek – így például a korrupciós, versenyképességi és hitelminősítő rangsorok – megbízhatóságáról rendezett tudományos konferenciát a Pénzügyi Szemle – az Állami Számvevőszék közpénzügyi szakfolyóirata – együttműködésben a Nemzeti Köszolgálati Egyetemmel 2019 szeptemberében. Az esemény célja az volt, hogy hozzájáruljon a közpolitikai tervezést támogatni képes, megbízható mérési rendszerek beazonosításához. Emellett sor került a nemzetközileg legismertebb korrupciós indexek módszertani hiányosságainak bemutatására is.

A nemzetközi tapasztalatok azt mutatják, hogy globális igény van olyan mérési rendszerek meghonosítására, amelyek kellően részletesek és megbízhatóak ahhoz, hogy azok alapján beavatkozási pontokat lehessen meghatározni. A résztvevőkkel folytatott megbeszélések alapján elmondható, hogy világszerte megfogalmazódott az igény a korrupciós percepciót mérő indexek által kialakított egyoldalú országhép árnyalására. Ehhez nyújt támpontot az integritás felmérése és auditja és az ÁSZ módszere alapján kialakított integritási módszertan.

Integritás tanácsadás és támogatás képzésekkel, öntesztekkel

Az ÁSZ tanácsadó tevékenységének egyik – az Országgyűlés által megerősített – célja a tudásmegosztás, a „jó gyakorlatok” terjesztése, valamint a közpénzügyi és vezetői ismeretek fejlesztése a közpénzügyi rendszer szervezeti körében. Ennek keretében 2019-ben az ÁSZ több mint 100 elsőszámú vezető számára biztosította közpénzügyi vezetőképzésén való részvételt, valamint folytatta integritási tanácsadó képzéseit.

A hazai képzések tekintetében mérőföldkő, hogy a 34/2015. (VII. 7.) OGY határozatában az Országgyűlés elismerte a 35/2009. (V. 12.) OGY határozat 2. a) pontja szerint az ÁSZ korrupciós kockázatok feltérképezésére irányuló tevékenysége végrehajtását, és az integritásalapú szervezeti kultúra elterjesztése érdekében végzett tevékenységét. Ennek fejlesztéseként az Országgyűlés támogatta, hogy a közpénzekkel és közvagyonnal való gazdálkodásban érintett szervezetek tekintetében az ÁSZ szélesítse a vezetői rendszerekre vonatkozó tanácsadó tevékenységét és támogassa az etikus közpénzügyi vezetőképzést.

A határozatban megfogalmazottak érdekében az ÁSZ 2016-ban együttműködési megállapodást kötött a Miskolci Egyetemmel, majd a két intézmény 2017 őszétől elindította közös, az etikusságot és az integritást középpontba helyező közpénzügyi vezetőképzését. A vezetőképzés tematikája kifejezetten a közpénzt felhasználó szervezetek, gazdasági társaságok első számú vezetői számára készült, az ő munkájukat kívánja segíteni jelenléti képzéssel, valamint online képzési programmal. A szemináriumok első napjának nyitó eseményei rend szerint a Jó gyakorlatok konferenciák.

Az ÁSZ 2019-ben négy alkalommal tartott közpénzügyi vezetőképzést közel 100 elsőszámú vezetőnek. Márciusban a megelőző két évben ellenőrzött köztulajdonú gazdasági társaságok vezetői, májusban az országos nemzeti önkormányzatok fenntartásában működő intézmények vezetői vehettek részt a képzésen. Az októberben szervezett közpénzügyi vezetőképzésre önkormányzati tulajdonú gazdasági társaságok vezetői, novemberben 19 már ellenőrzött, központi költségvetésű kórház elsőszámú vezetője kapott meghívást. A résztvevők a szervezeti integritás, a közszolgálati teljesítménymenedzsment, a menedzsment kontroll és a közszolgálati értéktéremtés témaköreiben mélyítették tudásukat és fejlesztették készségeiket.

Az ÁSZ és a Nemzeti Köszolgálati Egyetem 2012-ben írt alá együttműködési megállapodást többek között az integritás alapú közigazgatási kultúra fejlesztése érdekében. Az együttműködés keretében a két intézmény kidolgozta az integritás tanácsadók képzését szolgáló tananyagot. A képzés célja az integritásirányítási rendszer bevezetésének támogatása a közigazgatásban, olyan közigazgatási szakemberek továbbképzése, akik támogatni tudják egy közigazgatási szervezetben az integritásirányítási rendszer erősödését. 2013-2019 között összesen 394 integritás tanácsadó képzése valósult meg. 2019-ben a két intézmény megújította együttműködését, az integritás felmérés és kutatás terén megvalósuló tudásmegosztással szélesítve a szakmai-tudományos kooperációt. Az ÁSZ ennek jegyében részt vett az integritás tanácsadók tananyagának továbbfejlesztésében.

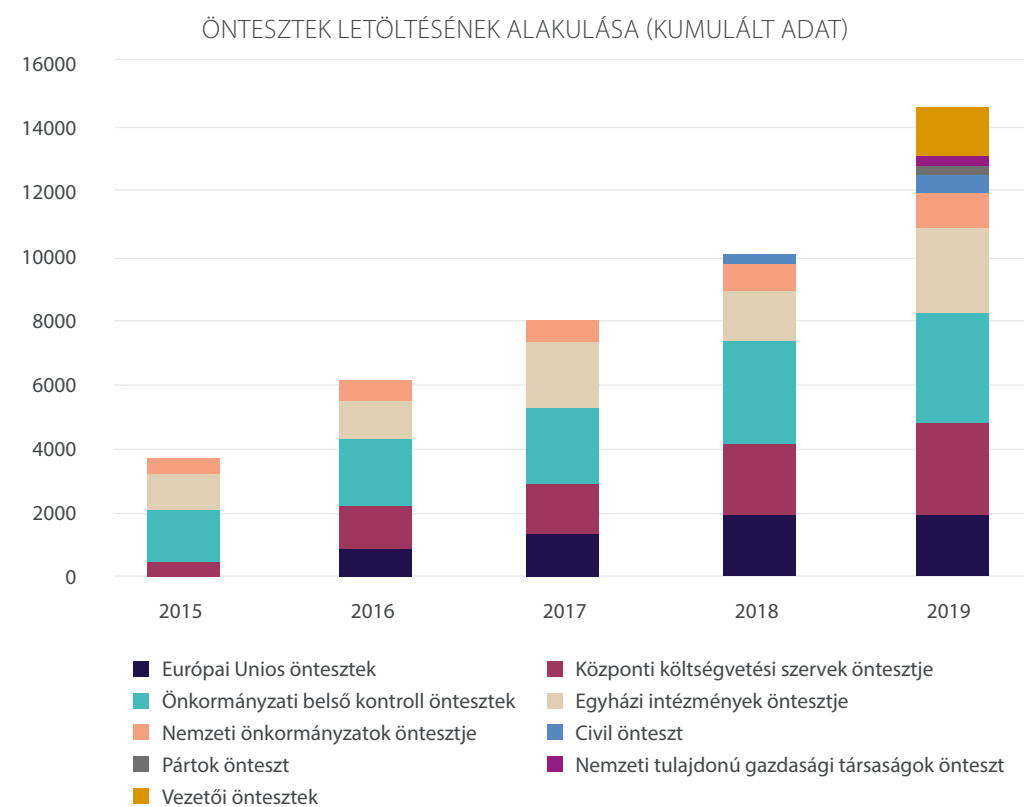

Az Állami Számvevőszék stratégiai célkitűzéseinek megvalósítása érdekében továbbra is aktív szerepet vállal a korrupció és csalás elleni küzdelemben. Az Állami Számvevőszék stratégiai célkitűzéseinek megvalósítása aktív szerepet vállal a korrupció és csalás elleni küzdelemben és a felelős és etikus vezetői magatartás kialakításában, így az ÁSZ tanácsadó tevékenysége keretében további hét területtel bővítette a már letölthető önteszttek körét, aktív szerepet vállalva ezzel is az integritás alapú, átlátható és elszámoltatható közpénzfelhasználás támogatásában. Az ÁSZ 2014-ben indította el az önteszttek-rendszerét, amelynek keretében a közpénzt felhasználó szervezetek eddig már közel 14 ezer önteszt kérdőívet töltöttek le.

Az ÁSZ önkéntes alapon kitölthető öntesztjei segítségével az azt kitöltő szervezetek képet kaphatnak saját működésük szabályozottságáról, belső kontrollrendszerük állapotáról. A kitöltött önteszttek alapján elvégzett önértékelések legfőbb célja, hogy támogassák a közpénzfelhasználás és közfeladat-ellátás szabályosságát, az irányítási, gazdálkodási, ellenőrzési feladatok ellátását, az ezekhez kapcsolódó elvárások teljesítését, ezáltal az átláthatóságát, elszámoltathatóságát. Emellett az önteszttekből nyerhető információk által elősegíthető e rendszerek fejlesztése, illetve javítása is.

Az ÁSZ öntesztjei hozzájárulnak a helyi és nemzeti önkormányzatok, az egyházi jogi személyek, a civil szervezetek, illetve a központi költségvetési szervek és gazdasági társaságok vezetőinek, irányítóinak, vezető és fenntartó testületeinek szabályszerű közfeladat ellátásához, közpénzfelhasználásához.

A 2019-től elérhetőek a pártok és pártalapítványok, az egyházi intézmények, a nemzeti tulajdonban lévő gazdasági társaságok, illetve azok vezetői, továbbá az önkormányzati és központi költségvetési szervek vezetői számára készült, a szabályozott és szabályszerű működést elősegítő, a közpénzfelhasználáshoz szükséges követelmények kialakítását, ellenőrzését támogató önteszttek.

Mit jelent az önteszt?

Az önteszt a közpénzek felhasználásával működő szervezetek, intézmények feladatellátása, illetve belső kontrollrendszere szabályszerűségének felmérését, értékelését támogató olyan, az adott működési és szabályozási környezetre, illetve a feladatok sajátosságaira tekintettel kialakított kérdéssor, amelyet az érintettek önkéntes alapon, saját hasznosulásukra tölthetnek ki.

5. Teljesítményellenőrzések

Az Alaptörvényben foglaltak szerint a közpénzt, közvagyonot nemcsak szabályosan, hanem eredményesen kell felhasználni. Ehhez nélkülözhetetlen a teljesítmény mérése annak érdekében, hogy a stratégiai célok megfelelően előkészítettek, megalapozottak legyenek, a célkitűzések teljesítése mérhető legyen, szükség esetén lehetővé váljon a célok elérését biztosító eszközök korrekciója az elvárt eredmény érdekében. A teljesítményellenőrzések során az Állami Számvevőszék nem hibákat keres, hanem a teljesítmény szempontjából kockázatos területekre hívja fel az ellenőrzött szervezetek vezetőinek figyelmét. A közzsférában azonban nem értelmezhető az eredményesség szabályosság nélkül. Az ellenőrzött szervezetek teljesítményének értékelésekor ezen túl az érintettek elégedettsége is fontos szempont.

ÁSZ felvetés

A közpénzzel és a közvagyonnal való gazdálkodás érdekében célszerű a teljesítménymérést tudatosan alkalmazó szervezetek számának növelése, a teljesítménykritériumok meghatározásának erősítése.

Az államháztartás szervezeteinél alapvetően szükség van olyan intézkedésekre, amelyek a közpénzekkel és a nemzeti vagyonnal való ésszerű gazdálkodás kereteit alkotják meg, célként jelölik meg az eredményességet, biztosítják a hatékonyságot, vagy az ezt javítani célzó intézkedéseket, vagyis létrehozzák a teljesítménymenedzsment kereteit. Az ÁSZ az ellenőrzött szervezetek feladatellátását sok esetben szabályszerűségi, helyénvalósági és teljesítménykritériumok alapján egyaránt értékelte, mivel a közzsférában az eredményesség alapfeltétele a közfeladatok szabályszerű, a társadalmi elvárásokat is figyelembe vevő ellátása. A szervezetek szabályos működését a belső kontrollrendszer kiépítése és működése támogatja. Azonban a közpénzt nem csak elkölteni kell. Minden szervezetnek feladata a gazdálkodás is, amely biztosítja a közpénzek meghatározott célok érdekében történő felhasználását, hozzájárul a szervezet teljesítményéhez.

A költségvetési szervek vezetőinek minden évben a belső kontrollrendszer működésének kiépíttségéről szóló nyilatkozat keretében nyilatkozniuk kell a költségvetési szerv tevékenységében a hatékonyság, eredményesség és a gazdaságosság követelményeinek érvényesítéséről. A költségvetési szervek vezetői ezen nyilatkozatokat megtették, azonban az Állami Számvevőszék ellenőrzései során az ellenőrzött szervezetek 90%-ánál még a teljesítménymérés feltételeinek a kialakítását sem találta. Így a teljesítményellenőrzés feltételei nem álltak fenn.

Az ÁSZ 2017. évi Tájékoztatójában vetette fel, hogy a tulajdonosi kontroll hatékonyabb érvényesítése érdekében indokolt lenne bevezetni teljesítmény mérésre alkalmas mutatószámokat, melyek segítségével lehetővé válna a társaságok közszolgáltatásainak egzakt értékelése. 2020-tól kormányrendelet rögzíti a köztulajdonban álló gazdasági társaságok egy részére a belső kontrollrendszer kialakítására és működtetésére vonatkozó szabályokat. Ennek keretében a gazdasági társaságok meghatározott körére vonatkozóan a köztulajdonban álló gazdasági társaság első számú vezetőjének teljesítménymérési rendszert kell kialakítani és működtetni a gazdasági társaság tevékenységére vonatkozóan.

A megfelelő belső kontrollrendszer kialakítása és működtetése támogatást nyújt a vezetők számára a szervezeti célok megvalósításában. Tanácsadó tevékenysége keretében az ÁSZ elérhetővé tette a közpénzt felhasználó szervezetek részére az ún. önteszteket. A vezetői önteszteket (nemzeti tulajdonú gazdasági társaságok, önkormányzatok, illetve központi költségvetési szervek vezetői részére) 1214 szervezet töltötte le a 2019. évben.

Nyilvánvaló, hogy a teljesítmény mérése elsősorban magának a közfeladatot ellátó szervezetnek, illetve fenntartójának a kötelessége. Az ÁSZ a hiányosságokat és a jó gyakorlatokat is feltáró ellenőrzéseivel katalizátor szerepet vállal a közzsféra szervezetei teljesítménymenedzsmentjének fejlesztésében. Tanácsadó szerepét tudományos kutatásokkal is alátámasztja. Ezért az ÁSZ és a Miskolci Egyetem közötti együttműködés keretében az Egyetem oktatói széleskörű és innovatív jellegű kutatást folytatnak a közszolgáltatások teljesítményének mérése és a közszolgáltató szervezetek teljesítménymenedzsmentje témakörében. E kutatások nemcsak az ÁSZ ellenőrzési tevékenységének a tudományos megalapozottságát szolgálják, hanem az ÁSZ a kutatás első eredményeit eljuttatta a közszolgáltató szervezetekhez is a Pénzügyi Szemlében, illetve más szakfolyóiratban publikált cikkek, valamint az ellenőrzött szervezetek vezetői számára szervezett képzések révén.

A teljesítményellenőrzések esetében a Számvevőszék hangsúlyt helyezett arra is, hogy az ellenőrzött intézkedések társadalmi hatásosságát is mérje. A közpénzek eredményes fel-

használásának a tényleges mércéje ugyanis leginkább az, hogy az érintettek mennyire elégedettek a megtett intézkedésekkel. Természetesen a társadalmi elégedettséget a teljesítményértékelés feltételeinek kielégítésével a közpénzfelhasználó szervezetek működésében az alapozza meg, ha az intézkedések végrehajtásáért felelős szervezetek előre meghatározzák az elérni kívánt célokat, szabályosan használják fel az erre rendelkezésre álló erőforrásokat, és ők maguk is nyomon követik és mérik intézkedéseik eredményességét.

A Számvevőszék két társadalmilag nagyon fontos és érzékeny rendszer – a „vészhelyzeti” betegellátás és a gyermekétkeztetés rendszere – ellenőrzése keretében kérte ki az ellenőrzött ellátást igénybe vevő lakossági csoportok (a gyermekek esetében a szülei) véleményét az ellátás minőségéről. Emellett az ÁSZ az ellenőrzött szervezetek feladatellátását szabályszerűségi, helyénvalósági és teljesítménykritériumok alapján egyaránt értékelte, mivel a közzsférában az eredményesség alapfeltétele a közfeladatok szabályszerű, a társadalmi elvárásokat is figyelembe vevő ellátása.

A „vészhelyzeti” betegellátás rendszerének ellenőrzése alapján az ÁSZ azt állapította meg, hogy az e rendszerre vonatkozó átfogó fejlesztési célok kialakításáról az ágazati irányításért felelős miniszter gondoskodott. Nem alakított ki azonban a nyomon követéshez és értékeléshez szükséges eszközöket és feltételeket, illetve nem értékelte a megvalósítás folyamatát. A vészhelyzeti betegellátás fejlesztése érdekében történtek intézkedések, azonban azok nem biztosították az ellátást igénybe vevők jogát, hogy sürgős szükség esetén az egészségi állapot által indokolt időn belül ellátást kapjanak. A lakossági véleményfelmérés azt mutatta, hogy a szolgáltatást igénybe vevők az ellátás szakmai színvonalával elégedettek voltak, ugyanakkor az ellátáshoz való hozzájutás időtartamát és a tájékoztatás elmaradását problémaként érzékelték.

Az ÁSZ 2019-ben hozta nyilvánosságra jelentését a gyermekétkeztetés rendszerének 2014-2016. közötti időszakra vonatkozó ellenőrzéséről. A gyermekétkeztetés az abban résztvevők számossága, az ellátáshoz felhasznált közpénz nagysága, a gyermekek megfelelő mennyiségű és minőségű étellemmel való ellátása és egészségmegőrzése miatt a társadalom figyelmének középpontjában áll. Az ellenőrzés célja kettős volt, egyrészt az önkormányzatok e tevékenységben való feladatellátása, másrészt az e tevékenységet ellenőrző állami szervek ellenőrzés-végrehajtás szabályszerűségének vizsgálata.

A reprezentatív mintavételi eljárással kiválasztott 69 települési önkormányzatnál és 20 népegészségügyi feladatot ellátó kerületi és járási hivatalnál, valamint a Magyar Államkincstárnál végzett ellenőrzése során az ÁSZ megállapította, hogy az önkormányzatok a törvényben meghatározott gyermekétkeztetési ellátásokat biztosították, azonban jelentős részüknél a gyermekétkeztetés megszervezése nem volt szabályszerű. Ugyanakkor a gyermekétkeztetést érintő ellenőrzéseinek tervezése és végrehajtása a Magyar Államkincstárnál az ellenőrzött időszakban szabályszerű és eredményes volt. Az ellenőrzéshez kapcsolódó reprezentatív közvélemény-kutatás azt mutatta, hogy a gyermekétkeztetéssel elérendő fő célok teljesültek: a gyermekek számára időben, élettani igényeiknek megfelelő jellegű és összetételű táplálékot biztosítottak.

A gyermekétkeztetés megszervezéséhez és működtetéséhez megállapított alapvető szabályokat az intézményi, 2016. évben a szünidei gyermekétkeztetés során nem tartották be. A szünidei gyermekétkeztetési feladat ellátása 2016. évben eredményes volt. A Magyar Államkincstár gyermekétkeztetésre vonatkozó ellenőrzései és a kormányhivatalok népegészségügyi feladatot ellátó kerületi és járási hivatalai 2015-2016. évi ellenőrzései tervezésének és végrehajtásának szabályszerűsége biztosított volt. Az ellenőrző szervek az általuk tervezett ellenőrzéseket eredményesen végrehajtották. A lakossági véleményfelmérés azt mutatta, hogy a gyermekétkeztetést igénybevevők szülei szerint a gyermekek számára időben, élettani igényeiknek megfelelő jellegű és összetételű táplálékot biztosítottak.

E két ellenőrzésünk jelentősége azonban túl mutat az ellenőrzések konkrét megállapításain, és arra hívja fel a figyelmet, hogy a közfeladat-ellátás teljesítményét célszerű rendszeresen és több szempontból is értékelni. A döntéshozó – köztük az Országgyűlés – csak így győződhet meg az általa megítélt közpénz felhasználásának eredményességéről, hatékonyságáról, társadalmi hatásosságáról.

6. További ellenőrzési és elemzési tevékenységek

A törvény által megszabott ellenőrzési kötelezettségét minden évben teljesíti az Állami Számvevőszék, melynek vonatkozásában az államháztartási területek minden szegmensét igyekszik érinteni. Annak érdekében, hogy e munka tudatos legyen, ellenőrzési terveket készít, melyek irányt szabnak az ellenőrzési tevékenységének. A korábbi fejezetekben kifejtett széles spektrumú megközelítése – mely érintette az integritás, a számviteli rend, a vagyonnal való gazdálkodás, a pénzügyi helyzet, a költségvetési és makrogazdasági aspektusok területeit – mellett fontos, hogy olyan további területek is értékelésre kerüljenek, amelyek ellenőrzése, illetve elemzése szintén a 2019. évben valósult meg.

6.1. ELEMZÉS A BELSŐ ELLENŐRZÉS ÁLLAPOTÁRÓL

Az Állami Számvevőszék elemzés keretében értékelte az önkormányzatoknál és az intézményeknél lefolytatott számvevőszéki ellenőrzések tapasztalatai alapján a belső ellenőrzés kialakításával és működtetésével kapcsolatos tevékenységeket. Az elemzés rámutatott, hogy a törvényi előírás alapján kötelezően működtetett belső ellenőrzés nem tudja betölteni a funkcióját, mivel első védelmi vonalként nem biztosítja a feladatellátás, a működés szabályszerűségét.

Magyarország Alaptörvénye elvárja a kiegyensúlyozott, átlátható és fenntartható költségvetési gazdálkodás elvének érvényesítését, továbbá a nemzeti vagyonnal való rendeltetésszerű és felelős gazdálkodást. Az Állami Számvevőszék stratégiai céljával összhangban és törvényi felhatalmazás alapján végzi a közpénzekkel, az állami és önkormányzati vagyonnal való felelős gazdálkodás, valamint a helyi önkormányzatok számviteli rendje betartásának és belső kontrollrendszere működésének ellenőrzését, továbbá támogatja az integritás alapú, átlátható és elszámoltatható közpénzfelhasználás megteremtését.

Az elemzés rámutatott arra, hogy a belső ellenőrzési tevékenységnek kiemelt szerepe van, amely módszeres és szabályozott eljárással értékeli és javítja a kockázatkezelési, a kontroll és az irányítási folyamatok hatékonyságát. Ezáltal segíti a szervezeti célok megvalósítását, a közpénzekkel, illetve a nemzeti vagyonnal történő szabályszerű, gazdaságos, hatékony és eredményes gazdálkodást.

A 2016. évben nyilvánosságra hozott 61 jelentés megállapításai alapján az ÁSZ ellenőrzések eredményei a belső kontrollrendszer és a belső ellenőrzés minősége, megfelelősége vonatkozásában az önkormányzatoknál és az intézményeknél azt mutatták, hogy ahol a belső ellenőrzési tevékenység nem működött megfelelően, ott a belső kontrollok működésében, illetve a gazdálkodásban is szabálytalanságok, hiányosságok fordultak elő. Így megállapítható, hogy a belső ellenőrzés hatással van a szervezet szabályszerű működésére, a közpénzekkel és a nemzeti vagyonnal történő szabályszerű és felelős gazdálkodásra.

Elemzésében az ÁSZ megállapította, hogy a nem megfelelően kialakított és működtetett belső ellenőrzés – függetlenül a végrehajtott belső ellenőrzések számától – nem járult hozzá a szabályszerűen működő belső kontrollrendszerhez, valamint a szabályszerű pénz- és vagyongazdálkodáshoz. Így alapvetően a közpénz célszerű felhasználása vált kockázatosná a jelenlegi működési keretek között. Mindez alátámasztja, hogy a belső ellenőrzésnek elengedhetetlen feltétele a kockázatalapú működés, melynek révén az adott szervezet képes beazonosítani a működésére, gazdálkodására leginkább hatással bíró, ellenőrzést igénylő kockázatos területeket. A közszférában a költségvetési szervek vezetőinek a belső ellenőrzési tevékenységet úgy kell kialakítaniuk, hogy az adott szervnél a szabályszerű feladatellátást, működést biztosító irányítási és kontrollrendszer működjön.

Az elemzés alapján hangsúlyozandó, hogy a költségvetési szervek vezetői kötelesek a szabályok betartását biztosító integritási és vezetői irányítási rendszereik részeként, a vezetést támogató belső ellenőrzést kialakítani, működtetni, illetve továbbfejleszteni, mivel ennek hiányában nem érvényesülhet az első számú védelmi vonal közpénzvédelmi és vezetést támogató funkciója.

6.2. ELEMZÉS – A KLÍMAVÁLTOZÁSHOZ VALÓ ALKALMAZKODÁS FENNTARTHATÓSÁGI, VERSENYKÉPESSÉGI ÖSSZEFÜGGÉSEI

A klímaváltozás fokozódó hatásait egészségünkre, közösségeinkre, növény- és állatvilágunkra és a gazdaságunkra nézve is tapasztaljuk. Az elemzés az Országgyűlés által 2018. októberében elfogadott NÉS-2 alapján röviden bemutatja a klímaváltozásnak Magyarországra gyakorolt hatásait. A klímaváltozás közvetlenül elsősorban olyan termékek és a szolgáltatások iránti keresletre van hatással, amelyeknek a fogyasztása az időjárás változástól függ. Ugyanakkor az éghajlatváltozás közvetetten, a felmelegedés mérséklése érdekében az ÜHG kibocsátás csökkentésére irányuló nemzetközi egyezményeken keresztül, komoly hatást gyakorol Magyarország gazdaságára is, mivel régi technológiák megszüntetésére és újak alkalmazására kötelezik a gazdaság szereplőit.

Az elemzés a NÉS-2 céljai és nemzetközi dokumentumok alapján abból indult ki, hogy a következő évtized egyik legnagyobb kihívása a klímavédelem és a versenyképesség összekapcsolása lesz minden ország számára. Ezért elsősorban ennek az összekapcsolásnak a lehetőségét járta körbe, Michael Porter amerikai közgazdász versenyképességi modelljének felhasználásával.

Az állam mind a négy összetevő mentén elő tudja segíteni a klímavédelem és a versenyképesség együttes érvényesülését, például a klímabarát termékek és szolgáltatások iránti kereslet növelésével, a „tisztá energia” részarányának növelésével Magyarország energiámixében, a klímabarát termelési vertikum hiányzó láncszemei létrejöttének ösztönzésével, a vállalatok társadalmi felelősségvállalása ösztönzésével.

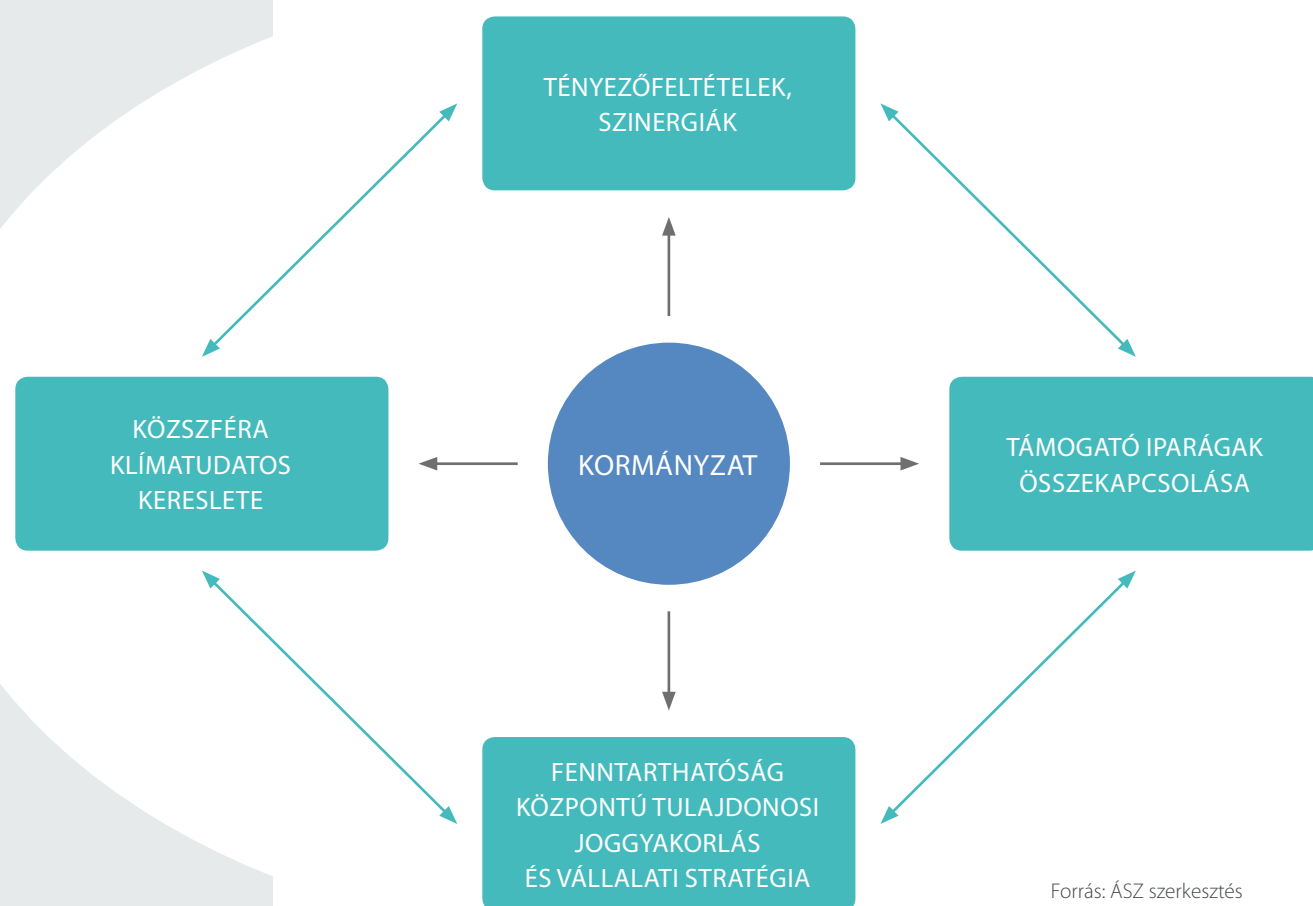
Az elemzés a versenyképesség és a klímavédelem összekapcsolása szempontjából különbséget tett a versenyszféra és a közszféra között. Az előbbi esetében bemutatta azokat a szabályozási eszközöket, amelyek révén az állam az ÜHG kibocsátást korlátozza, illetve mérséklését ösztönzi. További ösztönzési lehetőségeket keresve az elemzés rámutatott arra, hogy lakossági fogyasztás ÜHG kibocsátása csökkentését szolgáló jelenlegi programok gyakran magas belépési küszöbököt (például: nagyarányú önerő) határoznak meg. Emiatt a legalacsonyabb jövedelemmel rendelkező háztartások nem tudják az állami támogatást igénybe véve energiatakarékosabbá, illetve kevésbé szennyezővé tenni otthonukat, háztartási gépeiket, személygépkocsijukat. Ez komoly probléma az ÜHG kibocsátás szempontjából is, mivel legalacsonyabb jövedelemmel rendelkező háztartások gyakran korszerűtlen lakásokban laknak, elavult gépeket használnak, amelyeknek magas az ÜHG kibocsátása, esetükben az is előfordul, hogy súlyosan légszennyező hulladékokkal is fűtenek. Az elemzés – konkrét lehetőségek említésével – szorgalmazta olyan klímavédelmi programok indítását, amelyeknek a legalacsonyabb jövedelemmel rendelkező háztartások is kedvezményezettjei lehetnek.

A közzsférában az állam közvetlen és jelentős befolyást képes gyakorolni a versenyképességnek mind a négy összetevőjére. Ezt az elemzés a közzsféra fenntartható versenyképességi modelljének, az ún. „smaragdmodellnek” a bemutatásával is alátámasztotta (lenti ábra). Nagyrészt az állami szervek tudatos döntésén múlik, hogy az állami megrendelésekben megtestesülő kereslet mennyire veszi tekintetbe a klímavédelmi szempontokat. Az elemzés erre konkrét lehetőségként említette a zöld közbeszerzést, és az életciklus-költség számítás alkalmazását a közbeszerzések során.

A tényezőfeltételekre az államnak meghatározó befolyása van, mivel az ÜHG kibocsátásában főszerepet játszó energiatermelő, közmű szolgáltató, hulladékgazdálkodó szervezetek jelentős arányban állami vagy önkormányzati tulajdonban vannak. Így lehetősége van a különböző fejlesztések szinergiájának érvényre juttatására.

A KÖZZSFÉRA FENNTARTHATÓ VERSENYKÉPESSÉGI „SMARAGDMODELLJE”

Forrás: ÁSZ szerkesztés

A „vállalati stratégia, szervezet, verseny” összetevő esetében az állam, mint a fenntarthatóságot középpontba állító tulajdonosi joggyakorló, kötelezővé tudja tenni minden köztulajdonú gazdasági társaság számára olyan vállalati stratégiák és társadalmi felelősségvállalási programok kidolgozását, amelyeknek az egyik prioritása a klímavédelem.

A versenyképességnek a „kapcsolódó és támogató iparágak” összetevője az, ahol az állam sokkal többet tud tenni a közzsférában, mint a versenyszférában a versenyképesség és a klímavédelem szinergiájának megteremtése érdekében. A versenyképesség és a klímavédelem összehangolásának az egyik legfontosabb eszköze ugyanis olyan értékláncok létrehozása, amelyekben az egyes szereplők együttműködése biztosítja a teljes termelési folyamat klímasegítségét. Ez sokkal könnyebb akkor, ha az értéklánc minden szereplője a közzsférához tartozik. Az elemzés bemutat olyan a közzsférában megvalósítható programokat (például geotermikus hőellátás, középületek energiahatékony felújítása,

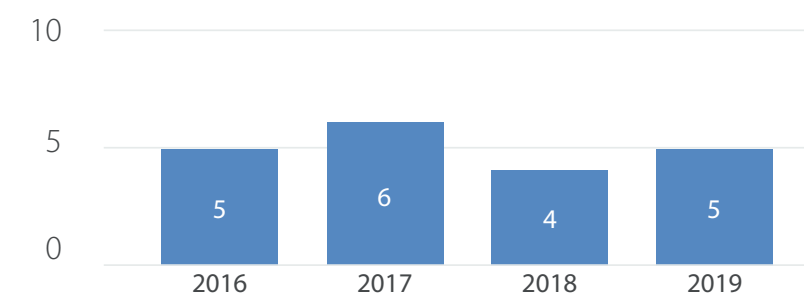
elektromos autóbuszok nagyobb arányú hadrendbe állítása, hulladékok újrahasznosítása), amelyeknek jelentős klímavédelmi és egyéb pozitív hatása is van.

A klímavédelmi programok eredményes végrehajtásának alapvető feltétele, hogy szám-szerű célok kerüljenek meghatározásra, az elért eredményeket mérni lehessen, azaz ehhez megfelelő indikátorok, megbízható adatok és a végrehajtóktól független monitoring rendszer álljon rendelkezésre. Nemzetközi és nemzeti szinten ez megvalósult. A továbbiakban arra van szükség, hogy a konkrét klímavédelmi programok végrehajtásában közreműködő szervezeteknél is sor kerüljön olyan adatok gyűjtésre, amelyek biztosítják a programok eredményességének, azaz a nemzeti klímavédelmi célkitűzésekhez való hozzájárulásuk objektív megítélését.

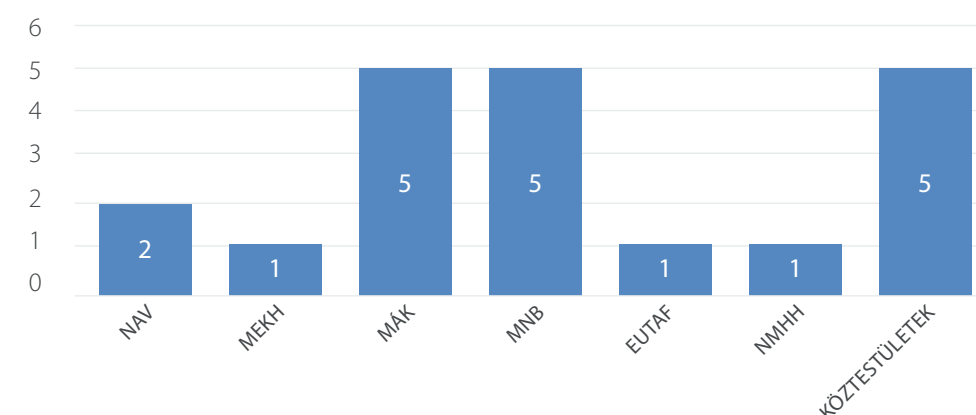
6.3. ELLENŐRŐK ELLENŐRZÉSÉRE VONATKOZÓ ELLENŐRZÉSI TAPASZTALATOK

A Számvevőszék ellenőrzési mandátuma széleskörű: olyan intézmények gazdálkodásának, működésének ellenőrzésére is jogosult, amelyek maguk is végeznek ellenőrzési, felügyeleti tevékenységet. Ilyen intézmények ellenőrzése eredményeként az ÁSZ a lehető legnagyobb hatást képes elérni a közpénzekkel való szabályszerű, felelős és fegyelmezett gazdálkodás előmozdítása érdekében, hiszen az ÁSZ ellenőrzések eredményei – azáltal, hogy az ellenőrzők tevékenysége szabályszerűbbé, hatékonyabbá és átláthatóbbá válik – közvetetten hasznosulhatnak az ellenőrző szervezetek által ellenőrzöttek működésében is.

AZ ELMÚLT ÉVEKBEN MEGVALÓSÍTOTT ELLENŐRZŐ SZERVEZETEK ELLENŐRZÉSEINEK SZÁMA (DARAB)

AZ ÁSZ ÁLTAL A KÜLÖNBÖZŐ ELLENŐRZŐ SZERVEZETEK VONATKOZÁSÁBAN MEGVALÓSÍTOTT ELLENŐRZÉSEK SZÁMA 2016-2019. ÉVEK KÖZÖTT (DARAB)*

* A táblázat kizárólag az önálló program keretében megvalósított ellenőrzéseket tartalmazza.

ÁSZ felvetés

A közpénzekkel való felelős és átlátható gazdálkodás megvalósulása érdekében indokolt felülvizsgálni a köztestületek működésének jogszabályi környezetét. Az ÁSZ megfontolandónak tartja az érdekképviselési feladatok és a hatósági feladatok szétválasztását, a közfeladatok ellátása megvalósításának újragondolását.

Az Állami Számvevőszék a 2019. évben ellenőrizte az MNB működésének szabályszerűségét, a Kincstár ellenőrzési tevékenységét, az NMHH tevékenységének szabályszerűségét, továbbá a köztestületek közül a Magyar Növényvédő Mérnöki és Nővényorvosi Kamara, valamint a Magyar Egészségügyi Szakdolgozói Kamara működését.

A Magyar Nemzeti Bank 2017. évi működése szabályozott és szabályszerű volt. A jegybank gazdálkodása során betartotta a jogszabályi előírásokat. A pénzügyi közvetítőrendszert felügyelő, ellenőrző és szabályozó tevékenysége támogatta a pénzügyi közvetítőrendszer szabályszerű működését, a fogyasztói érdekek védelmét. A Magyar Nemzeti Bank intézkedési tervében foglalt feladat végrehajtása elősegítette a pénzügyi közvetítőrendszer stabil és biztonságos működését.

6.3.1. Köztestületek ellenőrzési tapasztalatai

A köztestület önkormányzattal és nyilvántartott tagsággal rendelkező szervezet, mely a tagságához, illetve a tagsága tevékenységéhez kapcsolódó közfeladatot lát el. Az állam azzal, hogy bizonyos közfeladatok ellátását – törvényben – egy-egy köztestületre ruházza át, tulajdonképpen az érdekeltekre bízta egy adott szakmai terület (ön)igazgatását. A köztestület egyik típusa a szakmai kamara, melyek közül 2019. évben kettőt ellenőrzött a Számvevőszék.

Mindkét kamara közigazgatási feladatai körében hatóságként jár el a felvétellel, tagság megszüntetéssel, szüneteltetéssel, valamint a szüneteltetett tagsági viszony helyreállításával kapcsolatos kamarai hatósági ügyekben. Az Állami Számvevőszék e két kamara gazdálkodását, közpénzfelhasználását eddig még nem ellenőrizte.

A Magyar Egészségügyi Szakdolgozói Kamara, valamint a Magyar Növényvédő Mérnöki és Nővényorvosi Kamara 2015–2017. évi gazdálkodása és közpénzfelhasználása nem volt átlátható és elszámoltatható. A tagdíjkövetelések beszedésére nem intézkedtek, így a törvényben ezzel kapcsolatban előírt feladataikat az ellenőrzött időszakban nem látták el. A kamarák számviteli beszámolóit nem mutattak megbízható és valós összképet, a nem valós adatokat tartalmazó beszámolók közzétételével pedig a közvéleményt és a tagságukat is megtévesztették.

III. A TELJESÍTMÉNY FOLYAMATOS FEJLESZTÉSE ÉS VISSZAMÉRÉSE AZ ÁSZ MŰKÖDÉSÉBEN

A naprakész, releváns és megbízható információkkal alátámasztott döntéseken alapuló szervezeti irányítás biztosításához szükséges mind a szervezet belső folyamatainak, mind a szervezet irányítását, tevékenységét és gazdálkodását befolyásoló külső tényezők hatásainak menedzselése. A szervezet teljesítményének mérése így az ÁSZ tevékenységében nem csupán az ellenőrzötti kör ellenőrzése során alkalmazott szempontrendszerben érvényesül. A hatékonyság és eredményesség kritériuma; önmagában a szervezet teljesítményének mérése a feltétele a szervezet célra tartott irányításának, működésének. A szervezeti küldetés megvalósítása stratégiai szemléletű irányítási modell feltételez, melyben a széles értelemben vett, rendelkezésre álló erőforrások optimális felhasználásával nagyobb szervezeti teljesítmény érhető el. E modellt nevezzük az ÁSZ kapacitásfejlesztési modelljének.

A szervezeti szintű teljesítmény menedzselés fő funkciói a következők:

- a szervezeti mérések, teljesítmények követésére alkalmas feltételrendszer, keretrendszer kialakítása;
- a mérési indikációk kialakítása;
- a vezetői döntések releváns információkkal való alátámasztása;
- a stratégiai és egyéb tervezési, fejlesztési tevékenység támogatása, mely az elemzések, visszacsatolásokból származó információkat is alkalmazza, mivel ezek értékelése alapozza meg a vezetés irányainak tartását;
- a célkitűzések és elvárások szerinti működés irányítása, illetve a kapcsolódó kommunikációs tevékenység támogatása;
- valamint az elvárások teljesüléséről információ szolgáltatása.

A szervezeti teljesítménymenedzsmet rendszer megszervezése és működtetése a jól irányított szervezeti modellt valósítja meg.

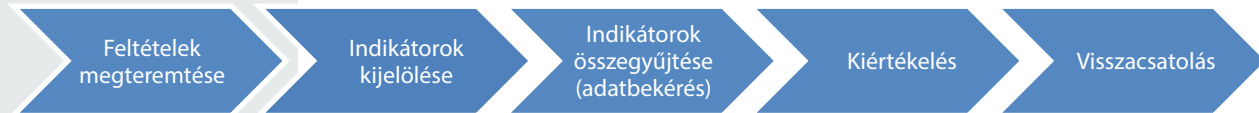
A „jól irányított szervezet” esetében a szervezet küldetésének megvalósításához minden egyes szervezeti folyamat hozzájárul. Számtalan tényező egyidejű mérlegelésével és a szervezet vezetőjének vezetői programjával összehangoltan a szervezet egyes tevékenységeire, tevékenységcsoportjaira stratégiai szintű célrendszert alkot. A stratégiai menedzsmet a célrendszer megalkotásától kezdődően a végrehajtás irányítása, a monitoring és visszacsatolási rendszer működtetése során a szervezeti folyamatok több szempontú mérésének, nyomon követésének adataira, és az azokból képzett információkra támaszkodik. A teljesítménymenedzsmet ezen logika alapján kiterjed a szervezet működésének egészére.

A jól irányított szervezet öntanuló, saját erőforrásaival képes pozitív változásokat létrehozni saját működésében és ezáltal megoldásokat biztosító szervezetté válik.

Az Állami Számvevőszék szervezete ugyanakkor nem statikus, hanem olyan dinamikus struktúra, melyben a környezeti változások, a feladatellátás változásai, a belső impulzusok állandóan inspirálják a változást. Miközben a belső szerkezet alapvetően stabil, amely magában foglalja a szervezeti stratégiát és az abban meghatározott alapértékeket, állandóan új működéselemek jönnek létre, új kapcsolódások keletkeznek.

A szervezet sikeres reagálásra való képességének alapfeltétele a felkészültség. E felkészültséget teremti a szervezeti változásmenedzsment modell, mely egy olyan, stratégiai gondolkodásmódon alapuló, a szervezet valamennyi szintjét és folyamatát átható tevékenység, mely összehangolt választ jelent a külső és belső kihívásokra.

A változáskezelésre, változás menedzselésre azért van szükség, hogy a végigvitt változások minél jobb beágyazását biztosítsuk, valamint elkerüljük a szétartó és visszarendeződő folyamatokat. Az Állami Számvevőszék a változáskezelés elveit alapul véve folyamatosan monitorozza a saját teljesítményét is a következő folyamat alkalmazásával:

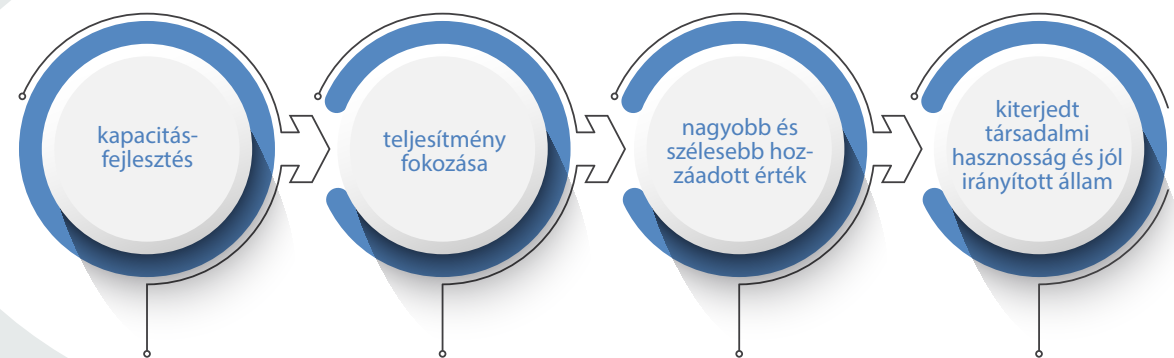

Mit jelent a kapacitásfejlesztés?

A kapacitás általánosságban egy rendszer teljesítményének növelését meghatározó elemek összességét jelenti. A kapacitásfejlesztés a már meglévő kapacitások, vagyis különböző erőforrások (tudás, képességek, technológiák stb.) továbbépítését, megújítását, korszerűsítését jelenti. A kapacitásfejlesztés célja a szervezeti teljesítmény növelése, a szervezet hatékonyságának és eredményességének javítása.

Az ÁSZ ilyen módon hasonló önellenőrzést végez a saját tevékenysége és folyamatai vonatkozásában, mint amilyen teljesítményellenőrzéseket megvalósít az ellenőrzött szervezetekkel kapcsolatban. Az önellenőrzések alapját – hasonlóan az ellenőrzött szervezetek teljesítményellenőrzéséhez – szintén az ÁSZ módszertanai, valamint a nemzetközi sztenderdek képezik. Tehát az Állami Számvevőszék módszertanai a nemzetközi gyakorlatokat és tapasztalatokat is magukba foglalják, így széleskörű és hatékony eszközrendszerrel biztosítanak ahhoz, hogy az ÁSZ az ellenőrzések során megoldást mutasson az ellenőrzött szervezetek részére a hatékony, eredményes és gazdaságos közpénzfelhasználás vonatkozásában.

A fentiek figyelembevételével és alkalmazásával az Állami Számvevőszék a teljesítményének minél hatékonyabb ellenőrzése és nyomon követése érdekében kifejlesztette a dinamikus kapacitásfejlesztési modelljét. Az Állami Számvevőszék, mint megoldásmutató szervezet, folyamatosan fejleszti a rendelkezésre álló kapacitásait a minél hatékonyabb és eredményesebb közpénzfelhasználás és működés érdekében. Mindezek eredményeképpen az ÁSZ munkájának (ellenőrzéseinek és elemzéseinek) hasznosulása kiterjedtebbé válik mind a társadalmi bizalom, mind a nemzetgazdasági teljesítményre és eredményességre ható makrogazdasági mutatók növekedése által.

A kapacitásfejlesztés három aspektusát különböztetjük meg az ÁSZ által összeállított modellben:

1. tevékenységi környezet kapacitásfejlesztése,
2. szakmai erőforrások kapacitásfejlesztése,
3. szervezeti kapacitásfejlesztés.

A tevékenységi környezet kapacitásfejlesztése magában foglalja az ÁSZ működésének intézményi és törvényi, jogszabályi kereteit. Ezeknek az eszközöknek a közös jellemzője, hogy rendszerszinten értelmezhetőek, tehát az ÁSZ egészére jellemző folyamatokat foglalják magukba, valamint a külső környezetet befolyásoló és fejlesztő elemeket, vagyis a nemzeti és nemzetközi hatással bíró és a törvényi, jogszabályi környezet alakításában meghatározó szerepet játszó egyéb eszközöket.

A tevékenységi környezet kapacitásfejlesztése során az ÁSZ hozzájárul a nemzetgazdasági kockázatok csökkentéséhez is. Nemzetgazdasági kockázatnak nevezzük azt a folyamatot, amelynek bekövetkezése nem ismert valószínűségű vagy mértékű negatív hatással befolyásolhatja a nemzetgazdasági teljesítményt. Az Állami Számvevőszék tovább erősíti a nemzetgazdasági kockázatok azonosítása területén folytatott tanácsadó tevékenységét az egyes szektorok veszélyeztetettségi kockázatainak értékelése alapján végzett ellenőrzéseivel.

A szakmai erőforrások kifejezés felöleli azokat a képességeket és tudást, amelyek szükségesek ahhoz, hogy a legfőbb ellenőrző intézmény teljesíteni tudja az ellenőrzések végrehajtására vonatkozó kötelezettségeit. A szakmai erőforrások fejlesztési szükségletei természetesen a legfőbb ellenőrző intézmény által végzett különböző típusú ellenőrzések (pénzügyi, megfelelőségi, teljesítmény) figyelembe vételével változhat.

A szakmai erőforrások kapacitásfejlesztése során felhasznált legfontosabb eszközök az egyetemi együttműködések, az ÁSZ belső tudástárának kialakítása, valamint a belső képzések rendszerének és tananyagainak folyamatos fejlesztése és bővítése.

A szervezeti kapacitásfejlesztés a szervezeten belüli folyamatok optimalizálását és aktualizálását foglalja magába, mint például a HR tevékenység, folyamatok fejlesztése, az ellenőrzési folyamatok, eljárások megújítása, az IT rendszer korszerűsítése. Ezen folyamatok közös jellemzője, hogy hozzásegítik az Állami Számvevőszéket a már kitűzött stratégiai céljainak megvalósításához azzal, hogy hatékonyabb és eredményesebb működést és erőforrás felhasználást tesznek lehetővé, így növelve a szervezet teljesítményét.

A kívánt minőségi szintű eredmények elérése érdekében pedig a legfőbb ellenőrző intézményeknek rangsorolni és javítani kell az erőforrásaikat, és ezzel együtt a kapacitásfejlesztéseiket is. Azonban annak érdekében, hogy a célrendszer alapján kijelölt kapacitásfejlesztési célok végrehajtása nyomon követhetővé váljon, szükség van egy visszamérést, auditálást biztosító eszközrendszerre is, amelynek két eszköze van; az egyik az önértékelés, a másik a peer review.

Amennyiben az elvárt eredményének megvalósultak, akkor a szervezet a tevékenységének minél hatékonyabb és eredményesebb végrehajtása érdekében újabb kapacitásfejlesztési célokat jelölhet ki és kezdhet megvalósítani. Tehát az ÁSZ kapacitásfejlesztési modellje lehetővé teszi, hogy a kapacitásfejlesztési célok, prioritások folyamatosan és dinamikus módon változzanak.

Kitekintés a 2020-as évre

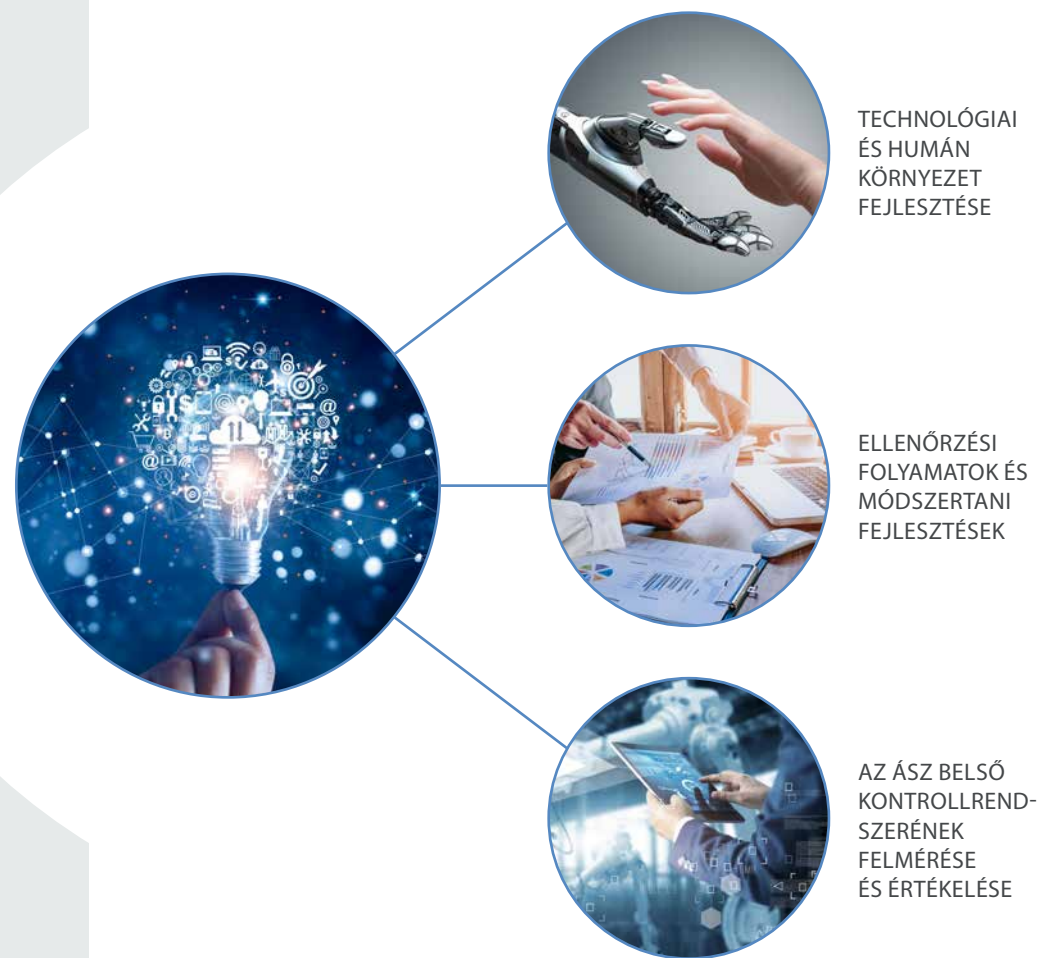
Az Állami Számvevőszék 2020 szeptemberében tervezi megrendezni a IX. EUROSAI-OLACEFS közös konferenciát, melynek célja, hogy az INTOSAI regionális szervezetei közötti együttműködést erősítse. A konferencia központi témája a számvevőszéki munka hatásának növelése, vagyis a kapacitásfejlesztés lesz, amelynek során a résztvevő országok legfőbb ellenőrző intézményei megismerhetik a teljesítményük, valamint a tevékenységük hatásainak növelését célzó kapacitásfejlesztési módszereket, eszközrendszereket.

[A IX. EUROSAI-OLACEFS közös konferencia ismertetője ide kattintva érhető el, illetve az ÁSZ honlapjáról \(www.asz.hu\) letölthető a QR-kód segítségével.](#)

Mit jelent a „peer review” kifejezés?

Társintézményi felülvizsgálat (vagyis peer review) olyan, egy intézmény működésének hatékonyságát elemző módszer, amely esetén az értékelést független, társzámvevőszéki értékelők adják. Ez esetben egy külső szakmai és egyben szakértői bírálati folyamat segítségével valósítható meg a hatékonyabb szervezeti működés és a szervezet ellenőrzött területére vonatkozó cél megvalósítása, mely egyben a szakmai tudás átadásának bázisát is képezheti. Egy adott ország számvevőszékének önkéntes ellenőrzése más számvevőszék(ek) önkéntes ellenőrzési vizsgálatával - általánosságban vagy egy adott szakmai területen. A résztvevők maguk döntenek a vizsgálat tartalmáról, kiterjedtségéről, módszeréről és az eredmények hasznosításáról.

1. Technológiai és humán környezet fejlesztése

Mit jelent az IPAR 4.0?

A kifejezés a negyedik ipari forradalomra utalva az információs technológia és az automatizálás egyre szorosabb összefonódását, illetve ezen keresztül a gyártási módszerek alapvető megváltozását elhozó időszak összefoglaló neve. Fontos az összes releváns információ valósidejű rendelkezésre állása, és az egyes objektumok hálózatba kapcsoltsága, melyek alapján az adatokból minden időpontban az optimális értékmeghatározható.

A korszerű informatikai megoldások alkalmazásának követelményét már az Alaptörvény XXVI. cikke is rögzíti. Az Alaptörvény hivatkozott cikke kimondja, hogy az állam - a működésének hatékonysága, a közszolgáltatások színvonalának emelése, a közügyek jobb átláthatósága és az esélyegyenlőség előmozdítása érdekében - törekszik az új műszaki megoldásoknak és a tudomány eredményeinek alkalmazására.

Az Állami Számvevőszék 2018. évi szakmai tevékenységéről, valamint működéséről az Országgyűlés részére szóló beszámolójában rögzítette, hogy célul tűzte ki a digitális ellenőrzési környezet megteremtését az ellenőrzések hatékonyságának növelése érdekében.

Az Országgyűlés a 44/2019. (XI. 19.) számú határozatában az ÁSZ beszámolójának elfogadásán túlmenően elismerte az Állami Számvevőszék 2018. évi, a digitális ellenőrzési környezetre történő áttérés érdekében kifejtett tevékenységét, és kifejezésre juttatta, hogy támogatja az Állami Számvevőszék minden olyan további tevékenységét, amely elősegíti a digitális adatfeldolgozás eredményeként az adatok hiteles forrásból történő biztosítását, valamint az ellenőrzött szervezetek adatszolgáltatásának és a jogszabályi követelményeknek megfelelő beszámolásának hitelességét és megfelelőségét.

A dinamikusan változó környezet két nagy kihívást állít folyamatosan az ÁSZ elé; az egyik a példamutatás, a másik a digitalizációs kihívásoknak való szervezeti szintű megfelelés.

A digitalizáció, a digitális transzformáció olyan szervezeti szintű feladat, illetve kultúra váltás, melynek során a technológia adta lehetőségeket kihasználva, a szervezet új módszereket és eszközöket vezet be. A robbanásszerű fejlődés lekövetése, kihasználása paradigmaváltást, új megközelítéseket, új módszereket, új gondolkodást igényel a szervezetektől, szem előtt tartva, hogy a digitalizáció eszköz és nem cél.

Az ÁSZ megalkotta a komplex digitális ellenőrzési környezetre vonatkozó vízióját, melynek során épít a hazai, nemzetközi és a technológiai környezet változására. Az ÁSZ azonosította azt az új kihívást, hogy az új, modern technológiák, az IPAR 4.0 szegmensei olyan lehetőségeket teremtenek a számvevőszékek számára, melyre újszerű módon kell felkészülni. A változások a számvevőszékek esetében hatványozottan érződnek, egyszerre alakul át az ellenőrzött és az ellenőrző digitális környezete is. Párhuzamosan kell a belső technológia környezetet fejleszteni és a külső ellenőrzési környezethez alkalmazkodni, valamint az érdekeltek felé a megfelelő csatornákat kiépíteni, a kapcsolódási pontokat, felületeket fejleszteni.

Elindult egy szisztematikus munka annak érdekében, hogy az ÁSZ fogadóképes legyen az új technológiákra.

Az ÁSZ a digitalizáció tekintetében mintaadó szervezetté kíván válni, melybe az is beletartozik, hogy a hatékony, költségtakarékos közpénzfelhasználás érdekében priorizálja a feladatokat és ennek megfelelően állapítja meg a megvalósítási irányokat. Egyszerre kell a belső technológia környezetet fejleszteni és a külső ellenőrzési környezethez alkalmazkodni, valamint az érdekeltek felé a megfelelő csatornákat kiépíteni, a kapcsolódási pontokat, felületeket fejleszteni.

Az ÁSZ kiindulva feladataiból, küldetéséből a digitalizáció tekintetében két alappillért határozott meg:

1. A kapcsolattartás és a kommunikáció vonatkozásban korszerű megoldások bevezetése, amely egyszerre szolgálja az ellenőrzötti minőségi adatszolgáltatások könnyítését és a hasznosulás erősítését.
2. A stabil, korszerű IT infrastruktúra alapfeltétele a modernizációnak és a hatékony működésnek.

A digitalizáció a technológia lehetőségek biztosításán túl megfelelő szervezeti kultúra igényel. Az ÁSZ felkészülve a változásokra az elmúlt években öntanuló szervezeti modellt alakított ki, és komplex változáskezelési keretrendszert működtet, mely jó alapot teremt a technológiai kihívások és lehetőségek kezeléséhez. De mindemellett a változást mégiscsak emberek valósítják meg, így a digitalizáció csak akkor lehet sikeres, ha a munkatársak képesek új eszközöket, új módszereket, megközelítéseket alkalmazni, új dolgokat létrehozni. Ezért az ÁSZ kiemelten kezeli a szervezeten belül a digitális képességek fejlesztését annak érdekében, hogy meghonosítsa a digitális gondolkodást a szervezeten belül.

Fontos látni, hogy az új munkakörnyezetben, újszerű munkatevékenységet folytat a szervezet, amelyben a szervezeti és technológiai változás párhuzamosan zajlott és zajlik. A dinamikus környezet determinálja az ÁSZ tevékenységét, amelyhez illeszkednie kell az ellenőrzési módszertanoknak, valamint az emberi erőforrásnak is.

A digitalizáció területén fokozottan igaz az az elv, hogy „aki lemarad, az kimarad”. A megvalósítás első lépése a folyamatok áttekintése és átalakítása volt annak érdekében, hogy azokban a digitalizáció és robotizáció teret nyerhessen. Ez teszi lehetővé a későbbiekben a feladatok hatékony ellátását.

A folyamatok újragondolása mellett másik kiemelt feladat a kapcsolódó humán-kapacitás felmérése és fejlesztése, hiszen az új kihívások újfajta gondolkodást is igényelnek.

Az egyik legösszetettebb, egyben digitalizációs szempontból a leginkább érintett terület az adatbekerés, illetve ezzel összefüggésben az ellenőrzötttel való kapcsolattartás. Az adatszolgáltatás megkönnyítése, valamint a költséghatékony – papír mentes és ezáltal közpénz-kímélő – adatszolgáltatás megvalósítása érdekében az ÁSZ digitalizálta az adat-

bekérési rendszerét, és így a cégkapun, illetve az ügyfélkapun keresztül egyszerre több ezer dokumentum fogadására képes. Az adatbekérés egységes elvek mentén, átlátható dokumentumokkal, a minőségbiztosítás szem előtt tartásával valósul meg, emellett támogatja az ellenőrzött leterheltségének csökkentését is.

A korábbi helyszíni ellenőrzések helyett a digitalizáció térnyerésével olyan módszertani fejlesztéseket, folyamatszerkezeti megoldásokat hajtott végre az ÁSZ, amelyek eredményeként olyan településekhez jutott el, ahol 30 éve egyszer sem volt számvéviszéki ellenőrzés. A valós idejű ellenőrzések preventív jelleggel már elkezdődtek az önkormányzati szférában.

A következő lépés a beérkezett dokumentumok kiértékelésének területe, ahol a jövőben egyre nagyobb teret kaphatnak a robotizációs technikák. A dokumentumok bizonyítékká válásának folyamatában kerül sor elsőként olyan eszköz alkalmazására, amely nagy tömegű adatfeldolgozást céloz meg.

PÉLDÁK AZ ÁLLAMI SZÁMVEVŐSZÉK DIGITALIZÁCIÓS FEJLESZTÉSEIRE A 2019. ÉVBŐL

A minőségközpontú működés keretében az ÁSZ arra törekszik, hogy az adott munkakört a rendelkezésre álló legalkalmasabb személlyel töltsse be, biztosítva ezáltal a szükséges kompetenciák rendelkezésre állását. Ennek érdekében a tudatos karriermenedzsment tevékenység kialakítására törekszik.

Mindezeknek megfelelően, illetve a szervezet alapelveivel összhangban a 2019. évben felülvizsgálatra került az ÁSZ karriermenedzsment rendszere. A karriermenedzsment funkciója alapján – figyelemmel a felelősségi körökre – négy fő lehetséges szintet határoztunk meg (számvévis gyakornoki, számvévis, vezetői utánpótlás, vezetői). A 4 fő szinttel kölcsönös kapcsolatot teremtő teljesítmény-értékelés és erőforrás-allokációs rendszer, a szinteket támogató mentori rendszer, valamint ezen szintrendszereket összefogó képzési rendszer alkotja a karriermenedzsment rendszert, melyek a gyakornoki koncepció és a vezetői utánpótlási rendszerrel egyidejűleg az év folyamán szintén megújításra kerültek. A digitalizáció tekintetében pedig a humán terület részéről nagy előrelépést jelentett, hogy a papír alapú teljesítményértékelést felváltotta az elektronikus úton kiadott értékelés, illetve vezetők egy csoportjának kialakításra került a szabadságmódosítások és a helyettesítési megbízások elektronikus úton történő jóváhagyásának biztosítása.

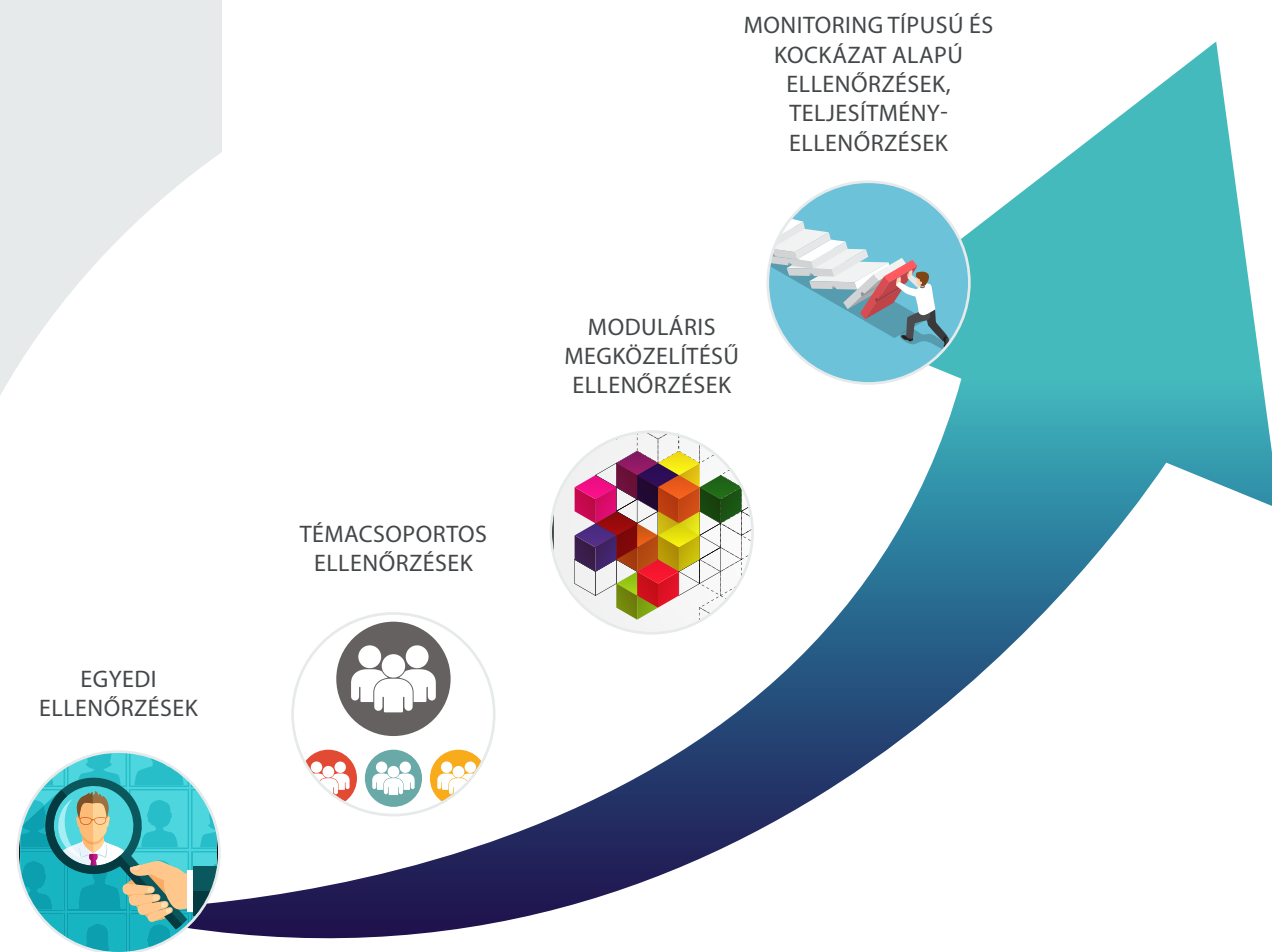
A megújított koncepciók által még inkább lehetővé válik szakmailag a „megfelelő ember a megfelelő helyre” való elv érvényesítése, ami hozzájárul a minőségi munkavégzéshez, ezáltal az ÁSZ hatékonyságának növeléséhez. Mindezek összességében hozzájárulnak az ÁSZ alaptevékenységének magas szakmai színvonalon történő ellátásához a közpénzügyek ellenőrzéséhez. A közpénzügyek ellenőrzésének célja, hogy hozzájáruljon, azok átláthatóságához, rendezettségéhez, továbbá a „jól irányított államhoz”, biztosítva az állampolgárok számára a közpénzek megfelelő felhasználását. A digitalizációs folyamatok elősegítik a szervezet reagáló képességét, gyorsítják folyamatait, ami által szintén növelhető a szervezet hatékonysága, ami az ellenőrzések révén egyaránt a közpénzek megfelelő felhasználását hivatott támogatni.

A szervezetfejlesztési intézkedések támogatják az Állami Számvéviszék további hatékonyságnövelését, így a közpénzek hatékony és eredményes felhasználását. A hatékonyságnövelő szervezetfejlesztési intézkedések 2018. évben kezdődtek meg, amely keretében az ÁSZ elsőként ajánlott fel „tapasztalt és jó munkakultúrájú” gazdasági szakembereket a versenyszférában jelentkező munkaerőhiány csökkentésére. A példamutatás jegyében a hatékonyságnövelés érdekében tett intézkedések beépültek az Állami Számvéviszék erőforrás-tervezésébe, a humánpolitika részévé váltak, és a feladatkörök tartalmi átalakítását hozták magukkal. Az együttes hatásaként, a technológiai és módszertani megújulás eredményeképpen erőforrás kapacitást szabadítottunk fel a munkaerőpiac számára. 2018. december 15-én a T/3633. számú törvényjavaslat szerinti illetményeszorzókra, valamint a személyi juttatások előirányzat összegére figyelemmel létszámszop került elrendelésre a felvételeket illetően. Így 2018. december 31-én az átlagos statisztikai létszám 593 főről 2019. december 31-ére 499 fő-re, mintegy 16 %-kal csökkent. A létszám csökkenés ellenére a digitalizációra való áttérés jegyében egyre jobb teljesítményt nyújt a szervezet, azáltal elősegítve a jól irányított állam működését.

2. Ellenőrzési folyamatok és módszertani fejlesztések

Az ellenőrzés-módszertanok folyamatos fejlesztésének következtében az ellenőrzések hatékonyabbá és eredményesebbé váltak, az ÁSZ munkájának hozzáadott értéke megnövekedett.

Az Állami Számvéviszékéről szóló törvény előírása alapján az ÁSZ elnöke meghatározza és nyilvánosságra hozza a számvéviszéki ellenőrzés eljárási szabályait és módszereit. A módszertan alakítása, mint egyfajta normaalkotás fontos és felelősségteljes feladat, melynek súlya az ellenőrzések fejlődésének, a módszertani evolúciónak a lépésein keresztül jól érzékelhető.

Az ÁSZ törvényben meghatározott feladatai alapján, az Állami Számvevőszék 2011-ig jellemzően egyedi ellenőrzéseket végzett, amely módszertan – tekintettel arra, hogy az ellenőrzési program minden ellenőrzés esetében külön került összeállításra és jóváhagyásra – számos, de véges számú ellenőrzött vizsgálatára adott módot.

Az ellenőrzési lefedettség növelésének stratégiai céljával összhangban az ÁSZ ezt követően fejlesztette ki a témacsoportos ellenőrzési programokat, amelyek már alkalmasak voltak számos, azonos jellemzőkkel bíró, azonos jogszabályi környezetben működő szervezet ellenőrzésére. A témacsoportos ellenőrzések időt és erőforrást takarítottak meg a Számvevőszék számára, továbbá a hatékonyabb és eredményesebb ellenőrzések mellett lehetővé tették az ellenőrzési lefedettség további növelését. Megnyílt ezáltal a lehetőség, létrejött a feltétele a témacsoportok tapasztalatainak összegzésének és strukturálásának, a kockázatok előrejelzésének, és a jelenre vonatkozó lényeges pontok beazonosításának.

Fókuszba immár a további hatékonyságnövelés kérdésköre, vagyis annak kérdése került, hogyan lehet a témacsoportos ellenőrzések során is egyedivé tenni az ellenőrzést, hogy az esetlegesen feltárt szabálytalanságok, kockázatok mélyebben, részleteiben és összefüggéseiben is értékelésre kerülhessenek. Vagyis, hogy az egyes ellenőrzötteknél eltérő lényegességi kritérium érvényesüljön.

A megoldást a moduláris megközelítés jelentette, amely biztosította, hogy egy témacsoportos ellenőrzésen belül is lehetőség legyen egyedi, az adott szervezetnél azonosított kockázatokra, a felmerülő szabálytalanságokra fókuszáló ellenőrzésre. Az ellenőrzési program modulok a kockázattertelékelés függvényében rakhatók össze egy-egy ellenőrzéssé, a lényegességet megragadva adott szervezetnél a lehető legnagyobb hozzáadott értéket biztosítják az ellenőrzések során. E módszertani fejlesztés következtében az ellenőrzések még hatékonyabbakká váltak, továbbá lehetőséget teremtettek a bizonyítékok még pontosabb definiálására és célzottá válására.

Az ellenőrzési tevékenység hatékonysági szempontjainak erősítését szolgálta a sarkalatos dokumentumok rendszerének bevezetése is, amely lehetővé tette a lényegesség, mint kritérium előtérbe helyezését. Másfelől nagyban hozzájárult a hatékonysági alapelv megszilárdításához, hiszen rövidebb idő alatt juthat az ÁSZ az ellenőrzött alapvető szabályozottsága tekintetében megállapításra. Az ellenőrzöttek számára pedig a dokumentumok ütemezett bekérése – ügyfélbarát módon – az adatszolgáltatásból adódó leterheltséget csökkenti. Mindezek a módszertani fejlesztések is hozzájárultak az ÁSZ kiegyensúlyozottabb ellenőrzési feladatellátásához, további technológiai fejlesztésekhez, a korábban is alkalmazott azonos mérési módszerek még hangsúlyosabbá válásához.

Ellenőrzés módszertani megközelítés szempontjából kiemelt jelentőségű lépés volt az új technológiával létrehozott értékelési módszerek alapján a kockázat alapú, valamint a monitoring típusú ellenőrzési módszerek kifejlesztése és bevezetése.

A kockázat alapú ellenőrzések lehetőséget teremtenek arra, hogy az ÁSZ széles ellenőrzötti körnél, azok azonos jellemzők alapján történő szegmentálásával, a lényeges dokumentumok értékelése alapján objektív képet kapjon a szervezeteknél fennálló kockázatos területekről. Eredményei alapján ráirányítható az ellenőrzött szervezetek vezetőinek figyelme is ezen kockázatos területekre, emellett megteremti a lehetőségét a mélységi ellenőrzés további célzottá válásának.

Az ÁSZ elsőként a Magyar Államkincstár adatait alapul véve az önkormányzatoknál végzett monitoring típusú ellenőrzéseket. A módszer alkalmazásával jelentősen növelhető az ellenőrzési lefedettség, továbbá korábban nem ellenőrzött szegmensek értékelését is lehetővé teszi. Az önkormányzatok éves költségvetési beszámolójának, időközi költségvetési jelentéseinek és mérlegjelentéseinek a központi információs rendszerben szereplő adatai értékelése alapján jelzi, hogy melyek azok az önkormányzatok, és melyek azok a területek, ahol kedvezőtlen gazdasági folyamatok következtek be. A monitoring típusú ellenőrzés-módszertan szerint egy-egy ellenőrzötti kört teljesen lefedő, kevés számú, de célzott dokumentumok értékelésével az ÁSZ képes a pénzügyi-gazdálkodási kockázatok, szabálytalanságok azonosítására, majd az ezekre történő figyelemfelhívásokon keresztül a közpénzügyek felhasználása, a közhatalon használata szabályosságának, hatékonyságának jobbítására.

A Számvevőszék ellenőrzési tevékenységének egyre fontosabb szegmensét képezik a teljesítmény ellenőrzések, figyelemmel arra is, hogy Magyarországon jogszabály írja elő az államháztartás pénzeszközeivel és a nemzeti vagyonnal történő gazdaságos, hatékony és eredményes gazdálkodás biztosítását. Ennek megfelelően, az egyes területek ellenőrzéséhez kapcsolódóan az ÁSZ rendszeresen értékeli, hogy adottak-e a teljesítmény ellenőrzés lefolytatásának a feltételei. A feltételek fennállása esetén – indokolt esetben több lépcsőben – kerül sor az ellenőrzés megtervezésére, majd az ellenőrzés lefolytatására.

Míg a megfelelőségi ellenőrzés szabályszerűségi ellenőrzés altípusa esetében a kritériumok forrása minden esetben jogszabály, jogi irányítási eszköz vagy szerződés, a helyénvalósági ellenőrzés altípus esetében és a teljesítmény-ellenőrzés esetében a kritériumokat nem kizárólag jogszabályi vagy egyéb jogi irányítási eszközben foglalt rendelkezés adja.

A teljesítményellenőrzés az ellenőrzés tárgyára vonatkozó eredményességi, hatékonysági és gazdaságossági kritériumok – mint referencia értékek – teljesülésével kapcsolatban fogalmaz meg megállapításokat és von le következtetéseket. Az Állami Számvevőszék teljesítmény-ellenőrzéseivel a „jól irányított állam” működését támogatja.

3. A Számvevőszék belső kontrollrendszerének felmérése és értékelése

A Számvevőszék belső kontrollrendszerének felmérése alapján megállapítottuk, hogy az ÁSZ belső kontrollrendszerének működése a 2019. évben a megelőző évekhez hasonlóan magas szintű volt. A kialakított és működtetett belső kontrollrendszer kelendő bizonyosságot nyújt arról, hogy az intézmény gazdaságosan, hatékonyan, eredményesen, és a jogszabályokkal összhangban folytatja a tevékenységét.

A belső kontrollrendszer a szervezeti irányítás elválaszthatatlan eszköze, különböző módszerek, eljárások, eszközök összessége, melynek hatékony működtetése, kialakítása lényeges a vezetés, ezen keresztül a szervezet céljainak eléréséhez, valamint az ezt akadályozó események megelőzése, feltárása, korrigálása érdekében.

A belső kontrollrendszer szervezeti szintű mérése érdekében – a Bkr. szerinti éves vezetői értékelés analógiájára – az ÁSZ szervezeti egységeinek vezetői beszámoltatásra kerültek, valamint a belső kontrollrendszer egyes pilléreit külön-külön is értékeltük.

A belső kontrollrendszer kialakításának és működésének értékelését ellenőrzési lista támasztja alá, mely a belső kontrollrendszernek mind az öt pillérét lefedi és alkalmas a pillérek egyedi értékelésére is. A belső kontrollrendszer értékelése egyfajta öntesztként funkcionál, hiszen az ellenőrzési lista kitöltésével és a meghatározott mutatók szerinti értékelésével a Számvevőszék vezetése a saját belső kontrollrendszere minőségéről kap képet, hasonlóan a Bkr. szerinti vezetői nyilatkozathoz.

Az egyes pilléreket az alábbiak szerint értékeltük.

- a) A kontrollkörnyezetet a 2019-es évben alapvetően a stabilitás, azonban a digitális átalakítás tekintetében a megújulás jellemezte. Emellett az ÁSZ törvény módosulása megkívánta a szervezeti és működési szabályzat, illetőleg az egyes belső irányítási eszközök harmonizációját is.
- b) Az integrált kockázatkezelési rendszer működtetése kapcsán megállapítható, hogy a szervezeti egységek a kockázatokat felmérték, értékelték, kezelték és mindez szervezeti szinten is biztosítva volt.
- c) A kontrolltevékenységek területén a felelősségi körök a belső irányítási eszközökben és a munkaköri leírásokban megfelelően elhatárolásra kerültek. Az ÁSZ irányítási eszközei a pénzügyi és a reálfolyamatok tekintetében biztosították a felelősségi körök meghatározásával az engedélyezési és kontrolleljáráásokat, a dokumentumokhoz és információkhoz való hozzáférést, valamint beszámolási eljárások szabályozottságát. A szervezeti integritást sértő események kapcsán megtett intézkedések a jövőbeli elkövetésének megelőzését, a hiányosságok korrigálását, a célok elérését akadályozó tényezők elhárítását szolgálták.
- d) Az információs és kommunikációs rendszer szervezeti szintű eszközeként működött a Vezetői Információs Rendszer (VIR), mely a szükséges információk áramlását biztosította. Emellett az egyes vezetők kialakították és működtették saját vezetői információs rendszereiket is. Ezen túlmenően az Állami Számvevőszék 2019-ben is kiemelkedő mértékben biztosította az átláthatóságot a mindennapi munkájával, tevékenységével kapcsolatban.
- e) A monitoring rendszer részeként az ÁSZ működtette a tevékenysége megvalósításának nyomon követését biztosító monitoring rendszert mind az ellenőrzési, mind az igazgatási területen. Az ÁSZ elnöke gondoskodott az operatív tevékenységektől független belső ellenőrzés kialakításáról, megfelelő működtetéséről és biztosította a belső ellenőrzés működéséhez szükséges forrásokat. A belső ellenőrzés helye a szervezeti hierarchiában szabályozott. A tevékenységet az ÁSZ elnökének közvetlen irányítása alatt álló belső ellenőr látja el, beszámolási kötelezettsége az ÁSZ elnöke felé áll fenn.

AZ ÁSZ 2019. ÉVI GAZDÁLKODÁSA

1. Az Állami Számvevőszék költségvetési beszámolója

Az Állami Számvevőszék stratégiájában alapértékként határozta meg, hogy saját működését az eredményesség, a hatékonyság, a gazdaságosság és a fenntarthatóság jellemzi. Az ÁSZ törvényben meghatározott feladatai ellátásához rendelkezésére bocsátott közvagyonnal 2019. évben is szabályszerűen, optimálisan, a takarékoskást, és a fenntartható fejlődést szem előtt tartva gazdálkodott.

Az Állami Számvevőszék 2019. évi költségvetési beszámolójáról készült független könyvvizsgálói jelentés alapján, a beszámoló a 2019. évi költségvetésének teljesítéséről, a 2019. december 31-én fennálló vagyoni helyzetéről és a költségvetési év gazdálkodásának eredményéről megbízható és valós képet ad.

AZ ÁLLAMI SZÁMVEVŐSZÉK 2019. ÉVI PÉNZÜGYI HELYZETÉNEK BE-MUTATÁSA

ELŐIRÁNYZATOK, BEVÉTELEK, KIADÁSOK ALAKULÁSA

CÉL

A közpénzzel való szabályszerű, hatékony és eredményes gazdálkodás biztosítja az Állami Számvevőszék működését, a törvényben meghatározott feladatainak ellátását, a szervezetben zajló folyamatok hatékonyságának optimalizálását és az elért eredmények társadalmi hasznosulását.

EREDMÉNY

A Magyarország 2019. évi központi költségvetéséről szóló 2018. évi L. törvény az Állami Számvevőszék fejezeti költségvetését 11 091 500 E Ft költségvetési kiadásban, 20 000 E Ft költségvetési bevételben, és 11 071 500 E Ft finanszírozási bevételben határozta meg. Az évközben különböző jogcímenek végrehajtott előirányzat módosítások hatására a költségvetési kiadások előirányzata 11 759 553 E Ft-ra, a költségvetési bevételeké 20 924 E Ft-ra, a finanszírozási bevételeké 11 738 629 E Ft-ra változott. Az előirányzat-módosítások jelentős része intézményi hatáskörben történt. A 2018. évi maradvány felhasználása érdekében 667 036 E Ft összegben került módosításra az előirányzat.

A költségvetési bevételek eredeti előirányzata 4,6%-kal emelkedett. A központi irányítószervi támogatás teljes mértékben teljesült.

A költségvetési kiadások eredeti előirányzata a módosítások hatására 6,02%-kal emelkedett. A módosított előirányzatok 11 316 590 E Ft összegben kerültek felhasználásra, ami 96,2%-os teljesülést jelentett. A kiemelt előirányzatok közül a személyi juttatások teljesülése 96,9%, a dologi kiadásoké 95,6%, a felhalmozási célú kiadásoké 90,2% volt.

HATÁS

Az Állami Számvevőszék 2019. évi költségvetési előirányzatait stratégiai céljainak megvalósulása érdekében, a külső és belső szabályozók betartása mellett használta fel.

CÉL

Az Állami Számvevőszék stratégiai célja a kezelésében lévő nemzeti vagyonba tartozó eszközök értékének megőrzése, az azokkal való felelős gazdálkodás. Az ÁSZ stratégiájában alapértékként meghatározott fenntarthatóság erősítése a környezetvédelmi szempontból előnyösebb termékek, munkamódszerek előnyben részesítésével, az egészségmegőrző munkahelyi feltételek kialakításával valósul meg. Az ÁSZ további stratégiai célja a szervezetben zajló folyamatok hatékonyságának optimalizálása és az elért eredmények társadalmi hasznosulása.

Az Állami Számvevőszék 2019. december 31-i fordulónappal elkészített mérlegének főösszege 4 210 833 E Ft volt, amely 4,05%-kal, 163 947 E Ft-tal több a 2018. december 31-ei összegénél.

A nemzeti vagyonba tartozó befektetett eszközök állományi értéke 365 113 E Ft-tal emelkedett az előző időszakhoz képest az immateriális javak és a tárgyi eszközök állományának növekedése következtében. A beruházások jelentős részét szoftverek, licencek és informatikai eszközök beszerzései adták, amelyek az ÁSZ digitalizációs terveinek megvalósulását szolgálják, valamint növelik a számvevői munka hatékonyságát. Az ingatlanokon végrehajtott beruházások és felújítások az állagmegóvason túl az energiatakarékos működést, valamint a megújuló energiaforrás felhasználás érdekében elindított fejlesztésekkel a klímavédelmet szolgálták.

A pénzeszközök, a követelések, a sajátos eszközoldali elszámolások, és az aktív időbeli elhatárolások záró állománya együttesen 201 166 E Ft-tal csökkent a nyitóértékhez viszonyítva, jelentős részben a pénzeszközök állományváltozásának hatására.

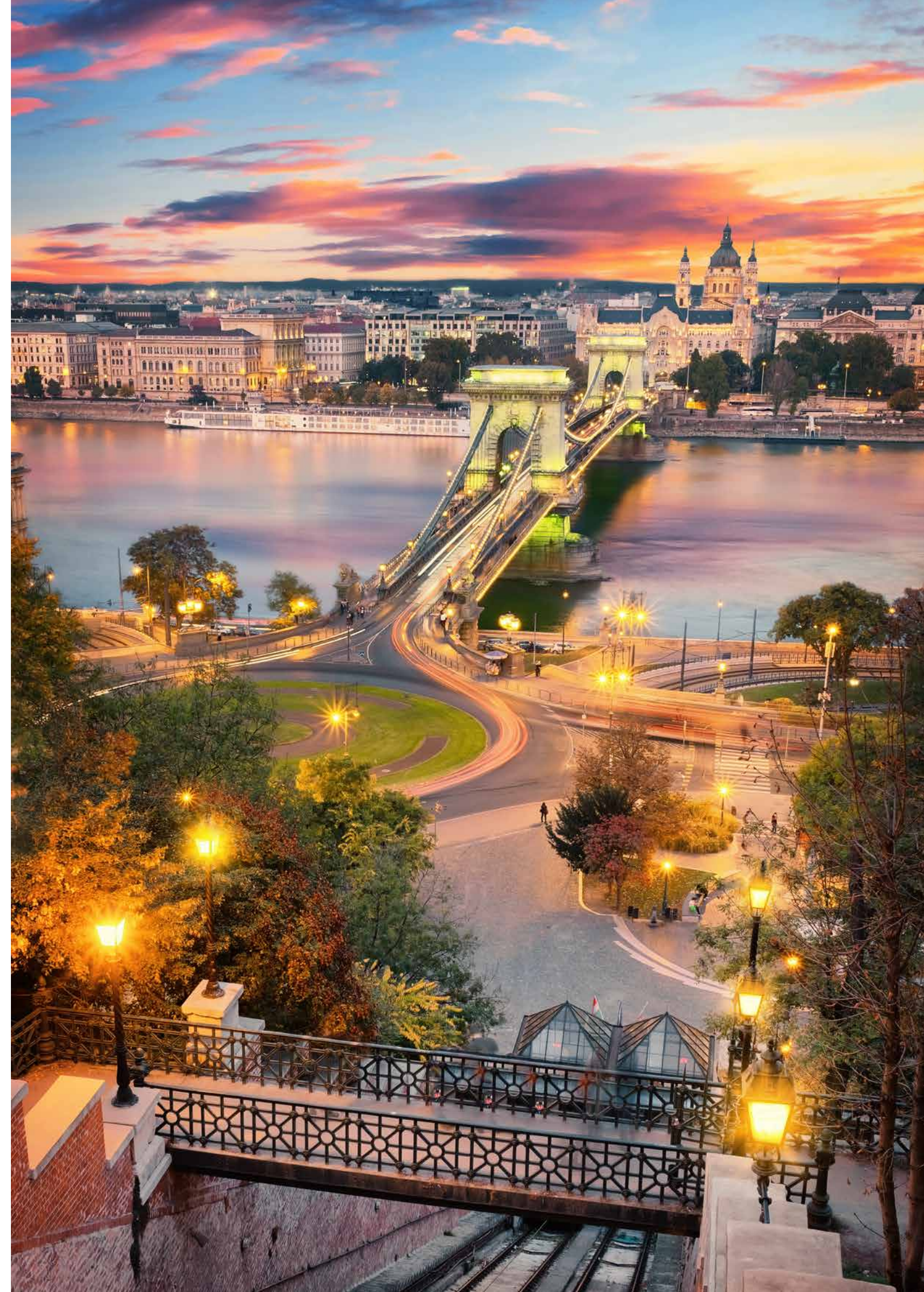
A saját tőke az eredményszemléletű bevételek és költségek kedvező alakulásának hatására a 2019. évi 438 743 E Ft pozitív mérleg szerinti eredmény összegével 2 975 627 E Ft-ról 3 414 370 E Ft-ra növekedett. A kötelezettségek állományának 58 544 E Ft-tal való csökkenése is pozitív jelenség, míg a passzív időbeli elhatárolások összege 216 252 E Ft-tal lett kevesebb.

A bürokráciacsökkentési tényezőket alapul véve az ÁSZ saját szervezetében megszüntette a házipénztárt és a készpénzes fizetéseket. A fizikai jelenlétet igénylő házipénztár bezárása, és a készpénz elektronikus fizetőeszközökkel történő kiváltása humánerőforrás-, és költségmegtakarítást eredményezett.

Az Állami Számvevőszék hatékony és eredményes gazdálkodásának eredményeként a nemzeti vagyonba tartozó eszközeinek értéke növekedett. Fejlesztéseinek hatására a korábbi években megkezdett, a humán-, a társadalmi-, a természeti- és gazdasági erőforrások megőrzésével, a fenntartható működést elősegítő célkitűzései valósultak meg. A szervezeti teljesítményre ható mutatók és jelzők különböző szervezeti folyamatok szerinti gyűjtése lehetővé teszi, hogy a szervezet adott területének összefoglaló értékelését. Az egy-egy folyamathoz kapcsolt valamennyi mutató egyedi kiértékelésének eredménye összességében visszajelzést ad a folyamat tervezettségére, szervezettségére, valamint a megvalósulás hatékonyságára vonatkozóan. A fenntartható fejlődés, valamint a készpénzmentes működés érdekében tett intézkedések, és elért eredmények példaként szolgálnak valamennyi közintézmény számára, ezzel pozitív hatást gyakorolnak a társadalomra.

EREDMÉNY

HATÁS

MELLÉKLETEK

I. SZ. MELLÉKLET: AZ ÁLLAMI SZÁMVEVŐSZÉK FELADATAI

Az Állami Számvevőszék törvényekben, jogszabályokban meghatározott feladatai

Az ellenőrizendő területek vonatkozásában az ÁSZ törvény kiemeli a következőket.

Az ÁSZ ellenőrzi:

- az államháztartás gazdálkodásának ellenőrzése keretében a központi költségvetési fejezetet irányító szerv és a fejezetbe sorolt költségvetési szervek működését, a fejezetbe tartozó központi kezelésű előirányzatok és fejezeti kezelésű előirányzatok felhasználását, valamint a helyi önkormányzat, a nemzeti önkormányzat és ezek társulása gazdálkodását,
- az államháztartásból származó források felhasználásának keretében a központi költségvetésből gazdálkodó szervezeteket, valamint az államháztartásból nyújtott támogatás, vagy az államháztartásból meghatározott célra ingyenesen juttatott vagyon felhasználását,
- a nemzeti vagyon kezelésének ellenőrzése keretében az államháztartás körébe tartozó vagyon kezelését, a vagyonnal való gazdálkodást, az állami tulajdonban (résztulajdonban) vagy többségi önkormányzati tulajdonban lévő gazdálkodó szervezetek vagyoneérték-megőrző és vagyongyarapító tevékenységét, az államháztartás körébe tartozó vagyon elidegenítésére, illetve megterhelésére vonatkozó szabályok betartását, ellenőrizheti az állami vagy önkormányzati tulajdonban (résztulajdonban) lévő gazdálkodó szervezetek vagyongazdálkodását,
- a központi költségvetés végrehajtásáról készített zárszámadást,
- az állami adóhatóság és a helyi önkormányzatok adóztatási és egyéb bevételszerző tevékenységét, valamint a vámhatóság tevékenységét,
- a Magyar Nemzeti Bank gazdálkodását és az alapvető feladatok körébe nem tartozó tevékenységét, továbbá az általa létrehozott alapítvány gazdálkodását,
- pártok és alapítványaik gazdálkodását,
- az egyházi szervezetek részére az államháztartásból nem hitéleti célra nyújtott támogatás felhasználását.

Továbbá az ÁSZ sajátos feladatuként, véleményt ad a központi költségvetésről szóló törvényjavaslatról.

Az ÁSZ – a 2011. évi LXVI. tv. 5. § (7) bekezdése; 2011. évi CXCV. tv. 90. §-a alapján – évente ellenőrzi a központi költségvetés végrehajtását bemutató zárszámadást. Már a 2015. évi ellenőrzés során is – köszönhetően az új ellenőrzési módszertan bevezetésének – a központi alrendszer kiadásainak és bevételeinek 100%-át sikerült ellenőrzéssel lefedni. A 2016. évi költségvetés végrehajtásának ellenőrzése során is elérte a Számvevőszék a lefedettséget. Az ÁSZ – a 2011. évi LXVI. tv. 5. § (1) bekezdése értelmében – évente véleményezi továbbá a központi költségvetés tervezését is.

Az állami vagyon feletti tulajdonosi joggyakorlás kiemelt szerepe miatt az Állami Számvevőszék a 2011. évi LXVI. tv. 5. § (4) bekezdés a) pontja; 2007. évi CVI. tv. 3. § (4) bekezdése; 2010. évi LXXXVII. tv. 14. § (1) bekezdése alapján évente ellenőrzéseket hajt végre.

Tekintettel arra, hogy az ellenőrzési tapasztalatok többek között rámutattak: az önkormányzatok és önkormányzati gazdasági társaságok esetében a tulajdonosi jogosítványok érvényesülése számos esetben gyenge, az önkormányzatok többsége nem kontrollálja megfelelően a társaságok működését, a feladatellátás ellenőrzése jellemzően elmarad, valamint a belső ellenőrzés a feladatellátáshoz átadott pénzeszközök felhasználása sem

válik a tulajdonosi kontroll tárgyává. E terület átfogó, koncepcionális megújítására tett az Állami Számvevőszék javaslatot. A javaslat a Kormányzat részéről is támogatásra talált. Mindezek mellett az Állami Számvevőszék egy egyedülálló önteszt-rendszert dolgozott ki, amelynek különlegessége, hogy az ÁSZ által még nem ellenőrzött önkormányzatok is javíthatják működésük szabályozottságát.

Az Állami Számvevőszék változatlanul, törvényességi ellenőrzés keretében minden második évben ellenőrzi a 1989. évi XXXIII. tv. 10. § (1) és (3) bekezdései alapján a költségvetési támogatásban részesülő pártok gazdálkodásának szabályszerűségét. Ehhez kapcsolódóan a felhalmozott tapasztalatokra építve az ellenőrzési kötelezettségek köre 2003-ban tovább bővült: a pártok működését segítő tudományos, ismeretterjesztő, kutatási, oktatási tevékenységet végző alapítványok esetében az ÁSZ két évente törvényességi ellenőrzést folytat le azoknak az alapítványoknak a gazdálkodása kapcsán, amelyek e törvény szerint állami költségvetési támogatásban részesültek.

Az Állami Számvevőszék jogszabályokban meghatározott ellenőrzési kötelezettsége 2013-ban tovább bővült: az országgyűlési képviselők választása kampányköltségeinek átláthatósága (2013. évi LXXXVII. tv. 8/B. § (1) bekezdés; 9. § (2) bekezdés) és a választási eljárások költségeinek ellenőrzése vált hangsúlyossá. A szabályozások alapján e jogkörű ellenőrzéseket az Állami Számvevőszék választásonként köteles elvégezni. A választások előkészítésével és lebonyolításával kapcsolatos állami feladatok végrehajtásának költségeit, valamint a választási szervek tevékenységével összefüggő egyéb költségeket – az Országgyűlés által megállapított mértékben – a központi költségvetésből kell ugyanis biztosítani. E pénzeszközök felhasználásáról az Állami Számvevőszék kötelessége tájékoztatni az Országgyűlést.

A Magyar Nemzeti Bankról szóló 2013. évi CXXXIX. törvény 2016. évi módosítása úgy rendelkezett, hogy az MNB által létrehozott alapítvány gazdálkodását az Állami Számvevőszék ellenőrzi. Az ÁSZ az ellenőrzési feladatain túlmenően egyéb feladatokat is ellát. Így a Magyar Nemzeti Bankról szóló törvény előírja, hogy az MNB könyvvizsgálójának megválasztását, illetve visszahívásának kezdeményezését megelőzően az MNB elnöke kikéri az Állami Számvevőszék elnökének a véleményét.

A tőkepiac stabilitásának erősítése érdekében elfogadott 2015. évi CCXIV. törvényben (Quaestor-törvény) rögzített Kárrendezési Alap – amely a kötvénytulajdonosok védelmét szolgálja és a Befektető-védelmi Alap igazgatóság irányítja – gazdálkodását az Állami Számvevőszék ellenőrzi (2014-től az ún. Szanalási Alapot is a 2014. évi XXXVII. tv. 130. §-a alapján).

OGY határozatok

A gazdasági változások, az Állami Számvevőszék jól körülhatárolt, de egyre bővülő tevékenységi köre, és a gazdasági környezet okozta feladatok kiterjesztése folyamatos kihívások elé állítja az ÁSZ-t. Az Országgyűlés határozatokban definiálja azokat a speciális ellenőrzéseket, szakmai támogatási igényeket, amelyek során az Állami Számvevőszék munkája hozzáadott értéket teremthet a közvagyonnal történő gazdálkodás javítása, annak felhasználása és védelme kapcsán.

Az Országgyűlés elismerte a 35/2009. (V. 12.) OGY határozat és 34/2015. (VII. 7.) OGY határozat szerint az Állami Számvevőszék korrupciós kockázatok feltérképezésére irányuló tevékenysége végrehajtását, és az integritásalapú szervezeti kultúra elterjesztése érdekében végzett tevékenységét. Ennek fejlesztéseként az Országgyűlés támogatta, hogy a közpénzekkel és közvagyonnal való gazdálkodásban érintett szervezetek tekintetében az Állami Számvevőszék szélesítse a vezetői rendszerekre vonatkozó tanácsadó tevékenységét és támogassa az etikus közpénzügyi vezetőképést.

Az Országgyűlés 35/2009. (V. 12.) OGY határozatban egyetértett azzal, hogy az Állami Számvevőszék stratégiai céljaival összhangban vizsgálja a korrupciós kockázatot jelentő területeket és valósítsa meg a korrupciós kockázatok feltérképezésére irányuló kiemelt, már jóváhagyott projektet (Integritás Projekt). Deklarálta továbbá, hogy a 43/2005. (V. 26.) OGY határozatban foglaltak végrehajtásaként színvonalas szakfolyóirattá fejlesztette a Pénzügyi Szemlét, aminek kapcsán felkérte az Állami Számvevőszéket, folytassa tanácsadó, szakmai véleményformáló tevékenységét, a Pénzügyi Szemle gondozását.

Az Országgyűlés 41/2013. (V. 27.) OGY határozatában támogatja, hogy az Állami Számvevőszék részt vegyen a legfőbb ellenőrző intézmények nemzetközi szakmai szervezete (INTOSAI) Fejlesztési Kezdeményezésének (IDI) tevékenységében, és ahhoz donorként szakmai támogatást nyújtson, kiemelt figyelemmel a magyar külgazdasági stratégiára.

Az Országgyűlés 41/2014. (XI. 13.) és 21/2016. (X. 13) OGY határozatában elismerte és támogatta az Állami Számvevőszék társadalmi szerepvállalását a pénzügyi kultúra fejlesztésében, a pénzügyi tudatosság egész társadalomra történő kiterjesztésében.

A 2024-es olimpiai játékok budapesti megrendezése előkészítésére vonatkozó szakmai támogatásnyújtási kérelemnek (31/2015. (VII. 7.) OGY határozat) az ÁSZ 2016-ban és 2017-ben eleget tett.

A 11/2017. (VI. 14.) OGY határozatban az Országgyűlés feladatul szabta az államháztartási rendszerben ellenőrzést végző szervezetek ellenőrzés- módszertani fejlesztését, az ellenőrzésekről szóló tananyagok áttekintését.

II. SZ. MELLÉKLET: A TÖRVÉNY ÁLTAL ELŐÍRT ÉVES, KÉTÉVES GYAKORISÁGGAL ELVÉGZENDŐ ÉS EGYÉB ESEMÉNYEKHEZ KÖTÖTT ELLENŐRZÉSEK

Az Állami Számvevőszék az Országgyűlés legfőbb pénzügyi-gazdasági ellenőrző szerveként, a demokratikus intézményrendszer független alapintézménye. E szerepkörében eljárva minden évben véleményezi az Országgyűlés részére benyújtott költségvetési törvényjavaslatot, valamint elemzést készít a Költségvetési Tanács részére a költségvetési törvényjavaslat tervezetének és a törvényjavaslat megszavazása előtti változatának véleményezéséhez. Az ÁSZ a központi költségvetés végrehajtását, a zárszámadás ellenőrzése keretében értékeli, melynek során az államháztartás működésének egészéről von le megapozott és átfogó következtetéseket.

Annak érdekében, hogy a törvényben előírt ellenőrzési kötelezettségét minden évben teljesítse, az Állami Számvevőszék féléves ellenőrzési tervekét készít, és ezek alapján végzi ellenőrzési tevékenységét. E technológiával garantálható, hogy a Számvevőszék megfeleljen törvényi kötelezettségeinek és egyben a kockázatkezelési eredmények figyelembevétele alapján hosszú távú fókuszokat jelöljön ki.

A 2019. év tekintetében az ÁSZ a következő a törvény által előírt éves, kétéves gyakorisággal elvégzendő és egyéb eseményhez kötött ellenőrzéseket hajtotta végre:

- **Az állami vagyon feletti tulajdonosi joggyakorlással kapcsolatos tevékenységek ellenőrzése**

Az Állami Számvevőszék a közvagyonnal való felelős gazdálkodás elősegítése érdekében, törvényi kötelezettségének is eleget téve minden évben ellenőrzi az állami vagyon feletti tulajdonosi joggyakorlással kapcsolatos tevékenységeket. Az ellenőrzéssel hozzájárul az állami vagyon feletti kontrollok, a felelős, szabályszerű vagyongazdálkodás erősítéséhez, az állami vagyon megóvását, a közjó érdekében való hasznosítását célzó feladatellátás javításához, valamint az annak jövőbeli fejlesztését célzó döntések megalapozott előkészítéséhez. Ezzel támogatja a jól irányított állam gyakorlatát, és objektív képet szolgáltat társadalom részére a közvagyonnal való felelős gazdálkodás megvalósulásáról.

- **A költségvetési támogatásban részesülő pártok 2016-2017. évi gazdálkodása törvényességének ellenőrzése**

Az Állami Számvevőszék az ÁSZ tv. 5. § (11) bekezdés a) pontja, továbbá a pártok működéséről és gazdálkodásáról szóló 1989. évi XXXIII. törvény 4. § (4)-(5) bekezdései, valamint 10. § (1), (3)-(4) bekezdései alapján elvégezte a költségvetési támogatásban részesülő pártok 2016-2017. évi gazdálkodása törvényességének ellenőrzését a Fidesz–Magyar Polgári Szövetségnél és a Kereszténydemokrata Néppártnál. Az Állami

Számvevőszék a jelentéseket nyilvánosságra hozta.

A magyar politikai élet tisztasága, a korrupciós kockázatok csökkentése, a pártok részére rendelkezésre álló közpénz és közvagyon felhasználása szempontjából alapvető szempont, hogy a pártok gazdálkodása törvényes, elszámoltatható és átlátható legyen. Fontos, hogy az állampolgárok a pártok pénzügyi kimutatásain keresztül megbízható és valós képet kapjanak a pártok gazdálkodásáról. Kulcsfontosságú, hogy a demokratikus közhatalom gyakorlásában részt vevő és közpénzeket használó pártok a törvényi előírások betartásával járjanak el, gazdálkodásuk más szervezetek számára is példamutató legyen. Ez hozzájárulhat a magyarországi közpénzügyek rendezettségéhez és a korrupciós kockázatok csökkentéséhez. Ezért törvényi előírás alapján az Állami Számvevőszék a költségvetési támogatást kapott pártok gazdálkodásának törvényességét két évente ellenőrzi.

- **A költségvetési támogatásban részesülő pártalapítványok 2016-2017. évi gazdálkodása törvényességének ellenőrzése**

Az Állami Számvevőszék az ÁSZ tv. 1. § (3) bekezdése, 5. § (3) bekezdése, 33. § (7) bekezdése, továbbá a pártok működését segítő tudományos, ismeretterjesztő, kutatási, oktatási tevékenységet végző alapítványokról szóló 2003. évi XLVII. törvény 4. § (2) és (4) bekezdései alapján elvégezte a költségvetési támogatásban részesülő pártalapítványok 2016–2017. évi gazdálkodása törvényességének ellenőrzését a Szövetség a Polgári Magyarorszáért Alapítványnál és a Barankovics István Alapítványnál. Az Állami Számvevőszék a jelentéseket nyilvánosságra hozta.

A pártok a politikai kultúra fejlesztése érdekében, valamint tudományos, ismeretterjesztő, kutatási, oktatási tevékenység folytatása céljából alapítványt hozhatnak létre. A magyar politikai élet tisztasága, a korrupciós kockázatok csökkentése, a pártalapítványok részére rendelkezésre álló közpénz és közvagyon felhasználása szempontjából alapvető szempont, hogy a pártok alapítványainak gazdálkodása törvényes, elszámoltatható és átlátható legyen. Ezért törvényi előírás alapján a költségvetési támogatásban részesülő pártalapítványok gazdálkodását az Állami Számvevőszék két évente ellenőrzi.

- **2018. évi zárszámadás – Magyarország 2018. évi központi költségvetése végrehajtásának ellenőrzése**

A kiegyensúlyozott, átlátható és fenntartható költségvetési gazdálkodás elvét az Alaptörvény rögzíti, továbbá előírja, hogy a közpénzekkel gazdálkodó szervezetek kötelesek a nyilvánosság előtt elszámolni. Ennek érdekében a központi költségvetésről és az annak végrehajtásáról szóló törvényjavaslatnak azonos szerkezetben, átlátható módon és ésszerű részletezettséggel kell tartalmaznia az állami kiadásokat és bevételeket. A költségvetés végrehajtásának, a zárszámadásnak az ellenőrzése az Állami Számvevőszék törvény alapján végrehajtandó feladata.

A zárszámadási törvényjavaslat ellenőrzésével az Állami Számvevőszék ennek az alkotmányos feladatának tesz eleget. Ellenőrzi az államháztartás központi alrendszerébe tartozó szervezeteknél a bevételek és kiadások elszámolásának megbízhatóságát, valamint éves gazdálkodásuk szabályszerűségét. A zárszámadás ellenőrzése kiemelten támogatja a közpénzügyek átláthatóságát azzal, hogy a központi költségvetés, ezen belül a központi és a fejezeti kezelésű előirányzatok, a társadalombiztosítás pénzügyi alapjai, az elkülönített állami pénzalapok, valamint az államháztartás központi alrendszerébe tartozó költségvetési szervek bevételi és kiadási előirányzatai teljesítésének ellenőrzésén keresztül a központi alrendszer egésze bevételi és kiadási adatainak megbízhatóságáról ad számot. A törvényben előírt ellenőrzési kötelezettség végrehajtása, a zárszámadásról adott számvevőszéki értékelés támogatja az Országgyűlést a költségvetés végrehajtására vonatkozó törvényjavaslat megalapozott elfogadásában, hozzájárulva az elszámoltathatóság és az átláthatóság követelményének érvényesüléséhez, az ellenőrzött szervezetek közpénzekkel való felelős gazdálkodásához, egyidejűleg szolgálva a közvélemény széleskörű tájékoztatását is.

Az ÁSZ ellenőrzése alapján a költségvetési intézményrendszer 2018-ban biztosította a közpénzekkel való gazdálkodás szabályszerűségét. A 2018. évi központi költségvetés végrehajtásáról szóló törvényjavaslat megalapozott, az abban szerepeltetett adatok megbízhatóak. A 2018. évi központi költségvetés végrehajtása a jogszabályi előírások szerint történt, a hiány és az államadósság a törvényi követelményekkel összhangban alakult.

A központi alrendszer teljesített bevételi és kiadási főösszege 2018-ban 19 922,5 milliárd Ft, illetve 21 374,1 milliárd Ft, tényleges hiánya 1 451,6 milliárd Ft volt.

- **Vélemény a 2020. évi központi költségvetésről – Vélemény Magyarország 2020. évi központi költségvetéséről szóló javaslatáról**

Az Állami Számvevőszék a 2020. évi központi költségvetés véleményezéséhez kapcsolódóan elemzésekben véleményezte a 2020. évi költségvetési törvényjavaslatot, az államadósság-mutató kidolgozására vonatkozó eljárásokat, valamint – a 2020. évi költségvetési törvényjavaslat parlamenti zárószavazását megelőzően – az államadósság szabály érvényesülését és a 2018-as gazdasági és költségvetési folyamatokat. Az Országgyűlésnek átadott véleményében az ÁSZ rámutatott arra, hogy a 2020-as költségvetési törvényjavaslat hozzájárul a magyar gazdaság fenntartható kifehéritéséhez, a kiszámítható, stabil gazdasági folyamatokhoz, valamint megfelelő keretet biztosít a társadalompolitikai célkitűzések megvalósításához.

- **A Fővárosi Önkormányzatot és a kerületi önkormányzatokat osztottan megillető bevételek 2018. évi megosztásáról szóló önkormányzati rendelet felülvizsgálata**

A fővárosi forrásmegosztás ellenőrzésének célja a Fővárosi Önkormányzatot és a kerületi önkormányzatokat osztottan megillető bevételek 2018. évi forrásmegosztási rendeletben előírt megosztásának, valamint a helyi adóztatással kapcsolatos kiadások megállapítása, elszámolása szabályszerűségének ellenőrzése volt. Az Állami Számvevőszék a 2018. évi forrásmegosztást megalapozottnak és helyesnek találta, ezért a 2019. évi forrásmegosztás során nem volt szükség korrekció érvényesítésére.

- **Kampánypénzek ellenőrzése**

Az Állami Számvevőszék az országgyűlési képviselők választása kampányköltségeinek átláthatóvá tételéről szóló 2013. évi LXXXVII. törvény 8/B. § (1) bekezdése, a 8/C. § (2a) bekezdése és 9. § (2) bekezdése, továbbá a pártok működéséről és gazdálkodásáról szóló 1989. évi XXXIII. törvény 10. § (1) bekezdése alapján elvégezte a 2018. évi országgyűlési képviselő-választási kampányra fordított pénzeszközök elszámolásának ellenőrzését a Magyar Államkincstárnál, az egyéni jelölteknél és a jelölő szervezeteknél. Az Állami Számvevőszék a jelentéseket nyilvánosságra hozta.

A közpénzek felhasználásának átláthatósága és elszámoltathatósága, valamint a választások tisztasága érdekében kiemelt közérdek, hogy a kampánypénzekkel gazdálkodó szervezetek betartsák a vonatkozó törvényi előírásokat. A kampánypénzek felhasználására és elszámolására vonatkozóan a számviteli törvény, a kampánytörvény és a párttörvény egyértelmű és kötelező előírásokat tartalmaz a jelölőszervezetek számára. Ezek, illetve a számvetési törvény előírásainak a betartása teremti meg a kampánypénzek felhasználásának szabályszerűségét, átláthatóságát és elszámoltathatóságát. Az Állami Számvevőszék kiemelt szerepet tölt be a pártok feletti társadalmi kontroll érvényesítésében, ellenőrzéseivel hozzájárul a pártok gazdálkodásának szabályszerűségéhez, végső soron a politikai élet tisztaságához.

III. SZ. MELLÉKLET: RÖVIDÍTÉSJEGYZÉK

Szervezetek

ÁEEK	Állami Egészségügyi Ellátó Központ
AFROSAI	African Organisation of Supreme Audit Institutions (Legfőbb Ellenőrző Intézmények Afrikai Szervezete)
ARABOSAI	Arab Organization of Supreme Audit Institutions (Legfőbb Ellenőrző Intézmények Arab Szervezete)
ASOSAI	Asian Organization of Supreme Audit Institutions (Legfőbb Ellenőrző Intézmények Ázsiai Szervezete)
ÁSZ	Állami Számvevőszék
EMMI	Emberi Erőforrások Minisztériuma
EU	Európai Unió
EUROSAI	European Organisation of Supreme Audit Institutions (Legfőbb Ellenőrző Intézmények Európai Szervezete)
INTOSAI	International Organisation of Supreme Audit Institutions (Legfőbb Ellenőrző Intézmények Nemzetközi Szervezete)
IDI	INTOSAI Development Initiative (INTOSAI Fejlesztési Kezdeményezés)
KT	Költségvetési Tanács
Kincstár	Magyar Államkincstár
MNB	Magyar Nemzeti Bank
MNV Zrt.	Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zrt.
NAV	Nemzeti Adó- és Vámhivatal
NAIH	Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság
NMHH	Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság
OECD	Organisation for Economic Co-operation and Development (Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet)
OGY	Országgyűlés
OLACEFS	Organización Latinoamericana y Del Caribe de Entidades Fiscalizadoras Superiores (Legfőbb Ellenőrző Intézmények Latin-Amerikai és Karib térségi Szervezete)
SZGYF	Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság
Számvevőszék	Állami Számvevőszék

Szabályozók

1660/2015. (IX. 15.) Korm. határozat	1660/2015. (IX. 15.) Korm. határozat a többségi állami tulajdonú gazdasági társaságok vezető állású munkavállalói javadalmazási rendszerének megújításáról
2013. évi CXXXIX. törvény Áht.	2013. évi CXXXIX. törvény a Magyar Nemzeti Bankról
Alaptörvény ÁSZ tv. Ávr.	2011. évi CXCV. törvény az államháztartásról Magyarország Alaptörvénye (2011. április 25.)
Bkr.	2011. évi LXVI. törvény az Állami Számvevőszékről
GDPR	368/2011. (XII. 31.) Korm. rendelet az államháztartásról szóló törvény végrehajtásáról
Nemzeti vagyonról szóló tv. Párttörvény	370/2011. (XII.31.) Korm. rendelet a költségvetési szervek belső kontrollrendszeréről és belső ellenőrzéséről
Stabilitási tv.	Európai Parlament és a Tanács 2016/679 rendelete a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről (általános adatvédelmi rendelet)
Számv. tv.	2011. évi CXCVI. törvény a nemzeti vagyonról
Választási eljárásokról szóló tv.	1989. évi XXXIII. törvény a pártok működéséről és gazdálkodásáról

Egyéb

E	ezer
GDP	Gross Domestic Product (bruttó hazai termék)
GT	gazdasági társaság
ISSAI	International Standards of Supreme Audit Institutions (legfőbb ellenőrző intézmények nemzetközi sztenderdjei)
IT	Információs Technológia
K+F	kutatás és fejlesztés
KKV	kis- és középvállalkozások
Mrd	milliárd
NÉS-2	Nemzeti Éghajlatváltozási Stratégia (második)
SDG	Sustainable Development Goals (fenntarthatósági fejlesztési célok)
ÜHG	üvegházhatású gázok
V4+2	a Visegrádi Együttműködés országai: Magyarország, Lengyelország, Csehország, Szlovákia (V4) kiegészítve Horvátországgal és Szlovéniával

IV. SZ. MELLÉKLET: AZ ÁSZ ÁLTAL KÉSZÍTETT 2019. ÉVI JELENTÉSEK ÉS ELEMZÉSEK

19001	Jelentés – Utóellenőrzések – Az önkormányzatok belső kontrollrendszere kialakításának és működtetésének ellenőrzése – Győr Megyei Jogú Város Önkormányzata
19002	Jelentés - Utóellenőrzések - Az önkormányzatok belső kontrollrendszere kialakításának és működtetésének ellenőrzése — Fót Város Önkormányzata
19003	A helyi önkormányzatok adósságrendezési eljárásának utóellenőrzése – Gacsály Község Önkormányzata
19004	A helyi önkormányzatok adósságrendezési eljárásának utóellenőrzése – Biri Község Önkormányzata
19005	Jelentés - Az országos nemzetiségi önkormányzatok fenntartásában lévő intézmények gazdálkodásának ellenőrzése - Bolgár Kétnyelvű Nemzetiségi Óvoda
19006	Jelentés – Az önkormányzatok belső kontrollrendszere kialakításának és működtetésének utóellenőrzése – Arló Nagyközség Önkormányzata
19007	Jelentés - Az önkormányzatok belső kontrollrendszere kialakításának és működtetésének ellenőrzése – Tinnye Község Önkormányzata
19008	Jelentés - Alapítványok gazdálkodásának ellenőrzése – Károlyi József Alapítvány
19009	Jelentés - A Fővárosi Önkormányzatot és a kerületi önkormányzatokat osztottan megillető bevételek 2018. évi megosztásáról szóló önkormányzati rendelet felülvizsgálata
19010	Jelentés - Az önkormányzatok belső kontrollrendszere kialakításának és működtetésének ellenőrzése – Sárzsadány Község Önkormányzata
19011	Jelentés - Az állami tulajdonú gazdasági társaságok ellenőrzése – ÉMI Építésügyi Minőségellenőrző Innovációs Nonprofit Kft.
19012	Jelentés - Önkormányzatok ellenőrzése – Integritás- és belső kontrollrendszer – Onga Város Önkormányzata
19013	Jelentés - Utóellenőrzések - A Magyar Tudományos Akadémia kutatóintézeti hálózatának átalakítása, egyes kiemelt kutatóintézetek gazdálkodása és feladatellátása ellenőrzése
19014	Jelentés - Az önkormányzatok többségi tulajdonában lévő gazdasági társaságok közfeladat-ellátásának utóellenőrzése – Miskolci Operafesztivál Kulturális Szolgáltató Nonprofit Kft.
19015	Jelentés - Kampánypénzek ellenőrzése - A 2018. évi országgyűlési képviselő-választási kampányra fordított pénzeszközök elszámolásának ellenőrzése a jelölő szervezeteknél – Momentum Mozgalom
19016	Jelentés - Kampánypénzek ellenőrzése - A 2018. évi országgyűlési képviselő-választási kampányra fordított pénzeszközök elszámolásának ellenőrzése a jelölő szervezeteknél – Párbeszéd Magyarországért Párt
19017	Jelentés - Önkormányzatok pénzügyi monitoring alapján végzett ellenőrzése - A városi önkormányzatok gazdálkodásának fenntarthatósága
19018	Jelentés - Utóellenőrzések - A nemzeti park igazgatóságok feladatellátásának és vagyonkezelésének ellenőrzése – Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság
19019	Jelentés - Utóellenőrzések - A nemzeti park igazgatóságok feladatellátásának és vagyonkezelésének ellenőrzése – Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság
19020	Jelentés - Utóellenőrzések - A nemzeti park igazgatóságok feladatellátásának és vagyonkezelésének ellenőrzése – Körös-Maros Nemzeti Park Igazgatóság
19021	Jelentés - Utóellenőrzések - Az önkormányzatok belső kontrollrendszere kialakításának és működtetésének ellenőrzése – Alsónémedi Nagyközség Önkormányzata
19022	Jelentés - Önkormányzatok ellenőrzése – Integritás- és belső kontrollrendszer Sükösd Nagyközség Önkormányzata

19023	Jelentés - Utóellenőrzések - Az önkormányzatok belső kontrollrendszere kialakításának és működtetésének ellenőrzése – Abony Város Önkormányzata
19024	Jelentés - Utóellenőrzések - Az önkormányzatok belső kontrollrendszere kialakításának és működtetésének ellenőrzése – Törökszentmiklós Városi Önkormányzat
19025	Jelentés - Utóellenőrzések - Az önkormányzatok belső kontrollrendszere kialakításának és működtetésének ellenőrzése – Százhalombatta Város Önkormányzata
19026	Jelentés - Utóellenőrzések - Az önkormányzatok többségi tulajdonában lévő gazdasági társaságok közfeladat-ellátásának ellenőrzése – Trafó Kortárs Művészetek Háza Nonprofit Kft.
19027	Jelentés - Utóellenőrzések - Az önkormányzatok többségi tulajdonában lévő gazdasági társaságok közfeladat-ellátásának ellenőrzése – Kolibri Gyermek és Ifjúsági Színház Közhasznú Nonprofit Kft.
19028	Jelentés - A költségvetési támogatásban részesülő pártok 2016-2017. évi gazdálkodása törvényességének ellenőrzése – Fidesz–Magyar Polgári Szövetség
19029	Jelentés - A költségvetési támogatásban részesülő pártok 2016-2017. évi gazdálkodása törvényességének ellenőrzése – Kereszténydemokrata Néppárt
19030	Jelentés - A 2018. évi országgyűlési képviselő-választási kampányra fordított pénzeszközök elszámolásának ellenőrzése a jelölő szervezeteknél
19031	Jelentés - Utóellenőrzések - Az önkormányzatok többségi tulajdonában lévő gazdasági társaságok közfeladat-ellátásának utóellenőrzése – Weöres Sándor Színház Nonprofit Kft.
19032	Jelentés - A Magyar Államkincstár ellenőrzési tevékenységének ellenőrzése
19033	Jelentés - A 2018. évi országgyűlési képviselőválasztási kampányokra fordított pénzeszközök elszámolásának ellenőrzése a Magyar Államkincstárnál és az egyéni jelölteknel
19034	Jelentés - Önkormányzatok ellenőrzése – Integritás- és belső kontrollrendszer Sárszentmihály Községi Önkormányzat
19035	Jelentés - Utóellenőrzések - A helyi önkormányzatok adósságrendezési eljárásának ellenőrzése – Esztergom Város Önkormányzata
19036	Jelentés - Utóellenőrzések - A nemzeti park igazgatóságok feladatellátásának és vagyonkezelésének ellenőrzése – Őrségi Nemzeti Park Igazgatóság
19037	Jelentés - Utóellenőrzések - Az önkormányzatok pénzügyi- és vagyongazdálkodása megfélelőségeinek ellenőrzése – Rétság Város Önkormányzata
19038	Jelentés - Önkormányzatok ellenőrzése – Integritás- és belső kontrollrendszer – Kozármisleny Város Önkormányzata
19039	Jelentés - Az önkormányzatok belső kontrollrendszere kialakításának és működtetésének ellenőrzése, Adósságrendezési eljárás ellenőrzése – Olasz Község Önkormányzata
19040	Jelentés - Nem állami humánszolgáltatók ellenőrzése – Suli Harmónia – 2007 Gyermeket Segítő Alapítvány
19041	Jelentés - A központi alrendszer egyes intézményei pénzügyi és vagyongazdálkodásának ellenőrzése – Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára
19042	Jelentés - Alapítványok gazdálkodásának ellenőrzése – Batthyány Lajos Alapítvány
19043	Jelentés - Utóellenőrzések - Az önkormányzatok pénzügyi és vagyongazdálkodása szabályszerűségének ellenőrzése – Makó Város Önkormányzata
19044	Jelentés - Önkormányzatok ellenőrzése – Integritás- és belső kontrollrendszer Bordány Nagyközség Önkormányzata
19045	Jelentés - Utóellenőrzések - Az önkormányzatok belső kontrollrendszere kialakításának és működtetésének ellenőrzése – Kazincbarcika Város Önkormányzata
19046	Jelentés - Az állami tulajdonú gazdasági társaságok ellenőrzése - Városliget Ingatlanfejlesztő Zártkörűen Működő Részvénytársaság
19047	Jelentés - Utóellenőrzés - Az önkormányzatok többségi tulajdonában lévő gazdasági társaságok közfeladat-ellátásának utóellenőrzése – Vígszínház Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság
19048	Jelentés - Önkormányzatok ellenőrzése - Az önkormányzatok belső kontrollrendszere kialakításának és működtetésének, valamint a beruházások előkészítettség ének ellenőrzése – Budapest Főváros Önkormányzata
19049	Jelentés - A Magyar Nemzeti Bank működése szabályszerűségének ellenőrzése
19050	Jelentés - Utóellenőrzések - Az önkormányzatok belső kontrollrendszere kialakításának és működtetésének ellenőrzése – Dunakeszi Város Önkormányzata
19051	Jelentés - Utóellenőrzések - Az önkormányzatok belső kontrollrendszere kialakításának és működtetésének ellenőrzése – Dunaszeg Község Önkormányzata
19052	Jelentés - Utóellenőrzések - Az önkormányzatok belső kontrollrendszere kialakításának és működtetésének ellenőrzése – Kaposszerdahely Községi Önkormányzat

19053	Jelentés - Utóellenőrzések - Az önkormányzatok többségi tulajdonában lévő gazdasági társaságok közfeladat-ellátásának ellenőrzése – József Attila Színház Nonprofit Kft.
19054	Jelentés - Központi költségvetési szervek ellenőrzése Integritás- és belső kontroll, Vagyongazdálkodás – Színház- és Filmművészeti Egyetem
19055	Jelentés - A humánszolgáltatást nyújtó államháztartáson kívüli köznevelési és szociális intézmények, szolgáltatók fenntartói központi költségvetésből kapott támogatásai felhasználásának ellenőrzése – Tiszántúli Református Egyházkerület
19056	Jelentés - Nemzeti tulajdonú gazdasági társaságok ellenőrzése - Nemzeti tulajdonú gazdasági társaságok ellenőrzése - STKH Sopron és Térsége Környezetvédelmi és Hulladékgazdálkodási Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság
19057	Jelentés - Önkormányzatok ellenőrzése- Integritás- és belső kontrollrendszer Gellénháza Község Önkormányzata
19058	Jelentés - Utóellenőrzés - Az önkormányzatok belső kontrollrendszere kialakításának és működtetésének ellenőrzése – Vecsés Város Önkormányzata
19059	Jelentés - Önkormányzatok ellenőrzése - Integritás- és belső kontrollrendszer, Befektetési tevékenységek ellenőrzése – Nagyvenyim Nagyközség Önkormányzata
19060	Jelentés - Önkormányzatok ellenőrzése – Integritás és belső kontrollrendszer – Ópályi Község Önkormányzata
19061	Jelentés - Utóellenőrzések - A központi alrendszer egyes intézményei pénzügyi és vagyongazdálkodás ellenőrzése – Toldi Miklós Élelmiszeripari Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium
19062	Jelentés - Utóellenőrzések - A központi alrendszer egyes intézményei pénzügyi és vagyongazdálkodás ellenőrzése – Szentannai Sámuel Középiskola és Kollégium
19063	Jelentés - Nemzeti tulajdonú gazdasági társaságok ellenőrzése - Fény Utcai Piac Beruházó, Szervező és Üzemeltető Korlátolt Felelősségű Társaság
19065	Jelentés - Nemzeti tulajdonú gazdasági társaságok ellenőrzése - Zöld Bicske Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság
19066	Jelentés - Önkormányzatok ellenőrzése – Integritás- és belső kontrollrendszer Szászvár Nagyközség Önkormányzat
19067	Jelentés - Önkormányzatok ellenőrzése – Integritás- és belső kontrollrendszer Pusztahencse Községi Önkormányzat
19068	Jelentés - Alapítványok gazdálkodásának ellenőrzése – Antall József Politika- és Társadalomtudományi Tudásközpont Alapítvány
19069	Jelentés - A humánszolgáltatást nyújtó államháztartáson kívüli köznevelési és szociális intézmények, szolgáltatók fenntartói központi költségvetésből kapott támogatásai felhasználásának ellenőrzése – Magyarországi Metodista Egyház
19070	Jelentés - Önkormányzatok ellenőrzése – Integritás és belső kontrollrendszer – Csepreg Város Önkormányzata
19071	Jelentés - Utóellenőrzések - Az önkormányzatok belső kontrollrendszere kialakításának és működtetésének ellenőrzése — Budapest Főváros IV. kerület Újpest Önkormányzata
19072	Jelentés - Önkormányzatok ellenőrzése Integritás- és belső kontrollrendszer – Az egyes befektetési tevékenységek ellenőrzése – Vértessomló Község Önkormányzata
19073	Jelentés - Központi költségvetési szervek ellenőrzése Integritás- és belső kontroll, Vagyongazdálkodás - Moholy-Nagy Művészeti Egyetem
19074	Jelentés - A Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság ellenőrzése
19075	Jelentés - Önkormányzatok ellenőrzése Integritás- és belső kontrollrendszer – Ecser Nagyközség Önkormányzata
19076	Jelentés - Az állami tulajdonú gazdasági társaságok ellenőrzése – AK Nyomda Korlátolt Felelősségű Társaság
19077	Jelentés - Utóellenőrzések - Az önkormányzatok belső kontrollrendszere kialakításának és működtetésének ellenőrzése – Győrszemere Községi Önkormányzat
19078	Jelentés - Önkormányzatok integritás és belső kontrollrendszere - Az önkormányzatok belső kontrollrendszere kialakításának és működtetésének ellenőrzése, Adósságrendezési eljárás ellenőrzése - Salomvár Község Önkormányzata
19079	Jelentés - Önkormányzatok ellenőrzése – Integritás- és belső kontrollrendszer – Zsombó Nagyközség Önkormányzata
19080	Jelentés - A központi alrendszer egyes intézményei pénzügyi és vagyongazdálkodásának ellenőrzése – Fejér Megyei Művelődési Központ
19081	Jelentés - Önkormányzatok ellenőrzése - Integritás- és belső kontrollrendszer – Gyöng Város Önkormányzata

19082	Jelentés - Nemzeti tulajdonú gazdasági társaságok ellenőrzése – UV Újpesti Vagyongkezelő Zártkörűen Működő Részvénytársaság
19083	Jelentés - Önkormányzatok ellenőrzése - Integritás- és belső kontrollrendszer, Befektetési tevékenysége k ellenőrzése – Karácsond Községi Önkormányzat
19084	Jelentés - Önkormányzatok integritás és belső kontrollrendszere – Az önkormányzatok belső kontrollrendszere kialakításának és működtetésének ellenőrzése, Adósságrendezési eljárás ellenőrzése – Versend Község Önkormányzata
19085	Jelentés - Önkormányzatok ellenőrzése - Integritás- és belső kontrollrendszer, Befektetési tevékenységek ellenőrzése e – Kiszombor Nagyközség Önkormányzata
19086	Jelentés - A humánszolgáltatást nyújtó államháztartáson kívüli szociális intézmények, szolgáltatók fenntartói központi költségvetésből kapott támogatásai felhasználásának ellenőrzése – „Napfény-Otthon” Kiemelten Közhasznú Alapítvány
19087	Jelentés - Nemzeti tulajdonú gazdasági társaságok ellenőrzése – Nagytarcsai Közsztolgáltató Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság
19088	Jelentés - A humánszolgáltatást nyújtó államháztartáson kívüli köznevelési és szociális intézmények, szolgáltatók fenntartói központi költségvetésből kapott támogatásai felhasználásának ellenőrzése – Via Vita Veritas Alapítvány
19089	Jelentés - A humánszolgáltatást nyújtó államháztartáson kívüli szociális intézmények, szolgáltatók fenntartói központi költségvetésből kapott támogatásai felhasználásának ellenőrzése – „EGÉSZSÉGDOKK” Közhasznú Alapítvány
19090	Jelentés - A humánszolgáltatást nyújtó államháztartáson kívüli köznevelési és szociális intézmények, szolgáltatók fenntartói központi költségvetésből kapott támogatásai felhasználásának ellenőrzése – Budapesti Zsidó Hitközség
19091	Jelentés - Integritás- és belső kontrollrendszer, Befektetési tevékenységek ellenőrzése – Jászszentlászló Község Önkormányzata
19092	Jelentés - A humánszolgáltatást nyújtó államháztartáson kívüli köznevelési és szociális intézmények, szolgáltatók fenntartói központi költségvetésből kapott támogatásai felhasználásának ellenőrzése – Fókusz Oktató Közhasznú Nonprofit Kft.
19093	Jelentés - Az önkormányzatok belső kontrollrendszere kialakításának és működtetésének ellenőrzése, Adósságrendezési eljárás ellenőrzése - Vizsoly Község Önkormányzata
19094	Jelentés - A humánszolgáltatást nyújtó államháztartáson kívüli köznevelési és szociális intézmények, szolgáltatók fenntartói központi költségvetésből kapott támogatásai felhasználásának ellenőrzése – Fóti Ökumenikus Közművelődési Egyesület
19095	Nemzeti tulajdonú gazdasági társaságok ellenőrzése Budavári Kapu Behajtási Rendszert Üzemeltető Kft.
19096	Jelentés - Nemzeti tulajdonú gazdasági társaságok ellenőrzése – Belváros-Lipótváros Vagyongkezelő „zártkörűen működő” Részvénytársaság
19097	Jelentés - Vélemény Magyarország 2020. évi központi költségvetéséről szóló törvényjavaslatról
19098	Jelentés - Önkormányzatok ellenőrzése - Integritás- és belső kontrollrendszer, Befektetési tevékenységek ellenőrzése – Baj Község Önkormányzata
19099	Jelentés - A humánszolgáltatást nyújtó államháztartáson kívüli köznevelési és szociális intézmények, szolgáltatók fenntartói központi költségvetésből kapott támogatásai felhasználásának ellenőrzése – Magyar Pünkösdi Egyház
19100	Jelentés - Önkormányzatok ellenőrzése - Integritás- és belső kontrollrendszer, Befektetési tevékenységek ellenőrzése – Fehérvárcsurgó Községi Önkormányzat
19101	Nemzeti tulajdonú gazdasági társaságok ellenőrzése Szentés Városellátó Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság
19102	Jelentés - Nem állami humánszolgáltatók ellenőrzése – A humánszolgáltatást nyújtó államháztartáson kívüli szociális intézmények, szolgáltatók fenntartói központi költségvetésből kapott támogatásai felhasználásának ellenőrzése – TÁMASZ Alapítvány Pécs
19103	Jelentés - Nemzeti tulajdonú gazdasági társaságok ellenőrzése - Kőbányai Szivárvány Szociális Gondoskodást Nyújtó Közhasznú Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság
19104	Jelentés - Az állami tulajdonú gazdasági társaságok ellenőrzése - Pillér Pénzügyi és Számítástechnikai Korlátolt Felelősségű Társaság
19105	Jelentés - A humánszolgáltatást nyújtó államháztartáson kívüli köznevelési és szociális intézmények, szolgáltatók fenntartói központi költségvetésből kapott támogatásai felhasználásának ellenőrzése – „A Vasút a Gyermekéért” Alapítvány
19106	Jelentés - Nemzeti tulajdonú gazdasági társaságok ellenőrzése – BUDA-HOLD Vállalkozás Szervezési és Szolgáltató Kft.

19107	Jelentés - Nemzeti tulajdonú gazdasági társaságok ellenőrzése – Józsefvárosi Gazdálkodási Központ Zrt.
19108	Jelentés - Nemzeti tulajdonú gazdasági társaságok ellenőrzése – EVIN Erzsébetvárosi Ingatlangazdálkodási Nonprofit Zrt.
19109	Jelentés - Nem állami humánszolgáltatók ellenőrzése - A humánszolgáltatást nyújtó államháztartáson kívüli köznevelési és szociális intézmények, szolgáltatók fenntartói központi költségvetésből kapott támogatásai felhasználásának ellenőrzése – Gorsium Zeneiskoláért Alapítvány
19110	Jelentés - A „vészhelyzeti” betegellátás rendszerének ellenőrzése
19111	Jelentés - Az állami tulajdonú gazdasági társaságok ellenőrzése – NETI Informatikai Tanácsadó Korlátolt Felelősségű Társaság
19112	Jelentés - Nem állami humánszolgáltatók ellenőrzése – A humánszolgáltatást nyújtó államháztartáson kívüli köznevelési és szociális intézmények, szolgáltatók fenntartói központi költségvetésből kapott támogatásai felhasználásának ellenőrzése – Mű-Hely Líceum Alapítvány
19113	Jelentés - Az állami tulajdonú gazdasági társaságok ellenőrzése - Dunakeszi Járműjavító Korlátolt Felelősségű Társaság
19114	Jelentés - Nem állami humánszolgáltatók ellenőrzése - A humánszolgáltatást nyújtó államháztartáson kívüli köznevelési és szociális intézmények, szolgáltatók fenntartói központi költségvetésből kapott támogatásai felhasználásának ellenőrzése – Török Sándor Waldorf -pedagógiai Alapítvány
19115	Jelentés - Központi költségvetési szervek ellenőrzése - Damjanich János Gimnázium és Mezőgazdasági Szakképző Iskola
19116	Jelentés - Nem állami humánszolgáltatók ellenőrzése - A humánszolgáltatást nyújtó államháztartáson kívüli köznevelési és szociális intézmények, szolgáltatók fenntartói központi költségvetésből kapott támogatásai felhasználásának ellenőrzése – Audi Hungaria Iskola Intézményfenntartó és Működtető Közalapítvány
19117	Jelentés - Központi költségvetési szervek ellenőrzése - Jávorszky Ödön Kórház
19118	Jelentés - Nemzeti tulajdonú gazdasági társaságok ellenőrzése – BONYCOM Bonyhádi Közülemi Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság
19119	Jelentés - Nemzeti tulajdonú gazdasági társaságok ellenőrzése – „SZÁKOM” Százhalombattai Kommunális Szolgáltató Nonprofit Kft.
19120	Jelentés - Nemzeti tulajdonú gazdasági társaságok ellenőrzése – Soroksár Sport Club Kft.
19121	Jelentés - Nemzeti tulajdonú gazdasági társaságok ellenőrzése – Váci Hulladékgazdálkodási Nonprofit Kft.
19122	Jelentés - Az állami tulajdonú gazdasági társaságok ellenőrzése – Új Világ Nonprofit Szolgáltató Korlátolt Felelősségű Társaság
19123	Jelentés - Integritás- és belső kontrollrendszer – Az egyes befektetési tevékenységek ellenőrzése – Egyházaskozár Község Önkormányzat
19124	Jelentés - Központi költségvetési szervek ellenőrzése – Gottsegen György Országos Kardiológiai Intézet
19125	Jelentés - Nemzeti tulajdonú gazdasági társaságok ellenőrzése – KÖVÁL Közülemi és Vállalkozási Nonprofit Zártkörűen működő Részvénytársaság
19126	Jelentés - Az állami tulajdonú gazdasági társaságok ellenőrzése – Könyvtárellátó Közhatszű Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság
19127	Jelentés - Az állami tulajdonú gazdasági társaságok ellenőrzése – Szegedi SZEFO Fonalfeldolgozó zártkörűen működő Részvénytársaság
19129	Jelentés - Önkormányzatok ellenőrzése - Integritás- és belső kontrollrendszer, Befektetési tevékenységek ellenőrzése – Kunszállás Község Önkormányzata
19130	Jelentés - Önkormányzatok ellenőrzése - Integritás- és belső kontrollrendszer – Befektetési tevékenységek ellenőrzése – Abda Község Önkormányzata
19131	Jelentés - Nemzeti tulajdonú gazdasági társaságok ellenőrzése – KÖZSZOLG Pápai Köztisztasági és Szolgáltató Nonprofit Kft.
19132	Jelentés - Az állami tulajdonban lévő kulturális javakkal kapcsolatos vagyongazdálkodás ellenőrzése – A kulturális javakban megtestesülő állami vagyonnal kapcsolatos joggyakorló feladatok ellátásának ellenőrzése
19133	Jelentés - A gyermekétkeztetés rendszerének ellenőrzése
19134	Jelentés - Az állami tulajdonú gazdasági társaságok ellenőrzése – MVM NET Távközlési Szolgáltató Zártkörűen Működő Részvénytársaság
19135	Jelentés - Önkormányzatok ellenőrzése- Integritás- és belső kontrollrendszer – Biatorbágy Város Önkormányzata

19136	Jelentés - Nemzeti tulajdonú gazdasági társaságok ellenőrzése – XIII. Kerületi Közszolgáltató Zrt.
19137	Jelentés - Integritás- és belső kontrollrendszer, Befektetési tevékenységek ellenőrzése – Petőháza Község Önkormányzata
19138	Jelentés - Önkormányzatok ellenőrzése – Integritás- és belső kontrollrendszer – Hajdúnánás Városi Önkormányzat
19139	Jelentés - Önkormányzatok ellenőrzése – Integritás- és belső kontrollrendszer – Üllő Város Önkormányzata
19140	Jelentés - Önkormányzatok ellenőrzése – Integritás- és belső kontrollrendszer – Gádoros Nagyközség Önkormányzata
19141	Jelentés - Önkormányzatok ellenőrzése - Integritás- és belső kontrollrendszer, Befektetési tevékenységek ellenőrzése – Szigetújfalu Község Önkormányzata
19142	Jelentés - Integritás- és belső kontrollrendszer, Befektetési tevékenységek ellenőrzése – Nyárlőrinc Községi Önkormányzat
19143	Jelentés - Önkormányzatok ellenőrzése – Integritás- és belső kontrollrendszer – Halásztelek Város Önkormányzata
19144	Jelentés - Önkormányzatok ellenőrzése – Integritás- és belső kontrollrendszer – Tiszaszőlős Községi Önkormányzat
19145	Jelentés - Önkormányzatok integritás- és belső kontrollrendszere – Az önkormányzatok belső kontrollrendszere kialakításának és működtetésének ellenőrzése, Adósságrendezési eljárás ellenőrzése – Erdőbénye Község Önkormányzata
19146	Jelentés - Nemzeti tulajdonú gazdasági társaságok ellenőrzése – FEV IX. Ferencvárosi Vagyonkezelő és Városfejlesztő Zártkörűen Működő Részvénytársaság
19147	Jelentés - A humánszolgáltatást nyújtó államháztartáson kívüli szociális intézmények, szolgáltatók fenntartói központi költségvetésből kapott támogatásai felhasználásának ellenőrzése – Aranykereszt Ápoló Otthon Közhatszű Nonprofit Kft.
19148	Jelentés - Önkormányzatok ellenőrzése - Integritás- és belső kontrollrendszer, Befektetési tevékenységek ellenőrzése – Zánka Község Önkormányzata
19149	Jelentés - Nemzeti tulajdonú gazdasági társaságok ellenőrzése – Városinfo 18 Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság „végelszámolás alatt”
19150	Jelentés - Nemzeti tulajdonú gazdasági társaságok ellenőrzése – Óbudai Vagyonkezelő Nonprofit Zártkörűen Működő Részvénytársaság
19151	Jelentés - Központi költségvetési szervek ellenőrzése - Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság
19152	Jelentés - Az állami tulajdonú gazdasági társaságok ellenőrzése – MVM GTER Gázturbinás Erőmű Zártkörűen Működő Részvénytársaság
19153	Jelentés - A költségvetési támogatásban részesülő pártalapítványok 2016–2017. évi gazdálkodása törvényességének ellenőrzése - Szövetség a Polgári Magyarorszáért Alapítvány
19154	Jelentés - Önkormányzatok ellenőrzése – Integritás- és belső kontrollrendszer – Dunaharaszti Város Önkormányzata
19155	Jelentés - A humánszolgáltatást nyújtó államháztartáson kívüli szociális intézmények, szolgáltatók fenntartói központi költségvetésből kapott támogatásai felhasználásának ellenőrzése – Szociális és Rehabilitációs Alapítvány
19156	Jelentés - Utóellenőrzések - A központi alrendszer egyes intézményei pénzügyi és vagyongazdálkodás ellenőrzése – Magyar Gyula Kertészeti Szakgimnázium és Szakközépiskola
19157	Jelentés - Az MVM Magyar Villamos Művek Zártkörűen Működő Részvénytársaság ellenőrzése
19158	Jelentés - Az állami vagyon feletti tulajdonosi joggyakorlással kapcsolatos tevékenységek ellenőrzése
19159	Jelentés - Integritás- és belső kontrollrendszer , Befektetési tevékenységek ellenőrzése – Nagymágocs Nagyközségi Önkormányzat
19160	Jelentés - Köztisztviselők ellenőrzése – Magyar Növényvédő Mérnöki és Nővényorvosi Kamara
19161	Jelentés - Önkormányzatok ellenőrzése - Integritás- és belső kontrollrendszer, Befektetési tevékenysége k ellenőrzése – Nyögér Község Önkormányzata
19162	Jelentés - A humánszolgáltatást nyújtó államháztartáson kívüli szociális intézmények, szolgáltatók fenntartói központi költségvetésből kapott támogatásai felhasználásának ellenőrzése – Egyenlő Esélyekért Alapítvány
19163	Jelentés - A humánszolgáltatást nyújtó államháztartáson kívüli szociális intézmények, szolgáltatók fenntartói központi költségvetésből kapott támogatásai felhasználásának ellenőrzése – SOS-Gyermekfalva Magyarországi Alapítványa
19164	Jelentés - Nemzeti tulajdonú gazdasági társaságok ellenőrzése – Zuglói Sport- és Rendezvényszervező Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság

19165	Jelentés - Nemzeti tulajdonú gazdasági társaságok ellenőrzése – Terézvárosi Vagyongezelő Nonprofit Zártkörűen Működő Részvénytársaság
19166	Jelentés - A humánszolgáltatást nyújtó államháztartáson kívüli szociális intézmények, szolgáltatók fenntartói központi költségvetésből kapott támogatásai felhasználásának ellenőrzése – Elesett Öregekért Alapítvány
19167	Jelentés - A humánszolgáltatást nyújtó államháztartáson kívüli szociális intézmények, szolgáltatók fenntartói központi költségvetésből kapott támogatásai felhasználásának ellenőrzése – Estikék Idősek Otthona Alapítvány
19168	Jelentés - Az állami tulajdonú gazdasági társaságok ellenőrzése – MVM Észak-Budai Kogenerációs Fűtőerőmű Korlátolt Felelősségű Társaság
19169	Jelentés - Önkormányzatok ellenőrzése – Integritás- és belső kontrollrendszer – Barcs Város Önkormányzata
19170	Jelentés - A humánszolgáltatást nyújtó államháztartáson kívüli szociális intézmények, szolgáltatók fenntartói központi költségvetésből kapott támogatásai felhasználásának ellenőrzése – Szent Kereszt Alapítvány
19171	Jelentés - A humánszolgáltatást nyújtó államháztartáson kívüli szociális intézmények, szolgáltatók fenntartói központi költségvetésből kapott támogatásai felhasználásának ellenőrzése – Kék Nefelejcs Alapítvány
19172	Jelentés - A humánszolgáltatást nyújtó államháztartáson kívüli szociális intézmények, szolgáltatók fenntartói központi költségvetésből kapott támogatásai felhasználásának ellenőrzése – Hotel Béda Idősek Lakóotthona Közhasznú Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság
19173	Jelentés - A humánszolgáltatást nyújtó államháztartáson kívüli szociális intézmények, szolgáltatók fenntartói központi költségvetésből kapott támogatásai felhasználásának ellenőrzése – Egymást Segítő Egyesület
19174	Jelentés - Központi költségvetési szervek ellenőrzése - Kinizsi Pál Élelmiszeripari Szakgimnázium és Szakközépiskola
19175	Jelentés - Az állami tulajdonú gazdasági társaságok ellenőrzése – MVM Hungarowind Szélerőmű Üzemeltető Korlátolt Felelősségű Társaság
19176	Jelentés - Nemzeti tulajdonú gazdasági társaságok ellenőrzése - Jászberényi Vagyongezelő és Városüzemeltető Nonprofit Zártkörűen Működő Részvénytársaság
19177	Jelentés - A humánszolgáltatást nyújtó államháztartáson kívüli szociális intézmények, szolgáltatók fenntartói központi költségvetésből kapott támogatásai felhasználásának ellenőrzése – Menhely Alapítvány
19178	Jelentés - Központi költségvetési szervek ellenőrzése – Csongrád Megyei Dr. Bugyi István Kórház
19179	Jelentés - Központi költségvetési szervek ellenőrzése - Szent Borbála Kórház
19180	Jelentés - Központi költségvetési szervek ellenőrzése – Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Hetényi Géza Kórház – Rendelőintézet
19181	Jelentés - Köztisztviselők ellenőrzése – Magyar Egészségügyi Szakdolgozói Kamara
19182	Jelentés - Integritás- és belső kontrollrendszer, Befektetési tevékenységek ellenőrzése – Tótvázsony Község Önkormányzata
19183	Jelentés - A humánszolgáltatást nyújtó államháztartáson kívüli szociális intézmények, szolgáltatók fenntartói központi költségvetésből kapott támogatásai felhasználásának ellenőrzése – SZOCEG Szociális és Egészségügyi Szolgáltató Nonprofit Kft.
19184	Jelentés - A humánszolgáltatást nyújtó államháztartáson kívüli szociális intézmények, szolgáltatók fenntartói központi költségvetésből kapott támogatásai felhasználásának ellenőrzése – Nyíregyháza-Városi Református Egyházközség
19185	Jelentés - Nemzeti tulajdonú gazdasági társaságok ellenőrzése – Hegyvidéki Sportcsarnok és Sportközpont Korlátolt Felelősségű Társaság
19186	Jelentés - Nemzeti tulajdonú gazdasági társaságok ellenőrzése – MÓRAÉP Városüzemeltetési, Szolgáltató és Kereskedelmi Nonprofit Közhasznú Korlátolt Felelősségű Társaság
19187	Jelentés - Az állami tulajdonú gazdasági társaságok ellenőrzése - Egészségügyi Szolgáltató Zártkörűen Működő Részvénytársaság
19188	Jelentés - Önkormányzatok ellenőrzése – Integritás- és belső kontrollrendszer – Tokaj Város Önkormányzata
19189	Jelentés - Integritás- és belső kontrollrendszer, Befektetési tevékenységek ellenőrzése – Szigetbecse Község Önkormányzat
19190	Jelentés - A humánszolgáltatást nyújtó államháztartáson kívüli szociális intézmények, szolgáltatók fenntartói központi költségvetésből kapott támogatásai felhasználásának ellenőrzése – Magyar Ökumenikus Segélyszervezet

19191	Jelentés - Önkormányzatok ellenőrzése – Integritás- és belső kontrollrendszer – Mindszent Város Önkormányzata
19192	Jelentés - Nemzeti tulajdonú gazdasági társaságok ellenőrzése - Szabad Tér Színház Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság
19194	Jelentés - A humánszolgáltatást nyújtó államháztartáson kívüli szociális intézmények, szolgáltatók fenntartói központi költségvetésből kapott támogatásai felhasználásának ellenőrzése – „Harmónia K” Szociális Szolgáltató Közhasznú Nonprofit Kft.
19195	Jelentés - A humánszolgáltatást nyújtó államháztartáson kívüli szociális intézmények, szolgáltatók fenntartói központi költségvetésből kapott támogatásai felhasználásának ellenőrzése – Napvirág Idősek Otthona Nonprofit Szolgáltató Közhasznú Korlátolt Felelősségű Társaság
19196	Jelentés - Központi költségvetési szervek ellenőrzése - Dél-pesti Centrumkórház – Országos Hematológiai és Infektológiai Intézet
19197	Jelentés - 2018. évi zárszámadás - Magyarország 2018. évi központi költségvetése végrehajtásának ellenőrzése
19198	Jelentés - A humánszolgáltatást nyújtó államháztartáson kívüli köznevelési és szociális intézmények, szolgáltatók fenntartói központi költségvetésből kapott támogatásai felhasználásának ellenőrzése – Prizma Oktatási és Kulturális Alapítvány
19199	Jelentés - Központi költségvetési szervek ellenőrzése - Iparművészeti Múzeum
19200	Jelentés - A humánszolgáltatást nyújtó államháztartáson kívüli szociális intézmények, szolgáltatók fenntartói központi költségvetésből kapott támogatásai felhasználásának ellenőrzése – Kéznyújtás a Rászorultakért Közhasznú Alapítvány
19201	Jelentés - Központi költségvetési szervek ellenőrzése – AM Közép-magyarországi Agrárszakképző Központ, Bercsényi Miklós Élelmiszeripari Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium
19202	Jelentés - Az állami vagyon feletti tulajdonosi joggyakorlással kapcsolatos tevékenységek ellenőrzése
19203	Jelentés - Központi költségvetési szervek ellenőrzése –Vay Ádám Gimnázium, Mezőgazdasági Szakképző Iskola és Kollégium
19204	Jelentés - Központi költségvetési szervek ellenőrzése – Bedő Albert Erdészeti Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium
19205	Jelentés - Központi költségvetési szervek ellenőrzése – Fáy András Mezőgazdasági Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium
19206	Jelentés - Központi költségvetési szervek ellenőrzése – Lippai János Mezőgazdasági Szakgimnázium és Szakközépiskola
19207	Jelentés - Központi költségvetési szervek ellenőrzése – Szombathelyi Élelmiszeripari és Földmérési Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium
19208	Jelentés - Nemzeti tulajdonú gazdasági társaságok ellenőrzése – Balmazújvárosi VESZ Városi Egészségügyi Szolgálat Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság
19209	Jelentés - Önkormányzatok ellenőrzése – Integritás és belső kontrollrendszer – Pécsvárad Város Önkormányzata
19210	Jelentés - Önkormányzatok ellenőrzése – Integritás- és belső kontrollrendszer – Ajak Város Önkormányzata
19211	Jelentés - Nemzeti tulajdonú gazdasági társaságok ellenőrzése – Miskolci Csodamalom Bábszínház Nonprofit Kft.
19212	Jelentés - Nem állami humánszolgáltatók ellenőrzése - A humánszolgáltatást nyújtó államháztartáson kívüli szociális intézmények, szolgáltatók fenntartói központi költségvetésből kapott támogatásai felhasználásának ellenőrzése – SORS-2002 Egészségügyi Szolgáltató Nonprofit Kft.
19213	Jelentés - Nem állami humánszolgáltatók ellenőrzése - A humánszolgáltatást nyújtó államháztartáson kívüli szociális intézmények, szolgáltatók fenntartói központi költségvetésből kapott támogatásai felhasználásának ellenőrzése – ReFoMix Nonprofit Közhasznú Kft.
19214	Jelentés - Nemzeti tulajdonú gazdasági társaságok ellenőrzése – Sashalmi Piac Ingatlanfejlesztő, Beruházó és Üzemeltető Kft.
19215	Jelentés - Nemzeti tulajdonú gazdasági társaságok ellenőrzése – Csepeli Városgazda Közhasznú Nonprofit Zrt.
19216	Jelentés - Nemzeti tulajdonú gazdasági társaságok ellenőrzése – BKSZ Békési Kommunális és Szolgáltató Korlátolt Felelősségű Társaság
19217	Jelentés - Nemzeti tulajdonú gazdasági társaságok ellenőrzése – Miskolci Nemzeti Színház Nonprofit Kft.
19218	Jelentés - Nemzeti tulajdonú gazdasági társaságok ellenőrzése - „Magyarországi Szerb Színház” Nonprofit Közhasznú Korlátolt Felelősségű Társaság

19219	Jelentés - Nemzeti tulajdonú gazdasági társaságok ellenőrzése - JÁSZFÉNYSZARU IPARI CENTRUM Korlátolt Felelősségű Társaság
19220	Jelentés - Nemzeti tulajdonú gazdasági társaságok ellenőrzése - PALOTA-HOLDING Ingatlan- és Vagyongkezelő Zártkörűen Működő Részvénytársaság
19221	Jelentés - Központi költségvetési szervek ellenőrzése – Állami Egészségügyi Ellátó Központ
19222	Jelentés - Nem állami humánszolgáltatók ellenőrzése – A humánszolgáltatást nyújtó államháztartáson kívüli szociális intézmények, szolgáltatók fenntartói központi költségvetésből kapott támogatásai felhasználásának ellenőrzése – Szociális Missziótársulat
19223	Jelentés - Nem állami humánszolgáltatók ellenőrzése - A humánszolgáltatást nyújtó államháztartáson kívüli szociális intézmények, szolgáltatók fenntartói központi költségvetésből kapott támogatásai felhasználásának ellenőrzése – Félúton Alapítvány
19224	Jelentés - Nem állami humánszolgáltatók ellenőrzése - A humánszolgáltatást nyújtó államháztartáson kívüli szociális intézmények, szolgáltatók fenntartói központi költségvetésből kapott támogatásai felhasználásának ellenőrzése – IRMÁK Közhasznú Nonprofit Kft.
19225	Jelentés - Központi költségvetési szervek ellenőrzése - Török János Mezőgazdasági és Egészségügyi Szakgimnázium és Szakközépiskola
19226	Jelentés - Központi költségvetési szervek ellenőrzése - Szent Lázár Megyei Kórház
19227	Jelentés - Önkormányzatok ellenőrzése - Integritás- és belső kontrollrendszer, Befektetési tevékenysége k ellenőrzése – Lövé Község Önkormányzata
19228	Jelentés - Önkormányzatok ellenőrzése - Integritás- és belső kontrollrendszer, Befektetési tevékenysége k ellenőrzése – Dombegyház Nagyközség Önkormányzata
19229	Jelentés - Önkormányzatok ellenőrzése Integritás- és belső kontrollrendszer, Befektetési tevékenységek ellenőrzése – Szakmár Község Önkormányzata
19231	Jelentés - Központi költségvetési szervek ellenőrzése – Batthyány Lajos Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium
19232	Jelentés - Központi költségvetési szervek ellenőrzése – Jávorka Sándor Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium
19233	Jelentés - Központi költségvetési szervek ellenőrzése – Pettkó-Szandtner Tibor Lovas Szakközépiskola és Kollégium
19234	Jelentés - Központi költségvetési szervek ellenőrzése – Pesti Barnabás Élelmiszeripari Szakgimnázium és Szakközépiskola
19235	Jelentés - Központi költségvetési szervek ellenőrzése – Herman Ottó Környezetvédelmi és Mezőgazdasági Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium
19236	Jelentés - Központi költségvetési szervek ellenőrzése - Gregus Máté Mezőgazdasági Szakgimnázium és Szakközépiskola
19237	Jelentés - Központi költségvetési szervek ellenőrzése – Bárczay János Mezőgazdasági Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium
19238	Jelentés - Központi költségvetési szervek ellenőrzése– AM Dunántúli Agrárszakképző Központ, Csapó Dániel Mezőgazdasági Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium
19239	Jelentés - Központi költségvetési szervek ellenőrzése – Kenderesi Mezőgazdasági Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium
19240	Jelentés - Központi költségvetési szervek ellenőrzése– Kiss Ferenc Erdészeti Szakgimnázium
19241	Jelentés - Központi költségvetési szervek ellenőrzése– Dr. Entz Ferenc Mezőgazdasági Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium
19242	Jelentés - Az állami tulajdonú gazdasági társaságok ellenőrzése – VPE Vasúti Pályakapacitás-elosztó Korlátolt Felelősségű Társaság
19243	Jelentés - Központi költségvetési szervek ellenőrzése – Fodor József Élelmiszeripari Szakgimnázium és Szakközépiskola
19244	Jelentés - A költségvetési támogatásban részesülő pártalapítványok 2016–2017. évi gazdálkodása törvényességének ellenőrzése – Barankovics István Alapítvány
19245	Jelentés - Központi költségvetési szervek ellenőrzése – Galamb József Mezőgazdasági Szakgimnázium és Szakközépiskola
19246	Jelentés - Önkormányzatok pénzügyi monitoring alapján végzett ellenőrzése – 220 önálló polgármesteri hivatallal rendelkező községi önkormányzat gazdálkodásának fenntarthatósága
19247	Jelentés - Önkormányzatok pénzügyi monitoring alapján végzett ellenőrzése – Öt vagy annál több önkormányzat alkotta közös önkormányzati hivatali székhely községi önkormányzatai, összesen 144 községi önkormányzat gazdálkodásának fenntarthatósága
19248	Jelentés - Központi költségvetési szervek ellenőrzése – Petőfi Irodalmi Múzeum
19249	Jelentések - Központi költségvetési szervek ellenőrzése – Bükki Nemzeti Park Igazgatóság

19250	Jelentés - Központi költségvetési szervek ellenőrzése – Körös-Maros Nemzeti Park Igazgatóság
19251	Jelentés - Központi költségvetési szervek ellenőrzése – Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság
19252	Jelentés - Központi költségvetési szervek ellenőrzése – Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság
19253	Jelentés - Központi költségvetési szervek ellenőrzése – Fertő-Hanság Nemzeti Park Igazgatóság
19254	Jelentés - Központi költségvetési szervek ellenőrzése – Őrségi Nemzeti Park Igazgatóság
19255	Jelentés - Központi költségvetési szervek ellenőrzése – Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság
19256	Jelentés - Központi költségvetési szervek ellenőrzése – Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság
19257	Jelentés - Központi költségvetési szervek ellenőrzése – Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság
19258	Jelentés - Központi költségvetési szervek ellenőrzése – Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság

Elemzések

T/445	Elemzés az alacsony gazdasági aktivitású társadalmi csoportok aktivitási rátája növelésének lehetőségeiről
T/446	Elemzés a költségvetési támogatásban részesülő pártalapítványok ellenőrzési tapasztalatairól
T/447	Elemzés - A költségvetési előirányzatok rugalmasabb tervezésének és végrehajtásának lehetséges eszközei
T/448	Tanulmány - A köztulajdonú gazdasági társaságok 2018. évi integritás helyzetéről
T/449	Elemzés - Az önkormányzati tulajdonú egészségügyi ellátást végző gazdasági társaságok ellenőrzési tapasztalatairól
T/450	Elemzés - A kórházak ellenőrzési tapasztalatait összegző elemzés
T/451	Elemzés - Az adósságcsökkentés fenntarthatósága
T/452	Elemzés – az országos nemzetiiségi önkormányzatok fenntartásában levő intézmények ellenőrzési tapasztalatairól
T/453	Elemzés – A költségvetés szerkezeti változása különös tekintettel az uniós források ciklikusságára
T/454	Elemzés - A bruttó külső adósság és az államadósság finanszírozásának kapcsolata
T/455	A közszféra integritásának elemzése új módszertan alapján - 2018
T/456	Elemzés a Költségvetési Tanács részére a 2018. II. félévi költségvetési folyamatokról
T/457	Szemponatok a Költségvetési Tanács részére véleménye kialakításához Magyarország 2020. évi központi költségvetésről szóló törvényjavaslat-tervezetről
T/458	Elemzés - A klímaváltozáshoz való alkalmazkodás fenntarthatósági, versenyképességi összefüggései
T/459	Elemzés - Használhatóak-e anticiklikus gazdaságpolitikai eszközként az állami tulajdonú gazdasági társaságok fejlesztései?
T/460	Elemzés - A családátogatások rendszere Magyarországon
T/461	Elemzés - A helyközi közösségi közlekedés
T/462	Elemzés az egészségügy finanszírozásáról
T/463	A szociális és gyermekvédelmi intézmények ellenőrzési tapasztalatait összegző elemzés
T/464	Elemzés a kultúra és média területén tevékenykedő önkormányzati tulajdonú gazdasági társaságok ellenőrzési tapasztalatairól
T/465	Elemzés az önkormányzati tulajdonú, sporttal kapcsolatos feladatokat ellátó gazdasági társaságok ellenőrzési tapasztalatairól
T/466	Elemzés az önkormányzati tulajdonú, város- és piacüzemeltetési feladatokat ellátó gazdasági társaságok ellenőrzési tapasztalatairól
T/467	Elemzés a 2018. évi gazdasági és költségvetési folyamatok alakulásáról az előzetes adatok alapján
T/468	Elemzés a Költségvetési Tanács részére a 2019. I. félévi költségvetési folyamatokról
T/469	Szemponatok a Költségvetési Tanács részére véleménye kialakításához a Magyarország 2020. évi központi költségvetéséről szóló törvényjavaslat zárószavazásához
T/470	Elemzés a magyar gazdaság kiegyensúlyozott növekedését befolyásoló tényezőkről
T/471	Elemzés - Állami befektetésösztönzés és munkahelyteremtési intézkedések
T/472	Elemzés a 2018. évi költségvetési folyamatok makrogazdasági összefüggéseiről a zárszámadás ellenőrzése kapcsán
T/473	A középtávú költségvetési tervezés szerepe és jelentősége
T/474	Elemzés az alapítványok ellenőrzési tapasztalatairól
T/475	Az általános forgalmi adó csökkentés hatásai a fenntartható kifejéírítés folyamatára
T/476	Elemzés a belső ellenőrzési tevékenység helyzetéről

szükségesnek tart ahhoz, hogy lehetővé váljon az akár csalásból, akár hibából eredő lényeges hibás állításoktól mentes éves záró költségvetési beszámoló elkészítése.

Az irányítással megbízott személyek felelősek az Állami Számvevőszék pénzügyi beszámolási folyamatának felügyeletéért.

A könyvvizsgáló éves záró költségvetési beszámoló könyvvizsgálataért és véleményezéséért való felelőssége:

A könyvvizsgálat során célom kellő bizonyosságot szerezni arról, hogy az éves záró költségvetési beszámolóba befoglalt számviteli információk egésze nem tartalmaz akár csalásból, akár hibából eredő lényeges hibás állítást, valamint az, hogy ennek alapján a véleményemet tartalmazó független könyvvizsgálói jelentést bocssásk ki. A kellő bizonyosság magas fokú bizonyosság, de nem garancia arra, hogy a Magyar Nemzeti Könyvvizsgálati Standardokkal összhangban elvégzett könyvvizsgálat mindig feltárja az egyébként létező lényeges hibás állítást. A hibás állítások eredhetnek csalásból vagy hibából, és lényegesnek minősülnek, ha ésszerű lehet az a várakozás, hogy ezek önmagukban vagy együttesen befolyásolhatják a felhasználók adott éves záró költségvetési beszámolóba befoglalt számviteli információk alapján meghozott gazdasági döntéseit.

Egy, a Magyar Nemzeti Könyvvizsgálati Standardokkal összhangban elvégzésre kerülő könyvvizsgálatnak a részeként szakmai megítélést alkalmazok, és szakmai szkepticizmust tartok fenn a könyvvizsgálat egésze során. Emellett:

- Azonosítottam és felmértem az éves záró költségvetési beszámolóba befoglalt számviteli információk akár csalásból, akár hibából eredő lényeges hibás állításainak kockázatait, az ezen kockázatok kezelésére alkalmas könyvvizsgálati eljárásokat alakítottam ki és hajtottam végre, valamint véleményem megalapozásához elegendő és megfelelő könyvvizsgálati bizonyítékot szereztem. A csalásból eredő lényeges hibás állítás fel nem tárásának kockázata nagyobb, mint a hibából eredő, mivel a csalás magában foglalhat összejátszást, hamisítást, szándékos kihagyásokat, téves nyilatkozatokat, vagy a belső kontroll felülírását.

Értékelem az Állami Számvevőszéknél a vezetés által alkalmazott számviteli politika megfelelőségét és a vezetés által készített számviteli becslések és közzétételek ésszerűségét.

- Megismertem a könyvvizsgálat szempontjából releváns belső kontrollt annak érdekében, hogy olyan könyvvizsgálati eljárásokat tervezek meg, amelyek az adott körülmények között megfelelőek, de nem azért, hogy a belső kontroll hatékonyságára vonatkozóan véleményt nyilvánítsak.
- Megvizsgáltam az éves záró költségvetési beszámolóba befoglalt számviteli információkat, különös tekintettel az Állami Számvevőszéknek az éves záró költségvetési beszámolóban bemutatott költségvetési mérlegére, pénzeszközeinek változására, adósságállományára, vagyonkimutatására, továbbá a többéves kihatással járó döntések számszerűsített hatásaira, a kötelezettségek alakulására.
- Következtetést vontam le arról, hogy a 2019 évi éves költségvetési beszámoló kapcsán helyénvaló volt-e a vezetés részéről a gazdálkodás folytatásának elvén

3

alapuló éves költségvetési beszámoló összeállítása, valamint a szerzett könyvvizsgálati bizonyíték alapján arról, hogy fennáll-e lényeges bizonytalanság olyan eseményekkel vagy feltételekkel kapcsolatban, amelyek jelentős kétséget vethetnek fel az Állami Számvevőszék szervezet gazdálkodás folytatásának elve érvényesülését illetően, különös tekintettel a szervezeti- és feladat változásokra, beleértve a jövőbeli események, valamint feltételek változásának hatásait is. Következtéseim a független könyvvizsgáló jelentésem dátumáig megszerzett könyvvizsgálati bizonyítékon alapulnak. Jövőbeli események vagy feltételek azonban érinthetik az Állami Számvevőszéknél a gazdálkodás folytatása elvének érvényesülését.

Az irányítással megbízott személyek tudomására hozom - egyéb kérdések mellett - a könyvvizsgálat tervezett hatókörét és ütemezését, a könyvvizsgálat jelentős megállapításait, beleértve az Állami Számvevőszék által alkalmazott belső kontrollnak a könyvvizsgálatom során általam azonosított jelentős hiányosságait is, ha voltak ilyenek. Könyvvizsgálatom során megállapítom, hogy az Állami Számvevőszéknél, nem tártam fel jelentős hiányosságot.

Budapest, 2020. március 20.

"SZENCZI" DIVIZOR ÜZLETVITELI
TANÁCSADÓ ÉS KÖNYVVIZSGÁLÓ KFT.
1088 Budapest, József krt. 19. III/6
Adószám: 11163298/2-42

Könyvvizsgáló cég képviselőjének aláírása
Detrich Jánosné dr. ügyvezető
SZENCZI DIVIZOR KFT.
1088 Budapest, József krt. 19. III/6
Nyilvántartási szám: 000852
Költségvetési minősítés száma: KM002171

DETRICH JÁNOSNÉ DR.
Könyvvizsgáló
KJ-1680/94/VIII.
002728

Kamarai tag könyvvizsgáló aláírása
Detrich Jánosné dr.
Nyilvántartási szám: 002728
Költségvetési minősítés száma: KM000199

DETRICH JÁNOSNÉ DR.
Könyvvizsgáló
KJ-1680/94/VIII.
002728

TÖRVÉNYES

JELENTÉS

INTEGRITÁS

ENŐRZÉS

LMÁNY

INTÉZKEDÉS

TELJESÍTMÉNY

TTMŰKÖDÉS

SZABÁLYOSSÁG

KÖZPÉNZÜGYEK

Állami Számvevőszék

1052 Budapest, Apáczai Cs. J. u. 10. • Postacím: 1364 Budapest 4. Pf. 54

Telefonszám: +36-1-484-9100 • Telefax: +36-1-484-9200

www.asz.hu